

མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་བའི་གསུང་འབྲུག།

པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྒྱུ་བ་འད་སྤྱོད་རྒྱུ།

མཛེད་བ་པོ། མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་བ་དར་རྒྱུ།

བཛེད་བྱ། དངོས་པོ་ལྷག་མ་བདུན།

སེར་སྤང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅུ་འགྲེལ་གྱི་
སྤྱི་དོན་ནཱ་བ་ཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤྱང་བ་
སྐབས་ཕྱི་མ་བདུན་བཞུགས་སོ།།

མཛད་པ་པོ། མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས།
བརྗོད་བྲ། དངོས་པོ་ལྷག་མ་བདུན།

དཀར་ཆག

སྔོན་གླེང་།	A
མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་བའི་རྣམ་ཐང་།	H

པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་སྐབས་གཉིས་པ།

གཞུང་འབྲེལ།	1
ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་	3
ཐེག་གསུམ་རྣམ་གཞག་	18
འཁོར་བར་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་པར་སྐབས་པ།	25
ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་ཚུལ།	30
བྱང་འཕགས་སྤྱི་བ་འཛིན་ཚུལ།	32
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་བའི་ལམ་ཤེས།	37
རང་རྒྱལ།	40
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་བའི་ལམ་ཤེས།	45
ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ།	48
ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ།	67
མོས་བ་སྒྲོམ་ལམ།	71
བསྔོ་བ་སྒྲོམ་ལམ།	74

རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ།	77
ཐག་མེད་སྒྲོམ་ལམ།	78
ལྷན་ཀ 83	

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་སྐབས་གསུམ་པ།

གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱུ་བ།	85
སྤྱི་ཞིའི་མཐའ་དང་དེ་གཉིས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ།	92
འབྲས་ལུས་ལ་ཉེ་རིང་གི་གཞི་ཤེས།	99
མི་མ་སྤྱན་སྤྱོད་པ་དང་གཉིན་པོ་སྤྱོད་པ་ཀྱི་གཞི་ཤེས།	103
སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྤྱོད་པ།	106
མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག།	109
སྒྲོམ་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན།	111

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་སྐབས་བཞི་པ།

གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱུ་བ།	117
རྣམ་པ་མདོར་བསྟན།	127
གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ།	133
ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ།	136
རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་རྣམ་པ།	137

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྤྱི་འཇུག་གཞུག་.....	140
བྱང་པ་ཉེར་གཞུག་.....	142
ཡང་དག་སྤྱོད་བ།.....	146
རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ།.....	147
དབང་པོ་ལ།.....	150
སྟོབས་ལ།.....	151
བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་.....	152
འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་.....	155
བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་བྱུང་གི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ།.....	158
སྤྱལ་ལམ།.....	163
འགོག་སྟོམས།.....	167
སྤྱོད་ལམ།.....	174
བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ།.....	175
སྟོབས་བརྒྱ།.....	176
མི་འཇིགས་པ་བཞི།.....	177
སོ་སོར་ཡང་དག་པའི་རིག་པ།.....	179
མ་འདྲེས་པ་བཙུག་བརྒྱ།.....	181
སྤྱོད་པ་ཉི་ཤུ།.....	183

སྒྲོར་བའི་ཡོན་ཏན།	187
སྒྲོར་བའི་སྒྲོན།	188
མཆན་མཆོན།	189
སྤྱི་འཇོག་ཚུལ།	197
ཤེས་མཆན།	198
བྱང་མཆན།	199
བྱེད་མཆན།	201
རོ་བོ་ཉིད་མཆན།	201
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་ངན།	202
ཆོག་ས་ལམ།	209
དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་ཚུལ།	214
སྒྲོར་ལམ།	217
ལམ་གསུམ་བཏགས་མཆན་བ་འགོག་ཚུལ།	218
བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས།	230
དབང་པོའི་རྣམ་གཞག།	237
མཐོང་ལམ་བྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས།	251
སྒྲོམ་ལམ་བྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས།	252
སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྒྲོར་བ།	255

བདུད་བཞིའི་ནམ་གཞག་.....	265
-------------------------	-----

པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་སྐབས་ལྔ་པ།

གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱེད་པ།	271
ཅེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཉག་ས།	279
བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ།	281
སྤང་བྱ་རྟོག་པ།.....	281
རྩ་ས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན།	283
ནལ་འབྱོར་གྱི་ས།	286
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཉག་ས།	293
མཐོང་ལམ་ཅེ་སྤྱོད།	296
ཐོད་བཀལ་གྱི་སྒྲུབ་ས་འདུག།	296
བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྤྱོད།.....	308
བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་.....	309

པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་སྐབས་དྲུག་པ།

སྐབས་དྲུག་པ།	311
--------------------	-----

པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་སྐབས་བདུན་པ།

སྐབས་བདུན་པ།	313
--------------------	-----

པར་བྱེན་སྤྱི་དོན་སྐབས་བརྒྱད་པ།

གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱེད་པ།	318
གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཞག་པ།	322
ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱ།	331
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱ།	336
ཐད་པར་གྱི་སྤྱེ་མཆེད།	340
ཐེལ་གཞོན།	343
སྤྱོད་དཔོན་སོ་སོས་སྤྱ་བཞིའི་གངས་ངེས་བཞེད་ཚུལ།	345
ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་སྤོན་གནས་མཁྱེན་པ།	353
མོངས་སྤྱོད་རྩོགས་པའི་སྤྱ།	356
མཆོན་དང་དཔེ་བྱད།	358
སྤྱལ་སྤྱ།	358
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱའི་འཕྲིན་ལས།	361
བསྐྱེས་དོན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བསྐྱེན་པ།	369
པར་བྱང་སྤོན་ཆིག་.....	373
དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།	374

སྒྲུབ་སྒྲུབ་

༡༡། ཡངས་པའི་ནམ་མཁའ་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་སྐར་ཆོག་གས་གངས་ལས་འདས་པ་ཇི་སྟེད་
བྱུང་བ་ལས། གྲེ་བྲག་སའི་གོ་ལ་འདིར་མའི་སྤྱི་ཆོག་གས་ཀྱི་རྩ་བ་དང་ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཆོ་འདི་ཙམ་གྱི་མཛོན་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་ཅུང་ཟད་བསྐྱང་རྩ་བ་ཀྱང། ཆོ་འདིའི་བདེ་ཐབས་
ཁོ་ནས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་བསམ་པ་དང། དེ་དག་གི་གོང་མའི་
ཁྱད་པར་འཆོལ་འདོད་ཀྱི་ཆོར་བ་མཛོན་འགྱུར་སྤྱི་རྩ་བ་པའི་ལེགས་ཉེས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་
སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་དང། དེའི་བསྟན་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་
དུ་སྟོབ་པ་ཁོ་ནར་རག་ལས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང། དེང་དུས་ཀྱི་ཆོན་
རིག་ལ་རེ་བ་བཙོལ་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང། དེ་ལས་འདི་ཕྱིའི་
ལེགས་ཆོག་སྤྱི་བ་ཐབས་ལ་དམིགས་ཏེ་འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་མཆོན་པའི་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཇི་སྟེད་ལ་
སྟོད་ཀྱང། ངལ་བ་འབྲས་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་མཛོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་དཀའ་བ་ནི་ཆེས་
གསལ་བར་གྱུར་དང་འགྱུར་བཞིན་པར་སྟོས་ག་ལ་དགོས།

སྤྱིར་གཏང་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་བདེ་སྤྱུག་གི་ཅ་བ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་
བར་ནང་སེམས་རྒྱད་ཀྱི་སྟངས་ལོད་པར་ཤེས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་ན། དེ་དང་བྲལ་བའང་
སེམས་སྟངས་ནས་བྲལ་དགོས་པ་ལས་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཁོ་ནས་སེལ་བར་འདོད་པ་ནི་རྟེན་འབྲུང་གི་
གཤེས་ལུགས་དང་རྒྱབ་འགལ་སོང་བར་ངེས་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ངེས་པ་དང་ནི་སྟོ་འདོགས་
ཡིད། གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་རོ་བོའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོ་གང་ལྟ་བུ་གཟུགས་ཅན་
དངོས་པོའི་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལ་པན་ཚུན་གཉིས་ཀ་གཟུགས་ཅན་དུ་མཚུངས་དགོས་
པ་བཞིན་དུ། སེམས་སྟངས་གི་བདེ་སྤྱུག་གཉིས་པོ་པན་ཚུན་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལ། ཕྱི་
རོལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྟངས་མ་ཡིན་པར་ནང་སེམས་རྒྱད་ཀྱི་སྟངས་བྱུང་དགོས་པ་རྣམ་པ་

ཀུན་ནས་མཚུངས་ལ།

འོན་འདིག་རྟེན་སྤྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅ་བ་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་ཡོད་ན།
 སེམས་སྤྲེང་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བའི་ཐབས་ཤིག་ཡོད་དམ། ཡོད་ན་གང་ལ་བསྟེན་འོས་པ་ཡིན་
 ཞེ་ན། ད་བར་དཔལ་ནལ་རྒྱུ་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
 གསུམ་གྱིས་འབྲུག་པ་ལས་ཐབས་གཞན་གང་དུ་བཅུལ་ཡང་ཆེད་དཀའ་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ད་ཆ་སྤྱི་
 ཆོག་ནས་ནང་དུ་འབྲུག་ཆས་དངོས་པོས་ལུས་ཆོར་བའི་བོ་སྐབས་དཀའ་ཆོག་མེད་པར་
 འབྲེན་ཅུས་པར་བརྟེན། དེ་དག་གིས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ནས་འདི་སྤྲེང་འདུ་རྩི་ནམ་གཤེད་
 ཤས་ཆེ་བའི་སྐབས་འདིར། ཐོན་པ་སངས་རྒྱས་དང། དེའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་ལས་གཞན་དུ་ཐོན་པ་དང་བསྟན་པ་སོགས་ཡང་དག་པ་མིན་ཞོ་སྤྱོད་དུ་ལྷན་པོ་དད་ཞེན་ཅན་
 གྱིས་དམ་བཅའ་བཏམ་མོངས་དད་ཅམ་གྱིས་མི་རུང་བར། ཆད་མས་ངེས་པ་རྒྱངས་པའི་སྒོ་ནས་
 ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དགོས་པར་གསུངས་ལ། རྒྱངས་པའི་ཆད་མ་ལའང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་
 རྩིས་དཔག་གཉིས་སུ་ངེས་པས། ལས་དང་པོ་རྣམས་ལ་ནི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་ངེས་མི་ཅུས་
 པས་རྩིས་དཔག་ཆད་མ་དགོས་ལ། དེ་འདྲའི་སྒོའི་མཐུ་མེད་ཀྱང་མ་མཐའ་ཐོས་བྱུང་གི་ཡིད་དཔྱོད་
 ཅམ་གྱིས་གོ་བ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འཆར་དགོས་པར་གསལ་ཏེ། ལྷ་ལས་སྤུལ་འབྱུང་གི་བསྟོད་པ་
 ལས། བདག་ནི་སངས་རྒྱས་ཕྱོགས་མི་འདྲིན། །མེར་སྐྱ་སོགས་ལ་མི་ལྡང་ཡང། །གང་ཞིག་
 རིགས་པ་ལྡན་པའི་ཆོག། །དེ་ཉིད་ཐོན་པ་ཡོངས་སུ་འདྲིན། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས།

རི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན། ཐོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཆོས་ཚུལ་ཡང་དག་ཡིན་པར་
 ཡིད་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བའི་ངེས་པ་མ་ཆེད་པ་དེ་སྤིད་དུ། སྐབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་
 ཀྱི་དད་པ་སྦྱེད་དཀའ་བ་དང། དེའི་སྟོན་དུ་ཐོན་པའི་གསུང་གི་བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞིན་གནས་
 ལུགས་ལ་ངེས་པ་ཆེད་དགོས་པའི་རིགས་པའི་དབང་སྤྱག་རྣམས་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྟོལ་
 བཟང་པོ་དེ་དག་ནི། གང་ཟག་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བས་སྟན་གྱི་སྤྱ་གུ་བཞིན་

དུ་གཅེས་སྤྲུལ་གྱིས་སྐྱོད་དགོས་ལ། དེ་དག་མི་ཉམས་རྒྱུ་འདྲིན་བྱེད་པ་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་གྱིས་
 དངོས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་རྒྱུད་སྤྱི་དང། དེ་དག་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་མཁས་བྱུང་གཉིས་
 ལྟན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་རྣམས་གྱིས་རྒྱ་བོད་གཞུང་ཆོད་ལྟན་རྣམས་དང། བྱང་པར་མདོ་རྒྱུད་གཞུང་
 ལུགས་རྒྱ་མཚོར་བདེ་སྒྲག་ཏུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་གཟིངས་ཆེན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་
 སྒོམ་གསུམ་གྱིས་འབྲུག་པ་ཁོ་ནར་རག་ལས་ཏེ། མདོ་ལས། དས་ནི་བྱེད་ལ་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་
 གྱི། ཐར་པ་རང་ལ་རག་ལས་ཤེས་པར་བྱ། རྒྱུ་རྣམས་སྤྲེག་པ་རྒྱ་ཡིས་མི་འབྲུ་ཞིང། འགྲོ་བའི་
 རྒྱལ་བསྐལ་བྱུག་གིས་སེལ་མི་མཛད། ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་འཕྲོ་མིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་བདེན་
 པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་མཛད། ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ནི་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་མིན་པར་སྤྲི་རི་
 བཞིན་པར་ཀྱང་གྱིས་མཐུན་སྣང་དུ་འདོད་ན། སྒྲུང་དོར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ལས་གྲོལ་དགོས་
 པར་གསུངས་པས་འདི་ལས་གསལ་བའི་མདོ་གཞན་ག་ལ་དགོས།

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གཉེར་རྒྱལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལའང་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མ་ཆོགས་དགོས་
 པ་ལས། ཕྱིའི་རྒྱུན་བསྐྱབ་བྱའི་དཔེ་དེབ་རྣམས་ནི་པར་སྤྱན་གྱི་ལམ་ནས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཡོངས་
 གྱིས་ཞབས་འདེགས་མི་དམན་པ་ཞུ་ལྟས་ལྟར། ད་ལམ་འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཀྱང་གྲུ་ཆོང་
 འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མངའ་བདག་གནས་ལྷ་རིགས་པའི་དབང་རྒྱལ་བཞེད་ཆེན་པོ་མཁས་བྱུང་
 དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ་དབུ་པར་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་
 མཐའ་དཔྱོད་དང། ལུང་བཀོལ་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད། མདོ་རྟོགས་རྒྱུན་གྱི་ཉིག་ ཁ་སྐོང་བྱང་དེས་
 སྟོམ། ཀྱན་གཞི་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་བཅས་གསུང་འབུམ་སྟོགས་སྤེབ་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྤྱན་
 ཐོག་མར་ཞུས་པ་ནི། ཡིག་ཆ་མཛད་ནས་དུས་རབས་བྱེད་དང་ལྷ་ཅན་སོང་ཡང་། ད་དུང་སྒོམ་
 གཉེར་རྒྱལ་བཞིན་གནང་མཁན་དཔག་བསམ་གྱི་སྟོན་པའི་དབང་པོ་བཞིན་འཛད་མེད་དུ་འཕེལ་
 བས་བཀྱིན་རྗེས་སུ་བྱན་པ་དང། སྟོགས་གཞན་ནས་དེ་སྤྲུལ་སྤྱི་པར་གཏོང་ལྟ་བུ་ལ་འབྱུང་བཞིའི་
 གཞོད་པ་དང། རང་རེའི་པ་ཡུལ་ཆོས་ལྟན་གངས་ཅན་སྟོངས་སུ་དུས་ལོག་སོགས་རྒྱུན་གཞན་

གྲིས་གནོད་སྐྱོན་ཏུ་ཅང་ཆ་བས་ཆེ་བྱུང་བའི་ཡིད་སྐྱེའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལས་སྒོག་ཐབས་སྟེ།
ད་ལན་པར་སྐྱོན་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཤིང་པར་དང། སྐག་སའི་རྩོད་པར། སྤེ་མིའི་འབྲུལ་པར་ཨོལ་སེལ་
དང། དཔེ་མཛོད་ལྷགས་པར་ཁང་ནས་པར་སྐྱོན་ཁྱུས་པའི་མ་ཕྱི་བཞི་པོ་དེ་དག་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་དག་ཁྱུ་གང་བྱས་བྱས་ཏེ་པར་སྐྱོན་སྐྱེས་ཀ་ཆ་ད་ལྡན་གང་ལེགས་ཁྱུས་ཁུལ་མ་ཟད། འབྲུང་
འབྱུང་སྒོག་མྱེད་ནང་གི་མ་ཕྱི་དེ་དག་འབྲུལ་དེབ་དང་བྲ་རྒྱའི་ནང་དུ་འང་བཅུག་སྟེ་ན་སའི་གོ་
ལའི་བཙུག་མའི་སྐར་འཁོར་གནས་ཀྱི་བར། ཡིག་ཆ་དེ་དག་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དུ་བཞུགས་སྟེ་པའི་
དགེ་མཆོད་ཆེ་བར་སྦྲུལ་ཏེ་འབད་བ་མི་དཔལ་པའི་སྐོན་སྐྱོན་ཁྱུ་འཆར་ལགས།

ཡིག་ཆར་དག་ཁྱུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། གཞུང་ཆོས་སོ་སོའི་སྐབས་འགོ་བཙོད་དུ་རྩོད་པའི་མིང།
ཤིང་རྩ་སྒོལ་འབྱེད་ལྟ་བུ་ཡིག་ཆེན་གྱིས་སྒོལ་ཡོད་པ་དེ་དག་དེ་སྟེ་དཔེ་རིང་སོགས་སྟེ་མེད་པར་
བཞེན་ལྷག་སྐྱོན་ཡིན་མོད་ཀྱང། དེབ་གཟུགས་སྟེ་གཞུང་ཆོས་རྩོད་སྐྱོན་པའི་ཆེད་དེབ་གཟུགས་དུ་
མའི་ནང་དེ་བཞིན་དར་སྒོལ་ཆེ་བ་དང་། སྒོ་བ་གཉེར་བའི་སྐོར་གཞུང་ཆོས་སྟེ་ཕྱི་ལོ་གོ་རིམ་
རྣམས་ཀྱང་འབད་མེད་དུ་འཆར་ཞིང་། བྱེད་པར་ཡིག་ཆར་འཕྲི་སྐྱོན་གྱི་འི་མས་སྐྱོན་སོགས་མེད་
པར་བཞེན་རང་སོར་འཛོག་

དེ་སྟེ་བར་མཆོམས་སྟེ་ས་བཅད་ཁ་སྐོར་ལྟ་བུ་མཆོད་ཀྱི་རིགས་མི་དགོས་པ་རྣམས་འཕྲི་
བ་ལས། དེ་མིན་གཞུང་གོང་འོག་བསྐྱེགས་ནས་དངོས་སྟེ་བཙུག་དགོས་ངེས་རྣམས་བཙུག་པ།
དཔེར་ན། ཡང་མཐའ་དག་ལྟ་བུ་ལ་ས་བཅད་སྟེ་སྐྱོན་ཟེན་ན། འོག་ཏུ་ལྟ་ངེས་པར་འཆད་དགོས་
ཤིང། མི་འཆད་ན་ཆད་སྐྱོན་ལས་མི་འདའ་བས་བཙུག་དགོས་པའི་རིགས་དང་།

ཡང་གོང་དུ་ས་བཅད་སྟེ་བཟངས་ཟེན་ནས། ས་བཅད་གསུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ། གསུམ་པ་ཞེས་
མ་སྐྱོན་པར་གཞན་ལ་དང་པོ། གཉིས་པ། བཞི་པ། ལྟ་བུ་བཙུག་ཡོད་ན། གསུམ་པ་ཁ་སྐོར་ནས་
བཙུག་ཟེན་པ་རྣམས་མ་དཔེ་དང་མི་མཐུན་ཡང་རང་སོར་འཛོག་ཡོད།

དེ་བཞིན་དེ་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པར་ཅར་ཡིག་འོར་ཅི་བྱུང་དང་། འོར་ཅི་ཁ་སྒྲོང་བྱེད་པའི་
 རིགས་འགའ་ཤས་དང་། ཡོངས་གྲགས་སམ་ཟུར་གནས་སྤྱོད་གཞིགས་ཀྱང་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱི་
 འགྲོས་དང་མི་མ་ཐུན་པ་མ་དག་རྒྱན་འབྲམས་སོང་བ་འགའ་ཤེ་བཅོས་པ་ཅམ་ལས། ལག་སོར་
 རིང་པོ་བརྒྱངས་ནས་སྤྱང་བ་གང་པོ་གྱིས་སྒྲོན་འཕྲི་འདྲ་མེན་གཏན་ནས་མ་བཅོས་པར་མ་བྱེ་
 བཞི་པོ་དང་གང་མ་ཐུན་བྱས་ནས་གཞོལ་བ་ཁོ་ནར་ལགས། གང་བཅོས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤོག་
 གངས་སོ་སོའི་གཤམ་དུ་ཐད་ཀར་ཐད་ཀར་བཞོད་ན་དག་མཆན་ཆུང་ཞིང་། དེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་
 མཛེས་ཆ་ལའང་གཞོད་སྒྲོན་གྱིས། འབྱུང་འབྱུར་དབྱེད་ཞིབ་གནང་བར་འདོད་ན་གཞིགས་བདེའི་
 སྒྲིབ་དེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཤམ་དུ་ཤོག་གངས་དང་བཅས་ཟུར་དུ་བཞོད།

སྒྲོབ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་ཆ་དཔེ་གཞིགས་དགོས་པར་བརྟེན། གཞིགས་བདེའི་
 སྒྲིབ་ཡིག་འབེབ་བྱེད་ཚུལ་དམིགས་བསལ་བཅོས་ཡོད། དཔེར་ན། མཐའ་དབྱེད་ནང་ཁ་ཅིག་
 ཆང་མ་ལ་ཡིག་འབེབ་དང་། སྤྱི་དོན་ནང་དུ་དོན་ཆན་སོ་སོའི་རྫོགས་མཆམས་སྤྱི་ཡིག་འབེབ་
 དམིགས་བསལ་བྱས་ཏེ་བཅོས་ཡོད་པ་ནི་ལུང་རིགས་ལ་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་རྣམས་
 ལ་མི་དགོས་ཀྱང་། སྒྲོབ་གཉེར་གསར་བུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་གཞིགས་པའི་ཆེ། སྒྲོ་རོར་
 དོན་ཆན་གྱི་ཆ་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པ་དང་། སྒྲོ་རོར་འཆར་བདེ་བ། གཞུང་གོང་ཤོག་པན་ཆུན་དཀའ་
 ཆོགས་ཆེན་པོས་གཞིགས་ཞིབ་མི་དགོས་པར། ཡིག་འབེབ་སོ་སོ་ནས་དོན་ཆན་རྣམས་མཛོན་
 གསལ་ཅན་དུ་འཆར་སྤྱོད་པ་སོགས་གོར་མ་ཆག དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་གི་གོ་དོན་སྤྱོད་དུ་རྫོགས་
 ཟུབ་པས་དག་མཆན་དུ་མ་དང་བཅས་པས་བཅོས་པ་ཁོ་ནར་ལགས།

འོན་ཀྱང་གལ་ཆེ་དོ་སྤྱང་དམིགས་བསལ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཡིག་ཆ་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་
 དེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་ཡང་གངས་རྣམས་རང་སོར་གནས་ན་སྒྲོབ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་གཞིགས་བདེ་
 པའི་དག་མཆན་ཆེ་ཞིང་། དེ་མིན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ནི་ནམ་རྒྱུན་དེ་བ་གཟུགས་པར་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང་
 མི་འདྲ་བར་སྒྲོབ་གཉེར་བའི་རྒྱན་དུ་གཞིགས་དགོས་པའི་དཔེ་དེ་བ་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་

སོང་བར་བརྟེན། ཡང་གངས་འབྲུ་མིན་གྱི་དེ་བ་ག་ཟུགས་མང་པོ་ཡོད་ན་དཔེ་བྲིད་སོགས་ལ་དཀའ་
ངལ་མི་ཉུང་བ་བྱུང་བ་དེ་དག་གི་སྒྲིན་ཆ་ལ་སྤང་མེད་དུ་མི་བཞག་པར་བསམ་ཤེས་དང་གཟབ་
ནན་དགོས་པར་གཤམ་ཆེར་སྤང།

དག་འཁྱུ་དངོས་གཞི་སྐབས་དག་འཁྱུ་གནང་མཁན་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱུལ་ཁག་དང། བཀའ་རབ་
འབྲུམས་པ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་དང། དེ་བཞིན་ཚུལ་མ་ཐུན་སྒྲོལ་གཉེར་བ་བཅུ་ལྷག་གཉིས་
ལ་ཉེ་བ་འདྲོམས་ནས་ཉིན་མང་པོའི་རིང་མ་བྱི་བཞི་པོ་གཞིར་བཟུང་། བོད་ལོག་ཆོག་གཅིག་གྱང་
མ་ལུས་པར་ངལ་བ་བྱུང་གསོད་གྱིས་ཞིབ་བསྐྱར་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་འཁྱུ་རྒྱ། ད་དུང་འབྱུང་འབྱུར་མ་དཔེ་དེ་དག་གཞིར་བཟུང་ནས་ཡིག་ཆ་སྤྱི་ཀ་དག་
ཏུ་གཏོང་འོས་ཤིང་གཏོང་དགོས་པ་བྱུང་སྟེ། སྤང་བྱར་བོར་གནས་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱར་བཅོས་གྱི་
ནམ་པར་དཀར་བའི་པར་སྐྱོན་ལས་འགྲུལ་རི་ཅམ་སྟེལ་ཡང། ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྐྱར་ནས་
བསྐྱགས་བརྗོད་གྱི་ཡུལ་ལས་མ་འདས།

དེ་བཞིན་པར་སྐྱོན་གྱི་འགོ་གོན་ཏེ་ཅང་ཆེ་ཡང། ཡུལ་གྲུ་གང་སར་དག་སྐྱུལ་སྙན་སྙན་ལྟ་
བྱ་འཁྱུ་མི་དགོས་པར་དད་ལྡན་གཏོང་པོད་ཡངས་པ་གཤམ་གསལ་པར་སྐྱོན་མ་ཐུན་འབྱུར་བ་
ནམས་གྱིས། པར་སྐྱོན་ཞལ་འདེབས་ནམས་དད་གྲུས་སྒོ་གསུམ་གྱིས་གནད་སྟོན་གང་ཅུས་བསྐྱུལ་
བ་ལས་འགོ་གོན་དཀའ་ཆེགས་མེད་པར་བྱུང་བར་བརྟེན། པར་སྐྱོན་མ་ཐུན་འབྱུར་བ་ཡོངས་ལ་
དམིགས་བསམ་ལ་ཡི་རང་དང་བསྐྱགས་བརྗོད་འཁྱུ་རྒྱ།

མདོར་ན་བྱམས་མགོན་མའི་ནམ་རོལ་མཁས་གྲུབ་དག་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་
བཟང་པོ་མཆོག་གི་གསུམ་འབྲུམ་དབྱ་པར་གཉིས་གྱི་དེ་བ་ག་ཟུགས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་
སྐྱོན་འཁྱུ་སྐབས་ནམ་པར་དཀར་བའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་རི་སྟེད་བསགས་པ་དེས་གྱང། སྤྱིར་ལུས་ཅན་
ཀུན་གྱི་པན་བདེ་མ་ལུས་པ་བྱུང་བའི་སྒོ་གཅིག་བྱ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སྙན་བའི་

བ་དན་ས་གསུམ་ན་ཆེས་ཆེར་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་
 བ་ཐམས་ཅད་ནས་རྒྱས་ཤིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང། ཚད་ལྡན་སྟོགས་མའི་དུས་འདིར་དེ་
 ཉིད་བཞད་སྐབ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ལ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་བཀྱིན་གསུམ་
 ལྟན་གྱི་རྩེ་བཙུན་སྤྲུལ། རང་ཅག་ཁ་བ་རི་བ་ནམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གང་ལ་འཕྲོག་པའི་ལྷ་སྐྱལ། ཡངས་
 པའི་འཛམ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་བྱམས་བཅེའི་ཚུ་འཛིན་གྱི་ལམ་ནས་སྟོ་གསུམ་ཆ་གདུང་སེལ་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་ཆར་བཟང་པོ་རྒྱན་མི་ཆད་པ་མཛད་པ་ལས། ཟུར་གནས་སྤྱི་འཕྲོ་ཀྱན་གྱིས་དོན་
 དམ་པའི་འཛིག་རྟེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་དུ་མངའ་གསོལ་བ། ཡ་སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དབུས། རིས་མེད་སྤྱིས་ཆེན་དམ་པ་གང་ན་སུ་བཞུགས་པ་ནམས་ཀྱང་
 སྤྱི་ཆེ་ཡུན་དུ་བརྟན་ཅིང་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དོན་མཐའ་དག་གོགས་མེད་སྟུན་གྱིས་བྱུང་བ་དང།
 རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བའི་བོད་ཀྱི་རང་དབང་གི་བདེ་སྤྱིད་
 ཀྱི་ཉི་མ་ལྷུང་དུ་འཆར་ནས་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་དགའ་བདེའི་དཔལ་ལ་ལྷུང་དུ་རྒྱལ་
 བ་དང། བྱེ་བྲག་མཁས་བྱུང་བྱེ་བའི་འབྲུང་གནས་གདན་ས་ཆེན་པོ་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་གི་ཡ་
 རྒྱལ་སེར་སྤྱད་ཐོས་བསམ་ལོར་གླིང་གྲ་ཆང་འདི་ཉིད་ཀྱི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་ཆོགས་
 མཐའ་དག་རིའི་དབང་པོ་ལྟར་སྤྱིད་མཐའི་བར་དུ་བརྟན་ཅིང་རྒྱས་པ་དང། གཤམ་གསལ་བར་
 སྤྱན་མ་སྤྱན་འབྱུང་བ་ནམས་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་ཉེར་འཆེ་རིགས་མཐའ་དག་ཞི་ནས། ཆེ་ལྷག་དོན་
 ལྟན་ནམ་དཀར་ཆོས་མ་སྤྱན་གྱི་བྱ་བ་ནམས་ཡིད་བཞིན་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག།

སེར་སྤྱད་ཐོས་བསམ་ལོར་གླིང་གྲ་ཆང་གི་དཔེ་མཛོད་འགན་འཛིན་ནས།

༡༡། །བྱམས་མགོན་མིའི་རྣམ་རྟེན་གནས་ལྟ་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་
 མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་
 དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་རྣམ་པ་
 ཐར་པ་ཆོག་དོན་སྙིང་པོ་བསྟུས་པ་
 བཞུགས་སོ།།

༡༡། །མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ཀྱན་ལ་འཇུག་མཁས་པ། །གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་དཔལ་
 ཡང་མདོན་པར་མཐོ། །ཁྱད་པར་ཤེས་བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱའི་གནད། །དར་ཞིང་རྒྱས་མཛད་
 མི་པམ་སྤྱོད་པར་མཆོད། །

ཅེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱིས་སྟན་བསྟུས་ནས་སྐབས་དོན་སྙིང་བར་བྱ་བ་ནི། རི་སྐད་དུ།
 དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རྣམ་མཁའ་མེད་པས་འདབ་ཆགས་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། །འདི་ནི་
 རང་མཐུ་ཐད་པས་ལྷོག་པར་འགྱུར་དེ་བཞིན། །སློབ་མ་དང་བཅས་སངས་རྒྱས་སྤྱོད་རྣམས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་མ་བརྗོད་ལྷོག་པར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་བདག་
 འདས་ཁྱོད་ཡོན་འདི་དག་ཅི། །ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པར་བྱས་འགྱུར་རམ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་
 འཕགས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས། །བཞད་ཕྱིར་དོགས་སྤངས་ཅུང་ཞིག་ཅམ་ཞིག་སྤྱོད། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར། སྤྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ཉན་རང་རྣམས་ལྟ་ཞོག་ས་ཆེན་པོ་
 ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྗོད་མི་བྱས་པར་གསུངས་པ་བཞིན།
 བྲམ་ཆང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མངའ་བདག་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་

མཚུངས་མེད་སྒྲ་མ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་རྣམ་པ་ཐར་པ་རྣམས་
ཀྱང་སློང་མན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་མོད། འོན་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཐུན་མོང་གཏུལ་བྱའི་སྤང་ངོར་
ཅེས་དུ་རྣམ་པ་ཐར་པ་མིག་ལས་དུ་སོན་པ་འགའ་ཞིག་དད་པའི་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཆོག་འགའ་
འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་གྱི་སྦྱིས་རབས་ཀྱི་སྤང་བ་ངོས་བཟུང་བ། སྦྱ་
བལྟམས་ནས་འཆད་ཉན་གྱི་བྱ་བར་འདུག་ཚུལ། ཡིག་ཆ་གསར་དུ་མཛད་ཚུལ། འཇམ་མགོན་
ཆུལ་བའི་གཏུང་འཆོབ་དགའ་ལྡན་ཁྱིམ་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ། སྤང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་
བསྟན་པ་དང་ལ།

ཐོག་མར་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་གྱི་སྦྱིས་རབས་ཀྱི་ སྤང་བ་ངོས་བཟུང་བ།

དེ་སྐད་དུ། འཇམ་མགོན་སྒྲ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་ཐར་པ་
ཞེས་པའི་དོན་དངོས་ནི། བཛྲིད་བྱ་དང་ཛྲིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་གཏུལ་
བྱ་རྣམས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཆད་ལྡན་སྒྲ་མ་ཞིག་གི་རྣམ་པ་ཐར་པ་ནི། བསྟན་བཟུང་ཞབས་ཏོག་དང་། བསྐྱེད་ཀྱི་བྱེད་པ།
མཛལ་ཁ་སོགས་དེ་སྟོན་མཛད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐར་པའི་དོན་དུ་མི་འགྲོ་བར། ཐ་མལ་པའི་གང་ཟག་
ལས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ། འཆད་ཅོད་
ཅོམ་གསུམ། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐར་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། མཐོང་ཐོས་
ཀྱི་གཏུལ་བྱ་གང་གི་རྒྱུད་ལ་དད་གྱུས་དང་། རྣམ་པ་ཐར་པ་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་སློབ་པ་དང་། སློབ་
ཁུས་པ་སློབ་ལམ་ཚུན་ཆད་ནས་འདུག་ཁུས་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་མར་
མཚམས་སྦྱར་དུ་འང་ཁྱིམ་ཆེན་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་བསྟན་འཛིན་སྦྱིས་ཆེན་དམ་པ་གང་དང་
གང་གི་སྦྱེ་བ་བཞེས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐར་པ་བཛྲིད་པར་མི་ཁུས་ཀྱང་། སྦྱིས་རབས་ཀྱི་སྤང་བ་རྒྱུ་

J

རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ༥ ་ ཟུང་འཇུག་གྲུབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ། ༦ ་ བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བའི་ཤིང་རྩ་སྒོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་དགེ་བཤེས་པོ་ཉི་ལ། ༧ ་ རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་པ་རོལ་དུ་སོན་པ་གནས་ལྷ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་སྒྲར་ཐང་མཁན་པོ་བཙུག་ལྷན་རིགས་པའི་རལ་གྱི། ༨ ་ ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཀྱན་ལ་སྒྲིག་ཏུ་མ་གྱུར་བ་མཁས་དང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཀམ་པ་དུས་གསུམ་མཐེན་པ། ༩ ་ འཇམ་མགོན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་མཆོག་འདུལ་བ་འཛིན་པ་སྒྲར་ཐང་སྤྲུལ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྷན། ༡༠ ་ ལུང་རིགས་སྤྱོད་པའི་དབང་ཕྱག་ཀྱན་མཐེན་རོང་སྟོན་ཆོས་རྩི་ཤུག་འཛིན་པའི་ཆོས་མཆོན་སོགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་དུ་མའི་སྤྱེ་བ་འཛིན་ནས་རྒྱ་བོད་ཀྱན་ཏུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ས་འཛིན་སྟོང་སྤེལ་གསུམ་གནང་བར་རྒྱུང་སྒྲར་གྲགས་ཤིང་དེ་དག་གི་རྣམ་ཐང་ནང་དུ་འདུགས་ལ།

སྤྱོད་བསྟན་པ་ནས་འཆད་ཉན་གྱི་བྱ་བར་འཇུག་ཚུལ།

སྒྲར་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་ཡུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། སྤྲུལ་པོའི་མཛོན་ཉིགས་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་སྟོབས་གྱི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གསལ་བར་མཛད་པ་ལ་མཚུངས་སྤྲུལ་མཆིས་པ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ། བྱམས་མགོན་མའི་རྣམ་རོལ་གནས་ལྷ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་པུན་ཆེན་ཆེན་པོ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བསྟོའི་འདུལ་ཞིང་ཁ་བའི་ལྷོངས་སྤྱོད་བསམ་བཞིན་དུ་མའི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་འབྲུལ་གྱི་རོལ་བས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་སྐྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༩༣ ལོར་འཕན་པོ་སྤྱང་གཤོད་འོད་སྒྲར་ཐུན་མོང་གཏུལ་བྱའི་སྤྱང་རོང་འདམ་ལས་སྤྱེས་ཀྱང་འདམ་གྱི་སྟོན་གྱིས་མ་གོས་པར་ཉི་མའི་གཉེན་ལྟར། རོ་མཆར་བའི་བསྟན་དུ་མ་དང་བཅས་སྤྱོད་བསྟན་པའི་ཚུལ་མཛད།

སྐྱོན་གཞོན་དུས་སྤྱུང་སྟོན་གྱི་སྐྱེས་སྤངས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་བག་ཆགས་
བཟང་པོ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་ལས། སྐྱེས་རབས་ལས། བཙེན་ར་འབྲུ་བའི་བྲིས་ལ་ནི། རྣམ་ཡང་
བདེ་བར་མ་སེམས་ཤིང་། །སྤྱག་གམ་ཡང་ན་དབུལ་ཡང་རུང་། །བྲིས་ན་གནས་པ་ནད་དུ་ཆེ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྲིས་བཟང་ངན་གང་དུ་གནས་ཀྱང་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་མཆོན་པའི་
ཆེ་འདིའི་བྱ་བ་ཁོ་ནའི་དུས་འདས་ཏེ་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་མའི་འོབས་སུ་ཚུད་པ་ལྟར་ཆ་གདུང་
གིས་རབ་ཏུ་མནར་བའི་ཤིན་ཏུ་ནད་ཆེན་པོས་ཟིན་པར་གཟིགས་ནས། བྲིས་ནས་བྲིས་མེད་པར་
རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་སྟོན་ཁ་བའི་ལྗོངས་སུ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་
འབྱུང་གནས། དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ། རྩེ་གཞོན་ཏུ་མཛེས་
པ་དཔལ་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་པའི་མལ་རྩོ་ཆ་དཀར་དགོན་པར་རབ་འབྱུང་དུར་སྦྱིག་གོས་ཀྱིས་
མཛེས་པར་བྱས་ཏེ། དེར་སྟོན་གཉེར་གནང་སྟོལ་སྤྱི་མཆུངས་ལྟར་ཐོག་མར་སྟོ་འཛིན་སྟོར་སྤངས་
དང་གསན་བསམ་མི་རིང་བར་གནང་ཡང་། ཕྱིས་མཁས་མང་གྲེ་བའི་འབྱུང་གནས་སེར་སྦྱང་
ཐོས་བསམ་ནོར་སྤིང་གྲ་ཆང་དུ་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་གཞུང་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སྟོན་གཉེར་གསན་
བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་ནས་འདུས་མང་ཡོངས་ཀྱིས་གོང་དུ་བཀུར་འོས་པའི་མཁས་པའི་
གཙུག་རྒྱུན་འབྲུག་ཆེད་བྲལ་བ་རྩོད་མེད་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་གྱུར།

དེ་ནས་ཆ་དཀར་དགོན་དུ་གདན་ཁྱེད་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོན་དཔོན་
ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་རིང་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་དབྱར་མཆོ་ལྟར་འཕེལ་བར་མཛད།
དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་སྟེལ། ཕྱི་ལོ་༡༥༡༣ ལོར་དགའ་ལྡན་ཤར་བྱང་གཉིས་
ཀྱི་འཆད་ཉན་ལོ་ཤས་བར་སྟོངས་སུ་ལུས་དགོས་པ་བྱུང་སྟབས། དམ་པ་འདི་ཉིད་ཆ་དཀར་དགོན་
པ་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་གདན་བྲངས་ཏེ་བྱང་ཅེ་གྲ་ཆང་གི་འཆད་ཉན་སྟོན་དཔོན་གྱི་ཐུགས་འགན་
བཞེས།

འདིས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ་མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་གཉིས་མཆོན་
ཡང་འདྲ་སྟབས་བྱང་ཅེ་མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཡིན་ཞེས་གསུང་མཁན་ཡོད་མོད་ཀྱང་།
ཁོང་ནི་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་བྱང་ཅེ་གྲ་ཆང་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད་སྐབས་ཀྱི་མཁན་པོ་ཡིན་ཅིང་
དེ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་དུས་མཇུག་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཁྱི་ཆེན་དགེ་འདུན་བསྟན་དར་བ་མཆོག་
ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མཇུག་དུ་ཕེབས་ཐོན་པས་དུས་ཀྱང་མི་མཚུངས་པར་རྣམ་ཐང་དུ་གསལ།

སྐབས་དེར་དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཙམ་ལས་མ་ཕེབས་ཀྱང་། རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་རྩལ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པའི་དབང་གིས་པར་བྱིན་མཐའ་
དཔྱོད་ཀྱི་བཙེ་བཞག་རྣམས་སྤྲུགས་ཐོག་ནས་གནང་སྟེ་ཞལ་སློབ་ཆོས་ཐོན་གྱིས་སུ་བཀོད་པ་
དེར་སྐབས་གྲ་ཆང་འདི་ཉིད་ཀྱི་པར་བྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ཡིག་ཆར་བཞུགས་པ་དེ་ལྟར་ལགས།

དགྲང་ལོ་སོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ཁྲི། གྱི་ལོ་༡༥༩༩ ལོར་འབྲི་གྲང་ཁྲུལ་དུ་ཡོད་
པའི་དགེ་ལུགས་དགོན་ཁག་ཆེ་ཆུང་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་དག་ཆོས་ལུགས་དང་ཞུ་སྟབས་
བསྐྱར་བར་བརྟེན། ཆ་དཀར་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་གནས་སྐབས་དགའ་ལྡན་དུ་ཁྱི་
ཆེན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་དུ་གནས་སློབ་བྱ་དགོས་བྱུང་ཡང་། ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ཆེན་པོ་
རིན་ཆེན་འོད་ཀྱིས། ལྷག་བཏབ་པའི་དབུས་སྟོད་བྲག་དབར་དགོན་པར་ཆེ་སྤྱོད་ཏེ་འཆད་ཉན་
མཛད་པས་དགོན་པའི་ཆོས་སྤྱིད་ལོ་འབྲས་རྣམས་གང་ཐད་ནས་དབྱར་གྱི་ལྗོན་པ་ལྟར་འཕེལ།
གྱིས་ཁྱི་ཆེན་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་འདི་ཉིད་སེར་སྤྲད་གྲ་ཆང་དུ་འཆད་ཉན་སློབ་དཔོན་
དུ་གདན་བྲངས་ཐོག་གྲ་ཆང་དུ་འཆད་ཉན་སློབ་དཔོན་གྱི་སྤྲུགས་འགན་བཞེས་ནས་སྟོན་དམ་པ་
གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུན་བཟང་པོ་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་གནང་བ་ལས། ཡིག་ཆ་
གསར་རྩོམ་དགོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་འབྲིགས།

ཡིག་ཆ་གསར་དུ་མཛད་ཚུལ།

འོན། ཡིག་ཆ་ཐུན་མོང་མིན་པ་གསར་གཏོད་ཅི་ལྟར་མཛད་ཅེ་ན། དེ་སྔ་རྗེ་དངོས་སྟོབ་
བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་མཆོག་གིས་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་ཕྱག་བཏབ་ནས། འཆད་
ཉན་གྱི་རྒྱུན་བསྐྱེད་ཏེ་ལོ་ངོ་གཉིས་ཙམ་སོང་རྗེས། སྤར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆེན་པོས་གདན་དྲངས་
པ་ན་ཐོག་མར་ཆོས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་ཀྱང་། ཕྱིས་དགོ་
འདུན་ཅི་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་ལས། རྒྱ་འབྲེལ་སྟོད་སྤྱད་གྲུ་ཆང་བཞི་པོ་སོ་སོར་འཆད་ཉན་གདན་
དུ་སློན་པ་ཡོང་སྤྱད་སྤྱད་དུ་ཀུན་མཁུན་བྱང་ཆུབ་འབྱམས་པ་དང་། སྟོད་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཡེ་
ཤེས་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུར་འབྱམས་པ་དང་། སྟོད་དུ་བཞུགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་
འབྱུང་བ་འཆད་ཉན་གྱི་བྱེད་པོར་བསྐྱོས་ཏེ་བཤད་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དག་ཐེར་མད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ནས་དར་ཞིང་རྒྱས་
པར་མཛད།

སྐབས་དེར་རྗེ་དངོས་སྟོབ་བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྒྲེལ་བའི་དར་ཆེན་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་
ཀུན་མཁུན་བྱང་ཆུབ་འབྱམས་པ་མཆོག་གིས་གྲུ་ཆང་འདི་ཉིད་ཕྱག་བཏབ་པ་ལས། གང་གི་བཞུགས་
གཉིན་དམ་པ་མཆུངས་མེད་ཆོས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་མཛད་པའི་གཞུང་ཆེན་
རྣམས་གྲུ་ཆང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡིག་ཆར་གཏན་ལ་པབ་ཀྱང་། བར་སྐབས་ཆོས་རྒྱལ་ཡེ་
ཤེས་པ་ཆེན་པོས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡིག་ཆ་གསར་ཚུལ་གསོལ་འདེབས་རིམ་གྱིས་ཁྱུས་པ་
ལས། འབྱུང་འབྱུང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བཞུགས་དུ་སྟོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བདུན་ཅི་
བཟང་པོ་འགག་བཞག་སྟོང་གསུམ་གྱིས་སྟོན་པ་གཏན་ལ་པབ་པའི་དབྱ་པར་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐེར་

དཔྱོད་གཞན་ངོ་ཚྭ་ག་མི་རྣམས་པར་མཛད་དགོས་བྱུང་།

དངོས་གཞི་གསར་ཚཱ་མཛད་པའི་ཆེ། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་འདུག་པ་བདེ་བ། གཞུང་གི་བཟོད་བྱའི་གནད་དོན་ཆ་ཆང་བ། རྫོང་བྱེད་ཆིག་ཀྱང་རྒྱས་པ། མཁས་པ་སྤྱི་མའི་བཞེད་སློལ་དུ་མ་དང་། ཅུ་བའི་ཆིག་འབྲེལ་གྱི་ཆིག་ཆོགས་དུ་མས་མ་བཅེངས་པར། རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་བཞེད་རྒྱན་ལ་ལོག་ཏོག་ངེ་བྱུང་། རྣམ་མཁའི་སྟོག་གི་ཐེང་བ་ཁྲུག་པ་བཞེན་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་པར་མཛད་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་འབྲུལ་ངོ་མཆར་བ། ཁྱི་མ་མེད་པའི་རང་ལུགས་རྣམས་གཞུང་ཆོན་སོ་སོར་ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་གསལ་བར་བསྟན་པའི་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་འདི་ཉིད། དགྲུང་ལོ་རེ་དགྲུང་བ་བྱུང་དགྲུང་པའི་ལྷགས་བྱ་བྱི་ལོ་ ༡༥༦༡ བོད་ཆུ་ ༡༠ ཆེས་ ༠༩ ཉིན་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་མཛད། མི་རིང་བར་དབུ་མའི་ཡིག་ཆ་གསར་ཚཱ་ནན་གྱིས་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་བ་ལས་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་བཅུ་མས། སྤྱི་དོན་གཉེན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་ཆོད་པའི་རྒྱལ་བརྟག་ཞིག་ཀྱང་ནན་གྱིས་བསྐྱལ་བའི་ངོར་དབུ་མ་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱང་བཅུ་མས་གནང་བ་དེ་དག་ཡིག་ཆར་གཏན་ལ་པལ།

སྤྱིར་གསུང་རྒྱན་དུ་དབུ་མའི་གཞུང་མཛད་སྐབས་དགྲུང་ལོ་བགེས་རྒྱན་གྱིས་སྤྱན་དུ་སྤྱུག་ཤིང་བཀར་ནས་དབུ་མ་མཐའ་དཔྱོད་མཛད་ཚུལ་གསུང་སློལ་ཡོད་པ་བཞེན་དབུ་མ་ཚཱ་པའི་སྐབས་དགྲུང་ལོ་བགེས་པར་ངེས་ཏེ། དབུ་མ་མཐའ་དཔྱོད་མཛད་བྱུང་དུ། ཟབ་མའི་གནད་འདི་ཕེན་ཏུ་ཏོགས་པར་དགའ། །བདག་སྟོ་བྱིས་པ་བས་ཀྱང་བྱིས་པའི་སྟོས། ། བྱེད་པར་འབྱུང་བཞི་རྒྱས་པའི་བྱིབ་སོས་ནོན། །ཁོར་འཁྲལ་མཆིས་ན་མཁས་རྣམས་བཟོད་པ་བཞེས། །ཞེས་མཁས་གྲུབ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་བྱུང་དུ་གསལ། །དེ་མཚུངས་དགྲུང་ལོ་རེ་དགྲུང་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་བཅུ་མས་པ་ཡིན་ན། དབུ་མའི་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་དེའི་མཐུག་ཏུ་བཅུ་མས་པས་དགྲུང་ལོ་བདུན་བཅུར་ཕེབས་ཟིན་པར་བསྟོན་དུ་མེད།

གང་ལྟར་དུས་དེ་ནས་བཟུང་བྲལ་ཆང་འདི་ཉིད་དུ་རྒྱ་བོད་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་བའི་མཁས་མང་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོག་ལ་འབྲན་བཅོལ་བ་བྱུང་བའི་བྲིན་ལས་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་དཔར་གྲ་མ་ཉམས་པར་གནས་ནས། བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རིག་གཞུང་གི་རྩ་བ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སློན་ལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གནང་དང་གནང་སུས་ལགས།

མདོར་ན་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཆར་ཆད་དུ་བྱུང་བ་རིམ་བཤགས་སྡོན་ལྷ་མི་གྲུང་བ་སུས་ཀྱང་མ་བསྐྱོར་བ་ཞིག་རབ་དུ་བསྐྱོར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་བསྐྱོར་བའི་ནང་ནས་རབ་དང་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བ་ནི་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བཅོལ་བྱ་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་བཤགས་ལ་པར་པ་ལ་དབྱུ་མའི་གཞུང་དང་། སྤུང་དོན་མདོན་ཉོག་གས་ཀྱི་རིམ་བཤགས་པར་བྱིན་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པས། པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བར་པ་ཁོ་ནས་བསྟན་ཅིང་། འཁོར་ལོ་གཞན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པས་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། བཅོལ་བྱ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་དབྱུ་པར་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་ཆད་ལྡན་དུ་མ་ཡོད་པས། དེ་དག་དང་སྟོན་ཚུལ་དང་དགོས་པ་དང་བཅོལ་བྱ་སོགས་གང་ཐད་ནས་ཐ་མི་དད་ན་རྫོགས་སྟོན་ལས་མི་འདའ་བས་བསྐྱར་རྫོགས་ངལ་བ་བྱེད་པ་འབྲས་མེད་དུ་གྱུར།

དེས་ན་པར་བྱིན་སྐབས་རྩ་བ་མདོན་ཉོག་གས་རྒྱན་ལ་ཆོག་འབྲེལ་དང་དངོས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་ཚུལ་སོགས་ནི། སྤྱིར་རྒྱ་གཞུང་ཁག་དང་། ཁྱད་པར་རྗེ་ཡབ་སྤུང་གསུམ་ཀྱི་མཛད་པའི་གསེར་མེད་དང་། རྣམ་བཤད་སྟོང་རྒྱུ་ཉོག་གས་དཀའི་སྤང་བར་གསལ་ལ། དེ་བཞིན་རྩ་འབྲེལ་དོན་རྗེ་བཞིན་འབྲེལ་བ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་རྩ་འབྲེལ་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་མི་དགོས་པར་བརྟེན། དབྱུ་མའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་གཉིས་སུ་དགག་བཞག་

སྒོར་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཕབ་ན་སྒོ་གསལ་དོན་གཉེར་བ་སྤྱི་ལ་ཕན་རྒྱལ་ས་
ཆེ་ཞིང་འཇུག་པ་བདེ་བ་སོགས་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་གྱུར།

ཁྱད་པར་རང་ཅག་གཞུང་རྣམས་ལ་སྒོ་བ་པའི་ཆེ་མདོ་རྒྱད་དགོངས་འགྲེལ་སྤྱི་དང་ཡབ་
སྲས་གྱི་གཞུང་རྣམས་མང་གཞི་བྱས་ནས་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་གཟིགས་དགོས་པ་དང་། སྒོ་བ་གཉེར་
གང་བྱེད་པ་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལ་མིན་པར་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་
ཚུལ་བཞིན་འགྲེལ་བའི་རྒྱ་བོད་ཆད་ལྡན་གཞུང་རྣམས་ལ་སྒོ་བ་དགོས་པ་གདམས་པར་སྒྲུབ་པས་
རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡ་མཆན་ཆེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་དབུ་པར་གཞུང་མཛད་པའི་ཆེ་ཆ་བའི་ཆོག་འགྲེལ་
དང་དངོས་ལུགས་བསྟན་ཚུལ་ཅམ་ཅོམ་མི་རུས་པ་ག་ལ་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྲི་ཆེན་འདི་ཉིད་གྱིས་
མདོན་རྟོགས་རྒྱུན་གྱི་ཆོག་འགྲེལ་ཅ་ཤིག་ལ་བལྟས་ན། བརྗོད་བྱའི་གནད་ཆང་ཞིང་རྗོད་བྱེད་
ཆོག་ཉུང་ལ་ཆོག་འགྲེལ་གོ་བདེ་བ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་གསལ་བ་ལས་ཤེས་རུས།

དེ་མཚུངས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ནི། རིག་པའི་གནས་ལྡན་ལ་མཁས་པར་མ་ཟད་ཐོས་
དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞིལ་ཏེ་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་ཤིང་། འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདྲིན་པ་ལ་འགྲན་པའི་ཁྲ་དང་བྲལ་བ་བསྟན་
འདྲིན་སྤྱིས་ཆེན་དམ་པར་ངས་ཏེ། ཡགོང་ས་ལྡན་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་ཁྲི་ཆེན་
དམ་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྐྱུགས་བརྗོད་མཛད་པ་འདི་ལྟར།

སྤྱབ་པའི་བསྟན་པའི་ཁུར་འདྲིན་དགོ་འདུན་མཆོག་། བཀའ་གདམས་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་
སྤྲེགས་མའི་དུས། གངས་ཅན་ཁྲོད་འདིར་དར་རྒྱས་མཛད་པ་ལ། སྐལ་ལྷན་གདུལ་བྱའི་སྒོ་གྲོས་
རྒྱས་གྱུར་ནས། ཤེས་བྱའི་མཁའ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཤོག་བརྒྱངས་ཏེ། ཀློག་ལྡན་སྤེར་ཆགས་
ཆོགས་གྱིས་རབ་བསྐྱོར་ནས། ཐར་པའི་ཞིང་དུ་འཕྱར་བར་བརྩམས་པ་འདི། ཡོངས་འདྲིན་ཁྲོད་
གྱི་འིན་དུ་ངས་པ་རྟེན། བཀའ་འདྲིན་ཆེ་འོ་རྗེ་བཙུན་མཁྲིན་པའི་གཏེར། རྣམ་པ་ཀུན་དུ་སྤྲིང་ནས་

བསྟོད་ཕྱག་འཆའ། །མཁུན་དང་བཅེ་བས་ཏྲ་ཏུ་བསྐྱེད་དུ་གསོལ། །ཞེས་སོགས་ཆིགས་བཅད་
ཀྱི་བསྟོད་པ་དང་།

རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བདུན་པ་རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བསྟོད་པ་
ཆིགས་བཅད་ལོ་ལོ་ཀ་བདུན་ཡོད་པ་དེའི་ནང་འདི་ལྟར། དགེ་འདུན་མཁས་དབང་ཆོགས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་གྲུབ། །ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་གནད་གསང་ཆངས་དབྱངས་སྒྲིག། །འདོམས་མཛད་
པས་ཀྱི་རྒྱལ་ལས་རྒྱལ་བའི་མཐུས། །དར་རྒྱས་མི་པམ་སྒྲ་མར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་དང་།
དེ་བཞིན་བསྟོད་ཆིག་དུ་མ་ག་ཆང་བུན་མོང་མིན་པའི་ཆོས་ར་སྒྲ་བརྒྱད་དུ་གསལ།

རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་འབྱུར་སྐྱེས་བྱེད་འཛིན་པ་ཕུར་སྟོགས་དག་དབང་བྱམས་པས། གནས་
གསུམ་ཀུན་ལ་མཁས་པའི་མཐར་སོན་པ། །བྱུང་པའི་དབང་ཕྱག་ཀུན་ཀྱི་གཙུག་གི་རྒྱན། །ཕུང་
རྟོགས་བསྟན་པ་བཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་མཛད། །བཀའ་བློན་མཉམ་མེད་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །ཞེས་དང་།

རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་དབང་ཕྱག་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་
གསེར་རིའི་འབྲེང་བའི་དབུས། །མི་འཛིགས་སེང་གེའི་སྐྱ་སྐྱོག་བསྟན་པའི་སྙིང་། །སྟོགས་དུས་
ཀུན་ཏུ་དར་རྒྱས་གནས་པའི་ཆེད། །དབྱེད་གསུམ་དག་པའི་གསུང་གིས་སྲིད་ན་རྒྱལ། །ཞེས་
སོགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་འཆད་ཚད་ཚོམ་གསུམ་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟན་པའི་སྤྱི་ཁྱེད་གསུམ་པར་བྱུང་བ་ལས་གོང་གསལ་
སྐྱེས་ཆེན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། །

འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཕྲོ་བ་དགའ་ལྡན་གྱི་པའི་
སྤྱགས་འགན་བཞེས་ཚུལ།

དེ་ལྟར་གྲུ་ཁང་དེ་ཉིད་དུ་འཆད་ཉན་སློབ་དཔོན་མཛད་ནས་ཕྱིས་རྒྱུད་སྤྲད་མཁན་པོ་དང་།
བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་བརྒྱུད་དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་གྱི། ཕྱི་ལོ་༡༥༩༩ ལོར་
དགའ་ལྡན་གྱི་ཐོག་ཉེར་གཉིས་པའི་སྤྱགས་འགན་བཞེས། ལོ་དེར་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཙུང་ལྷའི་
ཉིན་གྱི་ཐོག་ཉེར་གཉིས་པ་གྱི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེ་བདེ་བ་ཅན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་མཁན་
པོ་དང་། གྱི་ཆེན་ལས་ཐོག་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་ལས་སློབ་མཛད་དེ། ཡལོང་ས་སྐྱ་སྤོང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོར་བསྟེན་རྩོགས་ཀྱི་
སྟོན་པ་བསྟུལ་བར་གངས་ཅན་ལྗོངས་སུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་གསུམ་གྱི་ནང་
ཆོན། མཁས་པའི་དབང་པོ་སེར་སྤྲད་དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་
དུ་གསལ།

དགའ་ལྡན་གྱི་ཐོག་ལོ་ངོ་ལྔ་རིང་སྤྱགས་འགན་བཞེས་ནས། ཡབ་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་
མཉམ་མེད་ཙོང་ཁ་བ་རྗེ་བཙུན་རྒྱ་མ་རྒྱོ་བཟང་གྲགས་པ་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་ཐེར་
ལེགས་པར་མཛད་པའི་མདོ་སྤྱགས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ། འཆད་ཙོང་ཙོན་གསུམ་
གྱི་སྟོན་པ་ཡུལ་ཆོས་ལྡན་ཞིང་དུ་ཉམས་པ་སྤར་གསོ་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་གྱིས་ཁ་བའི་ལྗོངས་
སུ་ནི་མཁས་པའི་གཞུག་གི་རྒྱན་དུ་གྱུར་བ་སྟན་པའི་བ་དན་ས་སྟེང་ན་བྱུང་བར་གྱུར། དུས་རབས་
ཉི་ཤུ་པའི་ནང་དུ་འང་བྱུང་གནས་གདན་གསུམ་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་པར་བྱིན་སྤྱི་མཐའ་
དཔྱོད་ཀྱི་གཞུང་ཆོན་ཡང་དག་མཐའ་ལྟ་བུ། དམིགས་བསལ་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བས་བསྤྱགས་
པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་སྟོན་ཡོད་པ་ཐོས་སོ།

མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ།

རྒྱན་ལས། དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། སྤྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་འཆི་བ་མེད་པའི་རྗེ་རྗེའི་སྐྱབས་ཉེ་གནས་འོག་མིན་
དུ་རང་རྒྱ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོགས་གཉིས་ཀྱིས་འབྱུངས་པར་བྱས་པའི་ངེས་པ་ལྟ་དང་
ལྟན་པའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་ཡོངས་སྤྱོད་རྗེགས་པའི་སྐྱབས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་པ་ལས།
རང་ཅག་ཐ་མལ་པ་ལྟར་རྒྱ་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་སོང་ནས་གནས་ངེས་མེད་དུ་སྐྱེ་
འཆི་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་གཏན་ནས་མི་འདོད་ཀྱང་། རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་དམ་པ་བརྟེན་
ཟེན་ནས་གང་ཟག་ཐ་མལ་པའི་སྐྱེ་འཆི་དང་མཚུངས་པར་སྐྱུལ་པའི་རོལ་གར་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་འགྲོ་
བའི་དོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་པར་འདོད་དེ། མྱ་ངན་ཀྱི་མདོ་ལས། གལ་ཏེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དག།
དུས་གཅིག་མཉམ་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། ཉེས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་ན། །ངན་མྱ་ངན་འདའ་
བར་གྱུར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐམས་ཅད་ལ། །སྤྱ་ཅན་ཟེན་ལྟར་གཟིགས་པས་ན། །ཅིའི་ཕྱིར་
སྤྲོད་རྗེ་ཀུན་བཏང་སྟེ། །ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདའ་བར་གཤེགས། ། ཞེས་དང་།

དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། དཔའ་བོ་ལ་ལར་བཅས་པ་དང་། །མདོན་
པར་འབྱུང་དང་འཆི་བ་སྟོན། །ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདའ། །ལ་ལར་འཁོར་ལོ་སྒྲོར་བ་ལོ། །ལ་
ལར་བདུད་རྣམས་རབ་ཏུ་འཛོམས། །ལ་ལར་དཀའ་བ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱང་། ། སེམས་ཅན་ཐར་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་མྱ་ངན་མི་འདའ་ལོ། །ཞེས་དང་།

རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འཛིན་ཉེན་མཁྱེན། །འཛིན་ཉེན་ཀུན་ལ་གཟིགས་ནས་
ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལས་མ་གཡོས་པར། །སྐྱུལ་པའི་རང་བཞིན་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས། །སྐྱེ་བ་མདོན་པར་
སྐྱེ་བ་དང་། །དགའ་ལྡན་གནས་ནི་འཕོ་བ་དང་། །ལྷུ་མས་སུ་འཇུག་དང་བལྟམས་པ་དང་། །བཟོ་ཡི་
གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། །བཙུན་མོའི་འཁོར་དབྱེས་རོལ་བ་དང་། །ངེས་འབྱུང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་

དང་། །བྱང་ཆུབ་སྤྱི་པོར་གཤེགས་པ་དང་། །བདུད་སྡེ་འཛོམས་དང་རྫོགས་པར་རི། །བྱང་ཆུབ་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །མྱང་ངན་འདས་པར་གཤེགས་མཛད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་མ་དག་ཞིང་
རྣམས་སུ། །སྲིད་པ་རི་སྲིད་གནས་བར་སྟོན། །ཞེས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་མཆོག་གི་སྤྱུལ་
སྤྱི་རྣམ་ཅན་གྱིས་ཞིང་བགྱང་བ་ལས་འདས་པ་ལ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྟོན་པ་མདོ་
དང་དགོངས་འབྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ས་བཅུ་དབང་ལྷག་རྒྱལ་ཆབ་མི་པམ་མགོན་པོ་དགའ་
ལྡན་གནས་ནས་བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་པ་མིའི་རྣམ་པོལ་ཁྱི་ཆེན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་སུ་ལས་
སྐལ་ཡོད་པའི་གདུལ་བྱ་རི་སྡེ་དབྱེད་བ་རྣམས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་བཟང་པོར་བཀོད་ནས། དེ་ཞིག་
སྤྱད་དོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྫོགས་པ་ན་དགྲུང་ལོ་དོན་དུག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་འབྲུག་ གྱི་ལོ་༡༥༦༩
ལོར་གདུལ་བྱ་ཉག་འཛིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་སྤྱུལ་བའི་བྱིར། ཞིང་འདིར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་
སུ་ཐིམ་ཆུལ་བསྟན་ནས་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་འང་གཤེགས།

རྒྱན་ལས་ཀྱང་། །བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད། །ཅེས་བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་གང་དུ་
བཞུགས་པའི་གནས་མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར། ཁྱི་ཆེན་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་
གདུང་ཡང་འབྱུང་འབྱུར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པའི་རྟེན་དང་། ཆོགས་བསགས་སྤྱིབ་སྦྱོང་
གི་སྒྲ། སྤྱི་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་དེལ་ལས་གྲུབ་པའི་དབྱེན་སྤྱུམ་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ཀྱང་དེ་སྟོན་དགའ་
ལྡན་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་སྡེར་ཐོག་སྒྲ་མ་སྟ་ཁང་དུ་དད་ལྡན་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཞིང་དུ་བཞུགས་པ་བཅས་སོ།། །།

སེར་སྤྲད་ཐོས་བསམ་ཞོར་གླིང་གྲུ་ཆང་གི་དཔེ་མཛོད་འགན་འཛིན་ནས།།

༥ སྒོན་འཕགས་ཡུལ་དུ་བརྟེན་པ་བརྒྱུས་འཇམ་དཔལ་ལ་བསྟོད་པར་བསྐོས་ཏེ།
འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་
གྱུར་བ་གྲགས་པ། དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་འཕ།
བསྟོད་པ་གང་སྟོ་མ་བཞུགས་སོ།།

༥ གང་གི་སྟོ་སྟོས་སྟོབ་གཉིས་སྟོན་པ་ཉི་ལྟར་ནམ་དག་རབ་གསལ་བས། །དེ་སྟེད་དོན་ཀྱན་རི་བཞེན་
གཞིགས་སྟོར་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་སྟེགས་བཅ་འཛིན། །གང་དག་སྟོན་པའི་བཅོན་རར་མ་རིགས་ཐུན་
འཛོམས་ཐུག་བསལ་གྱིས་གཟེར་བའི། །འཕྲོ་ཆོགས་ཀྱན་ལ་བུ་གཅིག་ལྟར་བཅེ་ཡན་ལག་བུག་ཅུའི་
དབྱངས་ཐུན་གསུང་། །འབྲུག་ལྟར་ཆེར་སྟོན་ཉོན་མོངས་གཉིད་སྟོང་ལས་ཀྱི་ཐུགས་སྟོན་དཀྱོལ་མཛད་
ཅིང་། །མ་རིག་ཐུན་སེལ་ཐུག་བསལ་ཐུ་གུ་རི་སྟེད་གཅོད་མཛད་རལ་གྱི་བསྐྱམས། །གདོད་ནས་དག་ཅིང་
ས་བཅུའི་མཐར་སོན་ཡོན་ཏན་ཐུན་རྟོགས་རྒྱལ་སྐས་ཐུ་བོའི་སྟུ། །བཅུ་པག་བཅུ་དང་བཅུ་གཉིས་རྒྱན་
སྐས་བདག་སྟོའི་ཐུན་སེལ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་འདུད། །ཞོ་ཨ་ར་པ་ཅ་ན་རྒྱེ། །བཅེ་ཐུན་ཁྱོད་ཀྱི་མཁྱེན་
རབ་འོད་ཟེར་གྱིས། །བདག་སྟོའི་གཏི་ཐུག་ཐུན་པ་རབ་བསལ་ནས། །བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཞུང་
ཐུགས་རྟོགས་བ་ཡི། །སྟོ་སྟོས་སྟོབས་པའི་སྤང་བ་བསྐྱལ་དུ་གསོལ། །

༡༡། །བསྟན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་
 རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 སྐབས་གཉིས་པ་བཞུགས་སོ།།

༡༡། །གཉིས་པ་རྣམ་མཁུན་དེར་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། གཞུང་འབྲེལ་
 དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྣམ་མཁུན་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་འཆད་
 པའི་རྒྱ་མཆན། གཞུང་དོན་སོ་སོས་རི་ལྟར་འཆད་ཚུལ།

གཞུང་འབྲེལ།

༥ དང་པོ་ལ། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་དང་སྐབས་དང་པོའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་མཁུན་
 བཤད་ཟིན་ནས། སྤྱོད་པ་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ལེའུ་དང་སྐབས་གཉིས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་
 ཤེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། འབྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་
 རྟོགས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་པས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད། ཅས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྣམ་མཁུན་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་
 དང་དགོས་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་
 ཤེས་རྟོགས་པར་ཉམས་སུ་མ་བླངས་པར་རྣམ་མཁུན་འཛོལ་མི་རུས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་
 བཤད་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དགག་ཕྱོགས་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་
 བ་ཅམ་དང་། སྤྱིང་ཉིད་སྒྲོམ་པ་ཅམ་གྱིས་རྣམ་མཁུན་འཛོལ་རུས་པ་གཅོད་པ་དང་། སྐབས་ཕྱོགས་
 ནས་རྣམ་མཁུན་འཛོལ་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་རྟོགས་པར་སྒྲོམ་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་

པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་དང་པོར་ལམ་ཤེས་བཤད་ནས་སྤར་ཡང་འདིར་བཤད་པ་ལ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་མེད་དེ། དེ་
མེད་པ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཞུལ་ལན་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཞུལ་ལན་
འི་ལྟར་བཤད་པར་མཛད་ན། སྐབས་གཉིས་པར་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་རིས་
འབྲེད་ཆ་མ་ཐུན་བཤད་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་རིས་འབྲེད་ཆ་མ་ཐུན་མི་འཆད་པའི་
རྒྱ་མཆན་འི་ལྟ་བུ་ཞེས། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་སྐབས་དང་པོར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། འོ་
ན། འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱང་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་སྐབས་དང་པོར་བཤད་ཟིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཅུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། སྒྲིམ་མེད་དེ། བཟླ་ལྟུང་དང་
དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་བྲད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཟླ་ལྟུང་མི་འདྲ་བའི་བྲད་པར་ཡོད་དེ། སྐབས་
དང་པོར་ཆོས་བཅུ་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་ཉོགས་པའི་རྣམ་མཁྲོན་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཕྱོག་ཆ་ནས་བསྟན། གཉིས་
པར་རྣམ་མཁྲོན་དེའི་རྒྱའི་ཕྱོག་ཆ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་བྲད་པར་ཡོད་དེ།
སྐབས་དང་པོར་ཆོས་བཅུས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཆོན་པའི་ཆེད་དང་། འདིར་རྣམ་མཁྲོན་འཛོལ་
པ་ལ་རྒྱ་ལམ་ཤེས་རྒྱུ་གས་པར་སྒྲིམ་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་བཅུའི་ནང་ནས་རྒྱ་
ལམ་ཤེས་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། བཟླ་ལྟུང་གི་རྒྱ་དང་
འབྲས་བྱ་མ་ལུས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞུང་སོ་སོས་འི་ལྟར་འཆད་ལུང་ལ། འོ་ན། སྐབས་གཉིས་པར་རྒྱ་ལམ་ཤེས་
གཏན་ལ་འབེབས་ན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དུས་འི་ལྟར་མཆོན་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། མཆོན་
བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་གི་སྒྲིམ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་ཡང་བསྟན་
རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་སྒྲིམ་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། དེས་ལམ་
ཤེས་སྒྲིམ་ལྟུང་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར།

ལམ་ཤེས་ཡན་ལག

༥ གློ་མ་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་བྱད་ཆོས་ལྡན་དུ་འཆད་པའི་ནང་ནས་ལམ་ཤེས་
དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་བགེགས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མངོན་འགྱུར་བ་དང་བྲལ་བ་
དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་གྱིས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་
འོད་ཚོག་ཚོག་པོར་མཛད་པའི་གློ་ནས་བགེགས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་གྱི་བྱད་ཆོས་དེ་འཆད་པ་
ལ། མདོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་གྱི་བྱད་དུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་
ལས་སྐྱེས་པའི་འོད་དེ་ནི་ལྷ་མ་མེར་མ་ཡིན་ལྷ་ན་ནེར་མ་ཡིན་ལྷ་ང་ངེར་མ་ཡིན་གྱི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་འོད་འབའ་ཞིག་རབ་ཅེས་བྲལོ། །དམ་པ་དང་གཙོ་བོ་དང་མཆོག་དང་མཆོག་རབ་
དང་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་སྒྲ་ན་མེད་པ་དང་གོང་ན་མེད་པ་དང་གོང་མའི་གོང་མ་ཞེས་བྲལོ། །ཞེས་
སོགས་དང་། བསྟན་བཅོས་སུ། ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་བྱིར། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་
གསུངས།

དེར་མ་ཟད་ལམ་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་མ་ཐུན་རྒྱུན་བྱང་ཆུབ་མཆོག་
ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དགོས་ཞེས་ཡུལ་ངེས་པའི་བྱད་པར་འཆད་པ་ལ། མདོ་ལས། བཙུན་པ་
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་རྩི་ལྷར་གནས་པར་བྱ། བྱང་ཆེན་གྱི་ཤེར་བྱིན་དེ་གང་ཡིན་
ཞེས་ངེས་པའི་ལན་དུ་ལྟའི་བྱ་གང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྒྲ་
ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྲལོ། །ཞེས་དང་། བསྟན་བཅོས་སུ་ཡུལ་ངེས་པ་
དང་། །ཞེས་པའི་རྩ་འགྲེལ་གསུངས།

དེ་རྗེས་སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་ཙན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་བྱིར་དུ། གང་ཡང་དག་པ་སྦྱོན་
མེད་པ་ལ་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མ་ཐུ་
མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱུན་གྱི་མཆོམས་བཅད་པའི་བྱིར། ཞེས་

ཞི་བ་བསྐྱོད་པ་གཅིག་ཕྱ་པའི་ཉན་ཐོས་ཐེག་ཆེན་དུ་མི་འདུག་པར་སྒྲས་ཟེན་ལ་བསྟན་ནས། འོན་
ཀྱང་གང་ཡང་གལ་ཏེ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ་
ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ། །ཞེས་མདོ་གོང་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱང་དོན་དུ་བཀའ་
ནས་ཞི་བ་བསྐྱོད་པ་གཅིག་ཕྱ་པའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པས་མཆོན་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་རིགས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་བྱང་ཆོས་བསྟན་ཅིང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། བྱུང་
བ་དང་། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གསུངས།

དེ་ཡང་ལམ་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཉོན་མོངས་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་མི་སྤྱོད་པའི་རིགས་ཅན་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། ཁོ་བོས་ནི་དེ་
དག་གི་དགོ་བའི་རྩ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བར་ཆད་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། བསྟན་བཅོས་སུ། རང་
བཞིན་དང་། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གསུངས།

དེ་རྗེས་དེ་འདྲི་གང་ཟག་དེ་གཞན་དོན་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་ཅིང་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་
བྱེད་པའི་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཞིག་དགོས། ཞེས་འཆད་པ་
ལ། མདོ་ལས། བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་ཆེས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་
ཆོས་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། བསྟན་བཅོས་སུ། དེ་ཡི་ལས། །ཞེས་པ་རྩ་
འགྲེལ་གསུངས། མདོ་བསྟན་བཅོས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆོས་ལྷ་ལྷན་གྱི་ལམ་ཤེས་སྒྲོམ་པ་
པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཆོག་ཟུར་གྱིས་རྟེན་བརྩོད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། འོ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ལམ་
ཤེས་སྒྲོམ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཤེས་མཐོང་
གིས་བསྟན་ནས་འདྲའ་བའི་སྒྲོམ་ཚུལ་དང་། བྱང་སེམས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་

སྒོམ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་བའི་ཆེད་དུ་སྒོམ་ཚུལ་
དང་། རང་རྒྱལ་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་བའི་ཆེད་དུ་སྒོམ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་
མཐོང་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེའི་རྒྱ་རིས་འབྱེད་ཆ་
མ་ཐུན་སྒོམ་ཚུལ་གཉིས།

དང་པོ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བ་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོན་སེམས་མི་རྟག་སོགས་
བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ཚུལ་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བརྒྱ་བྱེན་གྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་ཡུམ་གང་ཡིན་དེས་པའི་ལན་དུ། ཀོ་ཏུ་ཤི་
ཀ་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་གྱི་ཤེས་ཕྱིན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བྱང་ཆེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་མི་དཔེགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་
ལ་བྱའོ། །བདག་མེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་པ་དང་། ཞི་བ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ནད་དང་། འབྲས་
ཉིད། ཟུག་རྩ་དང་། སྤྱི་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །པ་རོལ་ཉིད་དང་། འཇིག་པའི་ཆོས་
ཅན་ཉིད་དང་། གཡོ་བ་ཉིད་དང་། རབ་ཏུ་འཇིག་པ་ཉིད་དང་། ནད་འགོ་བ་ཉིད་དང་། འཇིགས་པ་
དང་། ཉེ་བར་འཆེ་བ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །བདག་མེད་པ་ཉིད་དང་། ཞི་བ་ཉིད་དང་། དཔེན་པ་
ཉིད་དང་། སྦྱོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དང་། སྒྲོན་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། མངོན་པར་
འདུ་བྱ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི་སྒོམ་མོ། ཞེས་
པ་ནས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་རྣམས་སྒོམ་མོ། ཞེས་པའི་བར་
དང་། སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་ལ་སྦྱོད། ཅེས་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་ལ་སྦྱོད།
ཅེས་པའི་བར་དང་། ཤེས་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པའི་ཆེ། ཆོས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྦྱུང་པར་མི་བྱེད། ཅེས་
དང་། ཀོ་ཏུ་ཤི་ཀ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་སེམས་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་མདོ་
རྣམས་གསུངས།

མདོ་དེ་རྣམས་གྱིས་ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་བཞིའི་སྟངས་གྱི་
 བྱེད་ཆོས་ཉེར་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ། འཕྱོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་
 དང་བཅས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་དེ། སྤྱག་ཀུན་སོ་སོའི་རྣམ་པ་
 བརྒྱད། ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་པ་བདུན་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་
 པ་བདུན་ཡོད་དེ། ཡིད་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་གཉིས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གཉིས།
 འཕྱོག་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་ཉག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། །ག་ཟུགས་
 མི་ཉག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། ཞེ་བ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
 སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་བསྟན། ནད་ཉིད་ཅེས་པ་ནས་སྤྱིག་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་བར་གྱིས་
 ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་བསྟན། བདག་མེད་པ། དབེན་པ། ཞེ་བ་གསུམ་གྱིས་འཕྱོག་བདེན་
 གྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་གསུམ་བསྟན། སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་བཞིས་ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བསྟན། བན་
 པ་ཉེར་གཞག་སོགས་གྱིས་ལམ་བདེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་། སྤྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
 ཞེས་སོགས་གྱིས་རིགས་པའི་རྣམ་པ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པའི་ཆེ་ཆོས་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
 ཞེས་སོགས་གྱིས་སྦྱབ་པའི་རྣམ་པ་དང་། ཀོ་ཏུ་ཤི་ཀ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་ཞེས་སོགས་གྱིས་
 ངེས་འབྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཉོགས་པའི་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་དངོས་
 བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཉིད་གྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །
 ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་སྟེན་རྣམས་རྣམས་
 མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་སྟེན་དོན་སྤྱིའི་
 ཚུལ་གྱིས་ཉོགས་པའི་དེའི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་བཞི་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པས་དེ་འཆད་པ་

ལ། མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་
སྤྱུལ་པ། རབ་འབྱོར་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཙུགས་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གསུངས།

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་
སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། དེའི་འོག་དེ་མ་ཐག་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་འཆད་རིགས་ནའང་
རེ་ཞིག་དེ་མི་འཆད་པར། ཉན་རང་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་
ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ་སོར་འཆད་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་ན་བྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་སྟམ་པའི་
དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་མདོ་ལས་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན།

མདོ་ལས། སྤྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་གནས་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་གནས་པ་ཡང་
མ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་ལ་གནས་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་གནས་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ནོ། །ཤུ་རིའི་བུ་དེ་ལྟར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་ཕྱིན་ལ་གནས་
པར་བྱ་སྟེ། གནས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནས། འཁོར་གྱི་
ནང་ན་ལྟའི་བུ་ཁ་ཅིག་གང་གཞོད་སྤྱིན་ནམས་ཀྱིས་སྤྲས་པའི་སྐད་ལ་སོགས་པ་ནི་ཤེས་པར་
བྱས་ཀྱི་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འཆད་པ་ནི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་
སྟམ་པ་དང་། གང་གཞོད་སྤྱིན་ནམས་ཀྱི་སྐད་དང་། གཞོད་སྤྱིན་ནམས་ཀྱི་ཆོག་དང་། གཞོད་
སྤྱིན་གྱིས་སྤྲས་པ་དང་། གཞོད་སྤྱིན་ནམས་ཀྱིས་རབ་དུ་སྤྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་སྤྲས་
པར་གྱུར་ན་ཤེས་པར་རུང་གི་གང་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འཆད་
པ་དང་། རབ་དུ་བརྗོད་པ་དང་། ལྟོན་པ་དང་། རབ་དུ་ལྟོན་པ་དང་། ཉེ་བར་ལྟོན་པ་དེ་ཤེས་པར་
མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་དང་། གྱེ་མ་གནས་བཟན་རབ་འབྱོར་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་གསལ་བ་བྱེད་པ་སྟེ་སྤྱོད་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་སྤྱོད་པ་དང་། ཐབ་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་ཐབ་པ་དང་།

ཞེས་སོགས་གསུངས།

དེ་ཡང་མདོ་ཆོན་དང་པོས་རང་རྒྱལ་རིགས་ངེས་ལྷན་གྱིས་སྤྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ། སློབ་
དཔོན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་མ་བཟོས་པར་རང་བྱུང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བསྟན།

མདོ་ཆོན་གཉིས་པས་ཉན་ཐོས་ལྷན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་རྟོགས་
པ་ཟབ་པ་དང་། དེའི་སྤྲིང་དུ་རང་རྒྱལ་ལྷན་གྱིས་གཟུགས་སོགས་སྤྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྤྲིང་པར་
རྟོགས་པས་ཉན་ཐོས་ལས་ཀྱང་རྟོགས་པ་ཟབ་པར་བསྟན་ཅིང་།

མདོ་ཆོན་དང་པོའི་དོན་འཆད་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་སྟུ། རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། །གཞན་གྱིས་བསྟན་ཡང་མི་དགོས་ལ། ཞེས་དང་། མདོ་ཆོན་གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བཟློད། །ཅེས་པ་དང་། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་
ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ་ལ། གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རང་གི་བྱུང་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་བྱུང་ཆོས་དེ་ལྟར་གྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་
ལམ་ཤེས་སྟོན་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་
འབྱོར་གྱིས་ལྟའི་བྱ་དེ་དག་ལ་སྤྲས་པ། གཟུགས་ནི་ཟབ་པ་མ་ཡིན། སྤྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། གཟུགས་གྱི་རང་བཞིན་ཟབ་པ་མ་ཡིན་སྤྲ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། དེ་ནས་ལྟའི་བྱ་
དེ་དག་འདི་སྟམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། གནས་བཟོན་རབ་འབྱོར་ལ་ཆོས་ཉན་པ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ག་
ལ་བཟླ་བར་བྱ་སྟམ་པ་དང་། དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ལྟའི་བྱ་དེ་དག་ལ་སྤྲས་
པ། ལྟའི་བྱ་སེམས་ཅན་ལྷན་ནི་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་ཉན་པ་ཡང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་བཅའ་བར་བྱའོ།
།སེམས་ཅན་ལྷན་ནི་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་ཉན་པ་ཡང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་བཅའ་བར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས། དེ་ཡང་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དེ་གཟུགས་སོགས་སྤྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་གཟུང་རྟོག་སྤང་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་བའི་བྱུང་པར། བླ་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་མི་སྤོང་བའི་བྱུང་པར།

རྟེན་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱད་ཆོས་གསུམ་ལས།

མདོ་ཆོན་དང་པོས་བྱད་ཆོས་དང་པོས་རྟེན་རང་རྒྱལ་སྟོབ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་རང་རྒྱལ་ལ་བསྟོས་ཏེ། ཟབ་པ་དང་། སྤ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་བྱིར།

མདོ་ཆོན་གཉིས་པས་བྱད་ཆོས་གཉིས་པ་བསྟན་ཏེ། སྤྱུ་མ་མཁན་གྱིས་དེ་ཤིང་རྟ་སྤང་དུ་སྤྱུལ་པ་ན་དེ་ཤིང་རྟ་སྤང་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟ་སྤང་དུ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་ནང་གི་ཤེས་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་རང་རྒྱལ་སྟོབ་པ་འཕགས་པས་ནང་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པས་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར།

བྱད་ཆོས་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དུམ་བར་མ་ལས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་གང་དག་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་སམ། བདེན་པ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གས། དགྲ་བཅོམ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའམ། སྟོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱོན་པ་མང་པོ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་བསྐྱེད་པ་དག་གས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དག་དུམ་འདི་ལྟར་ཟབ་པ། ཞེས་ཉི་མེད་ལས་གང་ཟག་ལྟ་གསུངས་པ་དང་།

བརྒྱད་སྟོང་པར། ཆེ་དང་ལྡན་པ་དག་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམས་སམ། ལྟ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སམ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་དུམ་འདི་དག་དུམ་འདི་ལྟར་ཡང་དག་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གང་ཟག་གསུམ་གསུངས།

སྤྱད་པ་ལས། རྒྱལ་སྤྱོད་བདེན་པ་མཁས་དང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་། དབྱ་བཅོམ་ངི་མ་ཟད་
ཅིང་སོམ་ཉི་སྤངས་པ་དང་། །བཞི་པ་དགེ་བའི་བཞེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའོ། །ཞེས་གང་ཟག་
བཞི་གསུངས།

ཡང་མདོ་ལས། དེ་ནས་ལྷ་ཆམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཁྱིལ་གྱིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་
པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་ནས་འོག་མེན་གྱི་བར་གྱི་ལྷ་ཆམས་ཀྱིས་
ལྷ་རྩས་ཀྱི་མེ་ཉོག་མན་རྩ་ར་བ་མང་པོ་སྤྱལ་ནས། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆམས་དང་།
བྱང་ཆེན་ཆམས་དང་། དགེ་སྟོང་གི་དགེ་འདུན་ཆམས་དང་། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་དང་། དུམ་
འདི་ལ་ཡང་མདོན་པར་རབ་ཏུ་གཏོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མདོ་དེ་ཆམས་ཀྱིས་རྟེན་དང་རིགས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན་ཏེ། མདོ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་
སྤྱབ་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་བྱད་པར་བསྟན། མདོ་ཕྱི་མས་བརྟེན་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་
བསྟན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱབ་སྟེ། ཉི་ཁྱི་ནས་གསུངས་པའི་བདེན་པ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་དང་།
བརྒྱད་སྟོང་པ་ནས་གསུངས་པའི་ལྷ་བ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་གང་ཟག་དང་། སྤྱད་པ་ནས་
གསུངས་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་
ངེས་པའི་རང་རྒྱལ་ཆོགས་ལམ་པ་བསྟན། སྤྱི་བར་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཞེས་པས་
གནས་སྐབས་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པའི་རང་རྒྱལ་སྟོར་ལམ་པ་བསྟན། མདོ་དང་པོ་གཉིས་
ཀྱིས་དབྱ་བཅོམ་པ་ཞེས་པ་དང་། བམས་དབྱ་བཅོམ་ངི་མ་བསལ་དང་སོམ་ཉི་སྤངས་པ་དང་།
ཞེས་པ་གསུམ་གྱིས་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་སྟོམ་མི་སྟོབ་ལམ་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བྱབ་སྟེ། མདོ་དེས་སྤྱལ་པའི་མེ་ཉོག་མན་རྩ་ར་བ་ཆམས་དོན་དམ་པར་མེད་
ཀྱང་། བསྟན་དུ་མཆོད་པའི་བྱ་བ་སོགས་བྱ་བར་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཆམས་
ཀྱང་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་ཀྱང་བསྟན་དུ་བརྟེན་པ་རིགས་ཀྱི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང་ལྷན་པར་

བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་བསྟན་བཅོས་སུ་འགྲེལ་བ་ལ། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་
སྤྱོད་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་པས་བྱད་ཆོས་དང་པོའི་མདོ་དོན་འཆད། །འཛིན་པ་མི་སྤྱོད་ཕྱིར་དང་
ནི། །ཞེས་པས་བྱད་ཆོས་གཉིས་པ་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་འཆད་པ་དང་། རྟེན་གྱི་བསེ་བུ་ལྟ་བུའི་
ལམ། །ཞེས་པས་བྱད་ཆོས་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་འཆད་དོ། །བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་
མི་འགལ་བར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱ་ངེས་འབྲེད་ཆ་མ་ཐུན་འཆད།

གཉིས་པ་བྱང་སེམས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ལམ་ཤེས་སྟོམ་ཚུལ་ལ། བྱང་
སེམས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོམ་ཚུལ་དང་། སྟོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོམ་ཚུལ་དང་
གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱེན་གྱིས་ཆེ་
དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲུབ་སོ། །བཙུན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་གང་ལས་བཅའ་བར་བྱ། ཞེས་པའི་ལན་དུ་ཤུ་རིའི་བྱས་སྒྲུབ་པ། ཀོ་བོ་ཤི་ཀ་ཤེར་ཕྱིན་
རབ་འབྱོར་གྱི་ལེ་བྱ་ལས་བཅའ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་
མདོ་རྣམས་གསུངས། མདོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲས་དོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་
ཅིག་མ་བཙུ་བྱག་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བདེན་དང་བདེན་
ལ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་མཐོང་ལམ་གྱི་གཞུང་རྣམས་གསུངས། དེས་ཤེས་བཟོད་སྐད་
ཅིག་མ་བཙུ་བྱག་འཆད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བདེན་དང་ཞེས་པས་བདེན་པ་སྤྲ་མ་གཉིས་དང་། བདེན་
ལ་ཞེས་པ་ཕྱི་མས་བདེན་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་
བྱག་དུ་ཕྱེ་ནས་པན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྟོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོམ་ཚུལ་ལ། སྟོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྟེ། སྟོམ་
ལམ་སྟོམ་པ་ལ་སྟོ་བ་འཕེལ་བ་དང་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཉུང་བས་དང་པོར་སྟོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་

འཆད་པ་ལ། དེ་ཡང་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡུམ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་སྒྲིན་རིག་པར་བྱས་ནས་ལམ་ལ་སློབ་པར་བྱས་པ་ལས་འཕྲོས་
ནས། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་བ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་
སྒྲིན་རིག་པར་བྱས་ནས་སེམས་ཞི་བ་དང་། དུལ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་མ་མཆིས་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་
གནས་པ་ངོ་མཆར་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་དཔེ་དོན་བསྟན་བཅོས་སུ་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་
གྱི་བྱེད་པ་བླག་ཏུ་བྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
གསུངས།

བྱེད་པ་དེ་ལྡན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་དང་། ཐག་མེད་
སྒྲོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡང་མོས་བསྐྱེད་ཤིང་སྐྱ་ཡི་རང་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མདོ་ལས་བསྟན་
ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བྱེད་པ་བླག་པའི་སྐབས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ཉིད་
གནས་པའི་ཕྱོགས་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་པར་བྱས་པས་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། ཤེས་བྱིན་ལ་མཆོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གདུང་
ལ་མཆོད་པ་གཉིས་བསོད་ནམས་གང་ཆེ་ཞུས་པའི་ལན་དུ། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ཅ་བའི་མདོ་
རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་བར་མ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐབ་མོ་འདི་བྲིས་
ཤིང་། གླེགས་བམ་དུ་བགྱིས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་བགྱིས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་ཐུང་ངན་
ལས་འདས་པའི་སྐྱ་གདུང་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ། མཆོད་པ་བྱས་ན།
ཤེས་བྱིན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་པའི་བྱིར་དང་། དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་
པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱས་མཆོད་པ་མཉེས་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཁོ་ནར་ཆེས་བསོད་ནམས་མང་
པོ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་

ལ། བསྟན་བཅོས་སྟུ། མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

མོས་པས་བསགས་པའི་དགོ་ཅ་དེ་ཉིད་བསྡོ་བས་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྐྱར་དགོས་པས་དེའི་
 རྗེས་སུ་བསྡོ་བ་སྒྲིམ་ལམ་འཆད་ཅིང་། དེ་ཡང་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡུམ་བར་མ་ལས། ཉན་
 མོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
 རྣམས་ལས་བྱང་ཆེན་གྱི་སྒྲན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་བསྡོ་བ་འདི་རབ་ཅེས་བྱའོ། །དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་སྟུ། ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་བྱང་པར་ཅན། །ཞེས་སོགས་
 གསུངས། དེ་ཡང་འདིར་བསྡོ་བ་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཞང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡོ་བའི་རང་
 བཞིན་བསྟན། ཞང་པ་གསུམ་པས་བསྡོ་བའི་རྗེས་ལ་བདེན་ཞེན་དགག་པ་དང་། ཞང་པ་བཞི་
 པས་བསྡོ་བའི་ཀྱི་སེམས་ལ་བདེན་ཞེན་དགག་པ་དང་། དཔེན་དང་ཞེས་པས་བསྡོ་བ་པོ་ལ་
 བདེན་ཞེན་དགག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཆོགས། རང་བཞིན་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་
 ཅན། ཞེས་པས་རང་གཞན་གྱི་དགོ་ཅ་ལ་བཟང་ངན་གང་རུང་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་དང་། ཐབས་
 བཅས་མཆན་མ་མེད་ཅེས་པས་བསྡོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
 རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །ཞེས་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཉེན་འབྲེལ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་ནས་འཁོར་བའི་རྒྱར་
 མི་བསྡོ་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱར་བསྡོ་བ་དང་། བསྡོ་བ་གཞན་ནི་རྣམ་གསུམ་མོ། །ཞེས་པས་
 ཐ་སྙད་དུ་བསྡོ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་བྱིད།

རྫོགས་བྱང་དུ་བསྡོ་བའི་དགོ་ཅ་དེ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གིས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་དགོས་
 པས་དེའི་རྗེས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒྲིམ་ལམ་འཆད་ཅིང་། དེ་ཡང་མདོ་ལས་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབང་
 དུ་བྱས་ན། བསྡོ་བ་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རང་གཞན་གྱི་དགོ་ཅ་གཅིག་ཏུ་ཡི་རང་བར་གསུངས་
 པ་ན། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ངེ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་འགྱུར། ཞེས་ཞུས་

པའི་ལན་དུ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒོམ་ལམ་གསུངས་ཏེ། ཉི་མི་ལས། བཙུག་ལྷན་འདས་རི་ལྟར་ན་
 རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་འགྱུར། ཞེས་པ་ནས་བརྒྱུད་ཏེ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མི་དམིགས་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་དག་བའི་ཅ་བ་དེ་དག་སྒྲན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་
 བསྟོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་བསྟན་བཙུག་
 སྟུ། ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། ཞེས་སོགས་གསུངས།

འོ་ན། གཞུགས་སྐྱའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་མོས་བསྟོ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒོམ་ལམ་གསུམ་
 བསྟན་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཆོས་སྐྱའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་མཉམ་གཞག་གིས་བསྐྱུས་པའི་
 ཐག་མེད་སྒོམ་ལམ་གཉིས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས་རི་ལྟ་བུ་ཞིན། དེ་ཡང་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
 བསྟོ་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་སྐབས་སུ་མི་དམིགས་པར་རྫོགས་པའི་ཡུམ་གྱི་དག་ཅ་བསྟོ་བ་
 དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས་སྐྱབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒོམ་
 ལམ་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྒྲུང་ལས། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་ན་སྒྲུང་བར་བབྱིད་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་
 རས་བརྒྱུད་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་སྐྱབ་པ་སྒོམ་ལམ་བཤད་བྱའི་མདོ་ནི། ཡུམ་འདི་ནི་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་
 བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྲད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བབྱིད་
 པའོ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་གྱི་ཡུམ་འདིས་ནི་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བེལ་གྱིས་གཞོན་ཞེས་
 པ་ནས། བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བེལ་གྱིས་གཞོན་ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 མཐེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་མདོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་
 དང་། འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། འཛིག་པ་མེད་པས་ཡུམ་མདོན་པར་
 བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། རི་ལྟར་མི་དམིགས་པ་དང་། མི་ལེན་པ་དང་། མི་གནས་པ་

དང་། མི་འདོར་བ་དང་། མཛོན་པར་མ་ཆགས་པར་དེ་ལྟར་གཏོད་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་དང་། དུམ་འདི་ནི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆེན་མོའོ་ཞེས་གསུངས།

མདོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་བྱུང་ཆོས་ལྟ་ལྟར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དང་པོས་རོ་བོའི་བྱུང་པར། གཉིས་པས་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་བྱུང་པར། གསུམ་པས་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱུང་པར། བཞི་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱུང་པར། ལྟ་པས་མཐར་ཐུག་གི་བྱུང་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་སུ། དེ་ཡི་རོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། །ཅེས་སོགས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྣམས་དག་སྒྲོམ་ལམ་ཡང་བྱུང་ཆོས་ལྟ་ལྟར་དུ་འཆད་པའི་ནང་ནས་དང་པོ་རྒྱུའི་བྱུང་ཆོས་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆེན་དེ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆད་མེད་གངས་མེད་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་ནས་འདིར་འོངས་ཤིང་སྐྱེས་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་དེས་བསྐྱེད་པ་བྱེད་པ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་གངས་མེད་ཆད་མེད་པ་ནས་སྐྱེས་པ་བྱང་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་སྐྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱུང་། ཅེས་སོགས་དང་། བྱང་ཆེན་གང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉི་ཤེས་བརྒྱུད་སྟེ་དུམ་ཐབ་མོ་འདི་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཙོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་དང་། སྐྱེས་བྱ་སྟེན་པ་དེ་དག་ནི་བདུད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་ཐབ་མོ་རྣམས་ལ་མོས་པ་མེད་ཅིང་དད་པར་མི་འགྱུར་པ་དང་། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པོའི་ལག་ཏུ་སོང་བས་ཞེ་སྤང་གི་སྦྱོད་པ་ཅན་བདག་བསྟོད་ཅིང་གཞན་སྦོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རབ་འགྱུར་རྣམས་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་དང་ལྟན་པ་སྐྱེས་བྱ་སྟེན་པ་དེ་དག་དུམ་ཐབ་མོ་འདི་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

མདོ་དེས་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཁྲད་པར་བསྟན། མདོ་ཚན་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཁྲད་པར་བསྟན། བྱི་མས་མི་སྐྱེ་བའི་ཁྲད་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་དང་པོས་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟེན་བཀུར་བ་དང་། གཉིས་པས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྲུག་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་། གསུམ་པས་ཞི་ལྷག་གི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དེ་བསྟན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འགལ་རྒྱུན་བདུད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སོགས་བཞི་བསྟན་པའི་བྱིར། མདོ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་བསྟེན་བཅོས་སུ། སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་སྐྱིན་སོགས་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། མདོ་བྱི་མའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། ཚོས་གྱི་འཕོངས་པའི་རྒྱ་དག་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

ཡུལ་གྱི་ཁྲད་པར་འཆད་པ་ལ་མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་། གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དོ། །འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡུལ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཡུལ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཡུལ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ལ་གཉིས་སུ་མེད་དེ། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་སོ་སོ་མ་ཡིན་ཅེས་དད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདིས་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཁྲད་པར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། རྫོ་བྱར་གྱི་དི་མ་དག་ཚུལ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དག་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་དེའི་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་གྱི་ཚོས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་དག་པའི་རྣམ་དག་ངོ་པོ་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་ཆད་མས་ངོ་པོ་གཉིས་སུ་དབྱེད་དུ་མེད་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་སུ། འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་གྱིས་འཆད། དེའི་འབྲས་བུའི་ཁྲད་པར། མདོ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ཐུག་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། །ཞེས་

སོགས་དང་། ག་ཤི་དང་། ལྷ་དང་། སྤེ་སྤགས་འདོན་བ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་བ་དང་། ཡིད་
མི་བདེ་བ་དང་། འབྲུགས་བ་རྣམ་པར་དག་བ་ཞེས་སོགས་དང་། སྤྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བ་རྣམ་
པར་དག་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བ་རྣམ་པར་དག་བ་ཞེས་སོགས་གསུངས།

མདོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་བྱང་པར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་ཆན་དང་སོས་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་རྣམ་དག། གཉིས་པས་རང་རྒྱལ་ཀྱི་རྣམ་དག། གསུམ་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དག་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སྦྱོར་ཚུལ་འཕགས་སེང་གི་འགྲེལ་བ་
གཉིས་སུ་མ་བྱུང་ཞིང་། དེ་གསུམ་མདོ་དང་སྦྱོར་ཚུལ་བསྟན་བཅོས་སུ། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་
ལམ་གསུམ་ཀྱིས། ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་བུ་དང་། རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་དག་བ་སྟེ། སངས་
རྒྱལ་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ། ཞེས་གསུངས།

འབྲས་བུའི་བྱང་པར་སྟོན་པའི་མདོ་རྫོགས་རྗེས་སུ། རོ་བོའི་བྱང་པར་སོགས་སྟོན་པའི་
མདོ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་སུ། ཉན་རང་གི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱུང་
འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུ་རིམ་ཀྱིས་སྦྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་བུ་དགུ་སྟོང་མི་རུས་
ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུས་དེ་ལྟར་སྟོང་རུས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཀྱིས་སངས་
རྒྱལ་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་དང་། ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་འཆད་
བ་ལ། ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གསུངས།

སྟོང་ཚུལ་དེ་ལ་ལྷན་ཀ་སྟོང་བ་ལ། དེ་ལ་ལྷན་ཀ་སྟངས་པ་ཡི། ཞེས་གསུངས། འོ་ན།
ཡུལ་རི་ལྷ་བུ་ཞིག་རྟོགས་པས་བདེན་འཛིན་སྟོང་ཞེ་ན། འཇལ་བྱེད་དང་གཞལ་བུ་བདེན་སྟོང་
མཉམ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཁམས་གསུམ་ས་དགུས་བསྐྱས་པའི་བདེན་འཛིན་སྟོང་ཞེས་འཆད་
བ་ལ། ལམ་ནི་འཇལ་དང་གཞལ་བུ་དག། ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གསུངས།

གསུམ་པ་མཆོན་ཚུལ་ལ། ཆོས་བཙུག་ཅིག་པོ་དེས་ལམ་ཤེས་རྫོགས་པར་མཆོན་རུས་ཏེ།

བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་བསྟན་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པ་པོའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། དེས་ལམ་ཤེས་ཇི་ལྟར་སྒོམ་
ཚུ་ལ་གཉིས་སུ་འདུ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་ཤེས་རྫོགས་པར་གཏན་ལ་འབབས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་གསུམ་རྣམ་གཞག

༥ གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་འགོད་
པ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ། འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ། ཉན་རང་དབྱ་
བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ཆེ་ལམ་གང་ནས་འཇུག་དབྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་དང་། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་མཐར་
ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད། གྲེ་བྲག་ཏུ་སྐྱ་བ་རྣམས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་
འདོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོར་ལམ་དང་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་
ལས་ལོག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དུ་སྒྲོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་
ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་འཇུག་པ་ཡོད་ཅིང་། ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་
པའི་མིང་ཅམ་ཡང་མི་འདོད་དེ།

མཛོད་ལས། གཉིས་སྒྲོབ་རིགས་ལས་ལོག་ནས་ནི། །སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གཞན་
གསུམ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འབྲིང་བསྟན་གསུམ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀར་
མི་འདོད་པའི་ཉན་ཐོས་སེ་འདའ་བ་ལྟ་བུས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་
པར་མངོན་ཏེ། དེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཁས་ལེན་ཞིང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷག་མེད་སྤང་འདས་ཀྱི་ཆེ་
རིག་པ་རྒྱན་ཆད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཐེག་ཆེན་ཁས་ལེན་ཏེ། དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་

དང་སངས་རྒྱས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་
འདོད་ཅིང། སྐབ་ཚུལ་ཡང་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དུམ་ལས། གང་ཡང་དག་
པའི་སྒྲིན་ཞེས་སོགས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཞི་བ་བཟོད་
པ་གཅིག་བྱ་བ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བཙོན་པ་དང་ལྡན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་
ལ་བཞག་སྟེ་མྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་
དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་འཛིགས་
པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་ཀྱི་རིགས་དམན་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་དང་།

ཁམས་སྣ་ཆོགས་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་
པའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། མདོར་ན་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་
རྣམས་ཀྱིས་དངོས་ལྷགས་ཅི་རིགས་པར་བསྟན་པར་འདོད་དོ། །

གཞན་ཡང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་ངས་རྣམ་བྱངས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་ཉོན་
མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ནས་
ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད། ཅས་དང་།

སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། གསུམ་པོ་འདི་དག་ངས་པར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་
པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའོ། །ཞེས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཁས་ལེན་ཞིང་།

སེམས་ཅམ་པ་མཐའ་དག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོབ་དཔོན་ཤེས་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་

གྲུབ་པར་བཞེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤོང་རྒྱས་སྟུ།
རྟག་ཡིན་ཕྱིར་རམ་ཐབས་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་པོའི་ཉན་ཐོས་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་ཀྱང་། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་
ལུང་ཉན་ཐོས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་མི་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་།
ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ལྷ་ག་ལ་གནས་པའི་དེ་རྣམས་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །

རིགས་པའི་སྐབ་བྱེད་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཁམས་མི་འདྲ་
བ་བདེན་གྲུབ་གསུམ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་བདེན་གྲུབ་གསུམ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་མི་འདྲ་བ་བདེན་གྲུབ་གསུམ་འབྱུང་བའི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཐེག་དམན་གྱི་སྟག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཏན་ནས་ལོག་པ་ཉོན་སྐྱབ་
སྤངས་ནས་ལོག །ཤེས་སྐྱབ་རྟེན་ལོག་པའི་སྟོན་ས་བརྒྱུག་པར་འདོད་དེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་
སྡེ་རྒྱན་ལས། ཁམས་རྣམས་དང་ནི་མོས་པ་དང་། །སྐབ་པ་ཐ་དད་དབྱེ་བ་དང་། །འབྲས་བུ་ཐ་
དད་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །རིགས་ཡོད་ཉིད་ཅེས་ངེས་པར་བཞིན། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་
ལྟར་གསུངས་པ་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་བྲང་དོན་དུ་
འགྲེལ་བའི་ཕྱིར།

དགོངས་གཞི་རྣམ་པ་བདུན་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་
གྱི་ཆོས་དབྱེངས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་འཕགས་
པས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཚུངས་པ་དང་། ཉོན་སྐྱབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡོད་པར་
མཚུངས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པས།
རིགས་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ལམ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཡོད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལམ་ནས་

ལོག་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་འགའ་ཞིག་བདག་གིས་སྟོན་རྒྱལ་སྐས་
ཀྱི་སྟོང་པ་སྟུང་པས་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་སྟུམ་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་གིས་སྟོན་
རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་སྟོང་པ་སྟུང་པས་སྒྲ་མེད་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་སྟུམ་པའི་བསམ་པ་རིགས་མཚུངས་པ་
ལན་ཅིག་སྐྱེ་སྟེང་པ་དང་། སྟུལ་པའི་ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་
སྤྲངས་ལས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ལས་མ་གྲུབ་པ་དང་བཅས་
པའི་དགོངས་གཞི་བདུན་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར།

མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཆོས་དང་བདག་མེད་རྣམ་གྲོལ་རྣམས། །མཚུངས་བྱིར་རིགས་ནི་ཐ་
དད་བྱིར། །བསམ་གཉིས་ཐོབ་བྱིར་སྟུལ་པའི་བྱིར། །མཐར་ཐུག་བྱིར་ན་ཐེག་གཅིག་ཉིད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་དམན་དུ་མི་ལྟང་བར་རྗེས་སུ་
བཟུང་བ་དང་། ཐེག་དམན་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་དུ་བྱང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་
ཉིད་ལས། ཁ་ཅིག་དགའི་བྱང་བྱིར་དང་། །གཞན་དག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་བྱིར། །རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །མ་ངེས་རྣམས་ལ་ཐེག་གཅིག་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་དེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམས་དང་།
མ་དག་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྦྱབ་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་བྱིར། འདི་པའི་ལུགས་ལ་
མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ལས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་
པར་མངོན་ནོ། །

གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྦྱབ་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
ཡུམ་ལས། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ལང་གཤེགས་ལས། རྫོ་

མོས་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་བ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་
 གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འཕགས་པ་
 དཔལ་སྤེང་གིས་ཁྱེས་པ་ལས། ཡོངས་སུ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ནི་ཐབས་དམ་པའོ། །ཞེས་
 དང་། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། དང་སྤྱང་ཆེན་པོས་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ། །རྣམ་འབྲེན་
 རྣམས་ཀྱིས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟེ། ཐེག་པ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་སུ་ཡོད་མ་ཡིན། །བསྟེ་བའི་དོན་
 ཏུ་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དང་། བདེན་པ་དང་པོའི་ལེ་བྱ་ལས། འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པས་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་འགྱུར་ལ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟོན་པར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཡོངས་
 སུ་མ་དག་པར་ཡང་འགྱུར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་ཆེ་བར་ཡང་འགྱུར། །འདྲ་ཤེས་ཐ་དད་པར་ཡང་
 འགྱུར། །ཆོས་ལ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་མཁྱེད་བྱས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།

གཞན་ཡང་། པད་དཀར་ལས། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་
 དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོགས་མ་ལྟའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་ནི་མ་མང་
 ཞིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྩུང་དུར་གྱུར་པ་འབྱུང་བ་དེའི་ཆེ་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཐེག་པ་གཅིག་སུ་
 དེ་ཉིད། ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ནས་འདུལ་བའི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
 ལས། སྤྱི་འདུན་གྱི་པ་དད་པར་གྱིས་ཤིག །ང་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག །ངས་པར་བྱངས་
 ཤིག སྤྱི་འདུན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བརྟུན་གསུང་བ་མི་མངའ་ལོ། །སྤྱི་འདུན་ཐེག་པ་ནི་
 གཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའོ། །ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། དེ་ཉིད་
 ལས། མ་འོངས་དུས་ན་སྤྱི་འདུན་གྱི་ཆོད་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། མདོར་ན་ནི་མ་དང་བཅས་
 པའི་སེམས་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་ཤིང་གསུངས་པར་སྟོན།

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་

དབྱེར་མེད་ཕྱིར། གཙོ་བའི་ཐེག་དབྱེར་མ་མཆིས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་བླ་དོན་དུ། ཐེག་
པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པའོ། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཐེག་པ་གཉིས་པོ་དེ་དག་
ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འདུ་བས་ན། སྲིད་པའི་ལམ་གྱི་དུབ་རྣམས་ལ། འཇམ་གསལ་དོན་ཉི་ཤེ་
ཉིད་མིན། ཞེས་དང་། སྐབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་གཉིས་ཐོབ་ནས། སྲིད་
པར་སྐྱག་ཡིད་དེ་དག་ནི། ཆེ་ཟད་ལ་དགའ་ལྷ་ངན་ལས། འདས་ཐོབ་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་འགྱུར། ཉེ་
ལ་ལྷ་ངན་འདས་ཡོད་མིན། འོན་ཀྱང་སྲིད་གསུམ་ཁམས་གསུམ་ནི། སྐྱེ་བ་དེ་ལ་ཡོད་མ་
ཡིན། ཟག་མེད་དབྱིངས་ནས་དེ་དག་ཀྱང་། མི་ཤེས་ཉོན་མོངས་མི་སྤང་བྱིར། ཕྱིས་ནས་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ནི་ཆོག་ས་བསགས་ཏེ། ཉེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འབྲེན་པར་
འགྱུར། ཞེས་དང་། འདུག་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཕྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་ཁྱི་མ་མཐའ་དག་སེལ་
བ་ནི། ལྷུང་བྱེད་གཞན་མེད་ཆོས་རྣམས་དེ་ཉིད་རྣམ་འགྱུར་དབྱེར་ལའང་བསྟན་མིན་ཞིང་། ཉེ་
ཉིད་ཡུལ་ཅན་སློ་བོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ། ཉེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་ལ་ཐེག་པ་མི་
མཉམ་དབྱེར་མེད་བསྟན། ཞེས་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་བྱུང་བོ།

རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད། སེམས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
པར་དག་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བར་མེད་པར་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་རིགས་མི་
འབྲ་བའི་བྱུང་བར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སློ་འདོགས་པའི་ཆགས་སོགས་
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་ཐག་ཁྲ་ལ་སྐྱེལ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལྟར་རྩ་བ་མི་བརྟན་
པར་སེམས་རྒྱུད་ལ་འབྲལ་རུང་སློ་བུར་བ་གཉེན་པོས་འབྲལ་རུང་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱི་མ་འབྲལ་རུང་ཡིན་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བཞེངས་
པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་སྐྱིབ་གཉེན་པོས་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་དང་། དེ་སྤངས་པའི་ཐབས་སྟོན་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པ་འདོར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དག་པའི་ཞིང་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་

སུ་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་བཞུགས་ཏེ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཉེར་ཞི་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་
 ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཕྱི་ལྷོ་ཁྱེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྐྱལ་ཞིང་། ལངས་པ་
 ན་གསུང་གིས་ཐེག་ཆེན་ལས་དུ་འཇུག་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་
 པའི་མཐུན་ཁྱེན་ཆང་། འབད་ཚོལ་དང་བཅས་ཏེ་མཉམ་པར་གཞག་པས་དུས་གཏན་དུ་གནས་
 པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྤྲེལ་སྤྲེལ་དམ་ཆོས་པར་དཀར་ལ་སོགས། །ཆོས་ཀྱི་དེ་
 ཉིད་བསྟན་པ་ཡིས། །དེ་དག་རང་འཛིན་ལས་ལོག་སྟེ། །ཐེག་པ་མཆོག་ལ་སྦྱོར་མཛད་ནས། །བྱང་
 རྒྱུ་མཆོག་དུ་ལྷང་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུང་གིས་བསྐྱལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལང་གཤེགས་ལས། འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཆེ་ལས་
 ཁྱོད་ཐར་ཡང་། །ད་དུང་ཁྱོད་ནི་ཕྱང་ན་ཡོངས་མི་འདལ། །སངས་རྒྱས་ཐེག་པ་འདི་ནི་བཅའ་
 བར་བྱ། །ཞེས་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར།

མཉམ་གཞག་དེ་ལ་དུས་གཏན་དུ་གནས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན། རྒྱེས་བྱ་ཆང་
 གིས་རྒྱུས་པའི་རྒྱས་པ་ཟད་པ་ལྟར། མཉམ་པར་འཛིན་པའི་རྒྱས་པ་ཟད་པ་ན་ལྡང་བར་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལུས་ཐོབ་ནས། །བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་མི་སད་དོ།
 །དཔེར་ན་རྒྱེས་བྱ་ལྷོས་པ་ནི། །ལྷོས་འགྱུར་མེད་ན་སངས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་དག་ང་ཡི་སྤྱུ་
 མཐོང་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཞེས་འཛོལ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷག་མེད་ཕྱང་འདས་ཐོབ་པའི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་སྤྱག་ཀྱན་གཉིས་ཀ་སྤངས་ཀྱང་
 རྒྱེ་བ་ལེན་པ་མི་འགལ་ཏེ། མ་དེག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱེ་
 བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔལ་འབྱེད་གི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཉེ་བར་
 ལེན་པའི་ཁྱེན་ཅན་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱང་བའི་སྤྱིད་པ་གསུམ་འབྱུང་བ་
 དེ་བཞིན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་རྒྱུ་མེས་པས་

དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཅན་ཟག་པ་མེད་པའི་
ལས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་གསུམ་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མདོར་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུབ་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ།
འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་པ། ཉན་རང་ལྷག་མེད་དུ་སྤྱངས་ལས་འདས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་
དུ་འཇུག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཅིང་། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མཐར་གཏུགས་པ་ན་ནི་མ་དང་བཅས་
པའི་སེམས་བདེན་མེད་དུ་གྱུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲུབ་ལོ།

འཁོར་བར་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ།

༥ གསུམ་པ་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ། དོགས་པ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་
དང་བཅས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་འདི་ལྟར་ནི་བ་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་
རྒྱུ་ཐོབ་པ་སྲིད་དམ། མི་སྲིད། སྲིད་ན། སངས་རྒྱུ་ཕྱི་མ་རྣམས་སེམས་ཅན་ཉུང་ཤས་འབའ་
ཞིག་གི་དོན་བྱེད་དགོས་པས་གཞན་དོན་ཉི་ཆེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་
སྤྲོད་གས་པ་མེད་པ་འགྱུར་ངོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུ་པའི་ཆེ་ན་སེམས་ཅན་གཅིག་
གི་དོན་ཡང་མི་བྱེད་པས་གཞན་དོན་རྒྱུ་ཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཞི་བའི་མཐར་ཐུང་བར་འགྱུར་ངོ། །

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་ན་ཡང་། སངས་རྒྱུ་རྣམས་
ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འགོད་པར་བཞེད་ནས་
འཁོར་བ་མ་སྟོང་བར་དུ་མཇུག་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་འབྲས་
བྱ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉི་བར་ཞི་བ་ཅམ་
དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོང་ཇེ་ཆེན་པོ་མཆོན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་

ལྷན་འདས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་གོ་འཕང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་འགོད་ན་
ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་མཚུང་བྱས་པ་སོགས་ཉེས་པ་ལྔ་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐར་པ་འཛོལ་བྱས་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ལེགས་
པར་གྲུབ་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ།
ཐར་པ་ཅམ་ཡང་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་སློབ་
དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སྒྲིའི་བཞེན་པ་མ་ཡིན་པར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་
འགལ་བས་འི་ལྟར་ཡིན་བརྗོད་དགོས་ཤིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་
སྲིད་ན་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལན་ལ། གཞན་གྱི་ལན་དང་། རང་གི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་གི་
གསུང་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་ཤ་སྟག་ལྟ་ཞོག །རྒྱ་རུང་ཅམ་དུ་ཡང་སྒྲུབ་
མི་བྱས་ཏེ། འབྲས་བུ་འབྲུང་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱ་ཆོགས་གངས་ཆང་བ་རྟགས་སུ་འགོད་དགོས།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བའི་རྒྱ་ཆོགས་གངས་མ་ཆང་བའི་བྱིར། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་འཆང་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་ཡང་། ལམ་ཁྲགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་དགོངས་ཤིང་འདི་ཚུན་
ཆད་དུ་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡོད། འདི་པན་ཆད་དུ་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཁོར་
བ་མེད་ཅེས་པའི་འཁོར་བ་ལ་ཐད་མཐའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། རྒྱ་ཆོགས་པ་ལས་འབྲས་སྒྲེ་བ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་དཔྱིས་བྱིན་པར་མ་དགོངས་
པའི་སྟོན་དང་དམ་བཅའ་སྤྱི་བྱིའི་འགལ་བ་སྟོན་ཚུལ་སོགས་རྣམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡང་པར་བྱིན་པ་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་ཡང་རྒྱ་ངེས་
མ་ཡིན་ཏེ། འཆང་རྒྱ་བའི་འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་དང་བཅས་པའི་བྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མ་
ངེས་པ་ནི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །གོགས་བྱེད་པ་དག་སྲིད་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་

སོགས་གསུངས་པ་ཡང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་དང་རྒྱས་པ་མ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་
དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་དང་། ཐོབ་པ་མ་བྱེད་པའི་ཚྭ་
སྐྱོན་དང་། མདོར་ན་འཆང་རྒྱ་བ་དང་རྒྱས་པ་མ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་དུ་སྤང་བས་འདི་དག་གི་བཀལ་
ལན་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱས་པར་འདོད་ན་རྣམ་བཤད་དུ་ཞིབ་ཏུ་གཟེགས།

རིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་ཆོད་ཀྱི་ངོས་ནས་འཆང་རྒྱ་
མ་རྒྱ་གང་རུང་དུ་ཐག་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། །མ་ཆོད་ན་བྱེད་རང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
འཆང་རྒྱ་བར་ཐག་བཅད་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་ཆོད་ཀྱི་ངོས་
ནས་འཆང་རྒྱ་མི་རྒྱ་གང་དུ་ཡང་ཐག་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཆང་རྒྱ་བར་ཁས་སྤངས་ཀྱང་ཐག་མ་
བཅད་ཟེར་ན། དེ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གང་རུང་དུ་ཐག་ཆོད་ཟེར་ན། འོ་ན། གནས་
ཆོད་ཀྱི་ངོས་ནས་འཆང་རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་པར་ཐལ། གནས་ཆོད་ཀྱི་ངོས་ནས་འཆང་རྒྱ་མི་རྒྱ་
གང་རུང་དུ་ཐག་ཆོད། མི་རྒྱ་བར་ཐག་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་དམ་འཆའ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སྤྲ་མ་ལ་འདོད་
ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་ངེས་སུ་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གནས་ཆོད་ཀྱི་ངོས་
ནས་འཆང་རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འདི་རིགས་པ་འིན་ཏུ་བཟང་ངོ་། །

རྣམ་བཤད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བར་ཆོད་མས་མ་ངེས་ན་འཆང་རྒྱ་བར་
དམ་འཆའ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པའི་བཀལ་ལན་ལ་དོན་སྐྱོན་མི་སྲིད་ཀྱང་ཟད་དཔྱད་
ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བའི་རིགས་པ་མཐར་ཐུག་ན་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་
བདེན་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ལ་ཐུག་པ་དེའི་ཆེ། ངི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་བདེན་མེད་
དུ་དམ་འཆའ་འམ་མི་འཆལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ། དམ་འཆའ་ན་ངི་མ་དང་
བཅས་པའི་སེམས་བདེན་མེད་དུ་ཆོད་མས་ངེས་པར་ཐལ། ངི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་བདེན་

མེད་དུ་དམ་འཆང་བའི་ཕྱིར། བྱ་བ་པ་ཁས་ཟེར་ན། དབྱེད་གཞི་ཅུང་ཟད་དུ་སྒྲུང་རོ། །

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བར་མི་འགྲུབ་པའི་ཟེར་ན། ཆོག་གི་བརྗོད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་བྱེད་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་མི་རྒྱ་བར་འདོད་པ་ལས་མ་འདས་པས། གོང་དུ་བཤད་པའི་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱིས་སོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །འཁོར་བ་ལ་མཐའ་མེད་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག །འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་མཐའ་མེད་བྱེ་བྲག་ལ་མཐའ་ཡོད་ཟེར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། འཁོར་བ་ལ་སྤྱི་མཐའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་བའི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤོང་རྒྱས་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མི་འཐད་དེ། འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་མེད་པའི་བྱེད་ཆོས་འཁོར་བ་བྱེ་བྲག་ལ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་དེ། སྤྱི་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་བྱེད་ཆོས་བྱམ་པ་ལ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ཀྱི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་ཀྱང་སངས་མ་རྒྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཡོད་ཀྱང་མ་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་གོགས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཆང་མི་རྒྱ་བར་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་བྱ་ལུལ་གྱི་སེམས་ཅན་གཏན་ནས་མེད་པའི་དུས་ཡོད་ཀྱང་ནམ་ཡང་མེད་པའི་དུས་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་སྤོངས་པའི་དུས་ཡོད་ཀྱང་འཁོར་བ་པའི་སེམས་ཅན་རྒྱན་ཆད་པའི་དུས་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་ན་ཡོད་ཅིང་སངས་རྒྱས་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱུས་པར་ཁས་སྦྱངས་པའི་བཀལ་ལན་རྣམས་ཀྱི་གནད་དེས་བར་བྱས་ནས་ལན་འདེབས་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱི་མ་འབྲལ་རུང་སྒོ་བྱར་བ་ཡིན་ཀྱང་བྱི་མ་འཛོམས་

བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྤྱི་རུ་མི་བྱུང་བེད་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངི་
མ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་ཡོད་ཀྱང་ཐབས་དེ་
ཤེས་པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་དོན་གཉེར་སྤྱི་མི་སྲིད་པའི་སེམས་
ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་མེད་ཀྱང་ཐབས་དེ་བརྟེ་བས་འདོམས་པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར་
རམ། དེ་ཡོད་ཀྱང་ཐབས་དེ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་མེད་པ་དག་ལས་དེ་ཐམས་ཅད་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ངི་མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་དེ་འདོམས་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། བདག་མེད་གཉིས་བསྐལ་པ་དུ་མར་
གོམས་པར་བྱས་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་མི་འཐད་དེ། མངོན་མཐོ་
ལ་དོན་གཉེར་ལན་ཅིག་ཙམ་ཡང་སྤྱི་མ་ཕྱོང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རེ་ཞིག་ངེས་
ལེགས་ལ་དོན་གཉེར་མ་སྤྱིས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་གཉིས་དང་བཅས་པས་
སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བ་ན་ངེས་ལེགས་ལ་ཡང་དོན་གཉེར་སྤྱི་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་ཀྱི་ངོས་ནས་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལ་དོན་གཉེར་སྤྱིས་ན།
སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་དེའི་དོན་མངོན་པ་འདོར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
སེམས་ཅན་རྣམས་རིགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་སད་པ་ན་ཐབས་དེ་ལ་གོམས་
པ་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་དོན་བྱ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་འཆང་རྒྱ་ཡང་སངས་འཕགས་ཡིན་ན་རང་གི་དོན་བྱ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་
བཞིན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་གནད་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། རྣམ་མཁའ་ལ་མཐའ་
མེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་མཐའ་དང་གངས་མེད་པའི་ཕྱིར།

རིག་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་འཁོར་བ་ལ་ཡང་ཐོག་མཐའ་མེད་ཀྱང་། འཁོར་བ་སྤྱི་བྱེ་

ཐག་གཉིས་ཀ་ལ་བྱི་མཐའ་ཡོད་དེ། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་སྤང་དུ་
 མི་རུང་བའི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མེད་པའི་བྱིར། འཁོར་བ་ལ་བྱི་མཐའ་ཡོད་ན་མཐའ་ཡོད་དགོས་
 ཉེ། དེ་ལ་ཐད་པ་ཡོད་ན་མཐའ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར་ཉེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་པཎ་གྱིས་ཀྱང་།
 ས་བོན་ཐོག་མཐའ་ཡོད་མིན་ཡང་། །མེས་བསྐྱེད་པས་ན་བྱི་མཐའ་མཐོང་། །དེ་བཞིན་འཁོར་
 བ་ཐོག་མེད་ཀྱང་། །བདག་མེད་མཐོང་ན་བྱི་མཐའ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་
 ཡིན་ཀྱང་མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་མཐའ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཉེ། ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཁ་
 སྟོམས་སུ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་འདི་ཚུན་ཆད་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་འདི་པན་ཆད་མི་
 འཁོར་ཞེས་པའི་མཆོམས་སོ་སྟེ་རང་ག་བས་འདྲིན་མི་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར།

ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་ཚུལ།

༥ བཞི་པ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལམ་གང་ནས་འཇུག་དབྱེད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རྣམས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་འཇུག། །མ་རྟོགས་
 པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ཆོག་གས་ལམ་ནས་འཇུག་གསུངས་ཀྱང་། རང་ལུགས་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
 རྟོགས་མ་རྟོགས་གང་ཡིན་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་གས་ལམ་ནས་འཇུག་དགོས་ཉེ། དེ་དག་ཀྱང་
 འཆང་རྒྱ་བ་ལ་བདེན་འདྲིན་ཀུན་ལྟན་གཉིས་རིམ་གྱིས་སྤངས་ནས་འཆང་རྒྱ་དགོས། དེ་ལ་ཐབས་
 རྒྱ་ཆེན་པོས་ཐེན་པའི་སྟོན་སྟོང་ཉིད་སྤང་མ་རྟོགས་པ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་མཐོང་ལམ་དང་། དེ་
 ཉིད་བསྟོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་
 སྟོམ་དགོས་ཤིང་། དེ་འབྲེལ་མཐོང་ལམ་རྒྱད་ལ་སྟེ་བ་ལ་སྟེ་ར་བཞིའི་སྐབས་སུ་ཐབས་རྒྱ་ཆེན་
 པོས་ཐེན་པའི་སྟོན་སྟོང་གི་ཤེས་རབ་གྱིས་སྟོམ་པར་བྱེད་དགོས། དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 ཆོག་གས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན། ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གང་ཡིན་གྱང་ས་བདུན་པ་ནས་འཇུག་པ་དང་། ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་བྱང་པར་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་ས་དང་པོ་དང་བདུན་པ་ནས་འཇུག་པའི་བྱང་པར་ནམས་ལེགས་པར་ཁེགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལྟར་ན་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་བདེན་འཛིན་ཀྱན་ལྟན་གང་ཡང་མི་སྟོང་བའམ་སྟོང་ཡང་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོང་རྒྱས་པ་གང་རུང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་སོ་སྟེར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་སོ་སྟེར་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་མཛོན་ཏེ། འཕགས་པའི་སྤངས་པ་ལས་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་ཆེན་སོ་སྟེར་ལ་སོ་སྟེར་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ལས་དང་པོ་པ་ལ་ལས་དང་པོ་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཁ་ཅིག་ ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་འཕགས་པ་ཡིན་ཡང་འཕགས་པ་སྤང་གསུམ་པ་མ་ཡིན་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་གི་ཡང་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཀ་བུམ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡོད་ན་དེ་གཉིས་བར་ན་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཡོད་པས་མ་བྱུང་པ་དེ་བཞིན་དུ་བུམ་སྒྲིམ་སོགས་ལ་ཡང་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སྤྲུལ་ལ་འདོད་ན། པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་གྱི་ཆོས་གཞི་མ་བྱུང་པར་ཐལ། བར་དུ་གཉིས་ཡིན་དང་། གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཆོས་སྤངས་པའི་འགལ་བ་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་པ་གཞི་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

ལུགས་འདིར་ཞི་བ་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཏུ་པའི་ཉན་ཐོས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་འདིའི་སྐབས་
 གྱི་རྣམ་བཤད་དང་། སྐབས་ལྔ་པའི་སྒྲིམ་སྤངས་བསྟན་པའི་འགྲེལ་པ་སོགས་མ་མཐོང་བར་
 ཟད་དོ། །ཐེག་གསུམ་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་འདིར་དོགས་པའི་གནས་ལ་མཐའ་དཔྱོད་ཚུལ་
 རྒྱས་པར་བཀལ་བཏགས་སུ་བཤད་ཟིན་པས། ཤེས་པར་འདོད་ན་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།

བྱང་འཕགས་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཚུལ།

༥ བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པར་ལུགས་
 པ་ཉིད་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། གཞན་ལུགས་དགག་
 པ། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་དེ། འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་ཉོན་
 མོངས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་འཆོལ་བས་མི་ངོམས་པ་སོགས་བརྒྱད་
 ལ་འདིར་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བརྒྱད་པོའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྫོ་ཁྲོས་རྒྱ་མཆོས་ཁུས་པའི་མདོ་ལས། དེ་དག་གི་འཁོར་
 བའི་རྒྱ་དགེ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བསོད་ནམས་
 གྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་འཆོལ་བས་མི་ངོམས་པ་དང་། བསམ་བཞིན་དུ་སྤྱིད་པར་སྐྱེ་བ་ཡོངས་
 སུ་འཛིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་ཕྱད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་
 པར་བྱ་བའི་བྱིར་མི་སྐྱོ་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་ལ་བཙོན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་
 པ་ཅི་ཡོད་པ་ལ་འགྲུས་པ་དང་། ཆོས་ལ་ཆགས་པའི་བསམ་པ་དང་མི་འབྲལ་བ་དང་། པ་རོལ་
 ཏུ་བྱིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྐྱོར་བ་རྣམས་མི་འདོར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་

པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་གནས་སུ་སྤྱི་བ་དང་། བྱང་འཕགས་རྣམས་བརྒྱད་
པོ་དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་གནས་སུ་སྤྱི་བ་ལེན་པ་ཙམ་གྱི་བྱེད་པ་མཚུངས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། དེ་དག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཁམས་གསུམ་དུ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་ལ། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱང་འཕགས་རྣམས་བརྒྱད་པོ་དེ་ལྟར་བྱེད་དབང་གིས་འཁོར་བའི་གནས་
སུ་སྤྱི་བ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱི་བ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དངོས་ལ་གཞིན་བྱེད་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་ལྟན་པའི་གང་ཟག་གི་སེམས་
རྒྱུད་མ་ཞི་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁམས་
གསུམ་པར་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བས་ཡིན་གྱི། སེམས་ཉི་བར་ཉོན་མོངས་པ་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།

འདི་ནི་ཆེན་པོ་དག་གི་བཞེད་པ་ཡིན་ཡང་མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་པོ་དེ་རྒྱ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
ཐབས་ཀྱི་ཆ་བྱེད་པར་ཙན་པས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྤོང་། ཉན་རང་
རྣམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་ལམ་ཤེས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་བྱེད་
པར་འཕགས་སམ་མི་འཕགས་སྙམ་པའི་དོགས་པ་གྲོལ་བ་རྟོགས་ལྟན་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་དང་།
ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཉམས་སུ་མ་ལེན་ཀྱང་སྤངས་བྱེད་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྤོང་བའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་སྤངས་བྱེད་གཙོ་བོར་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་
ཉོན་མོངས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དཔལ་སྤེང་གི་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། བཙུན་ལྟན་ལེན་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཟག་

པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་གསུམ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སའི་རྒྱུ་
 གྱིས་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་དབྱ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། དབང་ཚོབ་
 པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་བསྟན་
 པའི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ལ་བྱེད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཉན་རང་གི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་
 བྱས་ནས་མི་སྤོང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
 ཞེས་སྒྲིབ་པ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྫོག་ཨ་དུ་ལ་རྟ་ཤེད་གསུང་ན་རེ། འདིར་བསྟན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་མཆན་ཉིད་
 པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ལ་སེམས་རྒྱུད་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་དང་།
 རིགས་འབྲེལ་བྱེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་བཞི་ཡོད་པ་ལས།
 དང་པོ་གཉིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་ཡང་བྱེད་པ་གཉིས་མི་སྤོང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་
 པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བྱེད་ལས་དང་པོ་གཉིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་
 པོ་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་པས་བྱང་
 འཕགས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེད་
 ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བ་ལ་རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འདིར་བསྟན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་སྤེད་ཀྱི་ཉོན་
 མོངས་བྱང་འཕགས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་ལས། མ་
 རིག་པ་དང་ལྟ་བུས་བསྐྱེད་པའི་བག་ལ་ཉལ་ནི་སྤོང་གི་འདོད་པ་དང་སྤིད་པའི་ཟག་པ་ནི་མ་ཡིན་
 ཏེ་བསམ་བཞིན་དུ་སྤིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཉོན་
 མོངས་པས་སེམས་རྒྱུད་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་
 བ་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཅོམ་པས་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་མི་བསྐྱེད་པར་

གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ལུང་རིགས་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།
 ལུང་དང་འགལ་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། འཕགས་པས་ན་དང་ཆ་བ་དང་། །འཆི་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་
 བཅད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྤྱོ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་བྱང་
 འཕགས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་མི་སྤྱོ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དང་འགལ་ཏེ། བྱང་
 འཕགས་ནམས་སྙིང་རྩེ་དང་སྟོན་ལས་གྱི་དབང་གིས་རི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྤྱོ་མི་རུས་པར། ཉོན་
 མོངས་པ་སྤྱོ་བ་ལེན་པའི་རྒྱར་དགོས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཉོན་མོངས་མི་བཞེད་ཀྱང་འཆི་འཕོའི་
 ཆེ་བདག་ཆད་དོགས་གྱི་འཛིགས་པས་ཟག་བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་སྟེད་པའི་སྟེད་པ་འདྲེན། དེའི་
 དབང་གིས་སྤྱོ་བ་སོགས་ལས་གང་ཡིན། དེ་གཉིས་ཀ་མི་རིགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་
 དུ་གྱུར་ནས་སྤྱོ་བ་ལེན་པའི་རུས་པ་བཅོམ་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་འཕགས་སྤྱི་བ་ལེན་པའི་རྒྱར་ཉོན་མོངས་དགོས་པར་འདོད་པ་ཡང་
 མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་གྱི་དབང་གིས་སྤྱོ་བ་ལེན་ན་དེའི་དབང་གིས་རང་དབང་མེད་
 པར་ན་ཆ་འཆི་བ་སོགས་སུ་འགྱུར། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟ་ཞོག །རང་དོན་ཡང་
 འདོད་པ་བཞིན་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། འདིར་བསྟན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྤྱོང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
 ཉོན་མོངས་ལ་རང་དོན་གཞན་དོན་གང་སྐྱབ་ཀྱང་ཉེར་མཁོ་མེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་
 པ་དང་། འོག་ལྟ་སོགས་དང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་འདོད་སྟེད་གྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་དུ་མ་ཡོད་
 པ་ལས། དེ་ཐམས་ཅད་བྱང་འཕགས་གྱི་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཟེལ་གྱིས་མནན་པས་
 སེམས་མ་ཞི་བ་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་གཞན་དབང་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་བྱད་པར་བྱི་མ་གཉིས་
 བེ་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་

ཅན་གྱི་ཟིལ་གྱིས་མནན་བས་ཉེས་པ་བསྐྱེད་མི་རུས་ཏེ། རོད་སྤངས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། རི་ལྟར་སྟོན་
དང་ལྷགས་ཀྱི་ཟིན་པའི་དུག་གིས་ལོག་པར་འཆི་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཉོན་མོངས་པ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལོག་
པར་འཆི་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་དེ་གཞན་དོན་སྦྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱང་འཕགས་
འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ་སོགས་སུ་སྤྱིང་རྗེ་དང་། སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སྤངས་ནས་
སྤྱིང་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར། གཟུགས་
ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་སྤངས་ནས་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་གཞན་དགའ་བར་
བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་གཞན་དོན་སྦྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
རི་ལྟར་གྲོང་ཁྲིའི་སར་སྤྱིའི་མི་གཙང་ལུད། །དེ་ནི་བྱ་རམ་ཤིང་པའི་ཞིང་ལ་པན། །དེ་བཞིན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉོན་མོངས་ལུད། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་བསྐྱེད་ལ་པན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱིས་བཤད་
པ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལུང་རིགས་ཟི་མ་མེད་པས་གཞོད་པའི་བྱིར།

ཉོན་མོངས་དང་པོ་གཉིས་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་ཆེད་དུ་གཉེར་
ནས་བསྟེན་མི་བསྟེན་གྱི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བས་བསྐྱུས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ནི་སྟོང་
གི། །འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསམས་བཞིན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལོན་པའི་བྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག །བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་དེ་དག་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟོང་བ་མཚུངས།
སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྟོང་བར་མཚུངས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་བག་ཆགས་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པ་རྣམས་སྤངས་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོང་བར་མཚུངས་པའི་བྱིར།

གཞུང་འདིས་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་བྱུང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།

ཉན་རང་སྤྱིང་ཟླ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་མ་གྱུར་པས། རང་དོན་དུ་ཉན་མོངས་མཐའ་དག་སྤང་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱིང་། བྱང་སེམས་སྤྱིང་ཟླ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་ཉན་
མོངས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྤྱིང་། འགའ་ཞིག་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་གཞན་དོན་སྐྱབ་
པའི་ཡན་ལག་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བསྟན་པའི་སློན་པོ་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་དང་དུས་
མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་བྱིར།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

༥ ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། འདིར་
བསྟན་ཤེས་བྱའི་ལམ་ངོས་བརྒྱུད་པ། དེ་རི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ། ཤེས་པར་བྱས་པའི་དགོས་
པ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་
དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། འདིར་བསྟན་ཤེས་བྱའི་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློང་ངོར་བསྐྱེད་ནས་མི་སློམ་པའི་བྱིར། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ནུས་གཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དེ་ཉིད་འདིར་
བསྟན་ཤེས་བྱའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཀྱི་ལམ་དེ་ཉིད་འདིར་བསྟན་ཤེས་བྱའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དེ་རི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བའི་དུས་སུ་སེམས་བསྐྱེད། དངོས་གཞིའི་
སྐབས་སུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ཟླ་ཆེན་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟོགས་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པས་
ཟེན་པའི་སློན་པོ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློང་ངོར་བསྐྱེད་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཚུ་བས་བསྟན་
ཚུལ་ཡོད་དེ། མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཟེན་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། གཞན་

གཉིས་ཤུགས་ལ་བསྟན་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ངེས་ཤེས་འདྲེན་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་
བའི་ཐ་སྟོན་བྱས་པའོ། །

འདིའི་བཤའ་བྱ་ཙམ་བའི་མདོ་ལས་སྤྱག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་བཤའ་ཡང་། བརྒྱད་དུ་
མ་འདུས་པའི་སྟོན་མེད་དེ། སྤྱག་ཀུན་གཉིས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་སྟག་པར་ཤེས་ནས་ཡིད་འབྱུང་
བ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བྱན་མོང་བའི་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་བདུན་པོ་དེ་ཡང་སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་
གཉིས་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ཅི་རིགས་པའི་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལམ་
གང་དང་གང་གིས་རྣམ་པ་གང་དང་གང་གི་སྟོན་པ་ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་བྱེད་ཅེ་ན། པ་རོལ་
ཀྱི་དབྱ་ལྟ་བུ་དང་གཞོན་བྱེད་འཛིགས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་
ཀའི་སྐབས་སུ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་
སྟོར་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དང་། ས་བཅུ་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་དང་། ཐེག་
དམན་གྱི་སྟོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་བསྟོན་པའི་གཡོ་
བ་དང་། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་བཟོས་པར་རབ་ཏུ་འཛིགས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་
མཐོང་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་
མུང་འདས་ཀྱི་སྐབས། སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་སྤྱག་ཀུན་གཉིས་མ་ལུས་པར་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ།
ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་ཀྱི་སྐབས་དང་ས་བཅུ་པའི་སྐབས་སུ་གཞོན་པའི་གནས་
སུ་གྱུར་བས་འཛིགས་པ་དང་། སྟོན་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲགས་ཐོབ་པས་ནད་འགོ་བ་དང་། ཐོག་
འབབ་པ་སོགས་ཀྱིས་འཆེ་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
རྣམ་གངས་བསྟུ་བ་ལས། ཡིད་འབྱུང་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་མོ། །འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནི་
སྟོམ་ལམ་ཡོངས་སུ་ལའོ། །འགོག་པ་ནི་ཕྱང་པོ་ཐམས་ཅད་འགོག་པའོ། །ཡིད་འབྱུང་བ་དང་།

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ལ་གནས་པ་ནམས་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཤེས་པར་བྱས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་
ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་
ཅན་རྗེས་སུ་བབྱང་བ་དང་། སྤྱིས་བྱ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་པའི་ལམ་ཀྱིས་རྒྱུད་སྤྱངས་པས་འཁོར་
བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་རྫོགས་
པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱག་ཀུན་ཀྱི་ནམ་པ་བཙུ་ལྟ་སྒོམ་པས་འཁོར་བ་རྒྱ་
འབྲས་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྤྱོད། འགོག་ལམ་ཀྱི་ནམ་པ་བརྒྱུད་སྒོམ་པས་ཐར་བ་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་
ཆེད་ནས་འཕྲུག་བྱར་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཚུལ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་
འཛིན་པ་ལ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་
རྟོགས་ན་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྟོན་མི་ཁུས་པའི་བྱིར། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཐབས་བྱུང་དེ་རྒྱ་སྒོག་གྱུར་
བ། །དེ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོ་བ་ཤེས་རབ་གསུམ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་པ་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལྟ་སྤྱོད་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ལྟ་བའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ལྟ་བུའོ། །

༥ འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོ་བ་ཤེས་
རབ་གསུམ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གང་རུང་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་ཀྱིས་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ངས་འབྲེད་ཆ་མ་ཐུན། འདིར་བསྟན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་

ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་བའི་ཚོད་སོགས་བཞི་ཡོད།

བཞི་བ་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཟེན་བྱེད་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱི་ལྟོས་ཀྱིས་རྟོགས་
བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གང་རུང་དོན་
སྤྱི་ལྟོས་ཀྱིས་རྟོགས་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་བཞི་ཤུགས་ལ་འཕངས་ཏེ་བསྟན་བའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟ་ནའང་། སྐབས་དང་པོར་སྒྱུར་ལམ་བསྟན་པ་དང་ཆོས་སྒྱུན་མེད་དེ། སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་
ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རང་རྒྱལ།

༥ རང་རྒྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།
ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལས་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་ཆོས་ཐོས་པ་ཉན་སེམས་བསྐྱོམས་གསུམ་བྱས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་མ་བསྟོས་པར་རང་རྒྱུང་གི་བྱང་ཚུབ་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་ཐེག་པ་འབྲིང་པོའི་གང་ཟག །རང་རྒྱལ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་
དབྱེ་ན། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ། ཆོགས་སྟོད་ཆེན་པོའི་རང་རྒྱལ། ཆོགས་སྟོད་ཆུང་དུའི་རང་
རྒྱལ་དང་གསུམ། དེ་དག་ཀྱང་ཁྱད་ཆོས་བདུན་གྱི་སྟོན་པ་ཞེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་དང་།
དབང་པོའི་ཁྱད་པར། ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། ཆོགས་བསོག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། འབྲས་
བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། གནས་པ་དང་རྒྱ་བའི་ཁྱད་པར། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར།
སྒྲ་དོན་བདུན་གྱི་སྟོན་པ་ཞེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལ། རང་རྒྱལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་དང་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་
ལས་ཉོན་མོངས་ཤིང་ཆུང་བས་འདྲུ་འཛི་ལ་མི་དགའ་བར་གཅིག་བྱར་གནས་པ་ལ་དགའ་བ་

དང་། བྱང་སེམས་ལ་བསྟོས་ཏེ་སྤྱིར་རྗེ་ཤས་ཚུང་བས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མི་དགའ་བར་
ནང་དུ་ཡང་དག་འཛིག་ལ་དགའ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རང་ལམ་དུ་སྟོང་བྱས་
ནང་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་རང་ལམ་དུ་སྟོང་མི་བྱས་པས་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་
ལ་བརྟེན་པའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ལ། དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་བསེ་བྱ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་
གྱི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་མན་ཆད་ཀྱི་ཆེ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་སངས་རྒྱས་
ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན། དམ་པའི་ཆོས་ཉན། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྟོན་
པར་བྱས། མཁས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དྲུག་ལ་མཁས་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བའི་ཆེ་སྟོན་ལམ་ཆེན་
པོ་གསུམ་བཅུག། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་དམངས་རིགས་མ་ཡིན་
པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། སྟོར་ལམ་ངོད་ཡན་ཆད་རྟེན་ཐོགས་གཅིག་ལ་བཟོད་པར་བྱེད།

ཆོགས་སྟོད་ཆེན་པོ་བས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་མན་ཆད་དུ་སྟོར་ལམ་བཟོད་འབྲིང་མན་
ཆད་ལ་གནས་ནས་སངས་རྒྱས་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་པ་སོགས་བྱས་ཏེ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་སྤྱིད་པ་
ཐ་མ་པའི་ཆེ་སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་དམངས་རིགས་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། སྟོར་ལམ་བཟོད་
ཆེན་ཡན་ཆད་རྟེན་ཐོགས་གཅིག་ལ་བཟོད་པར་བྱེད།

ཆོགས་སྟོད་ཚུང་དུ་བས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་མན་ཆད་ལ་མཐོང་ལམ་མན་ཆད་ལ་གནས་
ནས་སངས་རྒྱས་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་པ་སོགས་བྱས་ནས། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་
ཆེ་སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་དམངས་རིགས་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་སྟོམ་ལམ་ཡན་ཆད་རྟེན་
ཐོགས་གཅིག་ཏུ་བཟོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

མཁས་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་དྲུག་ཡོད་དེ། བྱང་པོ། ཁམས། སྐྱེ་མཆེད། རྟེན་འབྲེལ། བདེན་
པ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་བཅས་པའི་གནས་དྲུག་ལ་མཁས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱལ་དང་དེའི་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་ཞིང་
སྟོང་པར་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དང་། སྟོན་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་སྟོན་དཔོན་གཞན་ལ་མ་བརྟེས་པར་
རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་བྱས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་དང་། གཞན་ལ་སྤྲི་མེད་དུ་
ཆོས་སྟོན་བྱས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལམ་བཟོད་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཐད་དེ། ཀུན་བཟུས་ལས། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་
པ་སྟོན་མ་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེད་པ་དང་། སྟོན་འབྲས་བྱ་མ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་ཡང་རུང་སྟེ་སངས་
རྒྱལ་འབྱུང་བ་མེད་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་བསེ་རུ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་གཅིག་
ལྟར་གནས་པ་འཕམ་རང་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཏེ་ཆོག་ས་དང་སྟོན་པ་གང་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་
ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུང་རིགས་འདི་འབྲས་ཕྱི་ལག་འཁོག་ཏུ་འབྱུང་བས་ཀུན་
བཟུས་ཀྱི་ལུགས་ལ་རང་རྒྱལ་ལ་ཡང་ལྷགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མངོན་པར་མངོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ཆོག་ས་བསོག་ཚུལ་ལ། ཁ་ཅིག་བསེ་རུ་ལྟ་བུས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ། ཆོག་ས་སྟོན་
ཆེན་པོ་བས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱའི་སྟུང་གཉིས། རུང་དུ་བས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱའི་སྟུང་ཆོག་ས་བསོག་
སྟེ་གསུམ་པོ་དེ་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་གྱི་བྱང་པར་གྱིས་ལམ་ལ་གོ་མས་པ་སྤྱིང་བྱས་མི་བྱས་ཀྱི་བྱང་
པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་གསུམ་པོ་དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ། ཉིས་བརྒྱ།
སྟུང་བརྒྱར་ཆོག་ས་བསོག་དགོས་ཏེ། གསུམ་པོ་དེ་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་གྱི་རིམ་པས་ཆོག་ས་བསོག་
ཚུལ་ལ་བོགས་ཆེ་རྒྱུ་གི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཆད་ལྡན་གྱི་གཞུང་གིས་
ཟེན་པ་མེད་ཅིང་རྒྱ་མཚན་དེ་རྣམས་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་ཏེ། བསེ་རུ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱས། །དེ་བྱངས་
མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱལ། །ཞེས་པ་ཡང་གཙོ་ཆེ་བ་ཅུ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ནང་གསེས་ཀྱི་ལམ་བཟོད་པ་སྐྱུར་བུལ་གྱི་

ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཡེས་འདིའི་བསྐྱལ་བ་བར་བསྐྱལ་ལ་མཛད་པ་མི་འཐད་དེ། མཛོད་
འབྲེལ་ལས། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱུར་བྱང་ཚུབ་གྱི་ཆོགས་དག་ལ་སྤྱད་དེ་བསེ་རུ་ཉྩ་བྱར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་གསེར་འབྲེང་ལས། རང་རྒྱལ་གསུམ་གས་བསྐྱལ་བ་བརྒྱུར་མཚུངས་པར་
ཆོགས་བསག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡང་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
མ་དེས་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོགས་གཉིས་པོ་གས་ཆེན་པོ་བསགས་
བས་ཡུན་དེ་ཙམ་བསོག་མི་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་སྤྱར་བ་སྲིད་པ་གསུམ་
གྱི་མཐའ་། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་དང་པད་པའི་ལྷ་སྟེགས་བྱེད་ཁ་ཅིག་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་
ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་བཟོད་ནས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་འདིར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་བྱང་ཚུབ་མཛོད་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། རང་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དང་པོ་
གཉིས་ལ་ཉན་ཐོས་གྱི་རྟོགས་པ་སྟོན་སོང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་རང་རྒྱལ་
རིགས་དེས་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འབྲེལ་ལས། རང་སངས་རྒྱས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ཆོགས་ཤིང་
སྟོད་པ་དང་། བསེ་རུ་ཉྩ་བྱར་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་ཆོགས་ཤིང་སྟོད་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་
སྤྱར་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
གས་ཀྱང་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་
གྱིས་བྱང་ཚུབ་མཛོད་དུ་བྱེད་པར་མཚུངས་ཏེ། གསུམ་གས་དེ་ཉྩར་བྱས་པའི་སྟོན་ལམ་འདེབས་
པ་གང་ཞིག །སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་དེ་རྣམས་སྟོན་ལམ་སྟོབས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་གནས་པ་དང་རྒྱ་བའི་ཁྱད་པར་ལ། རང་སངས་རྒྱས་གསུམ་པོ་དེ་ཐུགས་དང་སྦྱའི་
གནས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཐུགས་ཀྱི་གནས་པ་གསུམ་གས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
བརྒྱ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་སེམས་པ་དང་། རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་

གནས་པར་མཚུངས་ཀྱང་། སྒྲིའི་གནས་པ་ཤས་ཆེར་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དེ་ཆོ་མེད་གཅིག་
 བུར་གནས། ཆོག་ས་སྤྱོད་ཆེ་ཆུང་གི་རང་སངས་རྒྱས་གཉིས་གྲོགས་མང་པོའི་ཆོག་ས་ནང་དུ་
 གནས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བའི་བྲད་པར་ཡོད་དེ། བྲོང་དང་བྲོང་བྲེར་ལ་སོགས་པར་བསོད་སྟོམས་ལ་
 རྒྱ་བའི་ཆོ། དབང་པོའི་སྒོ་སྟོམ་པ་དང་། མ་དད་པ་རྣམས་དད་པ་དང་། །དད་པ་རྣམས་ཆེས་ཆེར་
 སྟེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྩུ་འབྲུལ་ཡ་མ་བྱུང་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ས་རྒྱ་བའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ལ་ཆོས་སྟོན་རྩུལ་གྱི་བྲད་པར་ཡོད་དེ། དག་སྤྱོད་པར་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ནས་མེ་
 འབར། སྤང་ནས་རྩུ་འབབ། བར་ནས་དུ་བ་འབྲུལ་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྟོན་ས་
 གཞན་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དག་གི་སྟོན་ས་མེ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། རོ་བོ་ལ་མ་བརྟགས་བྲད་པར་ལ་མ་དབྱེད་པར་དག་གི་སྟོན་ས་ཆོས་མེ་སྟོན། དེ་ལྟར་དབྱེད་
 བ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་འབྲུགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
 ཡིན་གྱི། དག་གི་སྟོན་ས་ཅུང་ཟད་སྟོན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སྟོན་གསལ་ལས། ཤས་ཆེར་དག་གི་
 སྟོན་ས་མེ་སྟོན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་སྤྱོད་ལ། དེ་དག་ལ་རང་རྒྱལ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོབ་དཔོན་
 གཞན་གྱི་གདམས་དག་ལ་མ་བརྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་བྲང་རྩུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ཆོག་ས་ན་སྤྱོད་
 པ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤས་ཆེར་ཆོ་མེད་གཅིག་བུར་གནས་
 པ་དང་། གྲོགས་མང་པོ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་རང་གི་བྲང་རྩུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཆོག་ས་ལ་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཛོད་འབྲེལ་ལས། ལུང་མེད་པར་བདག་ཉིད་གཅིག་བུའི་ཕྱིར་
 སངས་རྒྱས་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཉེ། ཞེས་དང་། འབྲེལ་བཤད་ལས། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་
 བྱ་བ་ནི། རི་ལྟར་བསེ་རུ་དག་གཉིས་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་དག་ཀྱང་བྱིས་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་

བ་རྣམས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་གཞན་དག་དང་། མ་འདྲེས་པར་གནས་པས་ན་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་
རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཆོགས་ཞིང་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

༥ གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་བྱིར་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། འདིར་
བསྟན་ཤེས་བྱའི་ལམ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་རི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དགོས་པ།
དགོས་པ་དེ་ལྟར་གྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། ཞར་ལ་རང་རྒྱལ་དང་
སེམས་ཅམ་པ་ལྟ་བུ་མཚུངས་མི་མཚུངས་དབྱེད་པ་དང་ལ།

དང་པོ་ལ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ལྟར་གྱི་ལམ་དེ་ནི་བྱང་སེམས་
འཕགས་པས་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ལམ་
མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་བྱིར། དེས་ན་བྱེད་ཆོས་
གསུམ་དང་ལྟར་པའི་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་ལམ་གཟུང་འཛིན་རྩལ་གཞན་གྱིས་
སྤོང་བའི་སྤོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཆོས་
གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ལམ་འདིར་བསྟན་ཤེས་
བྱའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་པ་ལས་དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་དགོས་པ་ལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་

པའི་ལམ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱལ་དང་སེམས་ཅམ་པའི་རིགས་
ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དཔལ་གཞོམ་
པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་རྗོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དགོས་པ་དེ་ལྟན་གྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ། ཆོས་
གསུམ་གྱིས་ཐེན་པའི་སྒོ་ནས་གཞུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག ལྟ་སྟོང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྟ་བའི་ཆར་གཏོགས་པ།
འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་བྱང་
སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་དང་གཞུགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རྗེས་གཞན་གྱིས་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུའོ།

ལྟ་བ་ལྟ་བ་མཚུངས་མི་མཚུངས་དབྱུང་བ་ལ། ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། རང་རྒྱལ་སྟོབ་
པ་འཕགས་པས་གཞུང་བ་བདེན་འཛིན་རང་ལམ་དུ་སྟོང་། ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་སྟོང་།
སེམས་ཅམ་པས་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པས་དེ་གཉིས་ལྟ་བ་མི་མཚུངས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། གཞུང་བ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་རང་ལམ་དུ་སྟོང་།
ཤེས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་རང་ལམ་དུ་མི་སྟོང་བའི་དོན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ།
གཞུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས། ནང་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ།
གཞུགས་གཞུགས་འཛིན་ཆད་མ་དང་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཞིགས་ཀྱང་། གཞུགས་འཛིན་ཆད་
མ་གཞུགས་དང་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པ་མ་ཞིགས་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་རྒྱལ་དབྱེ་བཅོམ་
པས་གཞུང་བ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་སྟོང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དང་པོ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་བདེན་འཛིན་སྐྱངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མི་
འཐད་དེ། གཞུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་པ་དེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་པ་

ཡང་བདེན་མེད་དུ་ཆད་མས་ཉོགས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ས། དངོས་གཅིག་
དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །གང་གི་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡི་དངོས་ཀུན་
དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྷ་ར་ན། གཟུགས་འཛིན་རྩམ་ཐ་
དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་གང་ཟག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་
ཆད་མ་དང་རྩམ་ཐ་དད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས། གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་གཟུགས་དང་རྩམ་
ཐ་དད་ཡིན་པ་ཁེགས་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཀྱས་སོ།།

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡང་བཙུན་པ་མཚུངས་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་གཟུགས་འཛིན་
ཆད་མ་གཟུགས་ལས་རྩམ་ཐ་དད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལས་ལོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ལ་ཉོགས་དཀའ་སྤྲིའི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉི། ཉོག་པ་དེ་
གཉིས་ལ་མངོན་གྱུར་བ་འགོ་མཛོན་དཀའ་སྤྲིའི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་
ཆེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། འཛིན་པ་བདེན་སྤྲིའི་རང་རྒྱལ་དང་། །གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དོན་དམ་
དུ། །སློབ་པའི་རྣམ་རིག་གྲུབ་པའི་མཐའ། །མཚུངས་པར་འདོད་པའི་མཁས་པ་མཆོར། །ཞེས་པ་
ཡང་གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་ཡིན་ཉི། སུ་དབང་པོ་རྒྱལ་ཡང་། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་
ཆད་མ་དང་། རྩམ་ཐ་ཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་གཟུགས་དང་རྩམ་ཐ་ཞན་
ཡིན་པ་ཁེགས་མི་ཀྱས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། རང་རྒྱལ་དང་སེམས་ཅམ་པ་ལྷ་བ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཉི། གཟུགས་འཛིན་
རྩམ་ཐ་ཞན་གྱིས་སྟོང་པར་ཉོགས་པའི་ལྷ་བ་དེ་ཉིད། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་
ལྷ་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་སློབ་པ་བཞིའི་ནང་ནས་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉི། གཉིས་
ཀས་ཀྱང་ལྷ་བ་དེ་གཉིས་བསྐྱེད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲིམ། །གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་

གྱི་རྟོག་པ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་བའི་ཕྱིར།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། གཞུང་གིས་སྟོན་ཚུལ་སོགས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ།

༥ བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མཐོང་ལམ་གྱི་རྟོན་བཤད་པ། བརྟན་པ་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ལུས་རྟོན། སེམས་རྟོན་གཉིས། ལུས་རྟོན་ལ། རན་སོང་གསུམ། ཆེ་དེ་ལ་ཆོས་སྤོང་དང་མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས་སྟོབས་ཆེན་བསགས་ལ་མ་སྦྱངས་པ་དང་ཟ་མ་དང་མ་ནིང་གི་རྟོན་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་མི་སྦྱེ་སྟེ། རན་སོང་གསུམ་པོ་དང་། ཆེ་དེ་ལ་མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས་སྟོབས་ཆེན་བསགས་ལ་མ་སྦྱངས་པ་སོགས་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྦྱེ་བའི་བཞེགས་བྱེད་ལས་སྦྱོབ་ཤིང་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཟ་མ་དང་མ་ནིང་གི་རྟོན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྦྱོབ་པ་ཤིང་ཆེ་བའི་ཕྱིར། བདེ་འགྲོའི་རྟོན་ཅན་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་གི་སྦྱ་མི་སྟོན་པ་དང་། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟོན་ལའང་གསར་དུ་མི་སྦྱེ་སྟེ། དང་པོ་རྣམ་སྟོན་གྱི་སྦྱོབ་པ་ཤིང་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་དེ་འཁོར་བ་ལ་སྦྱོབ་ཤིང་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྦྱེ་བ་ལ་འཁོར་བ་ལ་སྦྱོབ་ཤིང་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ཐར་པ་དོན་གཉིར་ཤུགས་དག་པོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བསྐྱུ་བ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་གོང་མར་སྦྱེས་པས་ཀྱང་། དང་པོར་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་མི་རྟོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་གནས་དེ་དག་ནི་སྦྱོབ་པར་

འགྱུར་བ་དཀའ་བ་ཡིན་པས། དེ་ཞིག་སྐྱོ་བ་ཆུང་དུས་ཀྱང་བདེན་པ་རྣམས་མཐོང་པར་མི་རྟོགས་
ན། གང་ན་སྐྱོ་བ་ཆུང་དུ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་བ་དང་། མཐོང་ལས། གོང་ན་མཐོང་ལམ་མེད། །མི་སྐྱོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། དེ་དག་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདོད་ལྡེའི་རྟོན་ལ་གསར་
དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྒྱུན་
དང་བྲལ། མཐུན་རྒྱུན་ཆོང་བར་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་
ཤིང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་རང་ཅག་འཛམ་གྲུ་སྤྱིང་བ་ལ་ཆེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། །ཁམས་གོང་མའི་རྟོན་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། དེའི་རྟོན་ལ་ལམ་ཤེས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་བྲལ། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྟའི་རྒྱུད་ལ་ལམ་ཤེས་ལྷུང་དུ་སྐྱེ་རུང་དུ་བྲས་པ་ཅམ་
གྱིས་རྟོན་དེ་ལ་ལམ་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེ་རུང་དུ་བྲས་པ་མི་འབྱུང་ཅིང་། ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་
ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱོ་ཤས་ངས་འབྱུང་ཤས་ཆེས་ཆེ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སེམས་རྟོན་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟོན་བསམ་
གཏན་ས་རྒྱག་ཀ་ཡོད་ཅིང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟོན་
ཡིན་ན། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཡིན་པས་བྲལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
གཞི་དང་། འདོད་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སེམས་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱིང་ཅེའི་དངོས་གཞི་
དང་། འདོད་སེམས་གསུངས་ཀྱང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་

ཞི་གནས་ཤས་ཆེ། འདོད་སེམས་ཤིན་ཏུ་རགས་པས་འཕགས་ལམ་གྱི་ལས་དང་པོ་བ་མཐོང་ལམ་མཆོན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བསྐྱ་བ་ལས། གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམ་པར་འབྱུག་པ་རྣམས་ལས་ནི་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམ་པར་འབྱུག་པའི་ལམ་ནི་ཞི་གནས་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན། ལྷག་མཐོང་ཤས་ཚུང་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་བདེན་པ་རྣམས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཡིན་པས་བྱབ་སྟེ། ཞི་རགས་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་པ་གང་ཞིག །ཞི་ལྷག་ཆ་སྟོམས་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བས། ལམ་སྤྲོ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ལམ་དཀའ་བ་གཞན་བརྟེན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེ་བ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་ས་བྲུག་ཡོད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་ཁོང་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྟོགས་མི་ལྷོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ། དེ་དག་མ་གཏོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་སོགས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། བསྐྱ་བ་ལས། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་བསམ་གཏན་རྣམས་ཁོ་ན་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྟོགས་མི་ལྷོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། སེམས་ཀྱི་རྟེན་བརྟེན་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པས་བྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་སེམས་དང་སྟོན་ཅེའི་དངོས་གཞི་ཡོད་པ་ནི་གང་ཞིག །མཉམ་པར་མ་གཞག་པའི་སས་

བསྐྱུས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་ཅིང་། འདྲ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མི་
གསལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་
ནས་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་དང་། འདུག་པ་ལས། ས་དེར་རྒྱལ་
སྤྱི་བསམ་གཏན་མཛོད་ཤེས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འགལ་རྟེ། དེ་ནི་མཉམ་
གཞིའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་དང་། མཛོད་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བརྟེན་པ་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་ལ། གྲེ་བྲག་སྤྱི་བའི་ལུགས་བཤད་པ་དང་། ཀྱུན་
ལས་བརྟུས་པའི་ལུགས་ལ་དོགས་པ་དབྱེད་པ་དང་། དབྱུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་བཤད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ལ། མཛོད་པ་ལྟར་ན། མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཙུ་པོ་དེ་རིམ་
ཅན་ཁོ་ནར་སྦྱོར་བ་ཡིན་རྟེ། དང་པོར་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
དངོས་གཞིའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་སྤྱི་བསམ་ལ་ཆོས་བཟོད། དེའི་རྗེས་
དེས་དངོས་སྤངས་པའི་ཆོས་ཤེས་དང་། དེའི་རྗེས་ཁམས་གོང་གི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་མཐོང་
སྤངས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྤྱི་བསམ་ལ་རྗེས་བཟོད་དང་།
དེའི་རྗེས་དེས་དངོས་སྤངས་པའི་རྗེས་ཤེས་སྦྱོར། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ལྟག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་
སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྤྱི་བསམ་ལ་ཆོས་བཟོད་ལ་སོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་བཙུ་པོ་མཐོང་ལམ་ཡིན་རྟེ། བདེན་
པ་སྤར་མ་རྟོགས་པ་གསར་དུ་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་
རྗེས་ཤེས་མཐོང་ལམ་མ་ཡིན་རྟེ། བདེན་པ་སྤར་མ་རྟོགས་པ་གསར་དུ་མཛོད་སུམ་གྱིས་རྟོགས་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་བཙུ་པོ་ནི། །མ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་བའི་
ལམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། རྗེས་ཤེས་དང་པོ་གསུམ་ཡང་མཐོང་ལམ་མ་

ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་བ་སྒར་མ་ཉོགས་པ་གསར་དུ་ཉོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་པ་
ལམ་རྗེས་ཤེས་དེ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐོང་ལམ་ཤེས་བཅོད་སྐད་
ཅིག་མ་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གལ་
ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་བདེན་བ་གསུམ་ལ་ཡང་སྡོན་མེད་པའི་མཐོང་བ་མ་
ཚང་བས་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་མཐོང་བའི་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་གཉིས་
ཁོ་ནར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟར་ན་ནི་ཁས་མ་སྤངས་པས་འདི་ནི་གྱི་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་ལུགས་ལ་དོགས་བ་དབྱེད་བ་ལ། ཁ་ཅིག ཀུན་ལས་
བརྟུས་བ་ལྟར་ན་དང་པོར་ཁམས་གསུམ་གའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་བཅོད་སྟེ། དེ་རྗེས་མཐོང་
སྤངས་དེ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་ཆོས་ཤེས་སྟེ་ཞིང་། རྗེས་བཅོད་ཀྱིས་ཆོས་བཅོད་དང་ཆོས་
ཤེས་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ནི་རང་འབྲས་འཕགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཞེས་འཛིན་ལ།
སྤྱག་བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་བཅོད་ལ་དམིགས་ནས་སྒར་ལྟར་འཛིན། བདེན་བ་སྤྱག་མ་
གསུམ་གྱི་རྗེས་བཅོད་དང་། རྗེས་ཤེས་སྤྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྤྱག་
བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་བ་གང་ཞིག། སྒར་རྣམས་པར་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སོ་
སོ་རང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་བ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། གང་གིས་སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་
བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་བ་སྤྱོད་བ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་བ་ཞེས་
བྱའོ། །ཆོས་ཤེས་བ་ཞེས་བ་གང་ཞིག་ཤེས་བ་གང་གི་བཅོད་པའི་མཚུག་ཐོགས་སུ། རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་རྗེས་སུ་ཉོགས་པར་ཤེས་པའི་བཅོད་བ་གང་ཞིག།
སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་བ་འདི་གཉིས་འཕགས་
པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་། ཞེས་སོ་སོ་རང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་ཏེ། ཟག་བ་མེད་པའི་ཤེས་

རབ་པོ། །སྤྱག་བསྐུལ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གས་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྱག་བསྐུལ་ཇེས་སྤྱོད་གས་པའི་བཟོད་པ་དེ་ངེས་པར་འཛིན་པའོ། །བདེན་པ་སྤྱག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་རྣམས་ཅི་རིགས་སྤྱི་སྤྱོད་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་ན་སྤྱག་བསྐུལ་ལ་ཆོས་བཟོད་དང་ཆོས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་གཟུང་བ་ཉོགས་པ་དང་། ཇེས་བཟོད་དང་ཇེས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ལ་དམིགས་པའི་འཛིན་པ་ཉོགས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྤྱག་བསྐུལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པས་ནི་གཟུང་བ་ཉོགས་སོ། །སྤྱག་བསྐུལ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཇེས་སྤྱོད་གས་པས་ནི་འཛིན་པར་ཉོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེ་ན། འོ་ན། འགྲེལ་ཆེན་དང་ཀུན་བརྟུས་གཉིས་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་འཛོལ་ཚུ་ལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་ནི་གང་ཞེ་ག། ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་གསུང་དེ་རྣམས་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་འདིའི་གསུང་རྣམས་ལ་ཁྱུས་དག་ཐུབ་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་སོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚུངས་པའི་བྱིར། འགྲེལ་ཆེན་ལས། བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྣལ་འབྱོར་བ་མཚན་མ་མེད་པས་མཚན་མས་གནས་པ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཐལ། བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལྟར་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ་འང་མཚུངས་པ་གང་ཞེ་ག། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ་ཐེག་དམན་མཐོང་ལམ་

བཅོད་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཡུང་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་
 པ་དུག་ཅུ་པའི་རྩ་འགྲེལ་ལས། བཅོད་པ་བརྒྱད་དང་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་བ་གསུངས་
 པ་གང་ཞིག་ནམ་བཤད་ལས། འདི་དང་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལ་མཐོང་ལམ་ཤེས་
 བཅོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་འཛིག་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 གང་ཞིག་དེར་ཐལ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། ཆོས་ཤེས་པ་ཡི་མཐུག་ཐོགས་སུ། འདི་ལ་བྱེ་
 བྲག་ཡོད་ན་ནི། །ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་དངོས་ནམས་ལ། །ནམ་པར་མི་མཁས་དེ་ཡི་ནི། །རྒྱེན་ལས་སྒྲེས་
 པའི་དོན་མ་མཐོང་། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་
 ཅིག་མ་བཅོ་ལྟར་ནམ་པར་གཞག་ཅེ་ན། སྒྲེ་པ་གཞན་དག་ན་རེ། མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་
 བཅོ་ལྟར་མི་འདོད་ཀྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཁོ་ན་འདོད་དེ། རེ་ཞིག་
 དེ་དག་གི་ལུགས་དང་བཤད་པ་འདི་མི་འགལ་ལོ། །གང་དག་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་
 དག་གི་ལྟར་ན་ཡང་འདུལ་བའི་སྒྲེ་བོ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བསྟན་པས་པན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་འགྲེལ་དེ་གཉིས་དང་འདིར་བཤད་པ་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འབྲུབ་སྟེ། ཐེག་
 དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྟར་སྒྲེ་གསུངས་པ་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་སྒྲུ་རི་
 བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་བཞག་པ་ལ། མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། སྟོབ་དཔོན་
 གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དགག་པ་རི་ལྟར་མཛད་ཚུལ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ།
 འདའ་བྱ་འདའ་བྱེད་གྱི་མཐོང་ལམ་སྒྲེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ། འཕོས་མཆོམས་བཤད་པ་དང་
 དུག་དང་པོ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་རྫོགས་
 རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བདེན་བཞི་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དུག་བདེན་སྟོང་སྟོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་རང་གི་གྲོགས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་ཤིང་སྒྲིན་སོགས་

གྱི་ཐབས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་ཏོགས། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། སྤྱི་ལོ་མཆན་ཉིད་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཏོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་ཏོགས་སོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་པའི་མཉམ་ཐེས་གཉིས། མཉམ་གཞག་ལ་ཡང་རིམ་ལྔ་བ་ཏོགས་པའི་མཉམ་གཞག་དང་། རིམ་ལྔ་བ་ཏོགས་པའི་མཉམ་གཞག་གཉིས། རིམ་ལྔ་བ་ཏོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡོད། དེ་ཡང་བཟོད་པ་བརྒྱད་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལས་སྤྱེ་བའི་དོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་སྤྱེ་བའི་དོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དང་། བཟོད་པ་བརྒྱད་དུ་འབྲེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཡུལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཏོགས་པའི་ཆ་ནས་ཆོས་བཟོད་བཞི་དང་། ཡུལ་ཅན་ཆོས་བཟོད་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཏོགས་པའི་ཆ་ནས་རྗེས་བཟོད་བཞིར་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པོ་དེ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤར་མངོན་སུམ་དུ་ཏོགས་མ་སྟོང་བའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་ཏོགས་པ་ལ་སྐྱག་རིགས་པ་ལས་མི་སྐྱག་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་དེ་ལ་རྗེས་བཟོད་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་ཅན་རྗེས་བཟོད་གྱིས་ཆོས་བཟོད་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་ཏོགས་པ་ལ་སྐྱག་རིགས་པ་ལ་མི་སྐྱག་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བདེན་བཞི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཏོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྗེས་

ཤེས་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་འཛིན་ཀྱི་བཏགས་སྤངས་པའི་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་འཛོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱི་ཆོས་བཅོད་བཞི་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་
རྗེས་བཅོད་བཞི་དང་། ཆོས་ཤེས་བཞི་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་རྗེས་ཤེས་བཞིར་འཛོག་པ་སོགས་
མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་ལམ་གྱིས་རང་ཉིད་དངོས་ཤུགས་གང་དུ་ཡང་
རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་རྟོགས་ན་སྟོབ་ལམ་ན་སྟོ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་དུས་
ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར། ཤུགས་ལ་རྟོགས་ན་དམན་ལམ་སྟོན་དུ་
མ་སོང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་གྱིས་རང་ཉིད་ཤུགས་ལ་རྟོགས་དགོས།
དེ་ལྟར་ན་དེའི་གཞལ་བྱའི་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་གཞན་
ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདེན་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
ལམ་གྱི་གཞིགས་འོར་བདེན་འཛིན་ཡོད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཞིགས་
འོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་གཞིགས་
འོར་བྱི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་། བྱི་མ་མཐའ་དག་དང་མ་བྲལ་བས་དེར་སྤང་
དང་དེ་སྟོང་ཆོགས་པ་བརྩུན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་བདེན་སྟོང་
སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་གཞིགས་འོར་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་དབྱུ་མ་པའི་བྱི་མི་
གྲོ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་

པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་དོར་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་དབྱ་སེམས་གང་གི་ཡང་ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་དོ། །

འོན་འགྲེལ་ཆེན་ལམ། དེ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཆོས་ཤེས་པས་ནི་གཟུང་བ་
 ཉོགས་ལ། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པས་ནི་འཛིན་པ་ཉོགས་པ་ཡིན་
 བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྗེས་བཟོད་ཀྱིས་ཆོས་བཟོད་དང་ཆོས་ཤེས་ལ་དམིགས་ནས་འདི་
 བོ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱའོ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པ་དང་། རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་བཟོད་ལ་
 དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་འཛིན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། དེའི་
 རྗེས་སུ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་ཏུ་སོང་བའི་སློ་དེ་ལ་སྐྱག་རིགས་པ་ལས། མི་སྐྱག་པར་
 ཉོགས་པས་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཞེས་བྲུ་ལ་ཞེས་དང་། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཉོགས་
 པ་ལ་བལྟོས་ནས་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཉོགས་པར་འཛོག་པ་ཡིན་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་དང་
 ཡང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སློན་མེད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུང་དང་སོའི་དོན་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཤེས་
 གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཉོགས་པ་དང་། རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་
 ཆོས་ཉིད་ཉོགས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གཟུང་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡུལ་
 ཅན་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ངེས་ཤེས་འབྲེན་པའི་དོན་དང་། རྗེས་བཟོད་ཀྱིས་ཆོས་བཟོད་དང་
 ཆོས་ཤེས་ལ་དམིགས་ནས་འདི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱའོ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པར་གསུངས་
 པ་ནི་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་པ་བཅུ་གཉིས་སོགས་མཐོང་བ་ན་ཆོས་བཟོད་
 ཆོས་ཤེས་ཀྱི་མ་ཐུར་མཐོང་ནས་འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུར་ངེས་ཤེས་འབྲེན་པའི་དོན་དང་། རྣམ་
 བཤད་ཀྱི་ལུང་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི་ཡུལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཉོགས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་
 རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཡུལ་ཅན་དེ་ཉོགས་པའི་དོན་དང་། ཆོས་བཟོད་ལ་མི་སྐྱག་པར་དེ་
 རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཉོགས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་གཉིས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་

ཐག་གིས་རྟོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཐག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་གཉིས་སྤོང་བྱེད་གྱི་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེས་ན་སྤོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
ཏུ་གསུངས་པ་ནི་བྱ་རྟོགས་གྱི་མཉམ་གཞག་སྤུན་གཅིག་ཡིན་པའི་དོན་དང་། དེ་ལ་གནས་པའི་
གང་ཐག་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་དེ། སྤྲ་མ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དབང་ལ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྣང་དང་། བྱི་མ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་
དབང་ལ་འབྲས་གནས་གྱི་ཐ་སྣང་མཛད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དགག་བཞག་ངེ་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་ལ། ལུགས་གསུམ་བཞོད་
པའི་དང་པོ་གཉིས་སྟོབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། གསུམ་པ་
སྟོབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གསུངས་པ་
མི་འགལ་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་བདེན་པ་བཞི་ལ་བྱ་བ་ཅིག་ཅར་དུ་བྱེད་པའི་བྱ་
བའི་མངོན་རྟོགས་སམ། སྐད་ཅིག་སྤྲ་བྱི་མེད་པའི་མཉམ་གཞག་སྤུན་གཅིག་གི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་དང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་
བཤད་པ་དེ་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོ་འདོགས་པའི་
སྟོ་འདོགས་སེལ་བའི་ངེས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་འཕྲེན་བྱས་པ་འམ། མཉམ་གཞག་
གི་གནས་སྐབས་སུ་བྱས་པ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་རིམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ལ་མཉམ་གཞག་ལ་གནས་པའི་ཆེ་ཞུགས་པའི་མིང་
ཅན་དང་། སྟོ་འདོགས་བསལ་བའི་ཆེ་འབྲས་གནས་ཀྱི་མིང་ཅན་དུ་འཛོག་པའི་བྱིར་ཟེར་བ་ཡིན་

ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་སྤོང་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་
བསྐྱལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དུས་སུ་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ངོ་། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འགོག་པ་
མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་གཞན་དུ་མི་འཐད་པས་ལམ་སྒོམ་མོ། །ཀུན་འབྱུང་ལ་སོགས་པ་ཡང་
དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་བསྟོས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་
བའི་ལམ་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་རྣམ་པར་བསལ་བས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་
ཁོ་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བྱེད་པས། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན། ལྷགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པར་གཞག་པ་ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཟེར།

འདི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན།
འགོག་བདེན་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་བདེན་སྟོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པ་དང་། གཞི་གཅིག་ལ་བསྟོས་པའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་དུས་སུ་ཀུན་འབྱུང་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ་སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འགོག་པ་མངོན་
དུ་བྱེད་པར་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན། སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
ཀུན་འབྱུང་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ལེས་སྐྱེ་བར་
ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་དུ་བྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་འདི་
སྟོབ་དཔོན་རང་ལྷགས་ཀྱི་བཞེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་བཤད་དང་མི་མཐུན་ཞིང་།
འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་མ་རངས་པའི་ཆོག་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷགས་གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ལ། ཁ་ཅིག་སྤོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་

ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་ཀྱང་སྤྱི་མེད་པའི་སྐད་
 ཅིག་མ་ཁོན་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བུ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་བཏགས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་ཆེན་
 མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་སྟོམ་པར་འབྲུག་པ་ཡིན་པ་ནི་གང་ཞིག་དེ་སྤོང་བ་ལ་ཆོས་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྦྱབ་འབྲུག་
 ཡིན་པས། སྦྱག་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་གྱི་ཆོས་
 ཉིད་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འབྲུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་སྟོན་འཛིན་
 དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་སྟོན་པོ་ལ་སྦྱབ་འབྲུག་ཡིན་པས་སྟོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་
 སྟོན་པོའི་སྟེང་གི་བྲས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ལྟ་བུ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་
 བཏགས་སྤོང་བ་དེའི་ཆེན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བུ་དང་ལྟ་མིན་
 གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་བཏགས་རྣམས། བདེན་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པས། རྩ་བ་
 བདེན་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་སྤོང་བ་ལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
 རྣམས་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྟོམ་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་
 ཏེ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྟོམ་པའི་ལམ། སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་ཡོངས་སྤྱོད་གི་ལམ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། གཞན་དག་ནི་འཛིན་ཆོགས་ལ་
 ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བུའི་ཆོགས་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་
 ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པ་ཡིན་
 ལ། གྲོལ་བ་ནི་དམིགས་སུ་མེད་པ་མཐོང་བ་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱ་
 བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོམ་པ་ལྟག་མ་རྣམས་དེའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ངེ་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དུ་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའམ། བདག་མེད་པའམ། སྤོང་བ་ཞེས་སྟོམ་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི།
 སྟོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ན། །དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་

ལ། །ཆོད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་
གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་དོ་བོ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་སྤྱི་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སོ་སོར་རྟོགས་པ་ལས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཞེས་ཟེར་ན།

འདི་ཡང་སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རིམ་ཅན་དུ་མི་སྤྱི་བར་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱི་བ་
འདོད་པ་གང་ཞིག་སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་པའི་བྱིར། གང་ཞིག་དེར་ཐལ། འདི་ལ་
ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པར་མཛད་པའི་བྱིར། འགྲེལ་ཆེན་
ལས། དེ་ལྟ་ན་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་བྱིར། རྣམ་པ་
གཞན་དག་གི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སློམ་པ་གཞན་མི་འཐད་པའི་བྱིར། ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས། དེས་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་
རྣམས་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འགྲེལ་བ་དེ་སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འདོད་
པ་མོ་དེ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འཛིན་པར་འདོད་ཀྱང་། རི་ལྟ་བ་བཞེན་མི་འཛིན་ཞིང་། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་ཞིང་། སློམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། ཞེས་པའི་
སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལུགས་གསུམ་པ་སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་སུ་སྤྱོད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་
བརྒྱད་དང་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྤྱི་བར་རིམ་པ་ཅན་དུ་སྤྱི་བ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་
པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་
རྣམ་པ་སློམ་པ་ལས་གཞན་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་སློམ་མི་དགོས་པའི་བྱིར། འབྲེལ་

རྒྱ་ལག་འཁྱིལ་ལས་མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་གང་ཞིག་དེ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཅམ་གྱིས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུལ་རྒྱ་ལག་འཁྱིལ་
ལས་མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དཔེ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་དཀར་པོར་
ཆོས་མཚུངས་པ་ལས་ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
དེ་ལ་ཞུགས་གནས་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག་ལ་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཞེད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་སྐྱད་
ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ལ་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱད་
ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་
དྲུག་ཏུ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་སྐོབ་ཏུ་མི་རྟག་སོགས་
བཅུ་དྲུག་གི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་ངེས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བཞག་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆོས་བཞེད་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་
མདོན་སུམ་གྱི་ཆད་མར་འགོ་བ་ལ། སྐྱོ་འདོགས་གཅིག་ཆད་པ་ལ་བསྟོས་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱོ་
འདོགས་གཅིག་མ་ཆད་ན་དེ་ལ་ཆད་མར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
སྟོན་འདྲིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་དེས་སྟོན་པོའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་མདོན་སུམ་དུ་གཟུང་
ཡང་དེ་ལ་སྐྱོ་འདོགས་མ་ཆད་པས་དེ་ལ་ཆད་མར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པའི་ཆད་མ་ལ་བྱུང་བར་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཆད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་ཆད་མར་འགྱུར་བ་ལ་ཡུལ་དེ་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མི་

ཆོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་གཅིག་ཆོད་པ་ལ་བསྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེན་སྒྲིན་མེད་དེ། འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་ཆོད་མས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་སེལ་བྱས་ཤིང་། འཕགས་པ་ལ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་
མེད། སོ་སྤྱེའི་ཆོད་མ་ངེས་སེལ་མི་བྱས་ཤིང་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཟུགས་ཆོས་མ་ཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། །ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་
ནམ་པ་ལྟར། །གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། །ཡོན་ཏན་གཞན་སྒྲོར་མི་བྱེད་ན། །དེ་ལྟར་
འགྱུར་བ་ཞིག་ན་གང་གི་ཆེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་འགའ་ཞིག་ལས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ནམ་པ་
གཞན་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པ་བྱུངས་
ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ནམ་པ་གཞན་དག་གི་སྒྲོམ་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པས་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་
པའི་གནས་སྐབས་ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དགོངས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ན་རིགས་པའི་
སྟོབས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མངོན་པར་ཉོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། མངོན་པར་
ཉོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱུག་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ནམ་པར་ཤེས་པས་རང་
གི་ངོ་བོ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བ་ཉིད་ཡིན་ནའང་། ཆ་གང་ལ་གོམས་པ་གསལ་བར་གྱུར་
བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ནམ་པ་ངེས་པར་སེལ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ལ། དེའི་གོགས་སུ་
གྱུར་པའི་སྤྱི་བ་པ་སེལ་བའི་དེ་ཆོད་མ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ལ་སོགས་
པ་དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པ་ནམས་སོ་སོ་སྤྱེ་བོ་ནམས་ལས་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་
ཅས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། ནམ་པ་ངེ་ཅམ་ཞིག་གསལ་བས་དེ་དག་གི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའི་
རྒྱ་མཚན་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཅམ་གྱི་དེ་དག་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་
པས་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ཉིད་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ནམ་གྲོལ་ལམ་

གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། སྤེལ་བརྒྱུད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཞུགས་པ་
དང་། ཕྱི་མ་བརྒྱུད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་འབྲས་གནས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་གསུངས་པ་དང་།
རིགས་སྟོབས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱད་
ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ། སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་གངས་
འཛོག་ཚུལ་སོགས་ནི། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གསུམ་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་གོ་རུས་ཤིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་
ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འདོད་
པ་ལ་མཉན་བྱ་སྒྲིམ་ཅི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ནི། སྤྱག་
ཀུན་གཉིས་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆད་
མས་ངེས་ན་ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་དོན་དུ་སེམས་སོ།།

ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆེ་ན་པར་ཕྱིན་རེ་
རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཆད་བར་བསྐྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་མེད་ཀྱང་། འདི་
འདྲའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། དེ་མེད་ན་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་
ས་བོན་དངོས་སུ་སྟོང་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་མེད་པར་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལུང་གིས་གྲུབ་སྟེ།
སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་སྟོང་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆེ་ན་དབང་
ཤེས་ནི་མེད། ཡིད་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བས་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་

བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱོས་པའི་ཤེས་པ་མེད། བདེན་འཛིན་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྐྱོ་གཞིའི་
 ཀྱན་གཞི་ཁས་མ་སྒྲངས་པས་དེའི་རྒྱད་ལ་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་བག་ཆགས་མེད་པར་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཅི་ཡང་མེད་པའི་དངོས་གཞིའི་
 སེམས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྩི་རྟེན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་
 གཞག་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་སྤྱིད་ཅེའི་གང་ཟག་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་གང་ཡང་
 མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཀྱན་གཞི་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གནས་འགྱུར་གྱི་རིགས་པ་
 འཕངས་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་ཤིང་། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ལན་
 དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པར་གསུངས་པ་སོགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། འགལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཁྱེད་
 རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེའི་རྒྱད་ལ་སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རིགས་པས་སྐྱབ་ཚུལ་ལ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་ལམ་པའི་
 རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྩིབ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སློ་མཛོན་གྱུར་བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཅུས་པ་མཐུ་ཆེན་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སློ་མཛོན་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་བྱལ་སྟེ། སློའི་བག་ཆགས་ཡིན་ན་རང་ཉིད་སློའི་བག་ཆགས་སུ་དངོས་
 སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཅུས་པ་མཐུ་ཆེན་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྩིབ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་
 ཅན། འཁྲལ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྩིབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཁྲལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཁྲལ་ཤེས་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་སྤྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་
 འགྱུར་གྱི་སློང་བ་དང་། འགག་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སློང་བའི་བྱལ་མཐའ་གཉིས་ཚུགས་གཅིག་
 ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བདེན་འཛིན་ཀྱན་

བཏགས་ཀྱི་ས་པོན་སྤོང་བ་སྤྱེ་འགྲུར་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་གང་ཞིག་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱིས་ཤེས་སྤྱིབ་ཕྱ་མོ་འགག་འགྲུར་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྤྱོད་ལམ་ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་སྤྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་པོན་འགག་པ་ལ་
མངོན་དུ་སྟོགས་པ་དུས་མཉམ། དེའི་རྒྱད་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཇོགས་པར་སྤྱེས་ཐོན་པ་དང་།
བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་འགག་ཐོན་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་
ཐལ། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་བའི་རྒྱད་ལ་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེའི་འོས་སྤྱུལ་
གྱི་ཤེས་སྤྱིབ་ཕྱ་མོ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་ཀུན་ཇོག་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་འཐད་
དེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྲུར་བ་དང་སྤྲུགས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སོགས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དབང་ལྡན་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཡོད་ཀྱང་
དེའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་ཅིང་། ལམ་རིམ་ལས། ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་མིན་སེམས་དེ་ཡོད་མེད་
ཀྱི་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
སྤྱོད་སྤྱོམ་ཞིང་ཕྱིས་ཀྱང་སྤྱོམ་པའི་རྒྱས་པ་མ་ཉམས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་
དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ནི་བཀལ་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྷ་པ་འདའ་བྱ་འདའ་བྱེད་བཅས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྤྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། འདའ་བྱ་འདའ་བྱེད་
བཅས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྤྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
སྤྱེ། དེ་ཇེས་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་
རྒྱ། ཞེས་པ་དང་། འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་སྤྱེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྦྱོན་མེད་དེ། དང་པོའི་དོན་ནི།
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཉོགས་རིགས་ཆང་བར་ཐོབ་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་དེ་སྤོང་ཉིད་ཉོགས་

པའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲོར་ལམ་རྒྱུ་སོགས་བཞིའི་ཉེ་འབྲས་སུ་འགྱུར་པའི་དོན་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕོས་མཆམས་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་འཕོས་མཆམས་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕོས་མཆམས་ཡོད་དེ། བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་མི་འཛོག་ཚུན་ཆད་མཐོང་ལམ་དང་། དེ་ལྟར་མཉམ་པར་གཞག་པ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་ཀྱི་གསུང་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ནས་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཏུ་འཕོ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་རྩལ་གཞན་པའི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མེད་པར་གྲུབ་སྟུང་དུ་སེམས་སོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ནས་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཏུ་འཕོ་བ་ཡང་འཐད་དེ། ས་ནས་སར་འཕོ་བའི་ཆེ་མཉམ་གཞག་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་འཕོ་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ།

༥ ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པའི་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་པ་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་པ་ལ་གྲུས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོན་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་སྟོན་པའི་ཡི་གེ་ཉུང་བའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་དུག་ཡོད་དེ། སྐྱེས་

བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་བཞི། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་གཅིག །བདག་འབྲས་གཅིག་རྣམས་སུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པའི་རང་རྒྱུད་གྱི་ལམ་གོང་འཕེལ་
དུ་བྱེད་པའི་མཐུན་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། རང་རྒྱུད་གྱི་འགལ་རྒྱུན་སེལ་བའི་
རྒྱུ་ལྡན་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་རྒྱུད་གྱི་ལམ་གོང་འཕེལ་དུ་
བྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ། སེམས་ཞི་ཞིང་དུལ་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་
རྒྱུན་གྱི་རྒྱ་རྒྱལ་བསལ་ཏེ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཉན་གྱི་འགལ་རྒྱུན་འདོད་ཆགས་སོགས་
ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན། ཕྱིའི་འགལ་རྒྱུན་པ་རོལ་གྱི་དུག་ཚོན་སོགས་གྱིས་མི་
ཚུགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་ཏགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐོབ་བྱའི་རྣམ་
མཁེན་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅ་ཏགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པ་གང་དུ་བཞུགས་པའི་ས་ཕྱོགས་
དེ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འདྲི་བཞེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་ལ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རྟེན་བཤད་
པ་དང་། བཞེན་པ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལའང་། ལུས་རྟེན་དང་། སེམས་རྟེན་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་སྦྱེ་བ་དང་།
རང་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་འདོད་རྟེན་ལ་སྦྱེ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་འདོད་གཟུགས་གཉིས་
གའི་རྟེན་ལ་སྦྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་གྱི་རྟེན་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་སྦྱེ་བ་ནི་མི་
འཐད་དེ། བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པ་སྟོང་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་རི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་
སྦྱེ་བུས། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་ལས།
བྱང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་པ་རོལ་བྱིན་ཉམས་འགྱུར་འོང་ཞེས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སེམས་རྟེན་ལ། ཉན་རང་གི་སྒྲོམ་ལམ་རྣམས་སེམས་རྟེན་བསམ་གཏན་དང་

པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཅི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཞིང་། ཉན་རང་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པས་འདོད་སེམས་དང་སྲིད་ཅིང་སེམས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་ལམ་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་ཡང་། བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་དེ་གཉིས་དང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། འདོད་པ་ཁམས་དང་། གཟུགས་གྱི་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སྤྱུ་ཞེས་སྒོས་པས་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ས་དགུ་པོའི་སྒོམ་པའི་ལམ་བཟུང་བར་བྱའོ། །གང་ཡང་འདོད་པ་ཁམས་དང་སྲིད་ཅིང་། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས། །ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པའི་ཉན་ཐོས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དང་འདི་ལ་འགལ་བ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གི་འོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བརྟེན་པ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོ་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཉོན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་བསྒོམ་པ་ལྟར་ལེན་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམས་པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་དང་། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཡོད།

བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྤྱིའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་དང་། ཆོས་སྤྱིའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་གཞག་པའི་བྱིར།

ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་འཛོག་མཆོམས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མངོན་པ་གོང་མའི་སྐབས་སུ་ཟག་པ་སྒོ་དུག་གང་རུང་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་ཟག་བཅས་དང་། དེ་མེད་པ་ལ་ཟག་མེད་དུ་བཞག་པ་དང་། མངོན་པ་འོག་མའི་སྐབས་སུ། རོ་བོ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་རུང་ལ་ཟག་བཅས་དང་། དེ་མེད་པ་ལ་ཟག་

མེད་དུ་བྱེད་པ་དང་། དབྱུ་མ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཉོན་མོངས་ལ་ཟག་པར་བྱས་ནས། དེ་སྤངས་
མ་སྤངས་ལ་ཟག་པ་དང་བཅས་བྲལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤང་བྲལ་ཟག་བཅས་
དང་། གཉེན་པོ་ལ་ཟག་མེད་དུ་བྱེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤྲོད་མེད་སྤང་དུ་འཛིན་པའི་
ཞེན་རིག་དང་བཅས་བྲལ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་དུ་བྱེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཉོན་མོངས་
སྤང་བྲལ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྤོང་བ་ལ་ཟག་བཅས། སྤང་བྲལ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་བ་
ལ་ཟག་མེད་དུ་བྱས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་བདེན་གྲུབ་ལ་ཟག་བཅས་དང་། དེ་མེད་པ་ལ་ཟག་
མེད་དུ་བྱས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་འདིར་ནི་སྤྲོད་མེད་སྤང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་
བཅས་པ་ལ་ཟག་བཅས་དང་། དེ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟག་མེད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས།
ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་དེ་དང་
བྲལ་བ་ནི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའོ། །འདིར་བསྟུན་པའི་དོན་ནི་མོས་པ་དང་བསྐྱོ་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་ནི། དག་པ་འཛིག་ཉེན་པའི་སྐབས་རྗེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལམ་གྱི་སྒྱུར་བ་ཡིན་
ལ། མངོན་པར་སྐྱབ་པ་ན་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན། སྤྲོད་མེད་སྤང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མོས་
བསྐྱོ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་སྒྲོམ་ལམ་གསུམ་ཡོད།

འདི་གསུམ་ནི་བསོད་ནམས་ལ་དབང་བའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་གིས་རིན་པོ་ཆའི་འབྲུང་ཁུངས་
དག་ནས་གསེར་གྱི་གར་བུ་རྟེན། དེ་ཉིད་གསེར་མགར་གྱིས་རྒྱན་དུ་བསྐྱུར། བསྐྱུར་བ་དེ་ཉིད་
རྒྱན་དུ་བྱས་ནས་རང་གཞན་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས་པའི་གོང་འཕེལ་དུ་འབྱུར་བ་བཞིན་དུ། བྱང་
སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པས་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་བྱིན་གསུམ་ལ་མོས་པས་བསོད་ནམས་
གྱི་ཚོགས་སྤར་མེད་གསར་དུ་བསོག་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱོ་བས་རྫོགས་བྱང་དུ་སྐྱུར་བར་བྱེད། དེ་ཉིད་

རྗེས་སུ་ཡི་རང་གིས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་
ལུ་གཤེན་རྗེས་ཐོབ་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས་བསོག་རྣམས་འདི་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཡིན།
ལམ་ཤེས་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པས་ཐབས་བྱུང་བར་ཅན་བསོག་ཚུལ་
ཀྱི་སྒོ་ནས་མོས་བ་སྒྲོམ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གསུམ་དང་། ལག་རྗེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྗེ་གས་སྤོན་སྤྱང་གསུམ་
དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། འོན་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསལ་ནས་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་བཞག་པ་ལ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་གོ་རུས་བ་དང་། མཐོང་ལམ་རྗེས་
ཐོབ་ཡུན་བྱུང་། སྒྲོམ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་དེ་ལས་ལྷོག་པས་གསལ་བར་མ་སྒྲོས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་
རྗེས་ཐོབ་རྒྱུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ནས་སྒྲོམ་སྤང་སྤྱང་ཕྱིར་དུ་སྤྱོད་
ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་བར་གཞག་པ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕོ་བའི་ཕྱིར།

མོས་བ་སྒྲོམ་ལམ།

༥ འོན་གསུམ་པོ་དེའི་བྱུང་བར་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་མོས་བ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་སོགས་
གསུམ། དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། བན་ཡོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མོས་ལུལ། རོ་ཤོ། དབྱེ་
བ། ས་མཚམས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་བྱུང་རིགས་རྣམ་དག་གིས་གཏན་ལ་བབ་པའི་
དོན་རྣམས་ལུལ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་མོས་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་
གསུམ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི། །ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རོ་བོ་ལ་ཁ་ཅིག་ མོས་བ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་
ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་འདུན་གང་རུང་གིས་བྱུང་སྟེ། ཆོག་གསལ་ལས། འདིའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
ངེས་བར་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ངེས་བར་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་འཐད་

དེ། མོས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དུ་མ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཟན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་ཟན་པ་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་དུ་མ་
 ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་བསྡོམས་སྒྲོམ་ལམ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་ཡང་
 མཚོན་ཞིང་། སྤར་གྱི་ལུང་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་གྲོགས་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གསུམ་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་དུ་བཞེད་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་བཤད་
 ལས་གསུམ་པོ་དེ་མ་དག་ས་བདུན་དང་དག་པ་ས་བརྒྱད་པ་དང་ས་དགུ་པ་གཉིས་དང་། ས་
 བརྩ་པ་ལ་གཙོ་ཆེ་ཆུང་དུ་བཞག་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་
 ཆེན་པོས་ཁྲབ་པར་བཞེད་པ་སོགས་ནི་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རང་དོན་
 མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དེ་སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲོམ་
 ལམ་ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དང་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བསམ་བསམ་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་ཀྱང་སྒྲུར་བས་རང་དོན་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་
 མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། རང་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། བསམ་བསམ་གཞན་དོན་ལ་
 དམིགས་ཀྱང་སྒྲུར་བས་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ།
 གཉིས་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། བསམ་བསམ་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པར་མ་ཟད་
 སྒྲུར་བས་ཀྱང་གཞན་དོན་གཙོ་བོར་འཇུག་པའི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། གཞན་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་
 ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་དང་པོ་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཁོ་ནར་འཛིག་སྟེ། དེར་ཉོན་
 ཡིད་མ་སྤངས་པས་ང་རྒྱལ་མཛོན་གྱུར་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ས་བརྒྱད་པ་དགུ་པ་གཉིས་
 ཁོ་ནར་འཛིག་སྟེ། དེར་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ས་བརྩ་པ་
 ཁོ་ནར་འཛིག་སྟེ། དེར་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་སྒྲོ་སངས་རྒྱས་དང་

མཉམ་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་ཆེན་ལས། བདག་ཏུ་ང་རྒྱལ་བའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པས་དང་
 བོར་རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པ་རྣམས་དགྲ་བསྟན་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། རང་དང་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་
 གྱིས་རང་དང་གཞན་གྱི་མོས་པ་ཞེས་དང་། འདི་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ལྷུང་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གསུམ་ག་ལ་དོན་གསུམ་གའི་
 བྱེད་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་འདིར་ཉོན་ཡིད་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། འགྲེལ་ཆེན་
 གྱི་དོན་ཡང་ས་དེ་དག་ཏུ་གཙོ་ཆེ་ཆུང་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། གཙོ་ཆེ་ཆུང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། བདག་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་འཇུག་པའི་ཆེ་རང་དོན་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་གཙོ་
 ཆེ་ཆུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཡང་དམན་མཆོག་གི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བྱེད་པར་ཅན་བསོག་པ་རང་དོན་གཞན་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཞན་
 དོན་གཙོ་བོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ལུམ་དོན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རང་
 གི་ཁྲོགས་དད་འདུན་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་འདེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་
 དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྟགས། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གསུམ་
 པ་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། གཉིས་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། གཞན་དོན་
 མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་གསུམ།

ལུམ་དོན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་སྒྲོམ་པའི་རང་དོན་
 གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ལུམ་གསུམ་པོ་
 རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། གཉིས་པའི་
 མཚན་ཉིད། ལུམ་དོན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་
 སྒྲོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ།

གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྒྲུང་ལས། རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པ་ནི་གང་གིས་རང་གི་དོན་ཉིད་
སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་དོན་ཡང་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པའི་དོན་གྱི་
མོས་པ་ནི་གང་གིས་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའོ། །གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་
པ་ནི་གང་གིས་གཞན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིད།

བཞི་པ་ས་མཚམས་དག་མ་དག་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཡོད་ཅིང་གཙོ་ཆེ་ཆུང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ལ། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པ་ལ་སངས་
རྒྱུ་བྱང་སེམས་གང་རུང་ཐུགས་དགྲེས་པའི་ཆ་དང་དངོས་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆ་
གང་རུང་དུ་དམིགས་པ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བསྟོད་བསྐྱར་བསྟགས་གསུམ་གང་རུང་གི་
མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དེར་གྱུར་པའི་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བསྟོད་
པ་དགུ་བཀུར་བ་དགུ་བསྟགས་པ་དགུ་དང་བཅས་པའི་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་ཡོད་དོ།

བསྟོ་བ་སྒྲོམ་ལམ།

༥ གཉིས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་བྱུང་པར་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དངོས་དང་།
ཞར་ལ་བསྟོ་བའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་གཉིས། དངོས་ལ། རང་གཞན་གྱི་དགོ་ཅ་རྩོགས་བྱང་དུ་
སྐྱར་བར་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་བསྟོ་བ་སྒྲོམ་ལམ་
གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བརྟུ་གཉིས་ཡོད།

བརྟུ་གཉིས་པོ་གཞུང་ལས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་བྱུང་པར་ཅན། །དེ་ཡི་
བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བྱེད་ལས་བྱུང་པར་ཅན་བཤད་པའི་སྟོན་ཉན་རང་གི་བསྟོ་

བ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསྟོ་བ་སྒྲོམ་ལམ་བསྟན། ཀླང་པ་གསུམ་པས་བསྟོ་བའི་རྩས་
ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་དེ་བསྟན། ཀླང་པ་བཞི་པོས་བསྟོ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བདེན་ཞེན་བཀག་
པའི་དེ་བསྟན། དཔེན་དང་། ཞེས་པས་བསྟོ་བ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་དེ་བསྟན།

སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཚོགས། །རང་བཞིན་ངན་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་པས།
རང་གཞན་གྱི་དགོ་རྩ་ལ་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་དེ་བསྟན། ཐབས་བཅས། །ཞེས་
པས་ཕྱིན་དུག་གི་དགོ་རྩ་ལ་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དེ་བསྟན། མཚན་མ་མེད། །ཅེས་
པས་བསྟོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་དེ་བསྟན།

སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །ཞེས་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཉེན་འབྲེལ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་
པའི་དེ་བསྟན། །མས་གསུམ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཞེས་པས་འཁོར་བའི་རྒྱུར་མི་བསྟོ་
ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྟོ་བ་དེ་བསྟན། བསྟོ་བ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་པས་ཐ་
སྙད་དུ་བསྟོ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བསྟོ་བ་སྒྲོམ་ལམ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་
མིན་ཡང་དབྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ཞར་ལ་བསྟོ་བའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། བསྟོ་བའི་རྩས། བསྟོ་བའི་ས། ཆེད་
དུ་བྱ་བ། གོགས། རོ་བོ། དགོས་པ། བསྟོ་བ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ་དང་བདུན།

དང་པོ་ནི། རང་གཞན་གྱིས་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགོ་རྩ་རྣམས་བསྟོ་བའི་རྩས་
ཡིན་ཏེ། རྗེ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བསྟོ་བའི་ལེ་བྱུ་ལས། འགོ་ཀུན་དགོ་རྩ་རྗེ་སྟེད་ཡོད་པ་
དང་། །བྱས་དང་བྱེད་འགྱུར་དེ་ནི་བྱེད་པ་དང་། །བཟང་པོ་རྗེ་བཞིན་དེ་འདྲའི་ས་དག་ལ། །ཀུན་
ནས་ཀུན་ཀྱང་བཟང་པོ་དེར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་དུ་བསྟོ་བའི་ས་ཡང་རྗོགས་བྱུང་དུ་བསྟོ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་

ཆེན་གྱི་དགོ་བའི་ཅ་བ་དེ་དག་ཀྱང་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྟོ་བ་ཡིན་གྱི་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བསྟོར་མི་འདུག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱིར་དུ་བསྟོ་བར་བྱེད་
དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་སྤྱོད་མོང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བསྟོར་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་སྟོགས་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྟོན་ས་བསྟོ་དགོས་ཏེ།
བསྟོ་བའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅེངས་ན་དུག་ཅན་དུ་འགྱུར་
བའི་བྱིར། མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱི་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལྔ་པ་འོ་ལོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྦྱར་བར་བྱེད་པའི་འདུན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་
གཅིག་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར།

དུག་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཕྱང་བའི་མི་ཟད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཇི་ལྟར་
ཆུ་ཐེགས་རྒྱ་མཆོ་ཆེ་ནང་ལྱང་། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁོང་ཁྱོ་སོགས་ཀྱིས་འཛོམས་
མི་རྒྱས་པ་ལྱང་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོ་ཅ་ཡང་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་
ཀྱིས་འཛོམས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་བསྟོ་སྟོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། བསྟོ་རྒྱུའི་རྣམ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་ས་ཡུལ་
ཁྱད་པར་ཅན་ལ་རེ་བསྟོས་འཆའ་བའི་སེམས་པ་བསྟོ་བ་དང་། བསྟོ་རྒྱུའི་རྣམ་ཡོད་མེད་གང་
ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱི་རེ་བསྟོས་འཆའ་བའི་སེམས་པ་སྟོན་ལམ་ཡིན་
པས་མི་འགལ་ཞིང་། རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ།

༥ གསུམ་པ། ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་གིས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་ཚུལ་ལ། །ཁ་ཅིག་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་དགོ་རྩ་ལ་དགའ་བ་བསྒྲོམས་པས་དགོ་རྩ་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་འཕགས་ཀྱི་དགོ་རྩ་ལ་དགའ་བ་བསྒྲོམས་པས་སངས་འཕགས་ཀྱི་དགོ་རྩ་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་མི་རུས་པའི་བྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་དགོ་རྩ་དང་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་དགོ་རྩ་དེ་མཉམ་པ་མེད་པའི་དགོ་རྩ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ དགོ་རྩ་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡུལ་ཁྲོན་གཉིས་རྒྱུད་ཆོད་མཉམ་པར་དགོས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་བས་དགོ་རྩ་བསགས་མ་བསགས་ལ་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། དེས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགོ་རྩ་ལ་དགའ་བ་སྒྲོམ་པ་ནི་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ།

རང་ལུགས་ལ། རང་དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་ཐོབ་ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་དགོ་རྩ་ལ་སྤྲལ་དོག་མེད་པར་དགའ་བ་སྒྲོམ་ན་དགོ་རྩ་ཐོབ་པ་མཉམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡུལ་ཁྲོན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ཆོད་མཐོང་མན་གྱི་དགོ་རྩ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གཞན་གྱིས་སོ་སྦྱེའི་དགོ་རྩ་རྫོགས་བྱུང་དུ་བསྐྱོས་པ་དང་། དགའ་བ་བསྒྲོམས་པས་པན་བཏགས་པའི་དགོ་རྩར་འགྱུར་མི་འགྱུར་སོགས་ལ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་གཞན་གྱི་དགོ་རྩ་ལ་དགའ་བ་སྒྲོམ་པའི་རང་གི་གྲོགས་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྲོགས། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེད་ན། གྲོགས་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེད་བས་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།

ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ།

༥ གཉིས་པ་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་ལ། གོ་རིམ། རོ་བོ། དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གི་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས་གི་དབྱེ་བ་འདི་དམན་མཆོག་གི་གོང་རིམ་ཡིན་པར་གསུངས། རང་ལུགས་ནི། ཆོགས་གཉིས་གི་གོ་རིམ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་ལམ་གི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་གི་ཆོགས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བསོད་ནམས་གི་ཆོགས་གིས་ཟེན་དགོས་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བྲལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྲོགས། ཐེག་ཆེན་གི་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས།

བཞི་བ་བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་ དེ་གཉིས་གི་བྱུང་པར་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་ཏྲོགས་པའི་ཆ་ནས་སྒྲུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ། དོན་དམ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་ཏྲོགས་པའི་ཆ་ནས་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལམ་དང་། བྱི་མ་ལ་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིད། ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གིས་དགེ་བ་བསྡུ་བར་གསུངས་པའི་མི་དམིགས་པར་ཏྲོགས་པའི་ཡུལ་ངོས་འཛིན་པ་ན་སྒྲུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་གསུངས་པ་དང་། འདིར་ཡང་། དེ་ཡི་རོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། །ཅེས་པས་སྟོང་ཉིད་ཏྲོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པའི་བྱིད།

ཁ་ཅིག་ འདི་གཉིས་གང་རུང་ལ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གིས་བྲལ་སྟེ། སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་གི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་ཏྲོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིད། ཟེར་ན། ཆེས་མི་འཐད་དེ། ཏྲོག་བྲལ་གི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་ཅིང་། སྒྲུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་

ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒོ་འབྱེད་ལས། སྐྱབ་བ་སྒོམ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་
ཀྱང་ལྷ་གྲུ་བདེན་སྒོང་སྐྱུ་མ་ལྷ་བྱར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་སྐྱོད་འདེས་བྱང་དུ་འཛིན་
པའི་རྟོག་བྲལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ འདི་གཉིས་ལ་སྒོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོས་བྱུང་བར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྐྱབ་
བ་སྒོམ་ལམ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛིན་བྱེད་གང་ཞིག་ །དེ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་དངོས་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལག་རྗེས་འཛིན་བྱེད་ཀྱན་
རྫོབ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་ཅིང་། བོང་གི་ལམ་བསྐྱིགས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱུང་བའི་ཕྱིར། སྒྱུར་
བ་ཕྱི་མ་གཉིས་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛིན་བྱེད་དང་། དེ་གཉིས་ལ་ཀྱན་རྫོབ་
དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་དུ་མ་ཡོད་པས་བྱུང་བོ། །

ཁ་ཅིག་ དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་
ཡིན་ཟེར་ན་མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོའི་བྱེད་པར་འཆད་པ་ན། ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་
པོ་ཡི། །གཉེན་པོ་རྩུང་དུ་འཛིན་པ་ལ། །ཞེས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི། དེ་གཉིས་ཡིན་བྱུང་མཉམ་དང་། དེ་ཡང་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་
རྗེས་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་སྐྱབ་བ་སྒོམ་ལམ་དང་། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛིན་པའི་
ཆ་ནས་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ན། གཙུ་བོར་རྟོགས་པ་མཐར་
ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ། སྐྱབ་བ་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཆན་
ཉིད། གཙུ་བོར་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟག་མེད་སྒོམ་
ལམ། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབ་བ་སྒོམ་ལམ་
བྱེད་ཆོས་ལྷ་ལྷན་དུ་འཆད། གཞུང་དང་པོས་ངོ་བོའི་བྱེད་པར། གཉིས་པས་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་
པའི་བྱེད་པར་བསྟན། གསུམ་པས་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱེད་པར་བསྟན། བཞི་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་

བྱུང་པར་བསྟན། ལཱ་པས་མཐར་ཐུག་གི་བྱུང་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ནམ་དག་སྒོམ་ལམ་སྟོན་པའི་གཞུང་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ནམ་དག་སྒོམ་ལམ་བྱང་ཆོས་ལྟ་
ལྟ་བུ་འཆད། སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་། ཞེས་སོགས་ནས། སྤྱིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་ཟིན་
བའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དེ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་བྱང་པར་བསྟན། འབྲས་བྱུང་དག་པ་གཟུགས་
ལ་སོགས། །ཞེས་པ་ནས། དབྱུང་བུ་མེད་པས་དག་པར་བརྗོད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་ཡུལ་གྱི་
བྱང་པར་བསྟན། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་
ལེན་ཏུ་བ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འབྲས་བྱུང་བྱང་པར་བསྟན། ས་དབྱུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཞེས་
པ་ནས། སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ངོ་བོའི་བྱང་པར་བསྟན། དེ་
ལ་ལྟན་ཀ་སྤངས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཉེན་པོས་སྤང་བུ་སྤོང་ཚུལ་ལ་ཅོད་པ་སྤོང་བའི་
སྟོན་ས་གཞལ་བུའི་བྱང་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྐབས་སྟེ། ཁ་ཅིག་ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲུབ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
བདེན་བྱུང་གིས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་ཁྱོད་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་གྱི་ཆོས་རྣམས་
བདེན་བྱུང་གིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བདེན་བྱུང་གིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་དག་
དེ་དང་། ཁྱོད་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་བདེན་བྱུང་གིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་དག་
གཉིས་དག་ཀྱང་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མི་འཐད་
དེ། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་གྱི་རིམ་པ་དང་སྤས་དོན་མངོན་རྟོགས་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
སྐབས་འདིར་གང་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་མ་ཕྱེ་བའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་ངོས་སྒྲུབ་གྱི་ཏི་མ་ས་ཀླུ་པར་དག་པ་ན་ཁྱོད་གྱི་དམིགས་སྤྱུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཁྱོད་གྱི་ངོས་སྒྲུབ་གྱི་ཏི་མ་ཀླུ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་འགོད་པ་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། ཀླུ་ཕྱོལ་ལམ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོས་སྒྲུབ་གྱི་ཏི་མ་མེད་པ་ས་སྒྲུབ་ཟེར་ན། འོ་ན།

ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་དག་དེའི་དགག་
བྱའི་ངེ་མ་ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག་ འདིར་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་
གྱི་དམིགས་ཡུལ་ངེ་མས་དག་ཚུལ་གཙོ་བོར་འཆད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེའི་སྐབས་ནས་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣམ་དག་རྣམས་འགོག་བདེན་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ ས་གཉིས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་སྤར་
ལྟར་འགོད་ཟེར་ན། མི་རིགས་ཏེ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་མཆོན་བྱ་དོན་གྱི་དགོ་
སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། དགོ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་
ཡིན་པས་ཤེས་བྱ་དང་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་ངེ་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གསུགས་སོགས་
ཀྱང་ཁྱོད་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་ངེ་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་དག་བྱ་གཅིག་གིས་དཔེན་པའི་དག་པ་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་དོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ འོ་ན་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་
སྐལ་གྱི་ངེ་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་དེའི་དམིགས་ཡུལ་གསུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྒྱན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་ངེ་མས་རྣམ་པར་དག་པར་ཐལ། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་རང་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་ངེ་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་
དེའི་དམིགས་ཡུལ་གསུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དེ་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་
ངོས་སྐལ་གྱི་ངེ་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་རྒྱན་མཐའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་ངེ་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་སྒྲོམ་སྤངས་ཤེས་སྤྱོད་ཆུང་དུ་
ཆུང་དུ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་དག་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོམ་སྤངས་ཆུང་དུ་

ཆུང་དུ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་དག་པར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེས་དག་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་དག་པ་གང་ཞིག རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེས་དག་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། དེའི་དོན་རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤངས་ཆོད་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་ངི་མ་སྤྲོ་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ལག་རྗེས་བཞག་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱད་ལ་སྦྲར་མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པས་གོང་གི་གཞུང་དེས་ཤེས་འདོད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

འབྲས་བུའི་བྱང་པར་གྱི་སྐབས་སུ། རང་ཉིད་འཛོལ་བྱེད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་ཉོན་སྦྱིབ་ཀྱན་བཏགས་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སོ་སོར་བཏགས་འཕོག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་དག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་ནས་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་སྦྲར་ཞིང་། གནས་ངན་ལེན་གྱི་ངི་མ་སྤྲོ་ཞིང་སྤྲོ་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བའི་མཆོན་ཉིད། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དག་ལ་ལམ་གསུམ་གྱི་ངི་མ་སྤངས་པར་བཞད་པ་ནི་དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྦྱིབ་ཀྱན་བཏགས་དང་ཤེས་སྦྱིབ་ཀྱན་བཏགས་སྤྲ་རགས་གསུམ་གཤིས་ཐོན་སྤངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་ངི་མ་ལྟན་སྟེས་གསུམ་སྤངས་པའི་དོན་ནོ། །

གཙོ་བོར་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་དག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་བཞད་པ་ལ་མ་འབྲེལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། དེགས་ཅན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱང་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་དང་མཐའ་འདས་ཀྱི་རྣམ་དག་དོན་གཅིག་ཅིང་། དེ་ལ་མཐའ་འདས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཤེས་སྦྱིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་དངོས་པོའི་མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། འཁྱར་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་པས་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་དག་

ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་རིམ་གྱིས་སྦྱོར་སྦྱོར་གྱིས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྦྱོར་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་དུ་དགུ་རིམ་གྱིས་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དོ་བོའི་བྱད་པར་ལ། ས་བརྩུ་པོ་རེ་ལ་ཐོག་མཐའ་གཉིས་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་སྦྱོར་བས་རིགས་བསྐྱུས་ནས་དགུ་འབྲུ་ལྷན་པའི་བྱད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་སོ།།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། ས་བརྩུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་རང་གི་དོས་སྐལ་གྱི་བདེན་འཛིན་ཆུང་དུ་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ས་བརྩུ་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་དོས་སྐལ་གྱི་བདེན་འཛིན་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཟླ་ག

༥ ལྷ་པ་གཞལ་བྱའི་བྱད་པར་ལ། ཟླ་ག་སྤང་བ་དང་། བྱུ་བ་དོན་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཉི་ལྔ་དགུ་གི་ལུགས་དང་། དོན་གསལ་གྱི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཟླ་ག་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་དངོས་སྤྱོད་རྣམས་ན་རེ། མ་དག་གཞན་དབང་བདེན་པར་བྱུ་བ་པར་ཐལ། སྤང་བྱ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྦྱོར་དགུ་བྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། དག་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་བྱུ་བ་པར་ཐལ། གཉེན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་བྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཟླ་ག་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལ་དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཁས་སྤངས་ནས་བྱུ་བ་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྤངས་གཉེན་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐོབ་པ་དང་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྤངས་གཉེན་

བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་ནི་དོན་དམ་སྟོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལ་
དབྱེ་མ་པའི་དོན་དམ་ཁས་སྒྲུབ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ལ་བསྟོས་ཏེ་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལན་དང་། དོན་དམ་
ལ་བསྟོས་ཏེ་འདོད་ལན་འདེབས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་གསལ་གྱི་ལུགས་ལ། ལྷན་ཀ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་གཉེན་
པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་རྒྱུ་རིམ་ནས་སྟེ། སྤང་བྱ་བདེན་འཛིན་ལྷན་
སྟེས་དགུ་ཆེ་རིམ་ནས་འགག་པའི་སྤང་གཉེན་སྟེ་འགག་གི་རིམ་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བར་
ཆད་མེད་ལམ་རྒྱུ་དུས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྟེས་ཆེན་པོ་སྤོང་མི་རུས། རྒྱུ་དུ་སྤོང་བ་ལ་གཉེན་
པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དག་སྟོབས་ལྷན་འདུལ་བ་ལ་
གཤེད་མ་སྟོབས་ལྷན་དགོས། དག་སྟོབས་རྒྱུ་བ་ལ་གཤེད་མ་སྟོབས་ཆེ་བ་མི་དགོས་པ་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་གཉིས་པ་ལན་ལ། སྤང་གཉེན་སྟེ་འགག་གི་རིམ་པ་སྤང་བཤད་པ་དེ་
དག་འཐད་པར་ཐལ། ཇི་མ་སྤང་རགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རགས་པ་སྤང་སྟོབས་དང་། སྤོང་སྤང་
དགའ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གོས་ལ་ཆགས་པའི་ཇི་མ་རགས་པ་སྤང་བ་ལ་བཙོ་ལག་མཁན་
ཆེད་དུ་གཏད་ནས་འབད་མི་དགོས། སྤོང་སྤང་བ་ལ་བཙོ་ལག་མཁན་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་འབད་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་དོན་ལ། དེས་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་འཛིན་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་དག་སྟོམ་ལམ་གྱི་གཞལ་བྱར་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དངོས་སྟོབས་ནམས་ཀྱིས་ལྷན་ཀ་མི་འཇུག་ཅིང་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་
ཕྱིར་དོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཙུན་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱུ་ཅ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་ནམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དག་སྤོང་དག་འདུན་བསྟན་
པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་སྤང་བའི་སྟོབས་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བཤད་རྟོགས་སོ། །

༢༡། །བསྟན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་
ནམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་གསུམ་པ་བཞུགས་སོ།།

༥ གསུམ་པ་ལས་ཤེས་ནམ་པར་དག་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་
བསྟུ་བ་བཤད་པ། གཞུང་དོན་ནམས་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས།

གཞུང་སྤྱིའི་བསྟུ་བ།

དང་པོ་ལ། སྐབས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོའི་གཞི་ཤེས་ངོས་བརྒྱུད་
ནས་སྐབས་གཉིས་པའི་རྗེས་སུ་གཞི་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན། སྐབས་གསུམ་པའི་གཞུང་
གིས་གཞི་ཤེས་རྗེ་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ། རང་
ལུགས་བཞག་པ་གཉིས།

དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གར་བ་ཁ་ཅིག་སྐབས་གཉིས་
པར་བཤད་པའི་རྒྱ་ལམ་ཤེས་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་པའི་བྱིར་དུ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་
པར་ཅན་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤིག་གཞི་ཤེས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྟོན་པའི་སྐབས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོའི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཤིག་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཅ་བར། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། ཞེས་བ་དང་། ཉན་
ཐོས་ཞི་བ་འཆོལ་ནམས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།

ཡང་ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། སྐབས་གསུམ་པར་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་

རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཞིག་ལ་གཉེན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྟད་
བྱས་ནས་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པས་སྐབས་གསུམ་པའི་དངོས་
བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་ལས་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་དང་། གཞི་ཤེས་
བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། ལུགས་དང་པོ་ལྟར་ན། སྐབས་གསུམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་གཞི་ཤེས་མི་མ་བུ་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཞིང་། དེས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྒྲིམ་པའི་གཞི་ཤེས་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་
སྟོན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྐབས་གསུམ་པའི་གཞུང་ཐེག་ཆེན་བུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུགས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱིས་རང་
གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ཀྱི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་གྱུར་པའི་མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོར་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དངོས་བསྟན་
བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལུགས་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་ལ་གཉེན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྟད་འཕགས་སེང་
གང་གིས་ཀྱང་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་ན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་
དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མ་བསྟན་དགོས། དེ་མ་བསྟན་ན། བསྟན་བཅོས་
མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱུད་ཀྱང་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་མ་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། ཉན་རང་སྟོབ་པས་བསྟོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟོམས་

ཤིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གྱི་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྒྲོམ་པ་ལྟར་ལེན་
 གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྒྲོམས་པས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་
 ཉིད་སྐབས་གསུམ་པ་འདིར་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
 སྐབས་གཉིས་པར་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་རྗེགས་པར་བསྟན་ཟེན་པས། སྤང་
 ཡང་སྐབས་གསུམ་པ་འདིར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟེན་པ་ལ།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་
 སྒྲོན་ས་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་སྒྲོམ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་ནས་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་
 བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མངོན་འཕངས་ནས་བསྟན་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྟར་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཉམས་
 སུ་ལེན་ཚུལ་སྐབས་གསུམ་པར་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར།

འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་
 བསྟན་པའི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་བྱིར་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་
 ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་ཅེན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་
 བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒྲོན་ས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་
 མི་དམིགས་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔལ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་
 འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
 ཉིད་ལོགས་པར་མི་བཤད་པར་བརྒྱུད། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྐབས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་

གཞི་ཤེས་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་སྐབས་གསུམ་པས་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་ག་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་
པས། གོལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བར་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆེ་ན། གོལ་
ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་གོལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་
གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ནས་སྐབས་གཉིས་པར་ལམ་ཤེས་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ། གསུམ་པ་འདིར་གཞི་
ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་སྐབས་གསུམ་པར་བཤད་
པ་ལྟར་གྱི་གཞི་ཤེས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། སྐྱེས་ནས་ཀྱང་མཐའ་གཉིས་རྣམ་དག་གི་ལམ་དུ་
རྒྱར་བ་ལ་སྐབས་གསུམ་པར་བཤད་པ་ལྟར་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྷག་
བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ལམ་
ཤེས་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་དགོས། དེ་མཆན་ཉིད་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉམས་
སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞུང་འདིས་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་དངོས་
བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ན། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དུས་མཆོན་ཏེ་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཞེ་ན། དགུས་མཆོན་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། དེ་ཡང་བསྐྱེད་ན། ཉེ་རིང་
གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་དེ་དག་
གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ལ། རྒྱ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །ཞེས་པ་ནས། རི་སྐད་བཤད་པ་འདི་ཤེས་

བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས། །ཞེས་པ་ནས།
སྐད་ཅིག་མ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་ཡང་། གནས་སྐབས་སྤྱི་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་
མ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། འབྲས་ལྷུང་སྐྱབ་པའི་ཐབས་མཁས་
ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་མ་ཟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་
དང་གཉེན་པོ་སྤྱོད་གས་ཀྱིས་ཟེན་མ་ཟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་རྣམས་ལས།
དང་པོ་འཆད་པ་ལ། ཚུ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །ཞེས་པ་ནས། ཕྱིན་པར་འདོད། །ཅེས་
པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་ཉན་རང་གི་ལམ་དེ་འབྲས་ལྷུང་སྐྱབ་པའི་གོགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་བདེན་
འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པས་རིང་ལམ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སྣང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཟེན་པས་ཉེ་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་རིམ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ལ། དེ་ནི་མཆོན་མར་
དམིགས་སྒོ་ནས། །ཞེས་པ་ནས། ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ་གཞི་ལམ་ལ་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་གྱིས་ཟེན་མ་ཟེན་དང་། འབྲས་བུ་
ལ་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་གྱིས་ཟེན་མ་ཟེན་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལས།

དང་པོ་ལ། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་དེ་འབྲས་ལྷུང་སྐྱབ་པའི་གོགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཞི་
ལམ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པས་འབྲས་ལྷུང་སྐྱབ་པའི་རིང་ལམ་དུ་
སྒྲོན་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་སྤང་པོ་སྣང་ཉིད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་ཞེས་པའི་
བར་གསུངས། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་བདེན་འཛིན་དེའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་གཞི་ལམ་བདེན་
མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཉེ་ལམ་དུ་འཆད་པ་ལ། ཕྱིན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་
མེད། །ཅེས་པ་ནས། མཐའ་འགོག་པས། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་དེ་འབྲས་ཡུམ་སྐྱབ་པའི་བགེགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་
འབྲས་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅེངས་པས་རིང་
ལམ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་བདེན་འཛིན་དེའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་ཉེ་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་འཆད་པ་ལ། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྟ། །ཞེས་པའི་གཞུང་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། འབྲས་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་འབྲས་
ཡུམ་སྐྱབ་པའི་བགེགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན། དེའི་གཉེན་པོ་བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་
ཚུལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྐྱབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་
ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཟབ་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།
ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། །ཤེས་པས་ཆགས་པ་སྟོང་བ་ཡིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི་འབྲས་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་
མས་ཤེས་པར་མི་རུས་པས་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་། སྟོ་ལྗེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་
གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་སྟོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར་རྟོགས་མི་རུས་པའི་བསམ་
ཀྱིས་མི་བྱབ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡི། །ཞེས་པ་ནས།
འདི་ནི་བསམ་མི་བྱབ་པར་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པའི་སྟོ་
ནས་རིང་ལམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྤངས་ནས་ཉེ་ལམ་དུ་ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག་ཅེས་བཤད་
པའི་སྟོ་ནས། རོན་བསྐྱས་ཉེ་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ལྟགས་ལ། །ཞེས་པ་ནས།
འདིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་སྐྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་། མཐོང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ།།

དང་པོ་ནི་ཡུལ་བཅུ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྟོན་མི་རྟག་སོགས་བསྒྲོམས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྐྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལྷང་བ་རྣམ་བཤུན་ཤེས་བྱེད་དོ།། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྐྱོར་བ་ཟེན་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཛིན་སྐྱད་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ལ་བཞིར་བྱེན་ནས་འཆད་པ་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་རྣོ་མ་མེད་པ། །རྣམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། །ཅེས་པའི་གཞུང་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཟེན་བྱེད་དེས་ཟེན་པའི་སྟོན་མི་ཉམས་སུ་སྐྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྟག་སོགས་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་འབྱུང་བས་དེ་མཛོན་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་མི་འཆད་པ་ལ། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཞེས་པ་ནས། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། དེའི་རིགས་རྒྱན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལམ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གསུངས། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྤྱིས་བུའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་མཐུན་གསུམ་གྱི་མཐུག་བསྐྱེད་ཉེ་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གསུངས།

མཚོན་ཚུལ་དངོས་འཆད་པ་ལ། ཚོས་དགྲུ་པོ་དེས་གཞི་ཤེས་ཇི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་དང་། རྒྱ་དང་། རོ་པོ་ཅི་རིགས་པས་མཚོན།

སྲིད་ཞིའི་མཐའ་དང་དེ་གཉིས་འཕོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ།

༥ གཉིས་པ་ལ། ཚུ་རྩོལ་པ་རྩོལ་མཐའ་ལ་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འདིར་བསྟན་བའི་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་བྱིན་རྩོལ་བ་བྱུང་། དེ་དག་ལ་མི་གནས་པའི་སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་རྩོལ་བ་བྱུང་། དེ་ལ་མི་གནས་པའི་ཚུ་ལ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་བཤད་པ་རྣམས་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། འདིར་བསྟན་བའི་ཤེར་བྱིན་སངས་རྒྱས་པའི་ཤེར་བྱིན་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱད་ལ་ཉེ་བ་དང་། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུ་རྩོལ་སྲིད་མཐའ་འཕོག་བྱེད་དུ་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་པས། དེ་འདྲ་བའི་སྟོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། གཞུང་འདིས་སྐབས་གཉིས་པར་བཤད་པའི་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྟག་བསམ་རྣམ་དག་དང་། མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྟོན་སེམས་མཐའ་གཉིས་རྣམ་དག་གི་ལམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུ་ལ་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ལམ་ཤེར་བྱིན་འདི་ལ་མི་རྟག་པ་སོགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སྟོང་ཇེ་ཆེན་པོ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས་ལག་ཇེས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བཞག་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་བཤད་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཟེན་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་པའི་སྲིད་མཐའ་དང་། རྟག་མཐའ་དང་། ཚུ་རྩོལ་གྱི་མཐའ་དོན་གཅིག་ཅིང་། དང་པོ་ལ་ཡང་། ཀྱན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་པའི་སྲིད་མཐའ་དང་། བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྲིད་མཐའ་གཉིས་ཡོད་དེ། ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་ཆ་དེ་དང་པོ་དང་། འཁོར་བར་སྒྱུ་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱང་འཛིན་པ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་དེ་དག་ལ་རྟག་མཐའ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ལས་

ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སྦྱངས་ན་ཡུན་རིང་དུ་ཐར་དཀའ་བ་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱར་བ་བྱུང་ན་སྤྱི་ཞི་གས་བྱང་ཐོབ་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ། ཚུ་རོལ་
ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་བཟོས་ཏེ་ཚུར་དོགས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བསྟན་པའི་ཞི་མཐའ་དང་། ཆད་མཐའ་དང་། བ་རོལ་གྱི་མཐའ་དོན་གཅིག་ དེ་ལ་
ཡང་ཀུན་རྫོགས་ལ་བཟོས་པའི་ཞི་མཐའ་དང་། བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བཟོས་པའི་ཞི་མཐའ་གཉིས་
ཡོད་དེ། ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཆད་ཅམ་གྱི་སྤང་འདས་དང་པོ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་
སྤང་འདས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྦྱང་བྱར་འཛིན་པ་གཉིས་བ་དང་། དེ་དག་ལ་ཆད་མཐའ་ཞེས་འཆད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་དེ་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཆད་ཅམ་གྱི་སྤང་འདས་
ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་དུ་བ་བྱུང་ན་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱེ་བ་སྦྱངས་ནས་
གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འདུག་པ་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་པ་རོལ་གྱི་མཐའ་ཞེས་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་སྦྱངས་པའི་པ་རོལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་ལ་བཟོས་པའི་སྤྱི་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་བདེན་པར་
འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་ལ་བཟོས་ཏེ་སྤྱི་ཞི་མཐའ་དང་། སྤང་འདས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
བདེན་འཛིན་དེ་ལ་བཟོས་ཏེ་ཞི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སྤྱི་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་
དུ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་ཚུལ་དང་། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བཟོས་པའི་
སྤྱི་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་དེ་དག་གི་བར་ན་འདིར་བསྟན་དོན་དམ་པར་གནས་ཚུལ་དང་གཉིས།

དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་པའི་པར་ཕྱིན་དེ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱད་ལ་ཉེ་བ་
ཡིན་ཏེ། དེ་དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
ཟེན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན།
 ཚུ་རྩོལ་སྤྲོད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྐྱངས་དངོས་
 སུ་འགལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་དེའི་རྒྱུད་སྤྲོད་བཞུགས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་སོ་དང་། མི་རྟག་སྤྱག་བསྐྱལ་
 གཉིས་ཀྱན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་འཁོར་བའི་སྟོན་མཐོང་བའི་ཤེས་
 རབ་དང་། འགོག་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱུད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་སྤྱག་ཀྱན་སྐྱངས་པའི་ཐར་པ་
 རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་པན་ཡོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཆོས་ཅན། ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ།
 ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྦྱི་བ་སྐྱངས་ནས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་
 སོ་ལ་འབྱུག་པའི་ཐབས་མཁས་ཁྱུང་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲོད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་དོན་དམ་པར་མི་གནས་ཏེ།
 སྤྲོད་ཞི་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་དང་། དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤྲོད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་
 དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་དོན་དམ་པར་མི་གནས་ཏེ། དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་གྱིས་
 ཟེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་ཕྱིན་འདི་ནི་པ་རྩོལ་གྱི་
 མཐའ་མ་ལགས་ཚུ་རྩོལ་གྱི་མཐའ་མ་ལགས། གཉིས་ཀའི་བར་ན་ཡང་མི་གནས་པ་ལགས་
 སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། སྤྲོད་ཞི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་བྱང་
 འཕགས་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲོད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་བྱང་
 འཕགས་མེད་དེ། དེ་ལ་གནས་པའི་དོན་ནི་སྤྲོད་ཞི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་

ཡུལ་སུན་འབྱེན་མ་སྤོང་བ་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

སྤང་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་
དེ། འདིར་བསྟན་སྤང་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྟོན་མཐོང་བ་ཡོད་པ་
འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་གསུངས་ཤིང་། འཁོར་བའི་སྟོན་དེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་
ཤེས་ཆད་མའི་རྟེན་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཐད་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྟོན་མ་མཐོང་སྟེ། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་དེ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་རང་
རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ལམ་ཤེས་ཕྱིན་ཀྱི་གཙུག་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་འདིར་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོར་ཐེག་དམན་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དང་། ལམ་ཤེས་
ཀྱི་གཙོ་བོར་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པས། སྤང་ཞི་གཉིས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བྱེད་ཀྱི་
ཤེས་ཕྱིན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཉིས་དེར་ཐལ། ཉན་རང་གཉིས་སྤྱད་ཀྱང་ཉེ་
བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉིས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་
པའི་སྟོན་ས་རང་གི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པ་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་
བསྐྱེད་ཅིང་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་མི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་རིགས་
ཅན་གསུམ་ཀྱི་དོན་བསྒྲུབ་པ་ལ་ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་དགོས།
ས་བརྒྱད་པ་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཤེས་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བས་ཞི་མཐར་ལྷུང་བ་སོགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་མེད། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་
མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པར་དབང་སྒྱུར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ཀྱི་
སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པར་བཞག་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་

བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་དེ་དག་གི་དམིགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གཞུང་འདིས་ཉན་རང་གི་
སྟོང་རྗེ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་བསྟན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོང་རྗེས་ཞི་
མཐའ་འགོག་ཀྱས། ཉན་རང་གི་སྟོང་རྗེས་དེ་འགོག་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།

དེའི་དོན་ནི། སྤྱག་བསྐལ་ལས་སློབ་འདོད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སློན་ས་འཛོག་ན་དེ་ལྟར་
འཐད་ཀྱང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སློན་ས་འཛོག་ན་མི་འཐད་དེ། སྟོང་རྗེ་སྤྱན་མོང་བ་ཉན་རང་
ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་འཐད་ལ། ཞེས་རྒྱུ་བཤད་
ལས་སྤྱན་མོང་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་བཅད་མཛད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ནས་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་གཞི་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ཉན་རང་རྒྱུ་ལ་རིང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་
དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་སློབ་མི་སློབ་པལ་ཆེར་ཀྱན་
རྩོལ་ལ་བསྟོན་པའི་སྲིད་ཞི་གང་རུང་གི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་པ་པལ་ཆེར་སྲིད་མཐའ་
ལ་གནས་པ་དང་། མི་སློབ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་དག་
པལ་ཆེར་ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། འཁོར་བ་སྤངས་ཅམ་
ཀྱི་མུང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རང་སློབ་མི་སློབ་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བསྟོན་པའི་སྲིད་མཐའ་ལ་གནས་
ཏེ། དེ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། འཁོར་བར་ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་འགོག་པ་མ་ཟད་སྟོང་རྗེ་དང་སློན་ལམ་
ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱེ་བ་སྤངས་ནས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་པའི་
རྒྱ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་དག་བྱང་སེམས་ལ་བཟློས་པའི་ཞི་མཐའ་ལ་གནས་ཏེ། དེས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་
ལེན་པ་ཆད་ཙམ་གྱི་མྱང་འདས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲང་བྱར་འཛིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་
གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་འགག་པ་མ་ཟད་སྤྱིང་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་
འཁོར་བའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་སྒྲངས་ནས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་
བྲལ་བའི་བྱིར། མདོར་ན་ཉན་རང་རྣམས་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བཟློས་པའི་སྲིད་ཞི་དང་དེ་དག་
གི་བར་ན་དོན་དམ་པར་གནས་ཏེ། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་དང་བྲལ་ཞིང་སྲིད་ཞི་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་དེ་སྟོང་ཉིད་ཏྲོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བས་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བཟློས་པའི་
སྲིད་མཐའ་ལ་གནས་པ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་བྲལ་བས་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བཟློས་
པའི་ཞི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། སྤར་བ་འད་པ་ལྟར་ཡིན་པ་ཆད་
ལྟར་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཉན་རང་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བཟློས་པའི་
སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཀུན་རྗེ་བ་ལ་བཟློས་པའི་སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀའི་
མཐའ་ལ་གནས་པས་མ་བྱལ་སྟེ། སྟོབ་པ་རྣམས་ཞི་མཐའ་ལ་མི་གནས། མི་སྟོབ་པ་རྣམས་སྲིད་
མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་དག་གིས་མྱང་འདས་མ་ཐོབ་པའི་བྱིར། བྱི་
མ་དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བ་དང་འཁོར་བ་དོན་གཅིག་པ་ནི་གང་
ཞིག་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་དབང་བཅོམ་པ་མེད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་པ་མི་འཐད་དེ། མྱང་འདས་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། ཅ་ཤེས་ལས། མྱང་འདས་མཐའ་གང་ཡིན་པ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།
ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། སྲིད་པ་ཡིན་ན་སྲིད་མཐའ་
ཡིན་པས་བྱལ་ཀྱང་། ཞི་བ་ཡིན་ན་ཞི་མཐའ་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་

ཞི་མཐའ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་སྤྱི་ཞི་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལ་གནས་པས་བྱིར་
སྟེ། འགྲེལ་པ་ལས། སྟོང་བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་
པར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་དང་ཐུང་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བསྟོན་པའི་སྤྱིད་
ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ སྤྱིད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་རྒྱུད་ལ་ལྷན་
པས་མ་བྱིར་པར་ཐལ། ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་རྒྱུད་ལ་
ལྷན་པས་མ་བྱིར་པའི་བྱིར། དེ་ལ་མ་བྱིར་སྟེ། འོ་ན། ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱིད་ཞིའི་
མཐའ་ཡོད་པའི་བྱིར་སྟོབས་མཚུངས་སོ། །

བཞི་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ གཞི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བསྟོན་ཏེ་སྤྱིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་
སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ། ཤེས་པའི་སྤྱིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བསྟོན་ཏེ་ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་
པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ། སྟོང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། གཉིས་ཀ་ལ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་
རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དེ། མཐའ་གཉིས་རྣམ་དག་གི་ལམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་
གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར།

རང་ལུགས་ལ། དང་པོ་དེ་ཤེས་པས་སྤྱིད་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི་ནི། མི་ཏྲག་སོགས་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། གཉིས་པ་གཞན་
ལུགས་ལྟར་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ལྟ་བུ་ཡིན།

འབྲས་ལུས་ལ་ཉེ་རིང་གི་གཞི་ཤེས།

༥ དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྒྲོ་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་ཉན་རང་ལ་རིང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བའི་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་
ཚོད་ལན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུས་ཉེ་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ལ། ཚོད་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཚོད་པའི་ཡུལ། གང་གིས་ཚོད་པའི་
གང་ཟག་རི་ལྟར་ཚོད་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ཚུ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉན་རང་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་
བཤད་པ་ལ་ཚོད། གང་ཟག་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཐལ་
འགྱུར་བའི་རིགས་ཅན་གྱིས་ཚོད་པའི་ཕྱིར། ཚོད་ཚུལ་ལ་དེ་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉེ་
རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་རང་ལ་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་
པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་། དེ་རྟོགས་པ་དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདས་པ་བསྟོད་པ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་
པར་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལན་ལ། ཉན་རང་ལ་དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་མེད་དེ།
གཟུགས་སོགས་བདེན་སྟོང་སྟོས་བྲལ་ཡིན་པ་མ་ཤེས་པར་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་འཇིན་
པའི་བདེན་འཇིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཐབས་མཁས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡུན་
རིང་དུ་མཉེས་པར་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་བས་

བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་དཔེ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཤིང་རྟ་སྒྲང་དུ་སྦྱལ་བའི་ཆེན་པོ། དེ་སྦྱ་མར་སྟོན་པ་པོ་མེད་པའི་ལྷན་མོ་བས་དེ་རྟ་སྒྲང་དུ་ཞེན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་སྟོང་སྟོས་བྲལ་དུ་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཤེས་པས་དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་དར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་མཁས་པས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རིམ་གྱིས་འབེལ་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་མཆན་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡུན་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་དེ། སྤྲ་གྱི་ཚིག་པ་དེ་ཉན་རང་ལ་དེ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཚིག་པ་ཡིན་ཞིང་། བྱང་དེས་རྟོན་འབྲེལ་ལ་བདེན་སྟོང་གིས་བྲལ་བ་བསྟན་ཡང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་ཉན་རང་ལ་སྟོང་པ་རྟོན་འབྲུང་གི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྟོན་པ་ལན་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྣམ་བཤད་ལས། སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་བྱང་དེས་རྟོན་འབྲེལ་ལ་བདེན་སྟོང་གིས་བྲལ་བ་བསྟན་ཡང་། ཉན་རང་རྣམས་ལ་རྟོགས་པ་དེ་མེད་པའི་སྟོན་པ་ལན་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །ཞེས་སོགས་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་སྐབས་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་རང་རྒྱད་དུ་འབྲེལ་བའི་སྐབས་གསུམ་པ་གཞིར་བཞག་ལ། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པ་རྗེའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་མཛད་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་སྐབས་དང་། མེད་པར་བསྟན་པའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པའི་
 དོན་ཡིན་ནམ། རྟོགས་པས་བྲབ་མ་བྲབ་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
 སྐབས་གསུམ་པ་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་བྱེད་དགོས་
 པས། གསུམ་པ་གཞིར་བཞག་ལ་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་བྱུག། གཉིས་
 པ་ལྟར་ན། ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཕྱོད་གིས་མ་བྲབ་པ་ཙམ་ལ།
 སྐབས་གསུམ་པ་འདིར་ཐེག་དམན་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉིས་མཆོན་
 འཛིན་གྱིས་བཅིངས་མ་བཅིངས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲས་ལུས་སྐྱབ་པའི་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་
 ཚུལ་དང་། མཐར་ཐེག་དམན་པ་ནམས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཐབས་
 མཁས་དང་བུལ་བའི་བར་དུ་སྐྱབ་པ་དཀའ་བའི་བྱིར་དང་།

དེར་མ་ཟད། བརྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་པའི་
 སྐབས་སུ་ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཕྱོད་གིས་བྲབ་པ་བསྟན་པར་ཐལ།
 རྟོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྟོང་པོ་རྒྱན་དང་འགལ་བའི་བྱིར། སྟོང་
 པོ་རྒྱན་ལས། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་འདོད་པ་ལྟར་ཐེག་དམན་ཀྱི་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་
 ཉིད་སྤྱོད་རྟོགས་དགོས་པ་ལྟར་མི་བཞེད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་སྤྱོད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་
 འཕགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེའི་སྐབས་སུ་སྟོང་པོ་རྒྱན་ལས། ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཡོད་
 པར་བསྟན། བྲབ་པར་བསྟན་པ་ལ་སྟོང་མ་སྟན་ཆེན་མོས་དགག་པ་མཛད་པའི་བྱིར། རྒྱན་ལས་
 རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་བ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཕྱི་དོན་
 ཡོད་པར་བསྟན་པའི་སྐབས་དང་། མེད་པར་བསྟན་པའི་སྐབས་གཉིས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
 བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉིས་འབྲས་ཡུམ་
 སྐྱབ་པའི་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་རིགས་ངེས་དང་། ཐེག་ཆེན་རིགས་
 ངེས་གཉིས་རང་རང་གི་ལམ་དུ་དུས་མཉམ་དུ་ཞུགས་པ་ན་ཐེག་དམན་རིགས་ངེས་དེས་རང་གི་
 བྱང་ཆུབ་ཐོབ་སྤྲོ་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་དེས་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་དཀའ་ཡང་། ཉན་རང་དགྲ་
 བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་གཞོལ་བར་མ་བྱས་ཤིང་། འཁོར་བའི་ཉེས་
 དམིགས་དང་། ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་ཅམ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
 ལྷག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞིང་དབྱིངས་ལ་བསྐྱལ་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་མཉམ་པར་
 འཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོད་ཟེར་གྱིས་བསྐྱལ་ནས་ཀྱང་ཡང་ནས་ཡང་དུ་
 ལྷོམ་པར་འཇུག་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་། མཉམ་གཞག་
 འདི་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་སྒྲིའི་འཕེན་པ་བཏང་བའི་སྒོ་ནས་སྟོམ་
 པར་འཇུག་པ་མེད་ཀྱང་། ལྷོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་སྟོམ་པར་འཇུག་པས་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསོག་པ་དེ་ཅུང་བས་དེས་ཟེན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་དེ་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྟོང་བའི་བྱས་པ་ཆུང་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན། གཞི་ཤེས་དེ་གཉིས་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་
 གཞི་ཤེས་དེ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་དང་བལ་བས་འབྲས་ཡུམ་སྐྱབ་པའི་བགེགས་བྱེད་
 ཀྱི་གཙོ་བོ་གཞི་ལམ་བདེན་པར་འཇིན་པའི་བདེན་འཇིན་དང་། རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱ་ཞི་བདེ་དོན་
 གཉེར་གྱི་སྒྲོམ་བཅིངས་ཤིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་དེ་དག་གི་དངོས་ཀྱི་གཉན་པོ་སྟོང་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས།

༥ གཟུགས་སོགས་ཕྱང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞི་ཤེས་གཉིས་
 ཀྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་པ་དང་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་
 ལ། ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་
 ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་དང་འབྲས་
 ཡུལ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་རྣམས་དོན་གཅིག་མཆོན་གཞི་ནི། བྱང་
 འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་རྩལ་
 གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་རྣམས་
 ཡིན་ནོ། །ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ། མི་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་དང་འབྲས་ཡུལ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཐེག་
 དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་རྣམས་དོན་གཅིག་

གཉིས་པ་ནི། གཞི་ལམ་ལ་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་གྱིས་ཟེན་མ་ཟེན་གྱི་སྟོན་ས་མི་
 མ་ཐུན་པ་དང་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་དང་། འབྲས་བྱུང་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་གྱིས་ཟེན་
 མ་ཟེན་གྱི་སྟོན་ས་མི་མ་ཐུན་པ་དང་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ།
 རི་སྟེང་པ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། རི་ལྟ་བུ་དེའི་སྟེང་གི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་
 སྟོང་པ་དང་། ལམ་སྤྱིན་སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བསྟོས་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
 ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་བདག་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་དང་། འཛིན་སྤངས་དངོས་སུ་འགལ་
 བའི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་སྟོན་དང་བྲལ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པས་སྤྱར་
 དུ་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་དང་པོ་ལམ་དེ་ནས་འཇུག་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་སྒྲིན་དང་བྲལ་བའི་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་ཡུམ་སྒྲུབ་པའི་
བགེགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཞི་ལམ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དང་། རང་ཉིད་གཅིག་
དུ་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོས་བཅིངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བདེན་འཛིན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་
དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་དང་། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བའི་ལོག་
ཤེས་སུ་མཆུངས་པར་འགྱུར་བས་བདག་འཛིན་དེའི་ས་བོན་སྤོང་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་ལམ་མ་འབྲུལ། འབྲུལ་ན་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
མ་ཡིན་པར་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྩ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟར་རྟོག་མེད་ལོག་
ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་འབྲུལ་བ་གང་ཞིག་ ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤར་བ་འདད་པ་
ལྟར་དང་པོར་ལམ་དེ་ནས་འབྲུག་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ལམ་དེའི་དམིགས་རྣམས་ཀྱི་ལོག་
ཕྱོགས་བཟུང་བའི་སྒྲོ་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། དེ་སྤང་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དེ་ཞེན་
ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་དོན་ཡང་བདེན་འཛིན་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པ་ཅམ་ལ་མི་བྱེད་དེ།
གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་བཏགས་པ་ན་བདེན་ཞེན་ལས་མི་འདའ་ཞིང་། སྤང་
ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཀྱང་གཏན་ལ་མ་ཐབ་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ སྤང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་རྣམས་སྤང་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་ཐོག་མར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དབང་
གིས་འཁོར་བར་བཅིངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྲུབ། ཏགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤོང་མོ་རྟོགས་པ་

ཡོད་པར་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་མཆོམས་དེར་བྱལ་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་དགོས་ཏེ། བཅིངས་ཞེས་པའི་ཆོག་ཙམ་མཐུན་ཡང་དོན་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཏྲག་སོགས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཙན། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་ལུམ་སྐྱབ་པའི་གོགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཞི་ལམ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དང་། རང་ཉིད་གཅིག་ལུ་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་ཀྱི་སྒྲིབ་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་གཞི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཙན། གཞི་ལམ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འཛིན་སྦྲངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒྲོན་ས་སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་སྒྲོན་ས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དང་བའི་དད་པ་ཆོས་ཙན། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་དད་པ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་སྒྲོན་དང་བྲལ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་ལུམ་སྐྱབ་པའི་གོགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ། འབྲས་ལུམ་སྐྱབ་པའི་གོགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བདེན་པས་སྦྲང་པ་ཟབ་མོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་འབྲས་ལུམ་ཐོབ་པ་ལ་ཟབ་མོ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གཞི་ལམ་འབྲས་བྱས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་རང་ངོས་ནས་བྱལ་བས་སྦྲང་པ་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་བདེན་མེད་དུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཚོས་ཅན། འབྲས་བུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ།
 འབྲས་བུ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་དང་ཤེས་
 བུ་བདེན་པས་སྟོང་སྟེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པར་རོ་གཅིག་པའི་
 ཕྱིར། འབྲས་བུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་དཔྱེད་པའི་ཆད་མས་རྟེན་དགོས་
 ཤིང་ཐ་སྟོད་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མས་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱུལ་
 པོ་ལས། མིག་དང་ན་བ་སྣ་ཡང་ཆད་མ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་
 མས་རྟོགས་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མས་མི་ཤེས་ཤིང་། རོན་དམ་
 ཡིན་པར་མཐར་ཐུག་དཔྱེད་པའི་ཆད་མས་ཤེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བ།

༥ གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སེམས་དཔའི་
 གཞི་ཤེས་སྟོར་བ་བཤད་པ་དང་། ཞར་ལ་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་གཉིས།
 དང་པོ་ལ། དུལ་བཅུ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྟོན་མ་ཐེག་དམན་གྱི་
 རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སེམས་དཔའི་གཞི་
 ཤེས་སྟོར་བའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་ཟེན་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་མ་དབྱེ་ན་བཅུ་ཡོད།

དུལ་གྱི་སྟོན་མ་བྱེ་ན་ཁྲད་གཞི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། ཁྲད་ཚོས་དེའི་སྟེང་
 གི་མི་རྟག་སོགས་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཉིད་དུ་རྟོགས་མ་
 རྟོགས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་རི་སྟེད་པ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་རྣམས་དང་། རོན་དམ་
 པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་རི་ལྟ་བ་གཅིག་དང་། དམིགས་པ་དང་གཞིའི་
 རོ་པོའི་སྟོན་མ་བྱེ་ན་ལས་སུ་བྱ་བ་ཤིང་ཕྱིན་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འབྱིབ་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་

འགྱུར་བ་རྟོགས་པ་དང་། བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པར་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་།
འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པར་རྣམ་མཁུན་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བར་
རྟོགས་པ་དང་། རྒྱ་ལམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྒྱའི་སྒྲོར་བ་
རྟོགས་པ་དང་། གཞི་ཤེས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་
པའི་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བྱ་དགའ་བ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་
བྱས་པའི་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད། བྱེད་པ་བྱང་ཆུབ་གཞན་ཁོ་ན་ལ་རག་མ་ལས་ཤིང་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང་། སྤང་སྒྲོབ་སོགས་རང་གི་བྱས་པས་གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་མི་འགོ་བ་དང་
གཉིས། སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པའི་དཔེ་བདུན་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་
ནས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་དག་བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་
པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱི་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་བདུན་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་དེ།
མདོན་ཞེན་གྱི་བག་ཆགས་འགྱུར་པའི་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་བཞིན།
ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་བྱ་མོ་གཞོན་ཀྱུའི་མི་ལམ་ན། །བྱ་པོ་བྱང་ཞིང་ཤི་བ་དེ་མཐོང་
ནས། །བྱང་ནས་དགའ་ཞིང་ཤི་ནས་མི་དགའ་ལྟར། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་
པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་དེ། རྒྱ་རྒྱུན་མཉམ་དུ་ཆོག་པའི་
དབང་གིས་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྱི་མ་བཞིན། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། སྤྱི་མ་
བྱེད་པ་དག་གིས་གཟུགས་སྤུལ་ནས། །རྟ་དང་སྤང་པོ་ཤིང་རྟ་སྤྲོ་ཆོག་པས་བྱས། །དེ་ལ་ངེ་བཞིན་སྤང་

བ་གང་ཡང་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་དེ། རྒྱུ་ལ་རག་ལས་པའི་སྤང་
བ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྤྲོ་སྤྲོ་བཞིན། ཉིང་ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་མི་ཞིག་ནགས་
རིའི་ཁོད་དོར་ནས། །སྤྲོ་ལེན་སྤྲོ་དང་དྲོ་དང་དགོད་བྱེད་དང་། །བྲག་ཅར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་གང་
ཡང་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་དེ། བག་ཆགས་འཛོག་བྱེད་
གྱི་སྤང་བ་ལས་མ་འཕྲོས་པའི་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། ཉིང་
ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་དྲངས་པར་ལྷ་ཤར་བ། །དེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་དྲངས་
པའི་མཆོར་སྤང་ཡང་། །ལྷ་བ་ཚུ་ཡི་ནང་དུ་འཕྲོས་པ་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་འགལ་
པའི་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྤྲོ་གྲུ་བཞིན། ཉིང་ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་སོས་
ཀཉི་མ་བྱེད་དུས་སྤྲོ། །སྤྲོས་བྱ་སྤྲོས་པས་གདུངས་ཤིང་འགྲོ་བ་ན། །སྤྲོ་གྲུ་དག་ལ་ཚུ་ཡི་ཕུང་པོར་
མཐོང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་མེད་
པའི་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་དེ་ཟེའི་གོང་བྲེར་བཞིན། ཉིང་ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་
ལྟར་སྤྲོ་གྲུ་དེ་ཟེའི་གོང་བྲེར་བཅས། །མི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྤྲོ་མ་ཇི་བཞིན་དུ། །མཆོན་མ་གོམས་པ་
ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མེད་དེ། བྱེད་པ་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་

པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྱལ་པ་བཞིན། གཞུང་འདིས་སེམས་དཔའི་
གཞི་ཤེས་སྒྱུར་པའི་ཟེན་བྱ་ཟེན་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཟེན་བྱེད་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང། ཟེན་
བྱ་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
དེའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་གཞི་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག།

༩ གཉིས་པ་ཞར་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། གཞན་དབང་བདེན་
སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་རྫོགས་ཏེ། ཁྱོད་འཛིན་སྒྲངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་
ནས་བསྐྱོམས་པས་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་ཏེ། ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་གོགས་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་རྫོགས་ཏེ། ཁྱོད་འཛིན་
སྒྲངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་སྤར་མ་འཐོབ་པ་གསར་དུ་འཐོབ་
པ་དང་། ཐོབ་པ་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཞན་དབང་བདེན་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་སྤང་ལས། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཀྱན་བཏགས་པའི་
གཟུགས་ནི་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
གཟུགས་ནི་རབ་དུ་རྫོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་
དང་། གཟུགས་རྣམ་དག་གི་གཟུགས་དང་། གཟུགས་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དང་།
གཟུགས་བདེན་བྱུང་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་མཐེན་གྱི་བར་དུ་སྒྱུར་

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་གི་རྒྱན་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པ། གཞན་དབང་གི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དག་མ་དག་གི་
གཞན་དབང་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་དག་པའི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་བསྐྱུས་པ་རྣམས་ཡིན། གཉིས་པ་ནི་མ་
དག་པའི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་རྣམས་ཡིན། རྣམ་དག་ལས་ཀྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོངས་
གྲུབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་སྦྱས་བཞེད་རིགས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་དེ་ནི། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་།
སྟོན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། རྟག་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། རྣམ་
གངས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། བདག་གཉིས་དང་རི་བོང་རྩ་ལ་སོགས་པ། མཆན་ཉིད་
ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན།

ལུགས་འདིར་མ་ཟད་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ལྷ་མོས་བྱུང་སྟེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ནི་གང་ལ་དམིགས་
ནས་བསྟོམས་ན་ཤེས་སྟོབ་མཐར་དག་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་
རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་
སྟོར་ལས། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བ་ཟིན་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་
མཉམ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་རྣམས་པ་བཞི་ཡོད། སྟུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་བདེན་པ་
ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་ཟིན་བྱེད་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལས་དང་། ཟིན་བྱེད་འདའ་བྱེད་
མཐོང་ལས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཟིན་བྱེད་དེ་ཉིད་དངོས་བསྟན་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་ཀྱང་། འདའ་
བྱེད་མཐོང་ལས་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱེད་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དངོས་བསྟན་བྱེད་
གཙོ་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིམ་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན།

༥ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག་གཞུང་འདིས་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། ཉི་ལྔ་ལས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྒྲིམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག་ཉན་ཐོས་ལ་མི་རྟག་སོགས་སྒྲིམ་པ་ལྟར་ལེན་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྒྲིམས་པ་མེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། ཞེས་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་ཕྱིན་དེ་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མཐུན་པར་བྱེད་པ་བཤད་ཟེར་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བསྟན་ནས་འདའ་བའི་ལམ་མ་ཡིན་གྱི་གནས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟུང་པའི་དྲོགས་པ་གྲོལ་བ་རྟོགས་ལྟར་ལ་སྟེ་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དེ་སྟོན་དེ། སྐབས་གཉིས་པར་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེའི་རིགས་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་སྒྲིམ་པ་ལྟར་ལེན་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྒྲིམས་པས་ལམ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་མི་རྟག་སོགས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་

མཐོང་ལམ་དེའི་རིགས་རྒྱན་དུ་གྱུར་བའི་སྒྲོམ་ལམ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་སྟུང་བའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་བའི་མཐོང་ལམ་ནི་ཟེན་བྱ་འདའ་བའི་
 མཐོང་ལམ་དེ་ལས་འདའ་བ་བྱེད་བའི་ལམ་ཤེས་བའི་ཆེད་དུ་གང་ཞིག་མཐོང་ལམ་དེའི་རིགས་
 རྒྱན་དུ་གྱུར་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་དེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གང་ཟག་
 གང་ལ་ཡོད་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་པ་
 པོའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་ནི་སྐབས་གཉིས་པར་
 བཤད་པས་གོ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མི་སྟོན་བའི་
 རྒྱ་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་ལམ་བསྟན་བའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དོན་ཐོབ་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་
 གཞི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསྒྲོམས་པའི་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདི་རྒྱལ་བ་རྟོགས་
 ལུན་གྱི་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ འདིས་སྐབས་
 དང་པོ་གསུམ་དུ། སྒྲོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་ལན་གསུམ་དུ་བསྟན་ནས་ཡང་བཞི་པ་འདིར་སྟོན་
 ན་ནི་རྒྱུ་སྟུང་བའི་དོགས་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་རྒྱུའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ན། ཤེས་མཐོང་གིས་
 བསྟན་ནས་འདའ་བའི་ལམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཟེར་ན། མི་རྟག་སོགས་སྒྲོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་
 དུ་བསྒྲོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་དུ་མི་རྟག་སོགས་སྒྲོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྒྲོམས་པ་མེད་པས་
 འདིར་དེ་འདྲ་བའི་སྒྲོམ་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་
 ལ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་མེད་པས། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་རྒྱའི་སྒོམ་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གྱི་གཞི་མ་སྟན་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྟངས་སྟངས་ལྟར་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་གང་ཞིག་ཕྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་ཤེས་མཐོང་གིས་བསྟན་ནས་འདའ་བའི་ལམ་དུ་སྟོན་མི་རིགས། གནས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་དུ་སྟོན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་ཤེས་མཐོང་གིས་བསྟན་ནས་འདའ་བའི་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་རྒྱའི་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཆང་བའི་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་གསུམ་པ་འདིར་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དོན་ཐོབ་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་བ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུ་ལྟར། དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་མ་བཅུམས་ཀྱི་བར་འདིར་དོན་ཐོབ་ཀྱིས་མ་བསྟན་ན་དེ་དེ་ལྟར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མེད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་དོགས་པ་བཞེད་པ་དང་། ལན་བཞེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུ་ལྟར། དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་མ་བཅུམས་ཀྱི་བར་འདིར་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཆོག་འབྱུང་རིགས་པར་ཐལ། བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རིགས་རྒྱན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་གཞུང་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལན་ལ། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཆོག་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་གནས་ནས་འདའ་

བའི་ལམ་དུ་སྟོན་མི་རིགས། བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་དུ་སྟོན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
 དེར་ཐལ། དེ་གནས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་དང་རང་
 རྒྱལ་གྱི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་
 འདའ་བ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ལམ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་
 སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་སྟོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་
 གྱི་ཉོན་མོངས་དཔལ་གཞོམ་པ་དང་། གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
 དགོས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་
 རྗེས་སུ་འཛིན་དགོས་པས་མི་རྟག་སོགས་སྟོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟོམས་པའི་ཉན་
 ཐོས་གྱི་ལམ་སྟོན་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་གཞུང་ཆོག་འབྱུང་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ལམ་
 དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྟོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 དེ་ལྟ་བུའི་ཐེག་དམན་གྱི་སྟོམ་ལམ་གོ་སླ་བས་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

མི་རྟག་སོགས་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོར་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་
 པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་དང་ནི་ནམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་
 པས་གོ་བྱས་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་སོགས་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོར་ལམ་
 ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡང་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་མ་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ལ་ངེ་སྐད་བསྟན་པ་དེ་
 བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྟོམ་པའི་ལམ་ཡང་ལོགས་ཤིག་པ་མེད་ཅེ་ན། ཉན་ཐོས་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་
 བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མདོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་མ་བསྟན་ཏེ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་རི་ལྟར་ཡོངས་སུ་
མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་སྒྲིམ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་གོ་སྒྲིམ་
བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་
པ་ནི་སྤར་བ་ཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ན་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་
སྒྲིམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།

དེ་དང་མ་ཐུན་པར་སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པས་བྱང་བ་ཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བ་ཤད་པའི་
རིགས་པ་དེ་དག་ཐུན་མོང་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་
སུ་མི་རྟག་སོགས་བསྒྲིམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲིམ་ན་མཐོང་ལམ་སྤྱད་པ་སྤུལ་ཆོས་བཟོད་
ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཉོན་སྐྱབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་འཛོལ་རྒྱས་པས་ཉན་རང་གི་སྤངས་
རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ལས། རིགས་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་
གངས་གཞན་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཉི་སྤང་ལས། གཞན་ཡང་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱང་སེམས་སྒྲིམ་ལམ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དཔལ་གཞོན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་
ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་མི་རྟག་སོགས་སྒྲིམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་
གྱིས་མི་བསྒྲིམས་པས་སྒྲིམ་ལམ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིམ་ལམ་མེད་ནས་
མ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲིམ་ལམ་དུ་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལམ་ཤེས་གསུམ་ག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བྱང་སེམས་སྒྲིམ་ལམ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དཔལ་གཞོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་

མི་རྟག་སོགས་སྒོམ་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་སྒོམ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་དུ་
 མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་
 སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་བྱས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་བ་ལ་
 བྱི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོང་དགོས་པའི་བྱིར།

ཚོད་པ་སྟོང་བ་ལ། ཁ་ཅིག་འགྲེལ་བ་འདིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་
 མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་ཞེས་སོགས་གསུངས་
 པའི་བྱིར། ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དེ་རྣམ་
 གཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་། ཡང་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་
 ཀྱི་སྒོམ་ལམ་དེ་ཐེག་དམན་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་
 སུ་མི་སྟོན་རྒྱུའི་སྒོམ་ལམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟུང་
 པའི་དོགས་པ་ཚོལ་བ་རྟོགས་ལྡན་ལ་སྦྱེ་མི་སྲིད་པ་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེ་ན།
 སྟོན་མེད་དེ། གཙོ་བོའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱེ་མི་སྲིད་པས་འགྲེལ་བ་འདིས་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་
 པ་གཙོད་མི་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་
 ཅ་འགྲེལ་གྱི་སྦྱི་དོན་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་
 བརྟེན་པའི་དགེ་སྟོང་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་སྦྱར་བའི་སྐབས་གསུམ་པའི་རྣམ་བཤད་
 བཤད་ཟེན་རྟོ།། །

༡༡། །བསྟན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་
ནམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྒྲུང་བ་ཞེས་བྲ་བ་ལས་
སྐབས་བཞི་པ་བཞུགས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་ལེན་བྱེད་གྱི་སྒྲོར་བཞི་བཤད་པ་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པ།
བརྟེན་པ་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནམ་ཀུན་གྱི་སྒྲོར་བ་
བཤད་པ། འབྲས་བྲ་ཅེ་མའི་སྒྲོར་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱ་བ་དང་།
གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཁུན་གསུམ་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་
ནམ་རྫོགས་སྒྲོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཚོས་བཅུ་གཅིག་གིས་མཚོན་ཏེ་གཏན་ལ་པབ་
ཚུལ་མཚོན་ཚུལ་དངོས་སོ།།

གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱ་བ།

༥ དང་པོ་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་མཁུན་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་མཐའ་དག་རྒྱས་པར་
གཏན་ལ་པབ་ཟིན་ནས། མཁུན་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ནམ་རྫོགས་
སྒྲོར་བ་འཆད་པ་ལ་སྐབས་བཞི་པའི་གཞུང་གསུངས། གཞུང་འདིས་དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་རྫོགས་སྒྲོར་
བ་འཆད་ན། མཁུན་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་ཡང་འཆད་དགོས་པས། དང་པོ་གསུམ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་དང་རྫོས་པས་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེན་དེའི་སྟོན་མེད་དེ། སྟོན་ཚུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་
ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་དུ་སོ་སོར་གཏན་ལ་པབ། འདིར་
ནི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱིས་སྒྲོར་བའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱས་ནས་གཏན་ལ་པབ་པ་དང་། ཡང་དང་པོ་

གསུམ་དུ་རང་རང་གི་སྤྱོད་མཛུགས་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་སྒོ་
ནས་བསྟན། འདིར་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བསྐྱུས་ནས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་ངོས་
ནས་བཤད་པ་དང་། ཡང་འདིར་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་གསུམ་པོ་མཐའ་
དག་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྤང་གཉེན་དུ་སོ་སོར་སྦྱར་
ནས་བཤད་པ་དང་། དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དེ་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་
ཉོན་མོངས་པའི་བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར།
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྒྲོར་བའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱུས་ནས་ལེན་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་ངོས་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་
ཅུ་ཙམ་གསུམ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྒྲོར་བའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱུས་ནས་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཚུལ་ཤེས་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྒྲོམ་
པ་དབང་སྦྱར་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
སའི་སྤངས་པ་མཐའ་སྟེན་གྱིས་ལག་རྩེས་འཛོག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ།

འབྲེལ་ཆེན་ལས། ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་དང་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་རྫོགས་པའི་བྱེད་པར་གང་ཞིག་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་ནི་ངེ་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པས་རྣམ་པའི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་
དོ། །གཞན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་མཆོད་ཉིད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པ་གཞག་པ་
ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་ནི་སྒྲོར་བ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

ལ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཐོགས་དང་། གཉེན་
པོར་བཞག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་

པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ཆད་དུ་བྱ་བ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད།
འདིར་ལེན་བྱེད་གྱི་སྦྱོར་བའི་ངོས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དང་པོར་ཐོས་བསམ་གྱི་ཡུལ་ཙམ་
གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་པལ། འདིར་ཉམས་ལེན་བྱ་ཚུལ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་པལ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་གཅོད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་
ཐོས་བསམ་གཏན་ལ་པལ་བ་དེ་ཉིད་སྒོམ་བསམ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་སྒོམ་བསམ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་
པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཐོས་བསམ་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཚུལ་གནས་
ཐོས་དང་བསམ་གཏན་པའི། །སྒོམ་བ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་དང་ཀུན་རྫོབ་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་བརྒྱ་དང་གཉིས་དང་བཅས་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་
ཅ་གསུམ། སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་སྒོ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པར་བསྐྱེད་ནས་བདེན་མེད་
དུ་སྒོམ་བ་དེ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་སྒོམ་གྱི་དོན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུར་འབྱེད་པའི་
ཚུལ་ཡོད་དེ། བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྦྱོང་བ་ཉིད་དང་། གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་
བ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་
དེ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཆན་མ་མེད་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་དག་
གི་འབྲས་བུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་རྣམ་
པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྦྱོན་བ་མེད་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། སྒོ་དེ་ལ་ཐབ་བས་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ། གཏིང་
དཔག་དཀའ་བས་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བ། ཆད་མེད་པས་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བ་སྟེ། ངོ་བོའི་སྦྱོར་བ་
ལྷ། སྒོ་རེ་རེ་ལ་སྒོམ་བ་པོ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱེ་བ་བརྒྱད་དང་། རྟོགས་པར་སྒོམ་བ་ཐབས་གྱི་སྒོ་

ནས་ཕྱེ་བ་བཞི་དང་། འབྲས་བུ་དང་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་གསུམ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་ཉི་
ཤུར་འགྲུར་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་གཉེན་
པོར་མི་རྟག་པ་སྒོམ་མཁ་མི་སྒོམ། མི་སྒོམ་ན་མི་རིགས་ཏེ། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་ཉེར་
ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་
དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱས་
པ་དོན་མེད་དུ་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། སྒོམ་ན་མི་འཐད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་དངོས་
ཀྱི་གཉེན་པོ་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་རྣམ་ཇོགས་
སྒྱུར་བའི་དབྱེ་བ་མི་མཛད་པ་དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་བསྟུས་པས་ཞེས་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཛོད་རྟོགས་བསྟུས་པར་གསུངས་པ་ལ། འདིར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་མི་རྟག་
སོགས་ཅམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་འཆད་པ་མི་རིགས་ཞེས་དགག་པ་
བྱེད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་དེ་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བརྒྱ་པའི་བར་དུ་འཛོག་པ་མི་རིགས་ཏེ། དམན་ལམ་སྒོར་མ་སོང་
གི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་རིགས་ངེས་དེས་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་
འབྱོར་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྱུར་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་གིས་མཛོད་ཏེ་གཏན་ལ་སབ་ཚུལ་དེ་ཡང་བསྟུན། རྣམ་
ཇོགས་སྒྱུར་བ་སྤྱི་ལོ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་
རྒྱུད་ལ་སྤྱེ་བའི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། དེ་གཉིས་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལ། དང་པོ་དེ་
འཆད་པ་ལ། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །ཞེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཛོད་ཉིད་བཞི་བར་
བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་འཆད་པ་ལ། མཛོད་མེད་རབ་ཏུ་སྤྱིན་

ལ་སོགས། །ཞེས་པ་མན་ཆད་གསུངས།

དང་པོ་ལ་རྣམ་ཐོག་གསུངས་སྤྱིར་བཤིང་བོ་དང་། སྒོམ་པ་པོ་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཚུལ་རི་
ལྟར་དུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། དང་པོ་ལ་ཡང་སྤྱིར་བ་དང་པོ་གཉིས་པོ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སའི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གིས་ལག་རྩེས་འདོག་བྱེད་ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མདོན་གྱུར་
བ་དང་སྤང་བྱེད་ས་པོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་རིམ་བ་དངོས་ཅེ་སྤྱིར་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་
པ་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་ཡང་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་ལ་
ཕྱིན་ཅེ་ལོག་ཏུ་སྒོ་འདོགས་པའི་སྒོ་འདོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བདེན་
འདོན་གྱི་གཉེན་པོ་སྤྱིར་བཤིང་གཙོ་བོ་སྤོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་སྤྱིར་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པས།
དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་འཆད་པ་ལ། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་
བྲག་རྣམས། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་འདོན་གྱི་གཉེན་པོར་ཉེར་
ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་ཉོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་སོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཉེར་བདུན་སྒོམ་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། ལམ་ལ་
དེ་ནི་བཙུང་བཤད་པ་ལ། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

ཡུལ་མ་འོངས་པ་ལ་སྟེད་པའི་གཉེན་པོར་ལམ་ཤེས་སྒོ་ཚུལ་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་
པ་སོ་དྲུག་སྒོམ་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལྟ་དང་
བཅུ་དྲུག་ཅེས་བསྐྱགས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་
བཅུ་སྒོམ་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། བླ་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། སུམ་ཅུ་ཅ་དགུ་
དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

སྐྱོར་བ་བྱད་པར་ཅན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྐྱོར་བ་ལ་ཉི་ཤུར་བྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ།
གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་དག་པ་མཆོམས་དང་བཅས། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས།

སྒྲོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་རི་ལྟར་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོར་བ་སྒྲོམ་པ་པོའི་
རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཞེ་ན། སྐྱོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སོགས་ཐེག་ཆེན་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་བཀུར་སོགས་ཀྱིས་མཉེས་པར་བྱས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ཡང་དེའི་
མགོན་དང་བཅས་པའི་སྒྲོན་པ་དེ་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་ཀྱན་འདྲི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་
གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱུ་སྐམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །ཞེས་
པ་ནས། སྟོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེས་སྐྱོར་བ་སྒྲོམ་པ་ལེགས་ཉེས་གྱི་དབང་གིས་སྐྱོན་
ཡོན་རྣམས་འབྱུང་ཚུལ་ལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་པ་བཅུ་བཞིར་བྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ། བདུད་གྱི་མཐུ་བཅོམ་
ལ་སོགས་པ། །ཡོན་ཏན་རྣམས་པ་བཅུ་བཞིའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་གསུངས། སྐྱོན་ལ་ཞེ་བྱུག་ཏུ་བྱེ་
ནས་འཆད་པ་ལ། སྐྱོན་ནི་བཅུ་ཆོན་བཞིར་བཅས་པ། །བྱུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། །ཞེས་
པའི་གཞུང་གསུངས།

དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་སྐྱོན་ཡོན་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་སྒྲོན་པ་སྐྱོར་བ་སྒྲོམ་པའི་
ཆེན་སྐྱོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཆོད་མའི་ཡུལ་དུ་ངེས་དགོས་
པས། ལམ་ཤར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཆོན་ཉིད། མདོར་བསྟུས་ཏེ་འཆད་པ་
ལ། གང་གི་མཆོན་ཏེ་མཆོན་ཉིད་དུ། །ཞེས་པ་ནས། རོ་ཐོ་ཉིད་གང་མཆོན་བྱ་ཡང་། །ཞེས་པའི་
བར་གསུངས།

དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཤེས་བྱེད་བར་གསུམ་ལས། དང་པོ་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྐྱོར་བ་

མཆན་ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་འཆད་པ་ལ། སྤྱོད་ཉིད་མཆན་མ་མེད་བཅས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བརྟེན་ནས། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་འཆད་པ་ལ། བསམ་མི་བྱུང་སོགས་བྱུང་པར་གྱི། །ཞེས་པ་ནས། བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་བྱུང་པར་ལམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཞན་དོན་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་འཆད་པ་ལ། བན་དང་བདེ་དང་སྦྱོབ་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

སྤྲུལ་བཤད་པ་དེ་དག་གི་སོ་སོའི་མཆན་གཞི་ལ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྤྱོད་ནས་འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་ཉམས་དང་མཆན་མ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། མཆན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་ཆོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལམ་རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་ནས་སྤྱོད་ཚུལ་དང་། །སྦྱོར་ལམ་ཡན་ཆད་དུ་བྱས་པའི་སློན་ནས་སྤྱོད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སློམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེས་སྦྱོར་བའི་སྦྱོན་ཡོན་མཆན་ཉིད་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་སློན་ནས་སྦྱོར་བ་བསློམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཐོབ་པ་ཡིན་ཞེས། སྤྱིན་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་སེམས་དཔའི་ཆོས་མཛོད་

རྟོགས་ནས་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ན། གངས་མེད་གསུམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་
ཞེས་འཆད་པ་ལ། མཆན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་ནས། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པར་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དེ་ལ་མཁས་ཆད་དེ་གང་། མཁས་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་གང་
ཡིན་ཞེས། དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་དེ་མཁས་ཆད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱན་
གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་འང་དབང་པོ་རྟོ་རྩལ་གཉིས་ཡོད་ཅེས་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་
སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། རྟོགས་སྤྱི་རྩལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད། །ཅེས་
པའི་བར་གསུངས།

སྦྱོར་ལམ་ཡན་ཆད་དུ་རྒྱས་པའི་སྟོན་སྟེ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྟོགས་
རྗེས་སུ་གཙོ་བོར་ཐབས་གྱི་ཆོས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་ལམ་རྒྱས་པའི་སྟོན་སྟེ་ཚུལ་
དང་། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱས་པའི་སྟོན་སྟེ་ཚུལ་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་
གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱས་པའི་སྟོན་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། རྩོ་བ་རྣམས་
གྱི་དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་པ་ནས། སྟོན་བྱེད་སོགས་གྱི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་བྱང་སེམས་ཆོགས་སྦྱོར་བ་རྣམས་གྱིས་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་གཉིས་
རྟོགས་པར་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པས་སྦྱོར་མཐོང་སྟོམ་
གསུམ་གྱི་བྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་མདོར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱི་འཆད་པ་ལ། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་
ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདིར་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོགས། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ལ་ཉི་ཤུར་བྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ།
གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་ལྟོག་སོགས་རྟགས། །ཞེས་པ་ནས། རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ལས་མི་ལྟོག།
ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

མཐོང་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ལ་བཙུ་བྱུ་ཏུ་བྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཐོང་བའི་ལམ་

ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དབྱེ་བ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
འཆད་པ་ལ། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བས། །ཞེས་པ་ནས། འངལ་དང་དེས་རྟགས་སྒྲོམ་
པའི་ལས། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ལ་རྒྱུ་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགྲུ་ཡོད་ཅེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ནི་རྒྱུ་ཆགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པས་རྣམ་པ་དགྲུར་བཞེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། གངས་དེས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། བྱེད་ལས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་རྒྱུ་དུ་འབྲིང་ཆེན་
པོ་དགྲུའི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་ལུགས་ལ་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་པ་གང་ཞིག དེ་
རྣམས་རེ་རེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཞལ་མེད་གངས་མེད་འབྲིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་སྒྲོན་
མེད་དེ། དེ་དག་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་འབྲས་བུ་གཞལ་མེད་གངས་མེད་འབྲིན་པར་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། གངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། །ཞེས་པ་ནས། རྒྱ་མ་ཐུན་དེ་དག་
ཐུབ་པ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

བྱེད་ལས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། སྒྲོམ་ལམ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་དུ་
དགྲུ་པོ་རིམ་གྱི་སྤོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་རྩོད་པ་དེ་
དག་འགོད་པར་བྱེད་པ་ལ། དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། །ཞེས་པ་ནས། ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་
ཅི་ཞིག་འཛོལ། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྤང་བྱ་ཉམས་ཤིང་གཉིན་པོ་འཕེལ་བའི་བྱ་

བ་བྱེད་པ་འཐད་དེ། དཔེར་ན། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྟོན་དུ་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་སྤོང་ཞིང་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེ་གཉིས་མཚུངས་ཏེ། བདེན་པས་སྤོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་
བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཚན་
ཉིད་བཞིན། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་འབྱེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེས་ཀྱང་མི་སྟེ། སྡེ་བྱི་དུས་མཉམ་དུ་ཆོགས་
པས་མི་སྟེ་བའི་བྱིར། ཟེར་ན། སྐད་ཅིག་སྡེ་བྱི་རེ་རེ་ཁོ་ནས་མི་སྟེ་དུས་མཉམ་དུ་ཆོགས་པས་
ཀྱང་མི་སྟེ་ཡང་སྐད་ཅིག་སྡེ་མ་རྣམས་ཀྱི་བྱི་མ་རྣམས་ལ་པན་པ་བསྐྱབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐད་
ཅིག་སྡེ་བྱི་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོས་བསྐྱེད་པ་བཏགས་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན།
མར་མེ་སྐད་ཅིག་སྡེ་བྱི་རེ་རེ་ཁོ་ནས་སྤོང་བུ་སྦྱུ་ལྷན་མི་སྟེ། སྐད་ཅིག་སྡེ་བྱི་དུས་མཉམ་
ཆོགས་པས་མི་ཟད་ཀྱང་སྐད་ཅིག་སྡེ་མ་སྡེ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟེགས་པའི་རྒྱས་པ་བྱི་མ་རྣམས་
ལ་བྱེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐད་ཅིག་སྡེ་བྱི་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་བུ་སྦྱུ་ལྷན་སྟེ། བར་བཏགས་ནས་
འཛོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སེམས་ནི་སྡེ་མས་བྱང་ཆུབ་བར། །ཞེས་པ་
ནས། ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྟོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་
པས་བྱངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྟོན་བྱང་པར་ཅན་གཉིས་པོ་སྟོམ་ལམ་པ་བྱིར་མི་
སྟེ། གི་རྟགས་དངོས་ཡིན་ནི་ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྟེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས།
ཐབས་མཁས་པ་ལ་ཟབ་པ་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ། ཆོས་སྐྱའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྦྱོར་བ་དང་། འོངས་

སྤྱི་ལག་རྗེས་འཛོག་གྱེད་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ། སྤྱི་ལག་རྗེས་འཛོག་གྱེད་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་
བ་སྟེ། སྤྱི་གསུམ་འབྲུབ་གྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་ཁུས་པའི་སློན་སྤྱི་ཚུལ་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་འཆད་པ་ལ། ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། ལན་ནི་དེ་སྐད་བཤད་
པར་ཟད། །ཅེས་པའི་བར་དང་། སེམས་ཅན་འཛིག་ཏེན་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱུ་
ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་དང་། ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཐབས་
ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བརྟུ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་ཆོས་བརྟུ་གཅིག་པོ་དེས་རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟར་མཆོན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ།
རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་སྤྱི་ལག་སློན་ཚུལ་དང་། བསྐྱེམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ནས་བཟུང་
སྟེ་རྒྱད་ལ་སྤྱི་བའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སློན་སྤྱི་མཆོན་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་པ་མདོར་བསྟན།

༥ གཉིས་པ་ལ། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འདིར་བསྟན་
ཀྱི་རྣམ་པ་ངོས་བཟུང་། རྣམ་པ་གཉིན་པོའི་མཆོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་བཤད། རྣམ་པ་མདོ་
ལས་བསྟན་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྟུས་ཚུལ། རྣམ་པ་སློན་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་ཞེས་པ་སྤྱི་ལག་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་
འབྲུག། །འགའ་ཞིག་ཏུ་ཕྱིར་མི་སྟོག་གི་རྟགས་ལ་འབྲུག། །འགའ་ཞིག་ཏུ་གཞིའི་ཁྱད་པར་ལ་
འབྲུག་པས་འདིར་ནི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་གསུམ་གྱི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟངས་ཀྱི་སྟངས་དག་མེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འདིར་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལས། རྣམ་པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྟེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་ས་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཇི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་དོན་རྒྱུ་དང་ལས་རྒྱུ་གཉིས་དོན་གཅིག་། །ཤེས་རྒྱུ་དང་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་བདག་མེད་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཆོན་གཞི་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་པ་ཤར་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཕྱི་མའི་མཆོན་གཞི་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་། །རྒྱུ་པ་མཆོན་བྱར་བྱས་ནས་མཆོན་ཉིད་མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྒྱུ་པ་ཤར་ནས་ཉམས་སྲུ་ལེན་བའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱར་ནས་ཁ་འགོངས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དེ་ནི་འདིར་རྒྱུ་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པས་ཅི་བྱེད་མ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དེ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་པ་མཐའ་དག་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྤྱོད་འདོགས་ཇི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་རྒྱུ་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་གང་ཞིག་། རྒྱུ་པ་མཆོན་བྱར་བྱེད་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དགོས་པ་སྦྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྤར་དགོས་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞི་གཉེན་རྒྱུ་པ་གསུམ་གསུམ་མཁྱེན་གསུམ་མཆོན་པའི་སྤྱོད་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་རྒྱུ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་གཉེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་སྐད་དུ་ཉི་མུང་ལས། དངོས་པོ་ལས་དམིགས་པ་ནི་གཞི་ཤེས་པའི། །བྱེད་བྱེད་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གང་གི་གཉེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པས། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྒྱུ་པ་གསུམ་ཕྱིར། །དེ་ནི་རྒྱུ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། སེམས་དཔའི་གཉེན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། གཉེན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡང་གཉེན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་ཡོད། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་ལུགས་ལ། རང་ལུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒོ་འདོགས་པའི་སྒོ་འདོགས་ཀྱི་འཛིན་སྒྲངས་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ། གཉེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། རང་ལུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒོ་འདོགས་པའི་སྒོ་འདོགས་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་གཉེན་པོའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་གཉེན་པོ་སོགས་གསུམ་ཡོད།

འདིར་རྣམ་པས་གཉེན་པོ་ཇི་ལྟར་མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞིག་སྒོམ་པ་སྟམ་ན། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཤིག་སྒོམ་དགོས་ཞེས་སྒྲུས་པ་ན། དེ་འབྲུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་གོ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འདིར་གཉེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་

ལྷ་པ་ཤར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཉག་འཛིན་ལ་དངོས་སུ་གཞི་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་འི་
དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་པའི་གཉེན་པོ་དེ་ལ་ལྷ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་བྱ་
མཁུན་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལྷ་པ་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུམ་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའོ། །བཙུང་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་བ། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་དམིགས་སུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། ཡུམ་འདི་ནི་མི་གཡོ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། །བཙུང་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་བ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གཞི་ཤེས་
ཀྱི་ལྷ་པ་ཉེར་བདུན་འཕངས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་།

ཡུམ་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ཞེས་པ་ནས། དངོས་པོ་
མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ལྷ་པ་
པ་སོ་དྲུག་འཕངས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་།

ཡུམ་འདི་ནི་བླ་པ་ཉེ་བར་གཞག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། །བཙུང་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྒྲུལ་བ། ལུས་དང་ཆོར་བ་དང་སེམས་དང་ཆོས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་ནས།
ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། །བཙུང་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་བ། རབ་
འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྷ་པ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རོ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ལྷ་པ་མཁུན་གྱི་ལྷ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་འཕངས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གིས་ཤེས་ལྷ་པ་དང་དོན་ལྷ་པ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་དང་པོས་ནི་
རབ་འབྱོར་གྱི་དམ་བཅའ་དང་། བཙུང་ལྷན་འདས་ཀྱི་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་ལྷ་པ་དངོས་སུ་བསྟན།
ཤེས་ལྷ་པ་ལྷགས་ལ་བསྟན། མདོ་བར་པས་དོན་ལྷ་པ་དངོས་སུ་བསྟན། ཤེས་ལྷ་པ་ལྷགས་ལ་
བསྟན། མདོ་བྱི་མས་དོན་ལྷ་པ་དང་ཤེས་ལྷ་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་

ཐལ། ཡུམ་འདི་ནི་བླ་པ་ཉེ་བར་གཞག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པ་དེས་ཞེས་ནུས་
དངོས་སུ་བསྟན། ཡུམ་དང་ཚོར་བ་དང་སེམས་དང་ཚོས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པས་དོན་ནུས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་མདོ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟན་བཅས་ཀྱིས་བསྟུས་ནས་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཡོད་
དེ། མེད་པའི་ནུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། ལམ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཞག། །ཅེས་པའི་
བར་གྱིས། ཡུམ་འདི་ནི་མ་མཆིས་པ། ཞེས་པ་དང་། ཡུམ་འདི་ནི་མི་གཡོ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་དངོས་སུ་བསྟན།

བླ་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། སུམ་ཅུ་ཅད་ཀྱང་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་
པའི་བར་གྱིས་ཡུམ་འདི་ནི་བླ་པ་ཉེ་བར་གཞག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཚོས་
ཐམས་ཅད་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མདོའི་ཆོག་སོ་
སོར་བྱེ་ནས་བསྟན།

རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྟག་བསྟུན་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལྷ་དང་བཙུངས་ཅེས་བསྟགས་སོ། །ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་མདོ་དང་མཐའ་གཉིས་པོ་དེས་ས་ཆོགས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་གོ་བྱས་པས་གཞུང་འདིས་ས་ཆོགས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་དངོས་སུ་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་བར་བྱེད་
པ་ལ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞེས་རབ་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཡིན་ཀྱང་
འདིར་མཐེན་གསུམ་གྱི་ནུས་པ་མཐའ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྟོང་འདོགས་ཀྱི་འཛིན་
སྟངས་ཀྱི་ལོག་སྟེགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དེ་སྟོམ་དགོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དཔལ་གཞོམ་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་
ཕྱིར་དུ་སྟོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དཔལ་གཞོམ་

པ་དང་། གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྐབས་གསུམ་པར་བཤད་
བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཚམ་པ་དེ་ཉིད་འདིར་ཚམ་རྫོགས་སྟེར་བའི་སྟོན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གཏན་
ལ་འབབས་པར་བྱེད་བའི་ཕྱིར།

མཁུན་གསུམ་བསྟུས་སྟོམ་གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། མཁུན་གསུམ་གྱི་ཚམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་
ཅ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྟེར་བའི་ཉམས་ལེན་དུ་བསྟུས་ནས་སྟོམ་པ་དེའི་
དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཚམ་པ་སྟོམ་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཚམ་མཁུན་གྱི་ཚམ་པ་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐབས་ཀྱི་ཆ་
རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་སྟོན་པ་ཉར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་མི་རྟག་པར་སྟོམ་པ་དེ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཚམ་པ་
སྟོམ་པ་ནས། ཡང་དེས་ཟེན་པའི་སྟོན་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་སྟོམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་
ཀྱི་ཚམ་མཁུན་གྱི་ཚམ་པ་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་མི་རྟག་པར་སྟོམ་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེས་དེ་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་སྟོམ་པ་དེ་འདྲ་བའི་གཞི་ཤེས་སྟོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཀྱང་
ཉར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་མི་རྟག་པར་སྟོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ།

ཚམ་བཤད་ལས། ཁ་ཅིག་དོན་ཚམ་དང་ཤེས་ཚམ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་བསྟོམ་བྱ་གང་ཡིན་
མི་མ་ཐུན་པ་སོ་སོར་འདོད་པ་ལ་ནི་སྟོང་པོ་བྱང་ཐད་ཀྱང་མེད་དེ། མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་བསྟོམ་བྱར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་མི་རྟག་པར་སྟོམ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ་མི་རྟག་པར་བསྟོམ་
བྱར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་དེ་རྟོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟོམ་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་གཞི་སྟེར་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཁུན་གསུམ་སྟོམ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་མི་འཐད་དེ། ཚམ་མཁུན་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དེས་དེ་སྟོམ་པས་ཉམས་
སུ་ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བརྟེན་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་

གཞུང་ལྷན་པ་ཀྱིས། ལྷན་མཁུན་སྤྱོད་པ་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷན་མཁུན་སྒོ་མ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ཀྱང་ལྷན་མཁུན་ཀྱི་ལྷན་པ་སྒོ་མ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དེ། ལྷན་མཁུན་ཀྱི་དོན་ལྷན་ཡིན་ན། ལྷན་མཁུན་ཀྱི་ལྷན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལུག་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་མཁུན་ཀྱི་དོན་ལྷན་ཡིན་ན། དེའི་ལྷན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ལུག་མོང་པའི་ལྷན་མཁུན་ཀྱི་ལྷན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དང་ལུག་མོང་པའི་ལྷན་མཁུན་ཀྱི་ལྷན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ལྷན་མཁུན་ཀྱི་དོ་བོར་སྤྱེས་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ལྷན་མཁུན་ཀྱི་དོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒོ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་སྤྱི་པ་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱུང་མ་བྱེད་པའི་སྒྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལྷན་མཁུན་སྒོ་མ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྒོ་མ་པ་མིག་གི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་སྒྲིབ་དོ་བོར་བསྐྱེད་ནས། སྒོ་མ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་པ།

༥ མེད་པའི་ལྷན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐེག་དམན་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྒོ་བ་པ་འཕགས་པའི་མཁུན་པ། འདིར་དངོས་བསྟན་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་པའི་མཆོད་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་བཞི་བཞི། ལམ་

བདེན་ལ་དམིགས་པ་བཅོ་ལྔ་ཡོད། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་སློབ་པ་
འཕགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ། འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་བྱེ་བྲག་གི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཟག་པ་མེད་པ་
དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། དམན་པའི་གནས་ནས་འཕྲོ་བ་
པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཉན་ཐོངས་འདུལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་བཞི་དང་། བྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤང་ཡང་བྱི་རོལ་
དོན་དུ་མེད་པ་མི་ལམ་སྐྱབས་ལྟན་སྤྲིག་སྤྲི་མིག་ཡོར་སྤྲི་མ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་སློམ་ལམ་ཟག་
བཅས་ལྟ། བྱི་རོལ་དོན་གྱི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་ཉན་ཐོངས་པ་མེད་པ་དང་། དད་སོགས་
ཀྱི་རྣམ་པ་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་དབྱེ་བའི་སློམ་པ་མེད་པ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་རོ་སྤྱོད་བའི་སློམ་པ་མེད་པ་དང་།
རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟེན་ཉམས་པ་མེད་པའི་གཡོ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློམ་ལམ་
ཟག་མེད་དུག་དང་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་བསྟན་
པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། གཟུགས་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སློམ་པའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པས། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་གཏན་ལ་འབེབས་རིགས་
པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་རང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་མེད་
དེ། རྣམ་གཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་སུ་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུངས་

པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་གཞག་གི་ཉེན་སོ་སོར་ངེས་པར་བྱས་ནས་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་
མ་འདྲེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་
པོ་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་
རྣམ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་གང་ཞིག །གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་ལ། གཞི་ཤེས་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་མ་ཁུབ་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཁུབ་ན། དེའི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་སྤྱག་ཀྱན་གྱི་
རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་ཡང་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པར་འགྱུར་པའི་སྟོན་ཡོད་པའི་བྱིར། འོན་ཏེ། ཡང་
ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདིར་འཆད་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
པར་གྱུར་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་འདིར་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་
དམིགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་གྱུར་
པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གྱུར་འདིར་གཏན་ལ་མ་ཐབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་ན་སངས་
རྒྱུ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཇུས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཡང་གཏན་ལ་ཐབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། འདོད་པ་ཁོ་ན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྐབས་གང་དུ་ཡང་རྣམ་རྟོགས་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཞིག་མ་བསྟན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་གཞི་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་རྣམ་རྟོགས་སྤྱོད་པས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་ཉམས་སུ་ལེན་
ཚུལ་མ་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་ཤེས་མ་བསྟན་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་
ལམ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་མི་སྟོམ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་སྟོམ་ལམ་དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་སྟོམ་ལམ་ཡིན་ནམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་ཡིན་པ་དག་ལས་
 གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རིགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས། ཤེས་
 མཐོང་གི་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་མི་
 རིགས་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས་གྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྟོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་
 གྱིས་བསྟོམས་པས་ཤེས་མཐོང་གི་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ལམ་དུ་གསུངས་པ་དང་། སྟོམ་ལམ་
 གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྟོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་བསྟོམས་པས་གནས་ནས་འདའ་བའི་
 ལམ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། སྟོམ་ལམ་དུ་སྟོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་
 ཚུལ་དུ་མི་བསྟོམས་ཀྱང་སྟོམ་པ་ཅམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ།

༥ རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། མཁྱེན་གསུམ་གང་
 རུང་གི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱང་འཕགས་གྱི་མཁྱེན་པ། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ལམ་
 ཤེས་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་སོ་སྤྱག་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་
 པ་བརྒྱད། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་བདུན། སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་
 ལྔ། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། འགོག་
 བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི། གཞིར་བཟུང་ནས། དེ་ལ་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མིག་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་
 བ་སོགས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་འབྱེད་པ་དང་། འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མིག་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་བ་
 སོགས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་འགོག་པ་ཞི་བ་སོགས་འབྱེད་པ་གང་རུང་གི་སྟོ་
 རས་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་རྣམ་བཤད་ལས། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་གཞིར་

བཟུང་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་མེ་བུར་གྱི་འི་མ་
དང་བུལ་བ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་སོགས་སུ་བསྐྱབ་པ་གང་བྱས་ཀྱང་དོན་འདྲ་བར་མངོན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་བྱུང་སྟེ།
འགྲེལ་བ་ལས། ལམ་ཤེས་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
བ་ཤིན་ཏུ་མ་སྤངས་པའི་བྱིར། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཀྱན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེས་དུག་གསུམ་གྱི་ཞེན་
ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དང་པོ་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྩ་ས་
ཡོད་དུ་ཞེན་ནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཆགས་སྤང་སོགས་སྟེ་བས་དང་པོའི་རྩ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དུག་གསུམ་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་མ་
ཡིན་ཏེ། དུག་གསུམ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དུག་གསུམ་གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ།

༥ བན་བ་ཉིད་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་
པ་ཡར་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་ འདིར་བསྟན་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་བག་ཆགས་
དང་བཅས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར།
ཐག་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་དག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབྱེ་ན།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་བདུན། བྱང་སེམས་
ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་བཞི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སངས་འཕགས་ཀྱི་སྤྱགས་རྒྱད་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན་སོ་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། ཡང་དེ་དང་
སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱན་མོང་བའི་རྣམ་ཐར་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་མི་འགལ་
ཏེ། རྣམ་གཞག་གི་ཉེན་སོ་སོར་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་
ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་མཁུན་པ་གསུམ་དུ་འབྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་མཁུན་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་ཡར་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཁུན་
པ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་མ་ཕྱེན་མཁུན་པ་གསུམ་སོ་ལམ་གང་གི་
གནས་སྐབས་སུ་རང་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྒྲོམ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་མཁུན་གསུམ་གྱི་
ཡོན་ཏན་ནི་ཡར་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དངོས་སོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལམ་ལ་ཞེས།
བླ་པ་ཉེར་གཞག་ཆོགས་ལམ་ནས་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་

གྱིས་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བླ་པ་ཉེར་གཞག་མཆན་ཉིད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་པར་ངེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན།

ཁ་ཅིག་རང་གི་སྡེ་ཚན་མཆན་ཉིད་པ་དང་། རང་ཚན་མཆན་ཉིད་པ། ཉེར་ལེན་མཆན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་མེད་དང་། བསྐྱེད་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་པ་རྣམས་ལས། དང་པོ་གཉིས་པོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་གི་སྡེ་ཚན་མཆན་ཉིད་པ་དང་ནང་ཚན་མཆན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མ་པའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་འཕགས་པ་འོག་མ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབས་བརྟུའི་ཉེར་ལེན་མཆན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲའི་སངས་འཕགས་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ཉེར་ལེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཉེར་ལེན་སྔ་མ་ལས་བྱུང་བས་བྱུང་བས་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་ཤེས་མིན་པས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་ཕྱིར་ཡང་བྱུང་། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་མི་འཐད་དེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབས་བརྟུ་པོ་འཕགས་པ་འོག་མ་དང་བསྐྱེད་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བྱང་སེམས་གྱིས་ཀྱང་སྒྲོ་མ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲོ་མ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བརྟུ་སྒྲོ་མ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་བརྒྱ་དང་བརྟུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ། ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་རྣམ་

མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་
ཉིད། མཚན་གཞི་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོབས་བཅུ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ཁོ་ན་རེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་པོ་ཚས་ཅན། ཐུན་མོང་བའི་
རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མི་ཉག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚས་ཅན། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་
དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་ཁས།

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྟེང་རྣམ་གཞག

༥ བླ་པ་ཉེར་གཞག ཅས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྟེང་རྣམ་གཞག་
བཤད་པ་དང་། སྡེ་ཚན་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱོད་ན། ས་མཚམས། དབྱེ་
བ་བསྐྱ་བ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། བླ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་སོ་བདུན་པོ་དེ་ལ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
མཐར་ཐུག་དེ་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། །བྱང་ཆུབ་དེ་དང་མཐུན་ཉིད་ཕྱིར། །སུམ་ཅུ་
ཅ་བདུན་དེ་ཕྱོགས་མཐུན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཛོད་པ་བ་རྣམས་ནི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་ཚོགས་ལམ་དང་། ཡང་དག་སྟོང་

བ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཀང་པ་དབང་སྟོབས་གཉིས་སྤྱོད་ལམ་བྱོན་སོགས་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
འཛོག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་སྟོམ་ལམ་དང་། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མཐོང་ལམ་ནས་
འཐོབ་པར་བཞེད་དེ། མཛོད་ལས། སྡེ་ཆོན་བདུན་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །ལས་ནི་དང་པོ་པ་དག་
དང་། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་བྱུན་ནམས་དང་ནི། །སྟོམ་དང་མཐོང་ལ་རབ་ཏུ་བྱེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

རང་ལུགས་ལ། བྲན་པ་ཉེར་གཞག ཡང་དག་སྟོང་བ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཀང་པ་གསུམ་ཆོགས་
ལམ་ཆུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ནས་ཐོབ། དབང་པོ་ལྷ་བྱོན་ནས། སྟོབས་ལྷ་བཟོད་པ་ནས།
བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མཐོང་
ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ནས་ཐོབ་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཐོབ་སྐལ་ཅིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
གྱི། ས་མཆོམས་ངེས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ཆུང་དུ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་
སྟོང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྡེ་ཆོན་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེན་བདུན། རྒྱས་པར་དབྱེན་སོ་བདུན་ཡོད་ཅིང་།
རྗེས་གྱི་སྟོན་པ་བསྐྱུ་ན་བཅུར་འདུ་སྟེ། དད་པའི་དབང་སྟོབས་གཉིས་དད་པས་རྗེས་སུ་འདུས།
ཡང་དག་སྟོང་བ། བཙོན་འབྲས་གྱི་དབང་སྟོབས་གཉིས། ཡང་དག་པའི་ཚོལ་བ། བཙོན་འབྲས་
ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་ནམས་བཙོན་འབྲས་གྱི་རྗེས་དང་། བྲན་པའི་དབང་སྟོབས་
གཉིས། ཡང་དག་པའི་བྲན་པ། བྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་ནམས་བྲན་པའི་རྗེས་སུ་
འདུ། བྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། ཤེས་རབ་གྱི་དབང་སྟོབས་གཉིས། ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་འབྱེད་ཡང་
དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ནམས་ཤེས་རབ་གྱི་རྗེས་སུ་འདུ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་
ཀང་པ་བཞི། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་སྟོབས་གཉིས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག
ཡང་དག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནམས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྗེས་སུ་འདུ། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་

ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྩས་སུ་འདྲ། དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དགའ་
བའི་རྩས་སུ་འདྲ། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་རྟོག་པའི་རྩས་དང་། ཡང་དག་པའི་ངག་ ཡང་དག་པའི་
ལས་ཀྱི་མཐའ། ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྩས་སུ་འདྲ། འིན་ཏུ་
སྦྱངས་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་འིན་སྦྱངས་ཀྱི་རྩས་སུ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས།
མིང་གི་སྟོན་རྩས་སུ་བཅུ། །དད་དང་བཙུན་འབྲུས་བྲན་པ་དང་། །ཤེས་རབ་ཉིང་འཛིན་བཏང་
སྟོམས་དགའ། །རྟོག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འིན་ཏུ་སྦྱངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྲན་པ་ཉེར་གཞག་

༄ གཉིས་པ་ལ། བྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་སྡེ་ཆུན་སོགས་བདུན་ལས། དང་པོ་ལ། བྲན་པ་ཉེར་
གཞག་གི་དམིགས་པ། རོ་བོ། གོགས། སྟོམ་ཚུལ། སྟོམ་པའི་དགོས་པ། སྤྲོད་ན་རོ།

དང་པོ་དམིགས་པའི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལུས་ཆོར་སེམས་ཆོས་བཞི་དེའི་
དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་ཕྱིའི་ལུས། རང་གི་ལུས། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ལུས་སོགས་
གསུམ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སྦྱེས་བྱའི་དབང་པོའི་ཆོགས་
པས་ཟེན་པའི་མིག་དབང་སོགས་རང་གི་ལུས་དང་། དེས་མ་ཟེན་པའི་གཟུགས་སྤྲོ་སོགས་ཕྱིའི་
ལུས་དང་། དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ལུས་དང་། དེའི་སྟེང་གི་ཆོར་བ་གསུམ། སེམས་
གསུམ། ལྷན་མིན་འདྲ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རང་གི་ཆོར་
བ་སོགས་སུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་དམིགས་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ལུས་བདག་གི་གནས་དང་། ཆོར་བ་ལོངས་སྟོང་ཀྱི་གཞི་དང་། སེམས་བདག་གི་རོ་བོ་དང་།
ཆོས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་བ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་གཞིར་ཞེན་པའི་སྟོན་གང་ཟག་གི་བདག་
ཏུ་ཞེན་པས་དེ་དག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ནི་བྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཅི་རིགས་

པར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། བླ་པ་ཉེར་གཞག་གཤམ་རབ་སྟེ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བརྟུས་
ལས། རོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། །གཤམ་རབ་དང་བླ་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཙོ་ཆེ་
བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དེར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱང་རྣམས་
ཀྱང་དེ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། གཙོ་བོ་སྟོས་པ་དེ་དག་ནི། །སྒྲིབ་བྱང་ཡོན་ཏན་ཀུན་
ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་གི་གཞལ་བྱའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་སོ་སོར་དབྱེད་པའི་དོན་བླ་
པས་མི་བརྟེན་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་སྒྲིབ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ལྟ་བའི་ཆར་གཏོགས་གྱི་མཁུན་པ།
བླ་པ་ཉེར་གཞག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་བླ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་བཞི་ཡོད།
གྲོགས་གྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་དེའི་
གྲོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། གྲོགས་གང་ཞེ་ན། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིབ་ཚུལ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལུས་མི་གཅང་བ་དང་། ཆོར་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་བ་དང་།
སེམས་མི་རྟག་པ་དང་། ཆོས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་སྤང་བྱ་དང་། རྣམ་བྱེད་གི་ཆོས་རྣམས་
སྤང་བྱར་སྒྲོམ་པ་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
སྤྱད་བསྐྱེད་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྲོང་ཞིང་བདག་མེད་པར་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། བླ་པ་
ཉེར་གཞག་བསྒྲོམ་པར་བྱ། །ལུས་ཆོར་སེམས་དང་ཆོས་རྣམས་ལ། །མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོངས་
བརྟགས་པས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཡང་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལུས་
མི་གཅང་བ་སོགས་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་པ་སོགས་དང་བདེན་པས་སྦྲོང་བར་གཤམ་རབ་
གྱིས་རྟོགས་ནས་བླ་པས་དེ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་སྒྲིམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་མི་སྤྲུག་པ་སྒྲིམ་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། དེ་ལ་འབྲུག་པ་མི་སྤྲུག་པ། །དབྱུགས་རྒྱུ་འབྱུང་བ་བླ་པ་ཡིས། །འདོད་ཆགས་རྣམ་རྟོག་ལྷག་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་མི་སྤྲུག་པ་སྒྲིམ་ཚུལ་ལ་ཡང་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་སྒྲིམ་ཚུལ་དང་། སྤྱིའི་གཉེན་པོ་སྒྲིམ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རི་ལྟར་སྒྲིམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་དྲར་ཁོད་ཀྱི་རོ་རྣམ་པར་དམར་བ་དང་། བརྗོད་པ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་བདག་གི་ལུས་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་འདི་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་མཆན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ལས་མ་འདས་སོ་སྟེ་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར།

སྤྱིའི་གཉེན་པོ་ཞེང་རུས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ལས་དང་པོ་བས་སྒྲིམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དབྱལ་བའི་དབྱུས་སུ་སྤྲོ་བའོད་དེ་མཐེབ་གང་ཅམ་གྱི་རུས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིམ་ཞིང་། དེ་ཡང་ལུས་རིལ་བུའི་བར་དུ་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྲབ་པར་སྒྲོས་ཏེ་སྒྲིམ་ཞིང་སྤྲོ་ཡང་མཐེབ་གང་ཅམ་གྱིས་རུས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བསྐྱས་ཏེ་བསྒྲིམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཀེང་རུས་ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ། །རུས་པ་རྒྱ་མཚའི་བར་དུ་ནི། །སྒྲི་ཞིང་སྤྱད་པས་ལས་དང་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དབྱེད་པ་ཅུང་བད་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྲར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲོ་བསྐྱ་བསྐྱ་བསྐྱ་ནས་ཐོད་བྱེད་ཡན་ཆད་ཀྱི་རུས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཀེང་རུས་ནས་ནི་ཐོད་བྱེད་བར། །བཏང་བས་སྤྱང་བ་བྱས་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡིད་བྱེད་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་གི་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྒྲོ་བསྐྱ་སྤྲར་ལྟར་བསྐྱ་བསྐྱ་ནས་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

མཛོད་ལས། སྒྲིན་མའི་བར་དུ་སེམས་འཛིན་པས། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་སྐྱེ་ཞིང་
ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་བན་པ་ཉེར་གཞག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཞི་
གནས་བྱུང་བར་བྱུང་པ་ཡིས། །བན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒྲོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མདོར་བསྟུན། བན་པ་ཉེར་གཞག་སྒྲོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། བདེན་བཞིའི་སྒྲང་དོར་གྱི་གནས་ལ་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེད་ནས་བན་པས་མི་བརྟེན་བར་འཛིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བན་པ་ཉེར་གཞག་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། བདེན་བཞིའི་སྒྲང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཉེན་པོར་བཞི། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ལུས་མི་གཙང་བར་སྒྲོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་གནས་ངན་ལེན་
གྱི་ངོ་བོར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་སྒྲོན་ས་སྟུག་བདེན་ཤེས་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་འབྱུང་། ཆོར་བ་བན་
པ་ཉེར་གཞག་སྒྲོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོར་བས་སྲིད་པ་འདྲེན། དེས་འཁོར་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་མཐོང་
ནས། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་སྤང་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་འབྱུང་། སེམས་མི་རྟག་པར་སྒྲོམ་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སེམས་སྤང་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་སྐྱེ་འཛིག་བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ་སེམས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་སྟུག་ཀུན་འགགས་
པའི་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བུས་སུ་མཐོང་ནས་འགོག་པ་ཐོབ་བྱར་ཤེས་པ་འབྱུང་། ཆོས་བན་
པ་ཉེར་གཞག་སྒྲོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོར་བྱ་དང་རྣམ་བྱང་གི་
ཆོས་རྣམས་སྤང་བྱར་དམིགས་པའི་སྒྲོན་ས་སྤང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཅིང་ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟེན་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། གནས་ངན་ལེན་
ཕྱིར་སྲིད་རྒྱའི་ཕྱིར། །གཞི་ཡི་ཕྱིར་དང་མ་ཚོངས་ཕྱིར། །བདེན་པ་བཞི་ལ་འཇུག་བྱ་བས། །བན་པ་
ཉེར་གཞག་སྒྲོམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བན་པ་ཉེར་གཞག་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱ་

མཆན་ཡོད་དེ། ཤིང་ག་ལགས་པ་བྱེད་ཅས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་དབྱེད་ནས་བྲན་བས་མི་བརྗོད་པར་འཛིན་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར།

ཡང་དག་སྟོང་བ།

༥ གཉིས་པ་ཡང་དག་སྟོང་བའི་སྡེ་ཆན་ལ། དམིགས་པ་སོགས་དྲུག་ལས། དམིགས་པའི་
བྱེད་པར་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེ་འགྲུར་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེ་
འགྲུར་རྣམས་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རོ་སོ་ནི་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་
རྒྱུད་ཀྱི་རང་གི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་སྟོ་བའི་ལྟ་སྟོད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
ལྟ་བའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་མཁུན་བ། ཡང་དག་སྟོང་བའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེད་ན་མི་དགེ་བའི་
ཆོས་སྐྱེས་པ་སྟོང་བ་སོགས་བཞི་ཡོད། གསུམ་པ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞིན།

བཞི་པ་ལ། མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་སྟོང་བའི་བྱིར།
འདུན་པ་སྐྱེད་དོ། །འབད་དོ། །བཙོན་འགྲུས་ཚུམ་མོ་རབ་ཏུ་འཛིན་ཏོ། །རབ་ཏུ་འདུག་གོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་མཐའ་མ་འདི་ནི་བཙོན་འགྲུས་
སྒྲོམ་པ་གནས་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། འདུན་པ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་
སྟུ། །རྣམ་འབྱོར་རྒྱ་མཆན་བཅས་སྒྲོམ་བ། །ཡང་དག་སྟོང་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །གཉེན་པོ་ཞེས་
ནི་ངེས་པར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོམ་ཚུལ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ།
ཐོག་མར་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་འདུན་པ་སྐྱེད། དེ་ནས་སྒྲུང་དོར་ལ་འབད་པས་བཙོན་འགྲུས་
ཚུམ། ཇི་ལྟར་ཚུམ་ན་བྱིང་བ་སྐྱེས་ན་དགོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་བྲན་པའི་སྟོན་ས་སེམས་
གཟེངས་བསྟོད་དེ། དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པར་བྱེད། རྟོད་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་འཁོར་བའི་
ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ས་སེམས་འཕང་སྤྲད་དེ་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་

འཛོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

མདོར་བསྟན་ན། ཡང་དག་སྤོང་བ་སྒྲིམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤོང་དོར་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞི་ལྷན་ཟུང་འབྲེལ་སྒྲིམ་པ་ལ་བཅོམ་འབྲུག་ཚུལ་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུ་པ་སྒྲིམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྤྱིས་པ་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་ལ་དེ་བཞི་པོ་ལ་ཡང་དག་སྤོང་བ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྤྱིས་པ་སྤོང་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་དོས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩ་འཁུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ།

༥ གསུམ་པ་རྩ་འཁུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བཤད་པ་ལ། དེའི་དམིགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུག་པར་འབྲུར་པའི་སྤྱལ་སྤྱར་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ནམས་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་བཤད་དེ། མཛོད་ལས། རྩ་འཁུལ་རྒྱུ་ལ་ཉིང་འཛིན་ཏེ། །ཞེས་དང་། ཀྱན་བརྟུས་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། མཛོད་ལས། གཙོ་བོར་སྒྲིམ་པ་དེ་དག་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཡང་དག་སྤོང་བ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱར་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས། རྩ་འཁུལ་གྱི་རྒྱུ་ལའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ཁོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་དབྱེ་ན། འདུན་པའི་རྩ་འཁུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ། བཅོམ་འབྲུག་ཀྱི་དེ། སེམས་པའི་དེ། སྤྱོད་པའི་རྩ་འཁུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་དང་བཞི་ཡོད། དེ་བཞིའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་གྲུས་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རིག་པ་

དང་། ཏྲག་སྒྲོར་ལ་བཏེན་ནས་དེ་དང་། སྒོན་ཏིང་རེ་འཛིན་གོམས་པ་ལ་བཏེན་ནས་དེ་དང་།
གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་མཐུ་ལ་བཏེན་ནས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རིག་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གྲོགས་སྤར་བཞིན།

བཞི་པ་སྒོམ་ཚུལ་ལ་སྐབས་འདིར་རྩ་འབྲལ་གྱི་ཀང་པ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཞི་གནས་སྒོམ་
ཚུལ་གནད་གཅིག་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས་བཤད་ཚུལ་དང་། དབྱས་མཐའ་
ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་བྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཉེས་པ་ལྡེ་གཉེན་པོར་སྒྲོང་
བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བཏེན་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱས་མཐའ་ལས། ཉེས་པ་ལྡེ་སྒྲོང་འདུ་བྱེད་
བརྒྱད། །བསྟན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཏིང་རེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་གོགས་ཉེས་པ་དེ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཏིང་རེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་
འདུག་པའི་ལྷ་རོལ་དུ་ལེ་ལོ་ཉེས་པ། འདུག་པའི་ཆེ་གདམས་ངག་བརྗེད་པ་ཉེས་པ། སྒོམ་བཞིན་
པའི་ཆེ་བྱིང་ཁྲོད་ཉེས་པ། བྱིང་ཁྲོད་བྱང་བའི་ཆེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཉེས་པ།
ཏིང་རེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་དུ་གནས་པའི་ཆེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཉིད་ལས། ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་བ་ཁྲོད་པ་དང་། །འདུ་མི་
བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྡར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པོ་དེའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་བཙོན་
འབྲས་རྒྱ་འབྲས་བཞི། གདམས་ངག་བརྗེད་པའི་གཉེན་པོར་བྲན་པ། བྱིང་ཁྲོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་
དེ་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན། གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་གཉེན་པོར། གཉེན་པོ་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་དང་། ཏིང་རེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་དུ་གནས་པའི་ཆེ་གཉེན་པོ་
འདུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྟོམས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཙོན་
འབྲས་རྒྱ་འབྲས་བཞི་པོ་དེ་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་འབྲུལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དད་པ་འདུན་པའི་རྒྱ། འདུན་

པ་བཙུན་འགྲུས་གྱི་གནས། བཙུན་འགྲུས་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་དངོས། ཤིན་སྦྱངས་བཙུན་འགྲུས་
 གྱི་འབྲས་བྱར་བྱེད་ཅིང་། ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གློམ་
 རིམ་ལས། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་བྱང་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་སྤྱི་བ་
 པ་མཐའ་དག་སེལ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཉེན་པོ་ལ་
 ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཤིན་ཏུ་ཡང་ཡོད་དོ།

དེ་སྐད་དུ་ཡང་དབུས་མཐའ་ལས། གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། །རྒྱ་དང་འབྲས་བྱེད་
 དུ་ལོ། །དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་། །བྱིང་དང་གློད་པ་རྟོག་པ་དང་། །དེ་སྤོང་མངོན་པར་
 འདུ་བྱེད་དང་། །ཞེ་ཆེ་རྣལ་དུ་འཛོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས་རྟེན་བསམ་
 གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་། རབ་དབྱེ་སྤར་བ་ཤད་པ་བཞི་དང་། ཐབས་བཞི་དང་། འབྲས་བྱེད་མངོན་
 པར་འགྲུབ་པ་དུག་གིས་སྒྲོན་པ་བསྟན་ཏེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། བརྟན་པ་རྣམས་གྱི་རྩ་འགྲུལ་
 གྱི། །ཀར་པ་མཚན་ཉིད་མཚོག་ལྷན་བཞི། །བདག་ཉིད་དང་ནི་གཞན་དག་གི། །དོན་ཀུན་བསྐྱབ་པའི་
 ཕྱིར་སྤྱོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་གྱི་ནང་ནས་དང་པོ་གསུམ་
 འབད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། ཤིན་སྦྱངས་པན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས། དཔ་ཤེས་བཞིན་གཉིས་
 གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། སེམས་པ་བཏང་སྟོམས་གཉིས་གཉིན་པོའི་ཐབས་དང་བཞིས་འབྲས་
 བྱེད་མངོན་པར་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །དུག་པ་ནི་ཡུལ་མཐོང་བ་སྤྱན་ལྷ། གདམས་ངག་ཉན་པའི་རྒྱ་མངོན་
 ཤེས་དུག། རྩ་འགྲུལ་གྱི་ཅེ་ག། གློན་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོན་པ་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་གྱི་བྱ་
 པ་བྱེད་པ། དབང་བཅུ་འཛོལ་པར་བྱེད་པ། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱེད་སྟོབས་དང་མི་འཛིག་པ་རྣམས་
 ཡིན་ཏེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། བསམ་གཏན་པ་རོལ་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དག་དང་
 ཐབས། །རྣམ་བཞི་མངོན་པར་སྐྱབ་པ་ནི། །རྣམ་པ་དུག་ཏུ་བརྗེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱལ་སྦྱར་སྤྲོ་ཆོགས་འགྲུབ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་

ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་རྩ་ལ་སྤྱང་གཞན་འདུན་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འུག་པ་སྤྲོད་ན་
ལ། དེ་ལ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྩ་འབྲུལ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཉིན་
བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དབང་པོ་ལྔ།

༥ བཞི་པ་དབང་པོ་ལྔ་ལ་དམིགས་པ་སོགས་རྣམས་པ་འུག་ལས། ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་
བྱས་ན་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བྱང་ཆུབ་
ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་སྐུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཐོས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ཞེ་གནས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལྷག་མཐོང་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་པོ་
དེས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་དང་ཐོས་མཆོག་
དང་། །ཞེ་གནས་ལྷག་མཐོང་དད་སོགས་ཀྱིས། །གཞི་ཡིན་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

སྦྱོར་ལམ་ཐོད་ཡན་ཆད་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་
གིས་བསྐྱུས་པའི་རང་འབྲས་འཕགས་ལམ་སྦྱེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་མཁྱེན་པ། འདིར་བསྟན་དབང་
པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་རྣམས་པ་ལྔ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་དད་པ། བཙུན་འབྲུམ། དན་པ། ཉིང་ངེ་
འཇིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྤྱར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་ཀྱས་སོ།

བཞི་པ་སྒྲོམ་ཆུ་ལ། ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བདེན་བཞིའི་སྤང་
དོར་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་བཙུན་འབྲུམ། འདོར་ལེན་མི་བྱེད་
པའི་དན་པ། དེ་ལ་རྩ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན། དེ་ལ་དམིགས་པའི་སོ་སོར་དཔྱེད་པའི་ཤེས་

རབ་ཞུས་ཀྱི་མོད་ཀྱི་སྟོན་དང་བུལ་བར་བྱས་ནས་སྒྲིམ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ན་ཡུལ་ལྷ་པོ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དང་བ་དང་འདོད་པའི་དད་པ། སྟོ་བའི་
བཅོན་འགྲུལ། ཆོག་དོན་མི་བཟེད་པའི་བྲན་པ་ཅེ་གཅིག་པ་ཞུས་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་ཞུས་འབྱེད་
ཞུས་ཀྱི་མོད་དང་བུལ་བར་བྱས་ཏེ་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ།

ལྷ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་སྦྱར་དུ་ཉོགས་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་བཞི་རྣམས་པའི་
དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱག་པ་ལ། དེ་ལ་དབང་པོ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྒྲིམ་
སྦྱར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་ས་རང་འབྲས་ཞུས་བྱང་བདེན་པ་སྦྱེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སྟོབས་ལྷ།

༥ ལྷ་པ་སྟོབས་ལ་ཞུས་པ་རྒྱག་ལས། གཞན་ཞུས་པ་ལ་ཆེར་དབང་པོ་དང་མཚུངས་ཤིང་།
འོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་དད་སོགས་དབང་པོ་
ལྷ་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་ཤིང་མ་དད་པ་སོགས་ཀྱིས་བཟི་མི་ཁུས་པ་དང་། རང་འབྲས་འཕགས་
ལམ་སྦྱེད་པ་ལ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཡེ་ཤེས། འདིར་བསྟན་སྟོབས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
དེར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྷ་ཡོད། ལྷ་པོ་འདི་ཞུས་དབང་སྟོབས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
དབང་པོ་མ་ཡིན་ཀྱང་སྦྱོར་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། དབང་
སྟོབས་གཉིས་ལ་རྩལ་རིགས་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་རྒྱད་ལ་ཡང་དད་སོགས་
དབང་པོ་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོབས་པ་འཕགས་པ་ཞུས་ལ་དད་སོགས་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱུག་གི་བྱད་
པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་གང་ཞེ་ན། གཉིས་ཀའི་མཉམ་གཞག་གི་ཆེ་མི་མཐུན་སྟོགས་

མ་དད་པ་སོགས་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྲུག་པར་མཚུངས་ཀྱང་། རེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དད་
 སོགས་རྒྱས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་དད་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྗེ་རྒྱས་མི་
 རྒྱས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཟུས་ལས། དབང་པོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟོབས་ཆམས་
 ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་འདི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རིམ་བཞིན་བསྐྱབ་པས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་
 སྟོབས་ཆམས་སོ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་ཆུང་བས་ཀྱང་། །དེ་
 དག་ཉིད་ལ་སྟོབས་ཞེས་བྲ། །ཞེས་དང་། མདོ་ལས། ཆུང་དུ་དང་ཆེན་པོའི་བྱེ་བྲག་གིས་བརྗེ་བ་
 དང་བརྗེ་བ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བརྗེ་བ་དང་མི་བརྗེ་བའི་དོན་ཡང་། མ་དད་པ་སོགས་སྐྱེས་པའི་ཆེ་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་
 ན་དེ་མ་ཐག་ཞི་རྒྱས་མི་རྒྱས་ལ་བྱེད་དེ། གོང་གི་ལུང་རྣམས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་བྱིར།

ལྷ་པོ་དེ་ལ་སྟོབས་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
 འཛོམས་པ་དང་། རང་འབྲས་རྣམ་བུར་བདེན་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར།

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག

༥ སྤྱག་པ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ལ་རྣམ་པ་སྤྱག་ལས། བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་
 གི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་ངོ་ཐོར་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཆ་ནས་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་
 པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ངོ་ཐོ་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་སོགས་བདུན་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་
 རང་གང་ལ་ལྡན་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་གང་རུང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་

པའི་ཡེ་ཤེས། དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ ཆོས་རབ་
ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཡང་དག་གི་དེ། བཙུན་འགྲུས་ཡང་དག་གི་དེ། དགའ་བ་ཡང་དག་གི་དེ། ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས་པ་ཡང་དག་གི་དེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་གི་དེ། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་
ལག་དང་བདུན་ཡོད།

བདུན་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ལ་མཚོན་ན། དེའི་ཆོག་པ་པོ་ཡོད་པའི་དྲན་པས་སྟོང་ཉིད་མི་བརྟེན་བར་བྱེད་
པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་དབྱེད་སྟོམ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་
ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱེད་པར་བྱེད་པས་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ བཙུན་
འགྲུས་ཀྱིས་ལམ་གོང་མར་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པས་ངེས་འབྱུང་གི་ཡན་ལག་ དེ་ན་ཡོད་
པའི་དགའ་བ་དེས་བྱང་སེམས་དེ་རྣམས་ཆོས་པར་བྱེད་པས་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཞིང་།
ཕྱི་མ་གསུམ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་ཡོད་པའི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་འདྲེ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་གཞིའི་ཡན་ལག་ ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་
གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་དེ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ངོ་བོའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱིས་རིམ་བཤུ་བཞིན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་
བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་བའི་གཞི་དང་། གནས་དང་། རོ་བོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
རང་བཞིན་ཡན་ལག་གནས་ཡན་ལག་ །གསུམ་པ་ངེས་འབྱུང་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་བ་པན་ཡོན་
ཡན་ལག་ཡིན། །རྣམ་གསུམ་ཉོན་མོངས་མེད་ཡན་ལག་ །ཅེས་དང་། དབུས་མཐའ་ལས། འདི་ལ་
གཞི་དང་གནས་དང་ནི། །རོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཁོར་
དུ་གྱུར་པའི་དྲན་སོགས་བདུན་པོ་འདི་འཁོར་སྦྱར་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་

ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་བྲན་པ་དེས་ཤེས་བྱ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་ཞིང་གཙོང་པར་བྱེད་པས་ན་འཁོར་
ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས། ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱལ་འབྱེད་ཀྱིས་པས་སྒོལ་ལྟ་བུའི་བདེན་འཛིན་
ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་མཆན་མ་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་སྒྲང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས། བཙོན་
འབྲས་དེས་དགོ་བའི་བྱ་བ་སྦྱར་དུ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པས་ཏྲ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས།
དགའ་བས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲང་བ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་འདོད་པ་སྦྱབ་པས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་
མཚུངས། ཤིན་སྦྱངས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་སྟེར་བས་བཙུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས།
ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱིས་སྦྱལ་བ་སྦྱར་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་འབྱོར་བ་ཉེ་བར་སྦྱེ་བས་བྲིམ་བདག་རིན་
པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས། བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་དགོ་བའི་དམིགས་པ་ལ་རྩི་ལྟར་འདོད་
པ་བཞིན་གནས་པར་བྱེད་པས་སྒོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་སྐད་དུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཤེས་བྱ་མ་རྒྱལ་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར། བྲན་པ་དག་ནི་ཀྱན་ཏུ་
སྦྱོད། །འདི་ཡི་རྒྱལ་འབྱེད་རྟོག་པ་ཡི། །མཆན་མ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་བྱེད། །འདི་ཡིས་
བཙོན་འབྲས་མ་ལུས་པ། །སྦྱར་དུ་རྟོགས་པ་བྱ་བྱིར་འཇུག། ཆོས་ཀྱི་སྒྲང་བ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར།
དགའ་བས་རྟག་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུང། །སྦྱིབ་པ་ཀྱན་ལས་ཐར་བའི་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་
བདེ་བ་ཐོབ། །ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་བསམས་པའི་དོན། །འབྱོར་བ་ཉེ་བར་སྦྱེ་བར་འབྱུང། །བཏང་
སྟོམས་ཀྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །འདི་ནི་རྩི་ལྟར་འདོད་བཞིན་གནས། །རྩིས་ལ་ཐོབ་དང་མི་རྟོག་
པའི། །གནས་པ་མཆོག་གིས་རྟག་ཏུ་གནས། །ཡོན་ཏན་ད་ལྟའི་སེམས་དཔའ་ནི། །འཁོར་ལོས་
བསྦྱར་བ་འབྲ་བར་འཇུག། །རྟག་ཏུ་རིན་ཆེན་བདུན་ལྟ་བུའི། །བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་རྒྱམས་ཀྱིས་
བསྒོར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ་སྤར་ལྟར་རོ། །

བཞི་པ་ལ། རྒྱལ་ཀྱན་གཉིས་སྤང་བྱ་དང་འགོག་ལམ་གཉིས་སྤང་བྱར་སྒོམ་པ་བྱང་ཆུབ་
ཡན་ལག་གི་སྒོམ་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བདེན་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་དེས་དབེན་པ་

འཚོལ་ཞིང་གནས། ཀུན་འབྱུང་གི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པའི་སློན་སྒྲུབ་ཀུན་འབྱུང་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་འཚོལ་ཞིང་གནས། འགོག་པའི་པན་ཡོན་བསམས་པའི་སློན་སྒྲུབ་གནས། བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བར་ཤེས་ནས་རྣམ་པར་སྤོང་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱར་བ་
སློམ་པ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་སློམ་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་མདོ་ལས། དཔེན་པ་
ལ་གནས་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་གནས་པ། འགོག་པ་ལ་གནས་པ། རྣམ་པར་སྤོང་
བ་ཡོངས་སུ་སྦྱར་བ་སློམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་སློམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་
པའི་བདུན་པོ་དེ་སློམ་པས་མཐོང་སྤངས་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ལ་བདུན་པོ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པའི་སློན་སྒྲུབ་དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

འཕགས་ལམ་ཡན་ལག

༥ བདུན་པ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ལ་དུག་ལས། དམིགས་པ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ།
མཉམ་ཇེས་སྤྲགས་གཅིག་པ་དང་མི་གཅིག་པ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞི་ལ་
དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སོགས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་
འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ། དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་
སོགས་བརྒྱད་ཡོད།

ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཡང་དག་
པའི་རྟོག་པ་ལ་དེའི་རྟོག་པ་དང་། ངག་ལ་དེའི་ངག་གིས་མ་བྱེད་མེ། སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་

པའི་ལྟ་བ་ཡོད་ཅིང། མདོ་ཡིན་ན་ཡང་དག་པའི་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པོ་དེའི་ངོ་བོ་དང་ཡན་ལག་ཏུ་འགྲུར་ཚུལ་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། མཉམ་ཐེས་སྤྱགས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་རྟོགས་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཙོད་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། གཙོད་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་། ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པས་ནི་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་རྗེས་ཀྱི་ཆེ་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཡང་དག་པའི་དག་ནི་རང་རྒྱད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་ལྟ་བ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་ནི་རང་རྒྱད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་ནི་རང་རྒྱད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་འདོད་པ་ཚུང་ཞིང་ཆོག་ཤེས་པ་ཡོ་བྱད་བསྐྱངས་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་སྟོང་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡན་ལག་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་ཡང་དག་པའི་བྲན་པ་ཡང་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གསུམ་ནི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དང་པོས་རྩ་ཉོན་སོགས་སྤྱིའི་གཉེན་པོ་བྱེད། གཉེས་པས་བྱིང་རྟོད་སོགས་ཉེ་ཉོན་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་གསུམ་པས་སྟོམ་འཇུག་གི་སྤྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་དབྱས་མཐའ་ལས། ཡོངས་སུ་གཙོད་དང་གོ་བྱེད་དང་། རྣམ་གསུམ་གཞན་ཡིད་ཆེས་བར་བྱེད། ཁྲི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་དེ་བརྒྱད་དེ། ལྟ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོད་བྱད་སྐྱངས། གཞན་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་འདོད། ཉོན་མོངས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་དབང་། ཁྲི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་འོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཡང་དང་པོ་ལ་ལྟ་བས་བྲབ་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད། གཉེས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། དེ་ལ་རྟོག་པས་མ་

བྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པའི་དག་སོགས་གསུམ་གྱི་
 རིམ་པ་བཞིན་དུ་དག་གི་རིག་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དང་། ལུས་གྱི་རིག་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དང་།
 ལུས་དག་གཉིས་ཀའི་རིག་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དང་། ལྷན་ཅིག་འབྲུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཕྱི་མ་
 གསུམ་ནི་སྤང་བྱ་གསུམ་པོ་དེའི་གཉིན་པོར་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུ་གི་བྱེད་པ། བཙོན་འབྲུས་
 ཉིང་རེ་འཛིན་མཚན་ཉིད་པ་ལ་འཛོག་གོ། མཛོ་སྤེ་རྒྱུ་ལས། དེ་ཡི་འོག་ཏུ་རི་ལྷ་བར། རྟོགས་
 པའི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་སྟེ། རྣམ་གཞག་རི་བཞིན་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་གཞག་ལ་འབྲུག་
 པ་དང་། ལས་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དག་དང་ལམ་དང་ནི། ཡོན་ཏན་བྱེད་
 པར་ཅན་གྱི་ནི། སྐྱིབ་པའི་གཉིན་པོར་སྒོམ་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱུད་པོ་དེ་བསྐྱུ་ན་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། རྟོག་པ། ཚུལ་བ།
 དན་པ་བཞི། ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཡང་དག་པའི་དག་ལས་གྱི་མཐའ། འཛོ་བ་གསུམ། ཚུལ་
 བྱེད་པའི་བསྐྱབ་པ། ཡང་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར་
 ཉེ། ཕྱི་མ་གཉིས་མཉམ་རྗེས་སྤྱགས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དེ་ལྟར་བཤད་གྱི་སྤྲ་མ་ལ་
 མཉམ་གཞག་དང་ཕྱི་མ་ལ་རྗེས་ཐོབ་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀའི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་
 དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྒོམ་ཚུལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བཞིན་ཡིན་ཉེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། སྒོམ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་
 ཡན་ལག་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒོམ་སྤང་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་དབྱེད་པར་བྱེད་པ་སོགས་སོ་
 སའི་བྱེད་ལས་གྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་སྤྱོད་སྟེ།

བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན་ལ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་གོང་གི་
 ལུང་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་དེ་གྲུབ་པ་ན་སོ་བདུན་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་

བ་ཡང་གྲུབ་སྟེ། རིགས་ཅན་གསུམ་གཤི་སྟོབ་བ་འཕགས་པས་བསྟོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྟོམ་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྟོམ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་བ་དེས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡན་
ལག་བདུན་སྟོམ་པའི་ཕྱིར། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་སྐུ་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་པ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ནི། རྟག་
ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་དེ་དང་། ལྷན་ཅིག་ཏུ་ནི་ཐོབ་པར་འདོད། རེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཆོན་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་བཤད་པའི་ལམ་བཞིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མདོན་པར་ཤེས་པ་
བྱུང་ལ་དཀའ་བའི་ལམ། མདོན་པར་ཤེས་པ་སྐྱར་ལ་དཀའ་བའི་ལམ། མདོན་པར་ཤེས་པ་བྱུང་
ལ་སྤྱོད་པའི་ལམ། མདོན་པར་ཤེས་པ་སྐྱར་བ་སྤྱོད་པའི་ལམ་བཞི་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚས་གྱི་གནས་
བཞིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། བརྒྱུ་སེམས་མེད་པ། གཞོད་སེམས་མེད་པ་ཡང་དག་པའི་བྲན་པ་
ཡང་དག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ།

༥ བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་། རྗེས་མཐུན་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་ལ།
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་གཉེན་པོའི་ལམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཐུན་མོང་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོམ་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་བཤད་པ་དང་། གསུང་རབ་ལས་
རྣམ་པར་ཐར་པ་སྟོང་ཉིད་སོགས་གསུམ་ཆོན་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རྣམ་ཐར་སྟོམ་གསུམ་གྱི་ཚས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཆེ་འདུས་བྱས་
ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་གཉིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོན་

པར་ཕྱིན་ཕྱི་དོན་སྐབས་བཞི་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ།

མེད་གྱི་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོང་
པ་ཉིད་གྱི་དམིགས་པ་དང་། བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་སྟོ་མཆན་མ་མེད་གྱི་དམིགས་པར་
འཛོག་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ། ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་ནི་རྣམ་པ་
བཞི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བཤད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་བཞི་ལ་
དམིགས་པའི་ཆེ་དམིགས་པར་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱག་བདེན་གྱི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་སྟོ་
སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་དམིགས་པར་འཛོག་ འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱུད་མཆན་མེད་གྱི་དམིགས་པར་
འཛོག་ སྤྱག་བདེན་གྱི་མི་རྟག་སྤྱག་བསྐྱལ་གཉིས། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་སྟོ་སྟོན་མེད་
གྱི་དམིགས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

མཛོད་པ་བཞི་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ཁོན་མཆན་མེད་གྱི་དམིགས་པ་དང་། སྤྱག་བདེན་
གྱི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་སྟོ་སྟོང་ཉིད་གྱི་དམིགས་པར་འཛོག་ རྣམ་པ་གཞན་རྣམས་སྟོན་མེད་
གྱི་དམིགས་པར་འཛོག་པར་བྱེད་དེ། མཛོད་ལས། མཆན་མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་
བདག་མེད་སྟོང་ཉིད་དུ། འཕྲུག་པའོ་སྟོན་པ་མེད་པ་ནི། རྟེ་ལས་གཞན་བདེན་རྣམ་པའོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་པོ་དེའི་དམིགས་པའི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། འདུས་
བྱས་རྣམས་ཀྱི་རོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་པོ་དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གསུང་རབ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྟོང་ཉིད་སོགས་གསུམ་དང་། སྟོང་
ཉིད་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོགས་གསུམ་དང་། སྟོ་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་གསུམ་གསུངས་པ་རྣམས་
གྱི་དོན་ཡོད་དེ། དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྟེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱག་བདེན་
གྱི་སྟོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་གའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་རིམ་པ་བཞིན་
དུ། རྣམ་པར་ཐར་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གསུམ་དུ་འཛོག་པ་དང་། སྟེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་

བདག་མེད་སོགས་ཉོགས་པའི་སྒོམ་བྱང་གི་མཁྱེན་པ་ཁོ་ན་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་སོགས་སུ་འཛོག་པ་དང་། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་བདག་མེད་ཉོགས་པའི་སྒོམ་བྱང་
 གི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་ཉིད་སོགས་སུ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་
 པ་བསྐྱ་བ་ལས། གང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་བྱེ་བྲག་མེད་
 པར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱང་པ་ཉིད་ཡིན་པར་
 བཟུང་བར་བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་བསྒོམས་
 པ་ལས་བྱང་པ་འཛིག་ཉོན་པ་དང་འཛིག་ཉོན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བཟུང་བར་བྱའོ། །གང་
 དུ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའི་སྒྲར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་འཛིག་ཉོན་ལས་འདས་པ་
 ཉིད་ཡིན་པར་བཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ཡང་སྲ་མ་སྲ་མ་ལ་བྱི་མ་བྱི་མས་མ་བྱུང་ཡང་། བྱི་མ་བྱི་མ་ལ་སྲ་མ་སྲ་མས་བྱུང་
 བོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ནས། སྟན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱེ་འཕགས་གང་རུང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་
 མེད་ཉོགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གང་རུང་གི་ལྟ་བའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ། སྟན་
 མོང་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་དང་། མཆན་མེད་སྟོན་མེད་གཉིས། ཉིང་དེ་
 འཛིན་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་གསུམ་དང་སྒོའི་སྒྲས་བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་མཆན་ཉིད་འཛོག་ཚུལ་
 ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་བྱེད་
 ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། མཆན་མེད་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདག་
 ལྟ་དེའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོན་
 མེད་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ལ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་སྟོན་པའི་གཉེན་པོའི་
 ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྟན་མོང་བའི་རྣམ་པར་སྒོ་གསུམ་སྒོམ་པ། བདེན་བཞི་མི་རྟག་

པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་སྐབས་བཞི་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ།

སོགས་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པ་སྒྲེས་བྱ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱད་སྟོང་བ་ལྟ་བུ་བཀའ་བཏགས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ་བཞི་འཕམ། ཆོས་ཀྱི་སྒོམ་བཞི་སྒོམ་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ཅིང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་གང་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་མེད་མི་རུང་ཡིན་པས། ཤིན་ཏུ་གཅེས་སོ།།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བྱང་
སྟོགས་སོ་བདུན་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་ཡིན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་
འཆད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཟེར་ན། འདི་ལ་འབྲུམ་གསུམ་པ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་སོ་བདུན་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་
དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྟན། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་སྒོ་གསུམ་པོ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པའི་
གསུམ་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་གསུངས།

འོ་ན་སོ་བདུན་པོ་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པའི་ཕྱིར་དང་། གསེར་འཕྲེང་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་
སྒྲིབ་སྟོང་བའི་ཕྱིར་དུ་སོ་བདུན་པོ་རྟོགས་པར་སྒོམ་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་
མ་ཐུན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན། སྒོ་གསུམ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་
སྟོང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒོམ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་ལམ་ཤེས་
ཀྱི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་། འདི་དང་སྟོང་ལམ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས།
གཞན་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡིན་གསུངས།

འོ་ན་སོ་བདུན་པོ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་ལམ་

ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། སོ་བདུན་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྤྱིབ་གཉིས་
སྤོང་བའི་ཕྱིར་དུ་རྫོགས་པར་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། སྤོང་ལམ་དང་གཉེན་པོའི་ལམ་སྟོན་པའི་གཞུང་
གཉིས་ཀྱང་ཆོས་པར་ཐལ། གཉིས་ཀུན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་
རྣམ་པ་སྟོན་པ་ཅེས་དུ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག འདིར་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོ་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མི་འགལ་ཟེར་ན།
དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་བའི་དངོས་ཟིན་དང་འགལ་སྤོང་ལམ་སྟོན་པའི་གཞུང་དང་ཆོས་སྟོན་
དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འགྲེ་རྟིག་ལས། འདི་ནི་མི་ཤེས་པ་སྤྱང་ངོ་ཞེས་གསུངས། དེ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་རྟོགས་རིགས་འགལ་བ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་
རྗེས་མ་སྟན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་སྟན་
གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་དགོས་སྟེ་དུ་དགོངས་པའི་སྟོན་དུ་སྤྱང་ངོ་།

སྟོང་པོ་རྒྱུན་རང་ལུགས་ལ། དེ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལམ་ཤེས་
རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྟན་མོང་བའི་རྣམ་ཐར་སྒྲོ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་གཞི་ཤེས་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟན་མོང་བའི་རྣམ་ཐར་སྒྲོ་གསུམ་
བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་སྟན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་ནང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སྟོང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་སྟན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། བྱང་
སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་སྟན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་སྟན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པ་དང་རྗེས་སུ་མ་སྟན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་
རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་སྟན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་
རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་སོ་བདུན་མཆོན་ཉིད་པ་ཆང་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྤྱལ་ལམ།

༥ སྤྱལ་པའི་ལམ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པ་མ་བཤེགས་པ་དང་བཤེགས་དག་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། རྟེན། རོ་བོ། དགོས་པ། སྤྱོད་ཅུངས་ལས།

དང་པོ་ལ། ལུས་རྟེན་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་སྟེ། གཟུགས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཐར་མའི་རྟེན་ལ་སྟེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི། རྟེན་ཅན་ལྷག་མ་མི་ལས་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སའི་དངོས་གཞི་ལས་མི་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་སྟེ་བ་དང་། དེ་ཡང་འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་སྟེ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཐེག་དམན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་བཞེད།

རང་ལུགས་བྱང་སེམས་སོ་སྟེས་ཀྱིས་ཀྱང་སྟོམ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས། ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སེམས་རྟེན་མཛོད་པ་བ་རྣམས་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་རོ་བོ་གཟུགས་མི་སྤྱུག་པ་སྟོམ་པའི་རྣམ་འབྱོར་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན། གསུམ་པ་གཟུགས་སྤྱུག་པ་སྤྱལ་པ་ལ་མ་ཆགས་ཤིང་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པར་བཞེད་དེ། མཛོད་ལས། རྣམ་པར་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །མི་སྤྱུག་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། །གསུམ་པ་ཐ་ན་དེ་མ་ཆགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་སེམས་རྟེན་ནི་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་བརྟུས་ལས། ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕམ་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཡང་རྩང་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་སྤྱུབ་པོ་

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་ལུང་འདིས་ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཐར་ཡོད་པ་གཙོ་དུ།

ཁ་ཅིག་འདིའི་སེམས་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞིས་བྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་
 ཉེ། ཉི་ལྷང་ལས། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་གདམ་ང་ཅན་དུ་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། ཉི་ལྷང་ལས། ལྷུ་ལ་པའི་ལམ་རྣམས་པ་གཉིས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམས་པར་མ་
 བཞིག་པ་ཉིད་ནི་བདག་ཉིད་སོ་སོར་བསམ་གཏན་ནས་གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམ་པར་འདུག་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། གང་གི་གཟུགས་ཁ་དོག་བཟང་སོ་
 དང་། ངན་པ་རྣམས་ལ་བསྟོར་ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེའི་དོན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་རང་ལུས་ལ་
 གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛོག་པ་སེམས་རྟེན་ལ་དགོངས་ཟེར། ཁ་ཅིག་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
 གཞི་ཐོབ་ན་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞིག་སྟོབ་ལ་དགོངས་ཟེར། དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། འདི་
 གཟུགས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་པོའི་སྐྱབས་སུ་བྱུང་བ་གང་ཞིག་དང་པོ་རྣམས་འགྱུར་པ་རང་ལུས་
 ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞིག་པའི་རྣམ་ཐར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་བརྒྱུག་ཏུ་མཉམ་པར་
 གཞག་སྒྲར་ཡང་ཡར་སོང་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་རབ་
 མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡིན་པས་དེའི་སེམས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
 དང་པོ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་འཛོལ་དགོས་པའི་དེ་ལ་
 དགོངས་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་
 ཀྱི་དངོས་གཞི་འཛོལ་དགོས་ཀྱང་དེ་ཅུམ་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་དེའི་སེམས་རྟེན་དུ་
 བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་རྟེན་ཀྱི་རྟེན་བརྟེན་པ་ལ་རྣམས་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་ངོ་ཐོ་གཅིག་པའི་རྟེན་བརྟེན་པར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་

ཀྱིས་སེམས་རྟེན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་སེམས་རྟེན་དེའི་ངོ་བོར་སྐྱེ་དགོས་
སུ་བྱ་བའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་སྤང་སྟེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་རྟེན་ལས་སྐྱེ་ན་
གཟུགས་དངོས་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་སློབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ་
བ་འཕེན་པ་ལ་སྟག་ཏུ་སྤང་བའི་ཕྱིར།

འོན་ཏེ་ལོག་སྟོམས་སྤྱིད་ཅེའི་སེམས་རྟེན་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་ཇེའི་སེམས་
རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། ཇི་ཏྲ་རིས་སྐབས་འགྲོའི་སེམས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་
གསུངས་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞིར་གྱུར་པའི་ལོག་སྟོམས་
མེད། དད་པ་དང་སྐབས་འགྲོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་སེམས་རྟེན་གྱི་རྟེན་བརྟེན་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པས་མ་
ཁྱབ་ཅིང་། ཉི་སྤང་གི་ལུང་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
དངོས་གཞིའི་དེ་མ་ཐག་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལུལ་དུ་བྱེད་
པའི་རྣམ་ཐར་བསྐྱེད་རྒྱས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པས་
སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་མ་ཞི་བ་མཐར་ཐུག་པའི་འདོད་སེམས་སྐྱེད་རྒྱས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྟོམ་འཇུག་དགལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ངོ་བོ་ལ། རང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་གང་
རུང་གི་སེམས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་བཟང་ངན་སོགས་ལ་དམིགས་
ནས་སྤྲུལ་སྤྱིང་སྤྱིང་ཆོགས་ལ་འཇུག་པའི་རང་སའི་ཀུན་བཞིས་ལས་ཐར་པའི་རྣལ་འབྱོར།
གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བསྟུང་བའི་
རྣམ་ཐར། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་བསྟུང་བའི་རྣམ་ཐར། ཞེས་སེལ་སྤྱིང་བའི་རྣམ་ཐར་དང་

བཅས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད། དེ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐོབ་དགོས་ཤིང་སྔ་མ་གཉིས་སྟོམ་ཚུལ་
ཡོད་དེ། རང་གི་སེམས་རྟེན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་རྣལ་འབྱོར་
པ་རང་ལུས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་ཕྱི་རོལ་
ཀྱི་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་བཟང་ངན་སོགས་ཡིད་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་ན་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པའི་ཆེ་ཆུང་
བཟང་ངན་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་སྒྲུལ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་ཅན་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སུ་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། འདི་དག་སྟོམ་པ་རང་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཅལ་སྒྱུར་བ་དང་། སྒྲུལ་སྒྱུར་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་ས་
གཞན་འདུན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་སྒྲུལ་པ་པོ་སྒྲར་མི་སྒྲར་གི་སྟོན་ས་དོན་དུ་འགྱུར་
མི་འགྱུར་ཡང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་འཕགས་རྣམས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱིའི་གཟུགས་ཡིད་ཡུལ་
དུ་ཤར་བ་ན་དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་མཛེས་པའི་གཟུགས་ཀྱང་སྒྲུལ་བྱས་ཏེ། དེ་མ་བྱས་ན་སྒྲུལ་སྒྱུར་
ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་དོན་ལ་ལོངས་སྤྱིའི་གཟུགས་ལས་མཛེས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། ལོངས་སྤྱིའི་གཟུགས་མཛེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱ་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཆོགས་དེ་རྒྱ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་དང་། ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་དང་། རུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་
སོགས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཀྱི་རུལ་ལས་ཆུང་བ་མེད། རུལ་ཕྲ་རབ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཀྱི་རུལ་ཡང་ཆ་བཅས་ནི་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཐུག་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཟུགས་ཐུག་པ་ལ་
སྒྲུལ་འདོད་དང་། མི་ཐུག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་མི་འདོད་པའི་སྟོ་སྒྲེས་པ་ན་གཟུགས་ཐུག་མི་ཐུག་པན་
ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། པན་ཚུན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་སྟོམ་པ་ན་མཐར་ཐུགས་སུ་སྒྲར་
བ་ཐམས་ཅད་ཐུག་པ་རོ་གཅིག་ཏུ་མོས་ནས་སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྟོམ་པས་ཐུག་

བར་རོ་སྟོམས་ཀྱས་ཏེ། དང་པོས་གཟུགས་སྤྱད་མི་སྤྱད་པའི་ཚུན་བསྟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
 དང་། གཉིས་པས་དེ་གཉིས་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་དད་པའི་འདུ་ཤེས་ལོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱད་
 མི་སྤྱད་པའི་ཚུན་སྟོས་བྱུང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དཔུལ་བྱམ་གྱི་གཟུགས་དེ་ཟངས་བྱམ་གྱི་གཟུགས་
 ལ་བསྟོས་ཏེ་སྤྱད་གསེར་བྱམ་གྱི་གཟུགས་ལ་བསྟོས་ཏེ་མི་སྤྱད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱད་མི་
 སྤྱད་གཉིས་པའི་ཚུན་རྗེས་སྤྱ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དཔུལ་བྱམ་གཅིག་ལུང་སྟེང་དུ་སྤྱད་མི་
 སྤྱད་གི་ཆ་གཉིས་རྗེས་སྤྱ་འབྲེལ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་བ་རྣམས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྤྱལ་སྤྱར་སྤྲེལ་ཆོག་སྟོན་ཀྱས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྤྱལ་ལམ་མེད་པའི་རྒྱ་མཁོན་ཡོད་དེ།
 རང་སའི་ཀྱན་བགྱིས་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་དགོངས་ནས། སླ་མ་རྩེ་བཙུན་གྱིས། རྣམ་ཐར་ཟད་པར་གླེང་གཞོན་རྣམས། །སངས་
རྒྱུ་མ་བསྟན་པ་ཁོ་ནའི་བྱད་ཆོས་ཡིན། །བསྟན་ལ་མ་ཞུགས་པ་ལ་འདི་དག་ཟེད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྩལ་འབྱོར་པ་དང་། གདུལ་བྱ་འདུན་
པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ནམས་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ནམ་ཐར་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལྷལ་
 ཏུ་བྱེད་ཅིང་རོ་ལྷང་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
 ལྷལ་ལམ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་ནམས་གྱིས་སྤྱལ་རྒྱུར་སྒྲ་ཆོག་གས་པའི་རྟེན་བྱེད་
 པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

འགོག་སྒྲུབ་སྒྲུབ།

༥ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། བྱམས་ཆོས་མངོན་པ་དང་བཅས་པ་ནས་བཤད་ཚུལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་

གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྟེན་གང་གིས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། སེམས་གང་གིས་འཇུག་པ། ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་གིས་འཇུག་པ། དགག་བྱ་གང་འགོག་པ། ཁམས་གང་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། འགོག་སྟོམས་ཀྱི་ངོ་བོ། ཏུས་རིམ་གྱི་བར་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་བདུན།

དང་པོ་ལ། འོ་ན་འགོག་པ་ལ་གང་ཟག་གང་གིས་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅེ་ན། འདི་ལ་སོ་སྟེས་སྟོམས་པར་མི་འཇུག་སྟེ་འདི་ཚོར་འདུ་རགས་པ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏྲག་གི་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སོ་སྟེ་ནམས་བདག་ཆད་དོགས་ཀྱི་འཇིགས་པའི་དབང་གིས་འདི་ལ་གཡང་ས་མཐོང་བ་དང་འབྲ་བའི་བྱིར། འཕགས་པ་ལ་རྒྱན་ཞུགས་དང་བྱིར་འོང་གིས་འདི་ལ་སྟོམས་པར་མི་འཇུག་སྟེ། འདི་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སྲིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་འདི་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་དབྱ་བཅོམ་པ་གཉིས་དང་། རང་རྒྱལ་དབྱ་བཅོམ་གྱིས་སྟོམས་པར་འཇུག་ཐེག་ཆེན་སྟོབ་མི་སྟོབ་ཀྱི་འཕགས་པ་གཉིས་ཀས་སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། བྱང་འཕགས་རྣམས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་སོགས་དང་། སངས་འཕགས་དབང་འབྱོར་གྱི་སྟོན་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སེམས་རྟེན་སྲིད་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་སྟེ། འདི་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཞིག་དགོས་པའི་བྱིར། མངོན་ལས། སྤྲ་བ་སྤྲ་བའི་འཇུག་ཐོགས་སྟེ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འགོག་སྟོམས་ཚོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བའི་ཤིན་ཏུ་ཞི་བ་གང་ཞིག་ཚོར་འདུ་རགས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་ལ་འཇུག་མི་ཏུས་པའི་བྱིར། ལམ་འདས་ལམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་

དགོས་ཏེ། སྤྱི་ཅེའི་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་ཞི་ལྷག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་
འདས་ལམ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར། གུན་བརྟུས་ལས། སྤྱི་པའི་ཅེ་མོ་ལས་ཀྱང་གྱེན་དུ་སྦྱོང་དེ།
ཞེས་དང་། མཛོད་ལས། མ་ངེས་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བས་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཆོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བར་འདོད་པའི་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་འཇུག་པ་ཡིན་
ཏེ། གུན་བརྟུས་ལས། ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྡོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གི
ཞེས་དང་། མཛོད་ལས། འདི་གནས་དོན་དུ་སྤྱི་ཅེར་སྦྱེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། གུན་གཞི་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། གུན་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཆོགས་བྱལ་ཉོན་
ཡིད་དང་བཅས་པའི་བདུན་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། གུན་བརྟུས་ལས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་
བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མིན་པ་རྣམས་དང་། བརྟན་པ་དེ་དག་འགོག་པ་ལ་འགོག་པའི་སྒྲུབ་པར་
འཇུག་པ་ཞེས་བཏགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་ཡིད་འགོག་དགོས་ཏེ། དེ་མ་བཞག་
ན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲུབ་པར་འཇུག་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གུན་གཞི་མི་འདོད་པ་
རྣམས་ལྟར་ན་དགག་གཞི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྤྱོད་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཆོར་འདུ་རགས་པ་འགོག་
ཕྱིར་དུ་འཇུག་སྟེ། དེས་ལུས་སེམས་ཐོས་མི་བདེ་བར་མཐོང་ནས་དེ་ཞི་བའི་དོན་དུ་འགོག་པ་
མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སྐབས་འདིར་གུན་གཞི་ཁས་ལེན་ནམ་མེད་ཞེ་ན། སྤྱིར་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
དགོངས་འགྲེལ། ལངས་གཤེགས་སོགས་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་མདོ་སྤྱི་རྒྱུ། དབུས་
མཐའ་དང་བཅས་པ་ལས་བཤད་ཅིང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཐོགས་མེད་སྤྱི་མཆེད་
ཀྱིས་ས་སྤྱི་སོགས་ལས་རྒྱས་པར་བཤད། ཡུམ་ཀྱི་མདོ་སོགས་པལ་ཆེར་དང་། མཛོད་རྟོགས་
རྒྱན་རྒྱུད་སྤྱི་མ་དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་ཙམ་ཡང་མ་བཤད། དེ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་ཆེན་
གཉིས་སྤྱི་ཡང་གསལ་བར་མ་བཤད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་དང་ཞེས་པའི་སྐབས་སྤྱི་འགྲེལ་

ཆེན་ལས། ཤེས་བྱའི་གནས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་བཅུ་མཁའ་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་།
ཞེས་དང་། ཆོས་སྐྱའི་མཆོམས་སྒྱུར་དུ་གཞན་ལུགས་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱད་
ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་
འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་རིགས་པ་ལས་མ་བཤད་པས་མི་བཞེད་པར་མཛོན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དགེ་མི་དགའི་བག་ཆགས་བསྟོ་གཞིར་བཞག་པས་ཤེས་སོ།།

འགོག་པ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཆོར་འདུ་མེད་པ་དང་། འགོག་
པ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞིའི་སྐབས་སུ་སེམས་མེད་པར་འདོད་པ་
སོགས་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། བཞི་པོ་དེའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིད་
ཀྱི་སྐབས་སུ་སེམས་བྱུང་གཉིད་ཡོད་པས་དེ་འཁོར་དུ་སོང་བའི་སེམས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ལ། འོ་ན་དེ་ཁམས་གསུམ་གང་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅེ་ན། ཀུན་གཞི་འདོད་པ་
རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་སྟོམ་པར་འཇུག་མི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་
མེད་དུ་སྟོམ་པ་མེད་དེ། དེར་དགག་བྱ་ཆོར་འདུ་རགས་པ་མེད། ཡིད་ཤེས་བཀག་ན་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་འགོ་བ་ལྟོག་པའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་ལུགས་ལ་པལ་ཆེར་གྱིས་དང་པོར་མིའི་རྟེན་ལ་སྟེ། དེ་ནས་མིའི་ནང་ངམ།
གཟུགས་ཁམས་སུ་ཡང་སྟོམ་སྟེ། ཀུན་བརྟན་ལས། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་
འདྲི་བའི་རྟེན་ལས་འདས་པ་དེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་མཛོན་པར་སྦྱབ་པོ། །མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་
མཛོན་པར་སྦྱབ་པ་ནས་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དེ་ཉིད་དུ་འཇུག་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་མཛོན་པར་འདུ་
བྱེད་དོ། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་འདི་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་མེད། ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
རྣམ་པར་སྟོན་པས་གནས་པ་རྣམས་ལ་འདི་ལ་འབད་པས་བཙོན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །མཛོད་
ལས། གཉིས་ཀ་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། འགོག་པ་དང་པོ་མིའི་ནང་དུ་ལོ། །ཞེས་དང་།

དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། འགོག་པ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་དང་པོ་མི་ཉིད་དུ་མི་དག་གི་ནང་དུ་སྐྱེད་
དེ། ཕྱིས་ནི་སྤར་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་དག་གིས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་ཡང་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་འགོག་སྟོམས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་ལ་མིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་
དབྱེད་པ་མང་ངོ་།

སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤྲས་ཀྱིས་འགོག་སྟོམས་སྟོམ་པའི་རྟེན་ལ་སྤྱིང་གསུམ་གྱི་མི་འདོད་
ལྷ་རིགས་དུག་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩེ་དུག་དང་བཅས་པའི་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལ་བཞད་པ་
དང་། འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། འདོད་ལྷ་ལ་འགོག་སྟོམས་ཀྱི་དགག་
བྱ་ནི་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་འགོག་སྟོམས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དམ་སྟུམ། དེ་ལྟར་ན་
མཛོད་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཡང་གཙུག་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་ཏེ། སྤྱིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་བྱེད་པར་འཛུལ་
བྱ་སྤྱིང་བ་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱུགས་པའི་བྱིར།

དུག་པ་ངོ་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་འགོག་སྟོམས་འདས་ལམ་དུ་བཞད། སྐབས་བརྒྱུད་
པར་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱར་
བཞད་པ་སོགས་དང་། སེམས་རྟེན་སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་ལ་བཞད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡིད་ཤེས་སུ་བཞེད། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་
བཞེད་ཀྱང་། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པ་ཅུང་གྱི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་རིག་
ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འགོག་སྟོམས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱིག་གཉིན་གྱི་ལས་སྐྱབ་
པའི་རབ་བྱེད་ལས། ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་འདོད་དེ། དཔེར་ན། བརྩན་
པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་བྱི་བ་ལས་གང་གི་ལྟར་ན་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་སེམས་མེད་
པ་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་ནི་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་

སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཅེས་སྒྲ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་སྟོམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
སེམས་སེམས་བྱུང་མེད་པ་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་ཡང་།

འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་གཉིས་འགོག་སྟོམས་ཀྱི་ཆེ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་
འགོག་མི་འགོག་ཅོད་པའི་སྐབས་སུ་སྤང་བས་ཤེས་པར་མི་འདོད་པ་ལ་པན་པར་དགའོ།

འོན་ཀྱང་། ཀུན་བཏུས་ལས། འགོག་པ་ལ་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་
སོ། །ཞེས་དང་། བསྐྱ་བ་ལས། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། འོན་
ཏེ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་
རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཏགས་ཡོད་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཤེས་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་མི་འཐད་པའི་
བྱིར་དང་། མཁས་པ་པལ་ཆེར་ཡང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པར་སྤང་བས་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་
པར་བྱའོ། །འདི་ལ་དབྱུང་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་ཡི་གེ་མང་བར་འགྱུར་བས་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

དེ་ལྟར་དེའི་ངོ་བོའི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། སེམས་རྟེན་སྲིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
དགག་གཞི་འཕགས་པའི་ཡིད་ཤེས་སྤྲ་མོའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཆོར་འདུ་རགས་པ་འཁོར་བཅས་
བཀག་པའི་ཆ་ལ་འགོག་སྟོམས་ཞེས་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། མཆོན་ཉིད་ཀྱང་། རང་གི་
སེམས་རྟེན་སྲིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་གཞི་འཕགས་པའི་ཡིད་ཤེས་སྤྲ་མོའི་སྟེང་
དུ་དགག་བྱ་ཆོར་འདུ་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རིགས་གནས་གང་ཞིག་
མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲའི་ནང་ཆོན་དུ་གཏོགས་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཏགས་པ་བའོ།

འདི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་འགོག་པའི་རྣམ་
ཐར་དང་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དེ་གཉིས་ལ་སྒྲོས་སྒྲོན་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཐོགས་སྤྲ་
མ་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་བཤད་པའི་སྐབས་བྱེད་རྣམས་དང་། ཅེ་སྒྲོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་
སྒྲོར་རང་གི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ན་ཐོད་བཞག་གྱི་ནང་དུ་འགོག་སྟོམས་བཤད་པ་རྣམས་དང་འགལ་

བའི་སྟོན་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སེམས་དེ་འདས་
ལམ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོམས་འཇུག་མ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་མིང་གི་འདོགས་སུ་བྱང་
སྟེ། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་སྟོམས་འཇུག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང་། ཆངས་
རིས་བའི་གཟུགས་ལྱང་ལ་འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་བསམ་གཏན་ཞེས་བསམ་གཏན་གྱི་མིང་གིས་
བཏགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། ཞེས་
པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་ནམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ནམ་པར་རྟོག་པའོ། །ཞེས་སོགས་
འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་བ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་སྤྱི་བ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ནམ་རྟོག་བཞི་ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྒྱས་པར་བཀལ་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

བདུན་པ་ལ་འོན་ཏེ་ལ་ཡུན་རིང་ཅམ་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དབའ་འདི་ལ་ཡུན་རིང་དུ་སྟོམ་པར་མི་འཇུག་སྟེ། གཞན་དོན་རྒྱུ་ཆད་པའི་དགག་
བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་ཡང་མ་དེས་ཏེ། གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་ཡུན་རིང་མཉམ་པར་
གཞག་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་འཕགས་ཀྱིས་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་
མཉམ་པར་གཞག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ འདོད་པ་ཁམས་སུ་ཞག་བདུན་ལས་ལྷག་པ་སྟོམས་པར་མི་འཇུག་སྟེ། འདོད་
ཁམས་པ་ཁ་ཟས་ཞག་བདུན་དུ་བལ་ན་ཆེའི་དུས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
འདོད་ཁམས་སུ་ལུས་བཏས་པར་བྱེད་པའི་བསམ་པའི་ཟས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཟས་
སོགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ སྟོང་ཇེ་པད་ཀར་ལས། སྟེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དབའ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སེམས་ཀྱི་བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་བཙུ་བོ་
འདི་འདྲའ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བའི་བར་དུ་ཡང་སྟོམས་པར་འཇུག་

པ་ཡོད་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག་དེ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་རུས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
འགོག་ལས་སྦྱོང་བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་དེ། དོན་དུ་འགྱུར་ན་ངི་སྲིད་འཕེན་པ་བཏང་
བ་དེ་སྲིད་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ནི། ས་བཅུ་པའི་མདོ། འཇུག་པ་
སོགས་གཞུང་གཞན་ལས་བཤད་པའི་འགོག་སྟོམས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་
ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་དགག་གཞི་འཕགས་པའི་ཡིད་ཤེས་སྤྱོད་ལྷན་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྤང་
སྤྱོད་ཡང་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་མདོན་སྤྱུང་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་
ཞིག་ལ་འདོད། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཡང་སྤར་བཤད་པའི་འགོག་སྟོམས་དེ་མི་འདོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མདོན་བྱེད་དང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམས་གྲོལ་གྱི་དབྱ་བཅོམ་
བཞེད་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟུས་པ་ཅུ་མ་མོ། །

སྦྱོང་ལམ།

༥ སྦྱོང་བའི་ལམ་ལ་ཞེས་སོགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྟུ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་བཞི་བདེན་མེད་དུ་མདོན་སྤྱུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྦྱོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་སྟོན་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་སྦྱོང་ལམ་དངོས་ཡིན་ཞིང་།
དེའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱུད་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་པོ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཞོད་བྱེད་ཀྱི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་དེ་

ལྷར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་བཙུ་པོ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཞེས་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བཙུ་པོ་དེའི་ཉོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྷར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག སློབ་ལམ་པར་ཕྱིན་བཙུ་མེད་པ་དང་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱིན་སོགས་
བཙུ་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་
དུ་འཇོག་པ་མི་འགལ་ལོ་ཟེར་ན། འོ་ན་སངས་འཕགས་ཀྱི་བཙུ་པོ་དེ་ཉན་རང་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་
པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་རྣམ་མཁྲིན་གྱི་རྣམ་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡང་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་སོ། །

ཁ་ཅིག སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཙུ་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་
ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་དེ་ཡིན་གྱི། སྤྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་བཙུ་པོ་དེ་མིན་ཞེས་རིང་ཆ་ཐུང་
ཆ་ལ་འབྲི་བ་རྣམས་ཀྱང་སྦྱང་པོ་མེད་དེ། སྦྱང་པོ་རྒྱན་རང་དུ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་རིང་ཆ་
མེད་པའི་ཕྱིན་དུག་གི་ཐ་སྙད་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཕྱོགས་དང་མ་ཐུན་པའི་ལམ་ཡོད་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མ་ཐུན་མེད་པའི་བྱང་པར་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདི་དག་གི་བཀལ་ལན་ཤིང་ཕྱིན་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཟེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྲིན་གྱི་རྣམ་པ།

༩ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྲིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྲིན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་པོ་དེ་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། རྟེན། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་བཞིའི་སྒོ་
ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་ལས་དེ་ལྷར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྷར་བྱས་

ན་སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། མ་འདྲེས་པ་བཙེ་བརྒྱད་
 དང་བཅས་པའི་སྡེ་ཆེན་བཞི་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་
 གྱི་དབྱེ་བརྟགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། རང་
 བྱུང་གི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་གསུམ་
 གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོབས་སོགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་
 རྣམས་སྐྱེ་བ་གཉིས་སྤངས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྤྲོད་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་གཞག་
 པ་དང་། རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་འཁོར་རྫོགས་པར་བསྐྱོར་བ་དང་། སྟོབས་སོགས་
 དེ་དག་ཀྱང་རི་སྟོད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་
 པ་དེའི་ཆེད་དུ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྟོབས་བཅུ།

༥ གཉིས་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ་བདུན་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འདྲོམས་པ་ལ་ལྟའི་
 དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེད་ཀྱི་རྟོ་རྟེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་
 གྱི་རྣམ་པ། འདིར་བསྟན་སྟོབས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁུན་
 པའི་སྟོབས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་མཁུན་པའི་སྟོབས།
 རིགས་གཉིས་སྤྲོ་ཆོགས་མཁུན་པའི་སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ། མངོན་མཐོ་
 རེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལས། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་ལ་སྟོམ་འཇུག་གི་སྐྱེ་བ་
 པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས། སྟོན་གྱི་གནས་
 རྟེན་སྲུང་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས། ཟག་པ་ཟད་པ་
 མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་བཅུ་ལོ། །

བཙུ་པོ་དེ་ལྟ་དབང་གི་དོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེས་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་གོ་ཆ་
 རྣམས་འབྲུགས། ཅིག་པ་རྣམས་བཞིག་རིབ་མ་ལྟ་བུའི་ནགས་ཆལ་རྣམས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་
 དེ་བཞིན་དུ། སྟོབས་བཙུ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུམ་པོ་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་སྐྱབ་པ་
 གསུམ་འཛོམས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུར་ལ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། སྟོབས་
 ཉིད་མ་རིག་སྐྱབ་ལ་དོན་ཆེ་བཞིན། །ཞེས་དང་། སྟོབས་སོགས་རྣམས་ལས་སྟོབས་བྱུག་དང་།
 །གསུམ་དང་གཅིག་གི་རིམས་པ་བཞིན། །ཤེས་བྱ་སྟོམ་པར་འབྲུག་པ་དང་། །བག་ཆགས་བཅས་
 པ་ཀུན་བསལ་བའི། །གོ་ཆ་ཅིག་པ་ཤིང་བཞིན་དུ། །ཕྱག་དང་བཞིག་དང་བཅད་བྱིར་རོ། །ཞེས་
 དང་། མི་བྱེད་བྱིར་ན་དོན་ཆེ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བཙུ་པོ་དེ་ལ་སྟོབས་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བཙུ་པོ་འདིས་
 ཐབས་ལ་བསྐྱབ་པའི་བདུད། རྒྱབས་ལ་བསྐྱབ་པའི་བདུད། རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བསྐྱབ་པའི་བདུད།
 ཐེག་ཆེན་ལས་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་བསྐྱབ་པའི་བདུད་བཞི་བཅོམ་པའི་བྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
 ཐབས་དང་རྒྱབས་དང་དག་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་
 རབ་བསྐྱབ་པའི། །བདུད་འཛོམས་སྟོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མི་འཇིགས་པ་བཞི།

༥ གཉིས་པ་ལ། འཁོར་གྱི་དབྱས་སུ་རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕྱན་ཆོགས་སོགས་བཞི་གང་
 རུང་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྟོལ་བ་པོ་མེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཕྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ། འདིར་བསྟན་མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། འཁོར་དབྱས་སུ་ངན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
 རྒྱས་སོ་ཞེས་རང་རྟོགས་པ་ཕྱན་ཆོགས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་འདི་ལ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་

སངས་མ་རྒྱས་སོ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྲོལ་བ་པོ་མེད་པའི་མི་འཛིགས་པ་དང་། འཁོར་དབུས་
 སུ་ང་ནི་ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་སྤངས་སོ་ཞེས་རང་དོན་སྤངས་པ་མཐུན་ཆོགས་དམ་
 བཅས་པ་ལ་སྤྱི་བ་པ་འདི་མ་སྤངས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དེ་དང་། འཁོར་དབུས་སུ་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་
 ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཙོ་བོ་བྱེད་དུ་ངེས་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་
 དང་པོས་ཐར་པ་ལ་བར་དུ་གཙོ་བོ་པ་དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་བར་དུ་
 གཙོ་བོ་མི་རྒྱས་ཞེས་གཞན་དོན་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྲོལ་བ་པོ་
 མེད་པའི་མི་འཛིགས་པ་དང་། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་
 བཟོད་བྱེད་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པར་བཟོད་པར་མི་རྒྱས་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྲོལ་བ་པོ་མེད་པའི་མི་འཛིགས་པ་དང་བཞི་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མདོ་ལས། གྱེ་མ་བདག་གི་ཆོས་འདི་དག་མདོན་པར་རྫོགས་པར་
 སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་འདིར་ང་ལ་ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
 མ་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོ་སྦྱོང་དང་། བྲམ་ཟེ་འཇམ་ལྷ་འཇམ། བདུད་དམ། ཆོངས་པ་འཇམ།
 གཞན་སུ་ཡང་རུང་སྟེ་འཛིག་ཉེན་ཆོས་དང་མཐུན་པར་ཁྲོལ་བར་འགྱུར་པའི་རྒྱ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་
 དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངོ་། །རྒྱ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་བས་བདག་བདེ་བ་
 ཐོབ་པས། བག་ཆ་བ་མེད་པ་གནས་ཏེ། བག་ཆ་བ་མེད་པར་གནས་པས་བྱུ་མཆོག་རྒྱལ་པོ་
 ཆེད་གནས་སུ་དམ་བཅའ་ལོ། །འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སེམས་སྤྱོད་གྲོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྲོལ་བ་མེད་པ་ལ་དགོ་སྦྱོང་དང་། བྲམ་ཟེ་སོགས་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་
 དེ། དགོ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་ནམས་ནི་ཤེས་རབ་དང་ཐོས་པས་རྫོམ། ལྟ་དང་བདུད་ལ་སོགས་པ་
 ནམས་མཐུ་དང་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་རྫོམ་པས་རྫོམ་པ་ཅན་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་མཐུན་དུ་ཁྲོལ་
 བར་མི་རྒྱས་ན། གཞན་གྱིས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ན་རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རི་དྲགས་ཕྱ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱག་པ་མེད་པར་གནས་པ་བཞིན་
དུ་འཁོར་ནང་དུ་སྐྱག་འཛིགས་མེད་པར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཆུ་མ་ལས། མི་འཛིགས་ཉིད་ནི་
འཁོར་དུ་སེལ་བཞིན། །ཞེས་དང་། རྒྱས་བཤད་དུ། རི་དྲགས་དབང་པོ་རི་ལྟར་ནགས་མཐར་ཉག་
འཛིགས་མེད། རི་དྲགས་རྣམས་ལ་སྐྱག་པ་མེད་པར་རྒྱ་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཆོགས་ན་ཐུབ་པའི་
དབང་པོ་སེལ་ཡང་། །ལེགས་གནས་བལྟོས་མེད་བརྟན་པའི་རྩལ་དང་ལྡན་པར་གནས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པོ་དེའི་དང་པོ་གཉིས་རང་དོན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས། ཕྱི་མ་གཉིས་གཞན་དོན་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ཏེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། རང་གཞན་དོན་དུ་ཡེ་ཤེས་དང་། །སྤངས་དང་ངེས་འབྱུང་གོགས་
བྱེད་རྣམས། །སྟོན་མཛད་ཐུ་སྟེགས་གཞན་དག་གིས། །མི་བཟྱེ་བྱོད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

སོ་སོར་ཡང་དག་པའི་རིག་པ།

༥ སོ་སོར་ཡང་དག་གི་རིག་པ་བཤད་པ་ལ། འཆད་བྱ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལ་མཁྱེན་པ་
ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་རྣམ་པ།
འདིར་བསྟན་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པའི་མཆན་ཉིད།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཁྱེན་
པ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་
སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་དེ། འཆད་བྱེད་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བར་འཇུག་

པའི་ངེས་པའི་ཆིག་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་
ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་དེ་དང་། དེ་དག་འཆད་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་
མེད་པར་འཇུག་པའི་སྒྲོབས་པ་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་བཞི་ཡོད་དེ། བདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། རྣམ་གྲངས་དང་ནི་མཆན་ཉིད་དང་། །ཆིག་དང་ཡེ་ཤེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཡང་དག་རིག་། །བཞི་བོ་མཚུངས་པ་མེད་པར་འདོད། །ཅེས་དང་། བཟར་ཐུག་ལེའུ་ལས་
ཀྱང་། བརྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཤད་བྱ་དང་། །གསུང་དང་མཁྱེན་པ་འཆད་བྱེད་ལ། །སྒྲོ་བློས་རྟག་
ཐོགས་མི་མངའ་བ། །ལེགས་སྟོན་ཁྲིད་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འཆད་བྱ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱོག་ཆ་
ནས་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་
སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་སོ་
སོར་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཡོད་པས། དེ་སྟུན་མོང་བའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ས་དགུ་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་མཆན་ཉིད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་སྒྲོ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་སྒྲོ་བློས་ཡིན། །ཞེས་དང་། ས་དགུ་པ་
བས་དེའི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་ཆར་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། ཆར་
སྒྲིན་རྣམས་ལས་རྒྱ་ཆར་འབེབས་པ་ནི་ལྟར་དེ་བཞིན་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི། །དགོ་བའི་ལོ་ཐོག་ཆེད་དུ་
རྒྱལ་སྤྲས་ལས་ཀྱང་ལྟན་གྲུབ་ཆོས་ཆར་འབེབས། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བའི་སོ་སོར་ཡང་
དག་གི་རིག་པ་བཞི་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་
འཕགས་ཀྱི་དེ་ཡིན་ན་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་མི་གནས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་དང་ལས་འབྲས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྤྱིར་སྤྱོད་པ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

མ་འདྲེས་པ་བཙེ་བརྒྱད།

༥ མ་འདྲེས་པ་བཙེ་བརྒྱད་བཤད་པ་ལ། འཕགས་པ་འོག་མ་པ་རྣམས་དང་རྟོགས་རིགས་
མ་འདྲེས་པའི་རབ་དུ་སྤྱེ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་
མ་འདྲེས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག་སྟོང་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག་
འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་བཙེ་བརྒྱད་ཡོད་
དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྟོང་པ་དང་ནི་རྟོགས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་ནི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས། ཉན་
ཐོས་རང་སངས་རྒྱུས་ཀྱན་གྱི། ལྷ་མ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་དེ་ལ་དུག་ཡོད་དེ། རྗེའི་གསུང་ལས། འདུན་པ་དང་ནི་བཙེན་འབྲས་
བན་པ་དང་། ཉིང་འཛིན་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལ། ཉམས་པའི་གོ་སྐབས་མ་ལུས་རིང་
དུ་སྤངས། དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལྷ་ན་མེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་མ་འདྲེས་
པ་དུག་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ལ་འཁྲུལ་བའི་མིང་ཡང་མེད། དབྱེ་བ་མ་ཉམས་
རྟག་དུ་མཉམ་པར་གཞག། ཐ་དད་འཛིན་པ་མ་རྟགས་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས། དབེན་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་
སྟོང་པ་ཡོངས་སུ་དག། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དུག་ཀྱང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པར་དག། དུས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་
མཁྱེན། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་ནི་རྟེན་ལས་ཤེས་སོ།།

བཙེ་བརྒྱད་པོ་འཕགས་པ་འོག་མ་པ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མིན་ཚུལ། རྣམ་མཁྱེན་སྤྱིར་སྤྱོད་པ་
སྟོང་རྣམས་དང་རིགས་མཚན་ཆོས་མཚན་ཉེ། རྒྱུད་སྤྱོད་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མ་

འདྲེས་མཁའ་བཞིན་ཏེ། །ཞེས་དང་། དེའི་རྒྱས་བཤད་དུ། ས་ཚུ་མེ་རླང་ནམ་མཁའ་མཚུངས་པ་
འདྲིག་ཏེན་ན་ནི་ཐུན་མོང་སྟེ། །མ་འདྲེས་ཉིད་ནི་རྩལ་ཐུན་ཅམ་ཡང་འདྲིག་ཏེན་དག་ན་ཐུན་མོང་
མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཛོད་པ་བ་དང་འདྲན་ཚུལ་མི་མ་ཐུན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་སྟོབས་བརྟུ། མི་འདྲིགས་པ་
བཞི། དཔེ་བ་ཉེར་གཞག་གསུམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དུ་མཛོད་པའི་ཕྱིར། དུས་
གསུམ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་མཐུན་པའི་མ་འདྲེས་པའི་སྐབས་ལས་སྟོས་ནས་དུས་གསུམ་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་ལུགས་ཡོད་ཀྱང་བཀལ་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ།

མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་བྱང་འཕགས་
ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་
ཞིང་། ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་ཉེར་བདུན་པོ་ཟག་མེད་དང་། བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཉེར་བདུན་ཟག་
བཅས། རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱག་བསྐལ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་
ཤེས་སོ་དྲུག་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ལ་ཡང་ཟག་
བཅས་སུ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་སྟོང་། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྟོང་བའི་
རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་བ་ཉེར་གཞག་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
རྣམ་མཐུན་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། མཐུན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་དེ་རྣམས་ལ་རྒྱས་པར་བྱེ་སྟེ་བརྒྱ་དང་
བརྒྱར་བསྟན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ལ་ཟག་མེད་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པས་ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་སྤངས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར།

སྒྲོར་སྒྲོམ་ན་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་ཡོད་དེ། གོང་དུ་
བཤད་པའི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འོན་པར་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གང་ཟག་
གི་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པ་ཡིན་ཞེས། གདུལ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བས་རྫོགས་པར་ཉམས་
སྲུ་མི་ལེན་ཏེ། དེ་སྒོན་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟེན་བཀྱར་སོགས་ཀྱིས་སྒྲག་པར་བྱ་བ་བྱས་པས་དགོ་
ཅ་སྒྲིན་ཏེ་ད་ལྟ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན། བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་བརྗོད་བྱར་ལྡན་
པའི་ཡུམ་གྱི་ཆོག་སྒོ་ལ་ལེན། དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དགོ་ཅ་གསར་དུ་བསག་པའི་བྱང་
སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་བརྗོད་བྱར་རྫོགས་པར་ཉམས་སྲུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

སྒྲོར་བའི་ལྷ།

༥ གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།
མཁས་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་འབྲེ་ཆེན་པོའི་
དགོངས་པར་མཛད་ནས། ཨར་གྱི་གསུང་ན་རེ། སྒྲོར་བའི་ལྷ་ལྷེ་བའི་དང་པོ་གཟུགས་སོགས་
ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་། གཉིས་པས་ཡུལ་ཅན་སྒྲོར་བ་དང་། དེ་སྒྲོམ་པ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་
བཀག་པ་དང་། སྒྲོར་བ་དེ་གཉིས་པོ་དེས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཟབ་པ། ལམ་
ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ། རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཆད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཆ་
ནས་ཟབ་པ་གཞི་ཤེས་སྒྲོར་བ། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ལམ་ཤེས་སྒྲོར་བ། ཆད་མེད་པ་རྣམ་
མཁུན་སྒྲོར་བ་དང་བཅས་པའི་ངོ་བོའི་སྒྲོར་བ་ལྔར་འདོད། རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོར་བ་ལྔ་པོ་དེ་ལ་བྱེ་
བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བཙོ་ལྔར་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལྔ་པོ་དེ་ཆོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་
ཡོད་པའི་ཆོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་དཀའི་སྒྲོར་བར་འཛོག་པ་ནས། ས་བཙུ་པ་ན་ཡོད་པ་རྣམ་
པར་དག་པའི་སྒྲོར་བར་འཛོག་པའི་བར་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་སོར་མོ་ལ་གནས་

སྐབས་ཁྱུ་ཚུར་དང་། ཐལ་མོར་འཛོག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ས་མཆོམས་ཀྱང་ཆོག་ས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་དཀའི་སྐྱོར་བ་ཆོག་ས་ལམ་ནས་ཐོབ།
ལུང་བསྟན་པ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ། དེས་པར་འབྱུང་བའི་བར་ཆད་མེད་པའི་སྐྱོར་བ་བཞི་སྐྱོར་ལམ་
བཞི་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ཐོབ་སྟེ། རྟོད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་སྐབས་སུ། ཐལ་མོའི་དོན་ལ་སོམ་ཉིད་
མེད། །ཅེས་དང་། ཅེ་མོའི་སྐབས་སུ། ཆོས་ཉིད་ལྡན་པར་འགྲོ་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། བཟོད་
པའི་སྐབས་སུ། གཞན་གྱི་བགྱི་བར་མི་བདུབ་དང་། །ཞེས་དང་། ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ།
སངས་རྒྱུ་དགེས་པའི་སྐྱོད་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྱད་པ་ལས། མི་ཞིག་
རྒྱ་མཚོའི་ཚུན་ལྟ་བུར་འགྲོ་བ་ཡིས། །གལ་ཏེ་ཤིང་ནགས་རི་མཐོང་ད་དུང་རིང་། །ཅི་སྟེ་རྟགས་
མ་མཐོང་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི། །ཉེ་བར་གྱུར་ཏོ་སྟམ་དུ་དེ་ལ་རྒྱུ་སེམས་མེད། །ཅེས་པ་རྣམས་
ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་འདོད། །

བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྐྱོར་བ་ས་དང་པོ་ནས་དང་། ལྷུང་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་
རྒྱ་བའི་སྐྱོར་བ་ས་གཉིས་པ་ནས། བདུན་པའི་བ་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་སྟོན་པ་ན། ལྷུང་
པ་ལས། ད་ཕྱིད་དུས་བཟང་ལ་སྤོང་པོ་ལོ་མ་ལྷག་གྱུར་ན། །ཡལ་གས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་ལོ་
འབྲས་མེ་ཏོག་བསྐྱུན། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་འདི་སུ་ཡིས་ལག་ཐོབ་པ། །རིང་པོར་མི་ཐོགས་
འབྲེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད། །ཅེས་དང་། རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་ཉེ་
དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷུང་པར་བྱད་མེད་སྟུམ་མའི་དཔེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུད་ལྷ་མ་
ལས་ཀྱང་། ས་བདུན་ལ་བརྟེན་བྲི་མ་ནི། །མངལ་སྐབས་བྲི་མ་དག་དང་མཚུངས། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་གྱི་སྐྱོར་བ་སོགས་ལྷ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ། འབྲས་བུ་རིན་
པོ་ཆེ་སྟོན་པའི་སྐྱོར་བ་ས་དགུ་པ་ནས་ཐོབ། རྣམ་པར་དག་པའི་སྐྱོར་བ་ས་བཅུ་པ་ནས་འཛོག་
པ་དང་། ས་མཆོམས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡུམ་ལོ་དང་རྒྱ་བ་སོགས་དུས་ཆོག་སུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་

སྒྱུར་བ་ཡིན་པས་ལམ་བཞི་གའི་སྐབས་སུ་ཡོད་པར་བཞེད།

དེ་ལ་ཆ་པས་ཆོག་ཆོག་ཡུན་རིང་རྟོགས་དགའི་སྒྱུར་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་བྱུང་བ་དང་། རྒྱུན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ཆོག་ལམ་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྒྱུར་གིས་བྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཆོག་ཆོག་ཡུན་རིང་རྟོགས་དགའི་སྒྱུར་བ་ཆོག་ལམ་ནས་བཞག་པ་དགག་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་སྒྱུར་བ་ལྷ་པོ་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སྒྱུར་བའི་རྗེས་སུ་འཆད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་རྣམས་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་ཉེ་བར་བཤད་ཀྱི་ཐོབ་པར་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་ནས་རང་ལུགས་ལོ་ཆོན་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་འགོད་པར་མཛད་དེ། ཆོག་ཆོག་ཡུན་རིང་རྟོགས་དགའི་སྒྱུར་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཆོག་ཆོག་པོ་དང་བཅས་ཏེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

སྟོང་པོ་རྒྱུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་སྒྱུར་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་སུ་བྱེད་པར་སྣང་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། བདེན་འཛིན་འཛེམས་བྱེད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་བྱུང་བར་ཅན་དོས་བཟུང་། ཞེས་དང་། འདིའི་སྒྱུར་བ་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ན་གཞན་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་། གཞན་དོན་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་དོས་ནས་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་ཡང་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་དང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྒྱུར་བ་སྟོམ་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདེན་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་པའི་ངོ་བོའི་སྒྱུར་བ་ལྷ། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་བཙོ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། གཞུགས་སོགས་ལུལ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་གནས་པ་བཀག་

པའི་སྒྲོར་བ། སྒྲོར་བ་རང་ཉིད་དང་སྒྲོམ་པ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ནལ་འབྱོར་བཀག་པའི་
 སྒྲོར་བ། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ཆ་ནས་ཟབ་པ་གཞི་
 ཞེས་སྒྲོར་བ། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ལམ་ཞེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ། ཚད་མེད་པ་རྣམ་མཁུན་གྱི་སྒྲོར་
 བ་སོགས་འཛོག་པའི་ཕྱིར། འདིར་བཤད་པའི་ཟབ་པ་གཞི་ཞེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ན། གཞི་ཞེས་
 ཀྱི་སྒྲོར་བ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཞེས་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར།

གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དེ་ལ་བཙུ་ཡོད་དེ། སྒྲོམ་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་སྒྲོ་ནས་
 བྱེ་བ་བརྒྱད། རྟོགས་པར་བསྒྲོམས་པ་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེ་བ་བཞི། འབས་བྱ་དང་དུས་ཀྱི་སྒྲོ་
 ནས་བྱེ་བ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་བཙུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རྟོགས་པར་བསྒྲོམས་པ་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེ་བ་བཞིའི་བྱད་པར་
 ཡོད་དེ། སྒྲོན་དང་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
 ཞེས་དང་། དཀར་ནག་སོགས་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་
 ཡེ་ཞེས་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་
 རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཞེས་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་གསུམ་བདེན་མེད་
 དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཞེས་བཞི་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཆོག་མཆོད་ཡུལ་རིང་རྟོགས་དཀའི་སྒྲོར་བ་མ་གཏོགས་པའི་སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་
 བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲོར་བ་ལ། སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞེ་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྒྲོར་བ་
 ཡིན་པས་བྲལ་ཡུང་། འདིར་ལུང་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ།
 ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་ཚུལ་སྒྲོན་ཅི་རིགས་ལས་དག་ཚུལ་བྱེད་ལས་བྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོ་
 ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར།

འདིར་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོའི་སྒྱུར་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱིས་བྱུང་སྟེ། མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་གསུམ་ཞི་ལྷག་འབྲེལ་གྱི་སྒྱུར་
བས་བསྐྱུས་ནས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྟོང་
དགོས་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཉིད། འདིར་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

སྒྱུར་བ་དང་པོ་ལྷ་པོ་དེས་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྟོང་ཡང་འདིར་
དངོས་སྲུ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྱུར་བ་ཉི་ཤུ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ལས་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ལ་ཆང་བར་བསྟན་པར་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དུ་ཆོག་གས་སྒྱུར་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ལྷ་པོ་དེ་ཡང་སྟོས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ཆེགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་དཀའི་སྒྱུར་བ་འདིར་བཤད་པ་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣེ་འབྲིང་གཉིས་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཆེགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་དཀའ་བའམ།
རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་འདུལ་བྱ་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐབས་སྲུ་རེ་ཞིག་དད་པའི་
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཙམ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ལྟར་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་
བྱའོ། །བཙུ་ལྷ་པོ་དེའི་ས་མཚན་དང་པོར་གང་ནས་ཐོབ་པ་ནི། འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་རྟེན་
ལས་བཤད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ།

སྒྱུར་བའི་ཡོན་ཏན།

༥ བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙུམ་ལ་སོགས་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྲུ། སེམས་དཔའི་སྒྱུར་
བ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན། འདིར་བསྟན་སེམས་དཔའི་སྒྱུར་

བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དེར་གྱུར་བའི་བདུད་གྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་ཡོད། བཅུ་བཞིར་འཛོག་ཚུལ་རྒྱ་པོད་གྱི་བཞེད་པ་མི་འབྲ་བ་མང་བར་སྤང་ན་ཡང་མ་སྒྲོས་ཤིང་།

རང་ལུགས་ལ། ཡོན་ཏན་སྤྲུལ་བཅུ་བཞི་པོ་འདི་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་འབྱུར་དང་། དེ་བྱི་མ་བཞི་བཅུ་པོ་འདི་ད་ལྟར་ཐོབ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་དེའི་སྒྱུར་བ་བསྒྲོམ་བའི་སེམས་དབའ་དེ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཅན། སྒྱུར་བ་ལ་བདུད་གྱི་བར་ཆད་གྱིས་མི་ཚུགས་བའི་བདུད་གྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་འདི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟ་སྒྱུར་བ་བསྒྲོམས་པ་ལ་གངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཐོབ་བའི་བྱིད། ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲོན་པ་སྒྱུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

སྒྱུར་བའི་སྒྲོན།

༥ སྒྲོན་ནི་བཅུ་ཆན་བཞིར་བཅས་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་བ་སྒྲེ་བའམ་གནས་པ་གང་རུང་ལ་གོགས་བྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་བའི་སྒྲོན་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་སྒྱུར་བའི་འགལ་རྒྱུན་རང་ལ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤུ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་མཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་ཉེར་གསུམ། འགལ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་ཞེ་དུག་ཡོད། དང་པོ་ལ་སྒྲོབས་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་སོགས་བའི་བཅུ་ཆན་དང་པོ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་བའི་བཅུ་ཆན་གཉིས་པ་དང་བཅས་པའི་ཉི་ཤུ། གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་པ། རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་ཉེར་གསུམ་དུ་ཡོད། གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་ནི་བདུད་དགོ་སྒོང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོང་ནས། དུམ་ངེད་ཀྱི་མདོ་སྟེན་པ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་གྱི། རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བར་

དུ་དཔེན་བྱེད་པ་སོགས་གསུམ་པོ་ད་ལྟ་ཡང་འདི་འདྲ་བའི་ཆ་བྱད་མང་དུ་སྤང་ངོ་།།

དེས་ན་ཞེ་དྲུག་པོ་འདི་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྒྱུར་བའི་སྒྱོན་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་བ་སྒྱེ་བའམ་གནས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་སོགས་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱིས་ཟེན་
པ་དང་། མཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་གང་རུང་གི་སྒྲོན་ས་གོགས་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་བྱིར།

མཚན་མཚོན།

༥ གང་གི་མཚོན་ཏེ་མཚན་ཉིད་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་
དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གོ་མི་ཆེན་པོའི་བཞེད་པར་བྱས་ནས། ལོ་ཆེན་
པའི་ལུགས་དང་། རྒྱུས་མཚོན་པའི་ལུགས་དང་། འབྲས་བུས་མཚོན་པའི་ལུགས་དང་། དེ་ལས་
གཞན་པའི་ལུགས་དང་བཞི།

དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་འདིའི་མཚོན་ཚུལ་ནི། མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་མཚན་གཞི་མཚོན་པ་ཡི་
ཤེས་བཞིའི་སྒྲོན་ས་མཚོན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རོ་བོ་ཆ་བ་བྱེད་ལས་སྟེག་པ་གཉིས་མཚན་ཉིད།
མའི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་བ་མཚོན་བྱ། ཅ་ལས་བྱུང་བའི་ཆ་ཤིང་སྟེག་པ་མཚན་གཞི། མཚན་མཚོན་
གཞི་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་བ་དཔྱོད་པའི་ཆ་མཚོན་པ་ཡི་ཤེས་སུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ནས་ས་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱད་མཚན་དང་བྱེད་མཚན་སྟོན་པའི་གཞུང་
གིས་མཚན་ཉིད་བསྟན། རོ་བོ་ཉིད་མཚན་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་མཚོན་བྱ་བསྟན། སྒྱུར་བ་ཉི་
ཤུ་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་མཚན་གཞི། ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཐག་གསུམ་སྟོན་པའི་གཞུང་
གིས་མཚོན་པ་ཡི་ཤེས་བསྟན་པའི་བྱིར། བྱད་མཚན་བྱེད་མཚན་གཉིས་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་

མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོས་ངོ་བོའི་བྱེད་པར་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་
 བསྟན། བྱི་མས་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱེད་པར་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་བསྟན་པའི་བྱིར།
 ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་མཚན་བྱ་བསྟན་ཏེ། ཚོས་སྤྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 རྒྱའི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་བསྟན་པའི་བྱིར། ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་སྟག་གསུམ་པོ་དེ་སྟོན་པའི་གཞུང་
 གིས་མཚན་པ་ཡེ་ཤེས་འཕངས་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱི་དེ་དག་མཚན་པ་ཡེ་ཤེས་དངོས་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་སྟག་གསུམ་གྱིས་བྱེད་མཚན་དང་བྱེད་མཚན་ལ་དམིགས་པའི་
 བྱིར་དང་། མཚན་པ་ཡེ་ཤེས་དེ་ལས་དུ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཤེས་
 པ་དང་། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མེས་ཐོབ་རྟོག་བཅས་ལ་བྱེད། སྟག་གསུམ་པོ་དེ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། སྦྱར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་ལས་ཤེས་དངོས་དང་མེས་མཐུན་པ་ཅི་རིགས་ཡིན་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
 ཆ་དང་རྣམ་མཐུན་ཀྱི་ཆ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་སྤྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱའི་སྦྱར་བ་ཡིན་པས་
 གཞི་ཤེས་ཀྱང་མ་ཡིན། སྦྱོབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་པས་རྣམ་མཐུན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། སྦྱར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་ལ་མཐུན་གསུམ་གྱི་སྦྱར་བ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་དམིགས་
 པའི་སྟོན་ནས་འབྱེད་ཅིང་དེ་ཡང་མཐུན་གསུམ་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱར་བ་དེ་ལ་རེ་རེ་ལ་བཙུག་བརྒྱད་
 བཙུག་བརྒྱད་སྟོམས་པའི་ཉི་ཤུར་འབྱུང་པའི་བྱིར།

གཞི་ཤེས་སྦྱར་བ་ལ་བཙུག་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། མེད་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་
 སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྟག་བསྟན་བདེན་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
 གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གནས་པ་བཞག་པའི་སྦྱར་བ་
 དང་། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ལས་བདེན་གྱི་བཙུག་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
 ཤེས་དེ་རྣམ་འབྱོར་བཞག་པའི་སྦྱར་བ་དང་། སྟག་བསྟན་བདེན་པའི་བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་འབྱུང་
 གི་བཞི་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཟབ་པ་གཞི་ཤེས་སྦྱར་བ་དང་། དེ་

གསུམ་ག་ལ་ཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད། ཐབས་གྱི་སྒོ་ནས་བཞི། འབྲས་བྱ་དང་དུས་གྱི་སྒོ་
ནས་གསུམ་སྟེ། བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར།

ལམ་ཤེས་སྒྱུར་བ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་ལམ་དང་ཞེས་སོགས་གྱིས་བསྟན་པའི་
སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་སྟོང་གི་དང་པོ་གཉིས་དང་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆ་གཅིག་རྟོགས་པའི་
ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ་དང་། འགོག་བདེན་གྱི་
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདུན་རྟོགས་པའི་དེ་རྣལ་འབྱུང་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ་
དང་། སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བྱི་མ་གཉིས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆ་གཅིག་ཀྱན་འབྱུང་
གི་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་དེ་གཉིད་དཔག་དཀའ་བའི་ལམ་ཤེས་སྒྱུར་བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་སྤྱ་
མ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

རྣམ་མཁྱེན་སྒྱུར་བ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཉེར་གཞི་གཅིག་སོགས་གྱིས་བསྟན་
པའི་རྣམ་པར་སྒོ་གསུམ། སྟོང་ལམ་བཞི། དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་མ་གཞོགས་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་
རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་གྱི་རྩོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དང་པོ་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དཔའི་
ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གནས་པ་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ་དང་། དེ་རྣམས་
གྱི་རྒྱ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་མཚན་མེད་རྟོགས་པའི་སྒོ་མཚན་མེད་དང་། འགོག་ལམ་
གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ། དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཅིག་
རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
སྒོ་མཚན་མེད་དང་། རྣལ་འབྱུང་བཀག་པའི་སྒྱུར་བར་འཛོགས་པ་དང་། དེ་རྣམས་གྱི་འབྲས་བྱ་
བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་སྟོན་མེད་རྟོགས་པའི་སྒོ་སྟོན་མེད་དང་། སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་

ནམ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་ནམ་པ་ནམས་ཏྟིགས་པའི་སྤྱོད་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནམ་
བར་ཐར་པའི་སྒོ་སྒོན་མེད་དང་། ཆད་མེད་པ་ནམ་མཁེན་སྤྱོད་བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་རྟེན་གྱི་སྒོ་
ནས་ཕྱི་བ་སོགས་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

མདོར་ན་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་བ་ཉི་ལུ་པོ་མཆོན་གཞི། ཆོས་སྤྱིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
རྒྱུའི་སྤྱོད་བ་ཡིན་པར་མཆོན། དོན་གཉིས་ཐུན་ཆོགས་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
པ་ཞེས་མཆོན་བ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་རྒྱས་མཆོན་པའི་ལུགས་ལ། ཁ་ཅིག་འདིའི་མཆོན་ཚུལ་ནི་མཆོན་ཉིད་མཆོན་
གཞི་མཆོན་བྱ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་མཆོན་ཞིང་། དེ་ནམས་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་
བ་ཉི་ལུ་སྒོན་པའི་གཞུང་གིས་མཆོན་གཞི་བསྟན། ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཆོན་མ་དང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་བསྟན། ཤེས་བྱ་བྱེད་བ་གསུམ་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་མཆོན་ཉིད་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། གང་དུ་མཆོན་ན་རང་འབྲས་སངས་རྒྱས་སྤྱིད་བྱེད་དུ་མཆོན། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་
བར་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མཁེན་གསུམ་གྱི་ཏྟིགས་པ་སྤྱིད་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མདོར་ན་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་བ་ཉི་ལུ་པོ་མཆོན་གཞི། རང་འབྲས་སངས་རྒྱས་སྤྱིད་བྱེད་
དུ་མཆོན། རང་འབྲས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མཁེན་གསུམ་གྱི་ཏྟིགས་པ་བསྤྱིད་པའི་རུས་ལྡན་
ཡིན་ཞེས་མཆོན་ཞིང་། དེ་ལྟར་མཆོན་རུས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། མཁེན་གསུམ་གྱི་ཏྟིགས་
པ་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་མཆོན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ལས། ཤེས་བྱ་དེ་སངས་
རྒྱས་སྤྱིད་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་ངོན་ཆེ་བ་གསུངས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ན་

སྒོམ་པ་པོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སངས་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་གྱིས་གྲོགས་མཛད་པར་གསུངས་
པས། དེའི་དོན་འདིར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལྷོབས་བརྩ་ལ་སོགས་
བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱུ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཀྱིན་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
བསྐྱེད་པ་ལགས། ཇི་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
སྒོན་པ་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་
འབྱོར་ཤེས་ཀྱིན་ཐབ་མོ་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲོབས་བརྩ་དང་མི་འཇིགས་པ་མེད་པ་
བཞི་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་
སངས་རྒྱུ་གྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་
བསྐྱེད་དོ། །ཆོས་འདི་དག་དང་ལྡན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་
བརྫོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཤེས་མཆན་བརྩ་དུག་པ་སྤག་གསུམ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་
མཐུན་གསུམ་སྦྱོར་བ་ལ་ཤེས་མཆན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་། འདོགས་པའི་ཆོས་
གསུམ་ཆང་སྟེ། མཐུན་གསུམ་སྦྱོར་བ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་བཏགས་པ་
དང་། དགོས་པ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམ་པ་གཞན་ལས་བྱུང་བར་འཕགས་པ་དང་། དངོས་
ལ་གནོད་བྱེད་ཤེས་མཆན་བརྩ་དུག་པ་སྤག་གསུམ་པོ་དེ་མདོ་ལས་སངས་རྒྱུ་གྱི་སའི་ཡེ་
ཤེས་སུ་གསུངས། མཐུན་གསུམ་སྦྱོར་བ་སྒྲོབ་ལས་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བྱུང་མཆན་གྱིས་མཆོན་ཚུལ་ནི་སངས་རྒྱུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་
བ་ཁོན་ལ་ཡོད་ཀྱི། དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མེད་པས་གཞན་ལྡན་རྣམ་བཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཆོན་
ཞིང་། དེ་ཡང་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་མཆན་གཞི། བྱུང་ཁོན་སངས་རྒྱུ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་

མཚོན། ཁྱོད་ཁོན་བྱང་པར་བཅུ་དྲུག་དང་ལྷན་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱུ་གི་སའི་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ལྷན་ཡིན་པ་ཞེས་མཚོན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མཚོན་རྣམས་ཏེ། ཐེག་དམན་ལ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར།

བྱེད་མཚན་གྱིས་མཚོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རང་གི་སྒྲོར་བའི་རྟོགས་པ་ལ་གཞན་འགོད་པའི་གཞན་དོན་ཚུང་དུ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་དཔའི་སྒྲོར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་མཚན་གཞི། གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་གི་སངས་རྒྱུ་གི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན། སངས་རྒྱུ་གི་སའི་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཞན་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་སའི་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ལྷན་ཡིན་པ་ཞེས་མཚོན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་འབྲས་བྱས་མཚོན་པའི་ལུགས་ལ་ཁ་ཅིག་འདིའི་མཚོན་ཚུལ་ནི་འབྲས་བྱས་རྒྱུའི་རྣམ་པ་མཚོན་ཞིང་། དེ་ཡང་འབྲས་བྱ་ཤེས་བྱེད་བ་གསུམ་པོ་དེ། རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་སྒྲོར་བ་ལ་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ངོ་ཐོ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་སྒྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། དཔེར་ན་སྟོན་དུས་ཀྱི་ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་དབྱེད་དུས་ཀྱི་ཞིང་ལ་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པར་མཚོན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རིགས་མི་མཐུན་དེ་སེལ་བའི་མཚན་མཚོན་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལུགས་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་འདིའི་མཚོན་ཚུལ་ནི། སྒྲོར་བའི་རང་བཞིན་དུ་མཚོན་ཞིང་ཤེས་བྱེད་བ་གསུམ་པོ་མཚན་གཞི་དང་། ངོ་ཐོ་ཉིད་མཚན་དེ་མཚོན་བྱར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་མཚན་གྱིས་མཚོན་ཚུལ་ནི་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྷན་པའི་ཤེས་མཚན་དང་། བན་བདེ་སྒྲོབ་པ་སོགས་བྱེད་པ་དང་ལྷན་པའི་བྱེད་མཚན་གཉིས་མཚན་གཞི་དང་། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྲོར་བ་མཚོན་བྱ་དང་། ལམ་གྱི་གནས་ལུགས་

རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་མཆན་དང་། སྐྱོབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་
བྱེད་མཆན་གཉིས་མཆན་གཞི་དང་། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བ་མཆོན་བྱ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་
དང་ལྡན་པའི་ཤེས་མཆན་དང་། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱེད་མཆན་
གཉིས་མཆན་ཉིད་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བ་མཆོན་བྱར་བྱས་ནས་མཆོན་པ་དང་།

བྱེད་མཆན་གྱིས་མཆོན་ཚུལ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པའི་སྤྱང་གི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་
མི་བྱུང་བ་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ས་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱེད་པར་འཕགས་པར་མཆོན་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།

ལུགས་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཤུ་པོ་དེ་ལམ་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མཆན་
གཞི་ཅེས་དུ་རུང་ཡང་། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱན་ཅུ་བའི་དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལྟར་ན།
ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཆན་མ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལམ་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་ནལ་འགྱོར་མཆན་
གཞི་དང་། མཆོན་བྱ་ལམ་ཤེས་ཕྱིན་དངོས་དེ་བསྟན་པའི་བྱིར་དང་། ཤེས་མཆན་བརྟུ་བྱག་པོ་
སྤྱག་གསུམ་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་མཆན་གཞིའི་སྤྱང་དུ་མཆན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་བསྟན་
པ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཤུ་པོ་དེ་ཆོས་སྐྱའི་བྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱའི་སྦྱོར་བར་མཆོན་པར་མི་འཐད་དེ། དེ་ཆོད་མས་ངེས་ན་དེ་ཆོས་སྐྱའི་བྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱའི་སྦྱོར་བར་ཆོད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཆོད་མས་ངེས་ན་དེ་
བྱང་ཚུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ལྷུང་དུ་འཁོང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ཆོད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར།

རྒྱས་མཆོན་པའི་ལུགས་དེ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་
པ་སྤྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་སེམས་དཔའི་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་རང་འབྲས་སངས་རྒྱས་སྤྱེད་
བྱེད་དུ་མཆོན་པ་མི་རིགས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མཆོན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཤེས་མཆན་

བཅུ་དྲུག་པ་སྟག་གསུམ་པོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་བའི་ཐ་སྟོད་བྱ་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱེད་པ་མི་
 རིགས་ཏེ། རྒྱལ་ས་འདིར་སྒྲོར་བའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་པབ་པའི་དགོས་པ་མི་ཤེས་པའི་སྒྲོན་
 དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། མཚན་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་བཞག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའི་མཁྱེན་
 གསུམ་སྒྲོར་བའི་ཤེས་ཀྱང་བྱེད་པ་གསུམ་གྱི་དམན་པའི་སྒྲོར་བ་ལས་ཀྱང་པར་དུ་འཕགས་པར་
 མཚན་པར་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱང་མཚན་གྱིས་དེ་གསུམ་དམན་པའི་སྒྲོར་བ་ལས་ཀྱང་པར་འཕགས་
 པར་མཚན་པའི་ཕྱིར།

ལྷགས་གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་སྒྲོ་བཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་མཚན་སྒྲོར་གྱི་རྣམ་
 གཞག་བྱེད་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལྷགས་བཞག་པ་ལ། མཚན་གཞི། མཚན་བྱ། མཚན་ཉིད། རི་ལྟར་མཚན་
 ཚུལ། ས་མཚམས་དང་ལྔ། དང་པོ་ནི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་
 ཡིན། གཉིས་པ་ལ་སྦྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་། རྒྱན་གྱི་བསྟན་
 བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། འདིར་དེའི་
 མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་
 གྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱའི་གཙོ་བོ་མཐར་ཐུག་ནི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པ་ལམ་ཤེར་
 ཕྱིན་རྗེས་པར་ཉམས་སྲུ་ལེན་དགོས། དེ་ལ་དེ་ཆད་མས་ངེས་དགོས། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
 སྒྲོ་ནས་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་མཚན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེའི་མཚན་ཉིད་དངོས་བསྟན་བསྟན་
 བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་
 རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ནང་ནས་ཀྱང་མཁྱེན་ལྟར། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་རྒྱན་གྱིས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
 བྱས་ནས་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲུབ་བསྟན་པའི་གཞུང་ལམ་འབྲས་

བྱེད་ཤེས་ཕྱིན་གསུམ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟན་བྱེད་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ཞིང་། གསུམ་པོའི་
ནང་ནས་ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཤེས་ཕྱིན་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་བྱེ། རྫོང་བྱེད་གཞུང་ཤེས་
ཕྱིན་ལ་སྐབས་བརྒྱད་དུ་བྱེ་ནས་བསྟན་བྱེད་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར། མཆོན་བྱ་བྱེ་
བྲག་པ་ནི། ཤེས་བྱེད་བྱེད་པ་གསུམ་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མཆོན་
རྣམས་ཀྱང་ཡིན། མཆོན་ཉིད་ནི། འཆད་པ་ལྟར་ཀྱི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་
རྣམས་ཡིན་ནོ།

སྤྱི་མཆོན་ཚུལ།

༥ བཞི་པ་མཆོན་ཚུལ་ལ། སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཆོན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་
མོངས་ཏྲག་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པ་སོགས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་པོ་
མཆོན་གཞི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤེས་ཕྱིན་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཆོན། སྤྱི་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་།
སྤྱི་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཞེས་མཆོན། མཆོན་
ཚུལ་དེ་འཐད་དེ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་ལམ་ཉམས་ལེན་ཀྱི་རིམ་པ་མདོ་ལས་
སྤྱི་དོན་དུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱེད་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར།
གདུལ་བྱས་སྤང་དོར་ཀྱི་གནས་ཆད་མས་ངེས་པའི་བྱིར་དུ་མཆོན་མཆོན་གཞི་གསུམ་ཀྱི་ཐ་སྟད་
གནས་པར་གསུངས་ཏེ། མདོ་སྤྱི་རྒྱུ་ལས། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ། །ཕན་
གདགས་སྤྱིར་ན་མཆོན་ཉིད་དང་། མཆོན་གཞི་དེ་ནི་མཆོན་པ་ཡི། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དག་གིས་
བཤད། །ཅེས་དང་། རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གལ་ཆེ་བའི་སྐབས་མང་པོར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྐོན་ས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་བྱིར།

ཤེས་མཆོན།

༥ གཉིས་པ། གྲེ་བྲག་གི་མཆོན་ཚུ་ལ་རང་རང་གི་གཞུང་དང་སྤྱར་ཏེ་བཤད་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པ་སོགས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་སོ་བཞི་མཆོན་གཞི། འདིར་དངོས་བསྟན་ཀྱི་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་མཆོན། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་ཞིང་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཡུལ་བཙུ་བྱུག་གང་རུང་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སློན་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཞེས་པས་མཆོན། འདིར་དངོས་བསྟན་ཀྱི་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྤྱོད་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཟེན་བྱེད་ཀྱི་སློན་ནས་བཙུ་བྱུག་ཡོད།

སྟོང་ཉིད་མཆོན་མ་མེད་བཅས་དང་། །ཞེས་སོགས་ལ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བར་པ་ལྟ་མཆོན་གཞི། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་མཆོན། སྟོང་ཉིད་མཆོན་མ་མེས་བཅས་སོགས་ཡུལ་བཙུ་བྱུག་སོ་གང་རུང་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སློན་ནས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རྟགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཞེས་མཆོན་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་ཟེན་བྱེད་ཀྱི་སློན་ནས་བཙུ་བྱུག་ཡོད།

དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བརྟེན་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞི་ལམ་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་དམིགས་པ་སོགས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདུན་སོ་མཆོན་གཞི། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་མཆོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་སོགས་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཞེས་མཆོན་ཞིང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཟེན་བྱེད་བཙུ་བྱུག་གི་སློན་ནས་རྣམ་པ་བཙུ་བྱུག་ཡོད།

བྱང་མཆོན།

༩ བསམ་མི་བྱེད་སྐབས་བྱེད་པར་གྱིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དང་པོ་ཉིད་ནས་
 ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤེས་བཞེད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་མཆོན་གཞི།
 འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་
 བར་མཆོན། སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ་སོགས་ཉོགས་པའི་ཤེས་
 རབ་གྱིས་དངོས་སུ་ཟེན་པའི་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
 ཡིན་པ་ཞེས་མཆོན་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་ཉོགས་པའི་ཟེན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བཅུ་དྲུག་
 ཡོད།

འོ་ན་སྐབས་འདིར་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱང་པར་འཕགས་པ་
 དངོས་སུ་བསྟན། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱང་པར་འཕགས་
 པ་དངོས་སུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག་སྦྱོར་བ་གཞན་གཉིས་ངོ་བོའི་སྒྲོ་
 ནས་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱང་པར་འཕགས་པར་སྦྱབ་ཀྱས། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་
 བ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲོན་ས་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱང་པར་འཕགས་པར་སྦྱབ་མི་ཀྱས་པས་
 དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་ངོ་
 བོའི་སྒྲོན་ས་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱང་པར་འཕགས་པ་སྦྱབ་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ངོ་བོའི་
 སྒྲོན་ས་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱང་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམས་
 ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱོང་བ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་གྱིས་ཀྱང་
 ཉན་རང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་ཤིང་། བརྟམས་བྱུང་
 བའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱབ་པས་ཀྱང་། ཆོས་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཐེག་
 དམན་གྱི་ཉོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྲིབ་བ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཟིན་བྱེད་ལ་མ་བརྟོས་
པར་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པར་སྐྱབ་མི་ལུས་པས། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་སྒྲིབ་བ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་མི་འཕགས་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱང་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་གྱིས་ཟིན་བྱེད་ལ་མ་བརྟོས་པར་
དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པར་སྐྱབ་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གྱིས་ཟིན་
པའི་དབང་གིས་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདིར་བྱུང་གཞི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐད་
ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་སྟངས་ཤིང་གི་སྒྲིབ་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་
པར་སྐྱབ། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྲིབ་བ་བཅུ་དྲུག་པོ་དེའི་ནང་དུ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས། བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། འོ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ངོ་མོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱང་དམན་པའི་
སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པར་སྐྱབ་མི་ལུས་པར་ཐལ། སྒྲོམ་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་བ་ཕྱི་
མ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་དུ་མ་གཏོགས་
པའི་ཕྱིར།

རང་གི་ལུགས་ལ། སྒྲིབ་བ་གཞན་གཉིས་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་
པར་དངོས་སུ་བསྟན། གཞི་ཤེས་སྒྲིབ་བ་དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པར་
དངོས་སུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁུན་གསུམ་སྒྲིབ་པའི་ནང་ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་
གང་རུང་ལ་བྱུང་མཐའ་བཟུང་བའི་སྒྲོན་ས། དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པར་
སྐྱབ་ལུས། གཞི་ཤེས་སྒྲིབ་བ་ལ་བྱུང་མཐའ་བཟུང་བའི་སྒྲོན་ས། དམན་པའི་སྒྲིབ་བ་ལས་བྱུང་

པར་དུ་འཕགས་པར་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྦྱོར་བ་གསུམ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་པར་
བྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་ལ་དམན་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱེད་
པར་དུ་འཕགས་པས་མ་བྱུང་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་སྦྱོར་པའི་མཁུན་པ་
ཡིན་ན། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར།

བྱེད་མཆོན།

༥ པན་དང་བདེ་དང་སྦྱོར་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཉོན་མོངས་ཏྲག་སོགས་
གྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་མཆོན་གཞི། གཞན་དོན་སྐྱབ་
པའི་བྱེད་ལས་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཆོན། པན་བདེ་
སྦྱོར་བ་སོགས་བྱེད་ལས་བཅུ་གཅིག་སོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་
ཞེས་མཆོན་ཞིང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་ལས་བྱེད་པར་
ཅན་གསུམ། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་ལས་བྱེད་པར་ཅན་བདུན། རྣམ་མཁུན་སྦྱོར་བའི་བྱེད་
ལས་བྱེད་པར་ཅན་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ངོ་བོ་ཉིད་མཆོན།

༥ ཉོན་མོངས་ཏྲག་དང་མཆོན་མ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཉོན་མོངས་ཏྲག་
སོགས་སུ་འཛིན་པ་སྤངས་ཤིང་། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་འབྱུང་བ་སོགས་ཏྲགས་པས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། འདིར་དངོས་བརྟན་གྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་མཆོན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་ཡོད།

ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། རོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་བྱར་བྱེད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མཚན་
 ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སྟོན་
 མེད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་བྱེད་སྐྱབ་དང་ལས་སྐྱབ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་བྱ་བྱེད་པ་
 གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཇུག་ཚུལ་དང་། འདིར་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་
 པའི་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མཚན་གཞི་ཉོན་མོངས་རྟག་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་
 སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་སྟོ་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་ན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ནལ་འབྱོར་སྤྱི་དང་བྱེད་
 པར་ཤེས་བྱ་བྱེད་པ་གསུམ་མཚོན་བྱར་གོ་བ་འབྱུང་ཅམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་མངོན་ནོ།

ལྷ་པ་ས་མཚམས་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་ཆོག་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་
 བར་དུ་ཡོད། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མཚན་གྱི་དང་པོ་བཞི་དང་། སེམས་
 དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བ་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་བྱ་བྱེད་པ་གསུམ་ཡང་ཆོག་ལམ་ནས་རྒྱན་
 མཐའི་བར་དུ་ཡོད། ལྷ་པོ་དེ་ནི་ཆོག་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྟོར་བའི་ལམ་གྱི་བར་དུ་ཡོད་དོ།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་ངན།

༥ གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཞེས་བྱ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་ངན་
 བཅུ་བཞི་གང་ལ་བསྟར་བའི་གཞི་དང་། བསྟར་པའི་རོ་བོ། དབྱེ་བསྟར། གང་ཟག་གང་ལ་གཙོ་ཆེ་བ།
 སྤྱོད་ན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་ལྟ་ངན་བཅུ་བཞི་པོ་འདི་དག་ལྟ་ངན་དུག་ཅུ་རེ་གཉིས་ལས་བསྟར་
 ཤེས་པའི་དེ་ལ་རེ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཙོ་བརྟེན། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་
 པ་ཞེ་བཞི་དང་བཅས་པའི་རེ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་རྟག་པར་སྤྱོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ལྟ་ངན་
 འདི་ནམས་ནི་ཤས་ཆེར་ཟག་བཅས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྟེགས་
 བྱེད་ཁ་ཅིག་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་བཞི་བཅུ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་

བརྒྱད་བརྒྱུད་ན་པ་སོགས་ཡོད་པས་དེ་འདྲ་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བརྟག་པ་ན། ལྟ་ལགའ་ཞིག་གིས་ལུས་བཟང་པོ་ནས་བཟང་པོར་སྐྱེ་བ་དང་། ངན་པ་ནས་ངན་པར་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་ན་དེ་དག་ལུས་དང་བཅས་པ་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་ངན་སྐྱེས། ཆངས་པ་ཆེན་པོ་མ་ཡི་ཞིང་འཁོར་གྱི་ལྟ་ལགའ་ཞིག་ཡི་ནས་མིར་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་ན་ཆངས་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྟག་གཞན་ནི་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་ངན་སྐྱེས། ལྟ་ལགའ་ཞིག་ནི་ཡི་འཕོས་ལགའ་ཞིག་མ་འཕོས་པར་མཐོང་བ་ན་ལ་ལ་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་ངན་སྐྱེས་པ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་ཆངས་པས་ངེས་པའི་མདོ་དང་། གུན་བརྟུས་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་རྣམས་ལས་བསྐྱུས་ནས་བརྒྱ་བཞི་མངོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས། གང་འདས་པན་ཆད་མཐའ་སོགས་དང་། །རྟག་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བ་དང་། །ཐུངན་འདས་དང་ཕྱི་མཐའ་དང་། །སྒྲོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ངོ་ཐོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དང་ཕྱང་པོ་དེའི་དབང་བསྐྱུར་བྱར་ཞེན་ནས། བདག་དང་འཛིན་ཏེན་རྟག་པ་སོགས་སུ་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དབྱེ་བསྐྱུ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། བསྐྱུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དབྱེ་ཚུལ་ལ། བདག་དང་འཛིན་ཏེན་རྟག་པར་ལྟ་བ། མི་རྟག་པར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་དབྱེ་བ་ཡིན་ཟེར་ན། འདི་ལ་ཆིག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲོན་ཆགས་ཏེ། དང་པོ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་གུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་ངན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བདག་དང་ཕྱང་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལྟ་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་འཛིན་སྐྱངས་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། བདག་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་རྟག་པར་ལྟ་ན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ་འགལ། མི་རྟག་པར་ལྟ་ན་རྟག་པར་ལྟ་

བ་འགལ་བའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ཏྲག་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ་མི་ཏྲག་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ་བ་སོགས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་བདེན་འདྲིན་ཀྱན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་
དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདྲིར་བསྟན་ཡུང་མ་བསྟན་ཀྱི་ལྟ་ངན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོག་དོན་ཀྱི་སྟོན་གཙོད་ཚུལ་བཀལ་ཏྲགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཀོད་བ་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ།

རང་ལུགས་ལ། སྟོན་ཀྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་བཞི་ཆོན་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་དང་འདྲིག་རྟོན་ཏྲག་པར་ལྟ་བུ་མི་ཏྲག་པར་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་ཏྲག་ལ་གནས་སྐབས་འགྱུར་
བར་ལྟ་བུ་ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་སྤང་པོར་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་བཞི་ལ་སྟོན་ཀྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་
བ་སྤྲེའི་བདག་དང་སྤང་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བུ་ལྟ་མཆོན་གྱིས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་ཆོན་གཉིས་པའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འདྲིག་རྟོན་མཐའ་དང་མི་
ལྟ་བུ་ལྟ་སྟེ་བ་ཕྱི་མར་འཇུག་པའི་དེ་གཉིས་སུ་ལྟ་བུ་མཐའ་དང་ལྟ་བུ་ལྟ་སྟེ་བ་ཕྱི་མར་མི་
འཇུག་པར་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་འཇུག་འགའ་ཞིག་མི་འཇུག་པར་ལྟ་བུ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་
གང་ཟག་གི་བདག་དང་སྤང་པོར་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་དེ་ལ་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་
པའི་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་བ་འདྲིའི་བདག་དང་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བུ་ལྟ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་ཚན་གསུམ་པའི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། གྲོལ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་གྲོངས་
པན་ཆད་འབྱུང་བར་ལྟ་བུ། མི་འབྱུང་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་འབྱུང་འགའ་
ཞིག་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་རྣམས་ལ་ལྷུང་འདས་ཀྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲོལ་
བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལས་བརྩམས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཕྱིར།

ལུས་སློག་ལ་བརྟེན་བཤགས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། ལུས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་རྩམ་
གཅིག་ཏུ་ལྟ་བུ་བཤད་། རྩམ་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བུ་བཤགས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ལུས་སློག་ལ་བརྟེན་
པའི་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་ལ་དམིགས་
ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བུ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་པོ་བསྐྱབ་ན། གཡོ་བ་འདུ་བ་བཟམ་པ་བརྩམ་པའི་ལྟ་བུ་བཞེར་
འདུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འདྲི་བརྟེན་ཏུ་པར་ལྟ་བུ། མཐའ་དང་མི་ལྟན་
པར་ལྟ་བུ། གྲོལ་བར་འདོད་པའི་བདག་གི་པན་ཆད་འབྱུང་བར་ལྟ་བུ། ལུས་སློག་རྩམ་ཐ་དད་དུ་ལྟ་
བའི་ལྟ་བུ་རྣམས་གཡོ་བའི་ལྟ་བུ་པར་འདུས་ཤིང་། དེ་རྣམས་ལ་གཡོ་བའི་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་ལ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པས་འདུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཕྱང་པོ་མི་ཏུ་པར་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་མཐའ་དང་ལྟན་པར་ལྟ་བུ། གྲོལ་བར་
འདོད་པའི་བདག་གྲོངས་པན་ཆད་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བུ། ལུས་སློག་རྩམ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བུ་རྣམས་
འདུ་བའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་ལ་དགག་པའི་རྣམ་པས་
འདུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཏུག་མི་ཏུག་གཉིས་ཀར་ལྟ་བུ། གྲོལ་བར་
འདོད་པའི་བདག་གི་པན་ཆད་འབྱུང་མི་འབྱུང་གཉིས་ཀར་ལྟ་བུ་རྣམས་བཟམ་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་

ཞིང་། དེ་རྒྱུ་ལ་ལ་བཟུང་བའི་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ལ་དགག་སྐྱབ་
མཉམ་པས་འབྲུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཏྲ་མི་ཏྲ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
པ་སོགས་བཞི་ཚན་གསུམ་གྱི་མཐའ་མ་གསུམ་བཅུ་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྒྱུ་ལ་ལ་དེ་ལྟར་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ལ་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀ་བཟུང་བའི་རྒྱུ་ལ་ལ་འབྲུག་པའི་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གང་ཟག་གང་ལ་གཙོ་ཆེ་བ་བཤད་པ་ལ། ལྟ་བུ་དེ་རྒྱུ་ལ་ལ་གང་ཟག་གང་ལ་གཙོ་ཆེ་
བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཞི་ཚན་གསུམ་གྱི་དང་པོ་གསུམ་དང་ལུས་སྟོག་རྩལ་ཐ་དད་ལྟ་བུ་ནི་དུ་
གངས་ཅན་ལ་གཙོ་ཆེ། གཉིས་པ་རྒྱུ་ལ་ལ་གཙོ་ཆེ། གསུམ་པའི་གསུམ་གཅེར་བྱ་བ་དང་།
བཞི་པའི་གསུམ་ལྟ་སྟེགས་གནས་མ་བྱ་བ་ལ། ལུས་སྟོག་རྩལ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བུ་བྱེ་བྱག་པ་ལ་གཙོ་
ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གངས་ཅན་ལ་གསུམ་པོ་དེ་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་བདག་
དང་འཛིག་ཏེན་ཏྲ་གཉིས་པ་དང་། བདག་དང་འཛིག་ཏེན་ཕྱི་མར་འགོ་བ་དང་། གོལ་བའི་བདག་ལི་ནས་
འཛིག་ཏེན་ཕྱི་མར་འགོ་བ་དང་། ལུས་སྟོག་རྩལ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལ་ལ་གསུམ་
པོ་དེ་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱེ་མི་འདོད་པས་ཆེ་འདིའི་བདག་དང་ལུང་
པོ་མི་ཏྲ་གཉིས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མི་འབྲུག་པ་དང་། གོལ་བར་འདོད་པའི་བདག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་
མི་འབྲུག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པོ་དེ་གཅེར་བྱ་བ་ལ་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་
བདག་དང་འཛིག་ཏེན་རང་བཞིན་ཏྲ་གཉིས་ལ་གནས་སྐབས་འབྱུང་བ་དང་། བདག་འགའ་ཞིག་འཛིག་
ཏེན་ཕྱི་མར་འབྲུག་འགའ་ཞིག་མི་འབྲུག་པ་དང་། གོལ་བར་འདོད་པའི་བདག་འགའ་ཞིག་གོངས་
པན་ཆད་འབྱུང་། འགའ་ཞིག་མི་འབྱུང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྟ་སྟེགས་གནས་མ་བྱ་བ་ལ་གསུམ་
པོ་དེ་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་བདག་དང་འཛིག་ཏེན་ཏྲ་གཉིས་པ་ཏྲ་གཉིས་པ་དུ་ཡང་བརྗོད་
དུ་མེད་པའི་བདག་རང་རྒྱ་ལུ་ལུ་པའི་རྩལ་ཡོད་དང་། ལུང་པོ་དེའི་དབང་བསྐྱུར་བྱར་འདོད་པའི་

ཕྱིར། ལུས་སློག་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བུ་གྲེ་བྲག་པ་ལ་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་བདག་གང་ཡིན་ལུས་དང་ལུས་གང་ཡིན་བདག་གམ་སློག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ལྟ་བུ་སྤྱོད་ན་ལ། སྤྱིར་ལན་ལ་མགོ་གཅིག་རྣམས་ཕྱེ། རི་བ་པོ་ཉིད་ལ་རི་བ། རིས་པའི་ལན་དངོས་སུ་མི་འདེབས་པས་ལན་དང་བཞི་ཡོད་པའི་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཡང་སྤྱིད་སྤྱིས་བ་རྣམས་འཆི་འམ་མི་འཆི་ཞེས་རིས་པ་ལ་འཆི་ཞེས་མགོ་གཅིག་གི་ལན་འདེབས་པ་དང་། ཡང་དེ་སྤྱར་སྤྱེ་བ་ལེན་ནམ་མི་ལེན་རིས་པ་ན་སྤྱིད་པ་སྤངས་པ་རྣམས་ནི་མི་ལེན། མ་སྤངས་པ་རྣམས་ནི་ལེན་ཞེས་ཕྱེ་སྟེ་ལན་འདེབས་པ་དང་། སྤྱིས་བྱ་འདི་ཁྱད་པར་འཕགས་སམ་ཞེས་རིས་པར་གང་ལས་ཞེས་རིས་ནས་ལན་འདེབས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། མཛོད་ལས། མགོ་གཅིག་པ་དང་རྣམས་ཕྱེ་དང་། །རི་དང་བཞག་པར་ལུང་བསྟན་པ། །འཆི་དང་སྤྱེ་དང་ཁྱད་པར་འཕགས། །བདག་གཞན་ལ་སོགས་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདི་ནི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པས་དེ་ལྟར་ན་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་ངན་རེ་གཉིས་པོ་བཅུ་བཞིར་བསྐྱས་ནས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྣམས་ཡོད་དང་། ལུང་པོ་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱ་ཡིན་པ་ཞེ་ལུག་ལ་བཞག་ནས། སྟོན་པ་ལ་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རྟག་གམ་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རི་བ་བཅུ་བཞི་བྱས་པ་ལ་རི་བ་རྣམས་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་ལས་བརྩམས་པའི་རི་བ་ཡིན་པས་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་ན་ནི་ལུ་སྟེགས་བྱེད་དེ་དག་བདག་མེད་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་མི་རུང་། མ་བཀག་པར་རྟག་མི་རྟག་སོགས་སུ་ལུང་བསྟན་ན་ལྟ་ངན་ལྟག་པར་འཕེལ་ནས་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས་ལན་དངོས་སུ་ལུང་མ་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་ནས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་ངན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རི་སྐྱད་དུ་ཡང་རིན་ཆེན་སྐོང་བ་ལས། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྟན་ནམ་ཞེས། །ཞུས་ན་རྒྱལ་བས་མི་གསུངས་བཞུགས། །གང་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ཟབ་

མའི་ཚོས། །སྟོད་མིན་འགྲོ་ལ་མི་གསུངས་བ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་མཁས་ཆམས་ཀྱིས། །ཀུན་མཁྱེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒྲ་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་མ་ཟད་དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་
ཏེ། བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་དགེ་བ་ཡིན་ན་བདག་དང་འཛིན་ཏེན་
མཐའ་ལྡན་དུ་ལྟ་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པན་ཆད་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་ཆམས་དེ་
ཡིན་དགོས་པ་ལ་དེ་ཆམས་མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཛིན་ཏེན་
སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མི་འགྲོ་བར་ལྟ་བ་དང་། གྲོ་ལ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་གྲོངས་པན་ཆད་
འབྱུང་མི་འབྱུང་དུ་ལྟ་བ་མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདི་དག་ལ་གོ་བ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་རྟེན་ན། འཛིན་ཏེན་མཐའ་ལྡན་ལ་སོགས་མེད་ཕྱིར་རོ།
ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་གོ་བར་འགྱུར་བས་མང་བཀུར་བས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་ཁས་
ལྷངས་པ་ལ་ཐུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ། འཛིན་ཏེན་མཐའ་དང་ལྡན་ནམ་ཞེས་བྲིས་པ་ལ་ཆམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལན་ལུང་སྟོན་མི་རུང་བས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྤང་པོ་བདག་
ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྤང་པོ་མི་རྟག་པར་ལུང་སྟོན་རུང་གི་ཐུ་སྟེགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་ངན་བཅུ་བཞིའི་ཞེན་ལུལ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་
ཚོས་ཅན། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཐུ་གནས་པའི་
སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཆོགས་ལམ།

༥ མཆོན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟེ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།
 རྟེན། རོ་བོ་དབྱེ་བ། ཐོབ་པའི་ཏྲགས། སྤྱོད་ན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལུས་རྟེན། སེམས་རྟེན་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། གྲེ་བྲག་སྤྱོད་ན་མཐའ་ཞིང་གསུམ་གྱི་མི་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་སྦྱེ་བར་འདོད་
 དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཁོ་ན་དང་སྤྱིང་གསུམ་དག་ནས་འཕེན་གྱི་གཞན་
 རྣམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་དང་སྦྱོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ངས་ཏེ། དེ་ཆེ་ལྟ་མི་སྟོང་ཐྲག་བརྒྱས། །བྱང་ཆུབ་
 མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། ལྷ་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་གིས་བྱང་ཆུབ་
 མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་མང་པོས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 སེམས་བསྐྱེད་ནས་ལམ་ཤེས་ལྷུང་དུ་སྦྱེ་བྱང་དུ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་དག་གི་རྒྱད་ལ་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་གསར་དུ་སྦྱེ་བ་ཡོད་པ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སེམས་རྟེན་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་མ་བརྟེན་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་
 དེ། མིའི་རྟེན་ལ་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
 ཡོད། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་མང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡོད། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་རྟེན་ལ་ཡང་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ན། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་
 ལམ་འདོད་སེམས་དང་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་དུ་སྦྱེ། ཐེག་ཆེན་
 ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེ་སྟེ། དེ་ནས་རབ་
 མཐའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་མཛོད་པ་བ་ལྟར་ན་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་མཁྱེན་པ་ལ་བཞེད། མཛོད་ལས། ཐོས་

བསམ་ལས་བྱང་ལས་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གའི་ཤེས་རབ་ཡོད་དེ།
ཀུན་བཏུས་ལས། ཚོགས་གྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན། སོ་སོའི་སྤྱི་བོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དབང་བོའི་སྒོ་
སྒོམ་པ་དང་ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་ཆ་སྟོད་ལ་མི་ཉལ་བར་ནལ་འགྱུར་ལ་བཙོན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་
དུ་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་། ཡང་གང་རྒྱར་གྱུར་པའི་དགེ་བ་གཞན་དང་ཐོས་པ་དང་
བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཉེ་སྤང་ལས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱང་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་
རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། འདི་གཉིས་གཙུག་ཆེ་བ་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཚོགས་ལམ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མེད་པར་
ཐལ། དེར་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒོ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ན་ཆད་མེད་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་སྟེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་
མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་དོད་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ལྷག་མཐོང་འདི་རང་གི་ཉིར་ལེན་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་
གསར་ཐོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྟོང་ཡིན་པས་བྲབ་སྟེ། རྒྱན་དུ་
ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་འདི་ལས་གསལ་བའི་གཞུང་མ་བྱུང་ཞིང་འདིར་
མཚན་མེད་རབ་དུ་སྤྱིན་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱད་ཁྲ་མ་ལས།
ཚོས་ལ་མོས་པ་ས་བོན་ཏེ། །པ་རོལ་བྱིན་མཚོག་མ་ལས་སྤྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྟོན་པོས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་

པའི་སྤྱོད་ལ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད། དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་རྗེས་
སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དབུ་མ་རྒྱན་
ལས། ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་སྟོན་བཏང་སྟེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ།
དེ་ཉིད་ལས། ཡང་དག་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱི་མའི་དོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་ཁ་ཅིག་གིས་སྟོང་ཉིད་ལ་སྟོང་
བ་མ་ཐོན་པར་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སྟོང་བ་ཐོན། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སྟོང་བ་འདོན་པའི་
རིགས་ཅན་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན་དེ་ལྟར་སྤངས་པས་སྟོང་བ་ཐོན་པའི་
བྱང་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་ལ་སྟོང་བ་མ་ཐོན་
པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།

གཞན་ཡང་། རྩ་བའི་དམ་བཅའ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ། །ཞེས་པ་དང་། རྩོ་སྤངས་མ་བྱས་སེམས་ཅན་ལ།
།སྟོང་བ་ཉིད་ནི་བཤད་པ་དང་། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྟོང་མི་རུང་གི་བྱང་སེམས་ལ་སྟོང་
ཉིད་བསྟན་པས་རྩ་ལྟར་འབྲང་བར་གསུངས་པ་དང་། སྤུང་བ་རྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། མིག་དང་ལྟན་
པའི་མི་ཞིག་སྟན་པར་ཞུགས་ཏེ་ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གང་དངོས་པོར་ལྟོང་བའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱིན་པར་བཏྲ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བདེན་འདྲིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་བྱང་སེམས་
ཀྱི་སྦྱིན་པ་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་བྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་བར་བསྟན་པའི་
དོན་ལ་སྟོང་བ་ཐོན་པའི་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ། དེར་སེམས་བསྐྱེད་ཐབས་
རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དོན་ལ་སྟོང་བ་ཐོན་པའི་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མེད་པའི་བྱིར། མ་
བྱུང་ན་སོང་། འདོད་ན། དེ་འདྲིའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་ཐལ།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སྤྱོད་བ་ཐོན་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་
ཤིང་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་
ཁས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་བྱས་ཏེ། བྱང་སའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལུ་
བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་གཞུང་ཆུང་འགའ་ཞིག་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ལམ་
དུ་མ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་
ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པར་གསུངས། འོ་ན་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སྤྱོད་བ་ཐོན། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སྤྱོད་བ་མ་ཐོན་
པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་ཁ་མའི་གང་ཟག་དེ་དེ་འབྲའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་
ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་སློ་ལ་སྤྱོད་བ་མ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ན། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་དང་། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་
གྱི་སློ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱོད་བ་ཐོན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱལ་སྤྲས་ལས་དང་པོ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་བྱར་ལྷན་གྱི་རོ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཏགས་པ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་འབྲ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དོན་དོན་
གཉེར་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་
སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་
ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ཁས། ལམ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་ལམ་

དང་། ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱིས་མ་བྱེད་མེད། རྒྱུ་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འབྱུང་ཁ་མའི་རྒྱུ་གི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་དེ། ལམ་ཡིན་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་ལམ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཡིན་ཡང་། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་དང་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཡིན་ཏེ། ཟློང་བ་ཐོན་པའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཐར་ལམ་ཡིན་ཏེ། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཐར་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ཐར་ལམ་དུ་འབྱུང་བ་ལ་དེ་གཉིས་ལ་ཟློང་བ་ཐོན་དགོས། ཟློང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཐར་ལམ་དུ་འབྱུང་བ་ལ་ཟློང་བ་ཐོན་མི་དགོས་པར་རྗེའི་གསུང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་ཡང་གསུམ་པོ་དེ་གང་རུང་གི་ལམ་ཞུགས་ཀྱིས་མ་བྱེད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ལ་ཡང་བསྐལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་ནས་འཆང་བྱ་བའི་ཐོག་མ་ཡིན་པས་མ་བྱེད་མེད། དེ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆེན་ཉེར་གཅིག་གི་རིགས་ལ་ཟློང་བ་ཐོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྗེའི་གཞུང་གི་དགོངས་ཆོད་བསྐྱངས་པའོ།

གཉིས་པ་ངོ་བོ་དབྱེ་བ་ལ། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། ཕྱིན་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱབ་པར་མཁས་ཤིང་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དེར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་རྩེད་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད།

གསུམ་པ། ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་རྟོགས་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གང་གིས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཐར་པའི་པན་ཡོན་ཐོས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་བ་སྦྱ་གཡོ་བ་

དང་། མིག་ནས་མཆི་མ་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་བྱང་པར་ཅན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཛོད་འབྲེལ་ལས། གང་གིས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་བདག་མེད་པ་དང་ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་བཛོད་པའི་གཏམ་ཐོས་པ་ན་སྤྱི་ཐིང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་མཆི་མ་འབྲུག་ཅེས་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་དབྱར་གྱི་དུས་སྤྱི་གྲུ་སྤྱེས་པ་ན་ཡུལ་གྱི་གསེབ་ན་ས་བོན་ཡོད་པ་ཞེས་པ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། དེ་རྣམས་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐར་པ་བྲལ་བའི་བྱང་པར་ཡིན་ཞིང་དེའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཉི་ལྟ་ལས། འདིར་ཐར་པ་ནི་བྲལ་བའི་བྱང་པར་ཡིན་ལ་དེའི་ཆ་ལ་ཕན་པ་ན་ཆ་མཐུན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམན་ལམ་སྟོན་སོང་གི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དང་། ཐེག་དམན་ལམ་དུ་ལྷུང་ངེས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་པ་གཉིས་ལྷགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་ཚུལ།

༥ སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེས་སྤྱི་ན་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱབ་པར་མཁས་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་བསྟན་ན། དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པར་འདུ་ཞིང་། དེ་ལྟའི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་བན་པའི་བན་པ་དང་། ཕྱིན་དུག་ལ་སྟོབ་པ་ལ་སྟོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་འདིའི་སྟུང་དུ་མི་བསྟོ་བའི་ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱན་སོང་མ་ཡིན་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན། རི་ལྷ་རི་སྟེང་།

གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པོ་དེ་ཡང་
བསྐྱུ་ན་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། དད་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད།
བསྐྱེད་ནས་སྦྱོང་བ་སྤྱི་ལ་སློབ་ཚུལ། བྱུང་པར་པར་ཕྱིན་མཐའ་མ་གཉིས་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་
གསུམ་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར།

ལྷ་པོ་དེ་ལ་མཁས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་དང་བའི་
དད་པ། ཡིད་ཆེས་གྱི་དད་པ་སྡོན་དུ་མེད་པའི་བརྟན་པོ་རྟེན་པ་ན་དད་པ་ལ་མཁས་པར་འཛོག་
པ་ནས། རི་ལྷ་རི་སྟེད་གྱི་དོན་ལ་ཤེས་རབ་གསལ་སྤྱར་སོགས་བརྟན་པོ་རྟེན་པ་ན་ཤེས་རབ་
ལ་མཁས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱལ་སོགས་མི་དད་པ་དང་། །ཞེས་པས་ཐེག་ཆེན་སྐྱེན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོའི་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་དད་པ་ལ་མཁས་པར་འཆད་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤྱིར་དད་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་དད་པ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྩ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འབྲེ་ཆེན་པོའི་གསུང་ན་རེ། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོན་པོ་ཡིས། རྟོགས་སྒྲ། ཞེས་པས་
ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྟོ་རྩལ་གཉིས་བསྟན་ནས། དབང་འབྲིང་རྒྱར་ནས་ཁ་འགོངས་
པར་མཛད། ཨར་གྱིས་འདྲིར་བཤད་པའི་དབང་རྩལ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་སྦྱོར་བར་
མཛད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། གཞུང་གོང་འོག་གཉིས་ཀས་རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
ཐར་པ་ཆ་མ་སྐྱེན་བསྟན་པས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱ་མ་རྩེ་བཅུན་ཆེན་པོའི་གསུང་ན་རེ། འདྲིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དབང་རྟོན་དང་པོ་རྟེན་
ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་ལ་བྱེད། དབང་རྩལ་ཐེག་དམན་དུ་
ལྟར་ངེས་གྱི་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་ལ་བྱེད་པ་དངོས་བསྟན་

གྱི་དོན་དང་། རྒྱགས་བསྟན་ལ་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་གྱི་ནང་ནས་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ངེས་
 དེས་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཚུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས། རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཚུབ་
 མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་ཡིན་པའི་དོན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཉི་ལྟང་ལས། རྒྱལ་པོས་རྟོགས་དཀའ་
 བཞེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་གསྐྱའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
 པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ལས་སྤྱིར་མི་ལྟོག་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་མངོན་པར་རྟོགས་པར་དཀའ་
 བ་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
 པ་སོགས་མི་རིགས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་གོང་མ་གཉིས་གྱི་སྐབས་སུ་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་ཆོགས་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དབང་རྒྱལ་གྱི་ངོས་འཛིན་
 དེ་འཐད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་ཐེག་དམན་ལས་དུ་མི་སྤྱང་ཡང་རྟོགས་བྱང་ཐོབ་དཀའ་བའི་བྱང་
 སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཐོབ་དཀའི་དོན་ཐེག་དམན་དུ་སྤྱང་བ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར།

ནམ་བཤད་རང་ལུགས་ལ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་
 དབང་པོ་ནི་རྒྱལ་གཉིས་པོ་དེ་སྒྲ་མེད་རྟོགས་བྱང་ཐོབ་སྤྱིར་བར་མཚུངས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ལ་ནང་གསེས་
 གྱི་རྟོགས་བྱང་ཐོབ་དཀའ་སྤྱིར་བྱང་པར་ཡོད་དེ། རྟོན་པོས་རྟོགས་སྤྱིར་རྒྱལ་པོས་དེ་ལ་བཟོས་ཏེ་
 རྟོགས་དཀའ་བའི་བྱིར། ཞེས་པ་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་དང་། རྒྱགས་བསྟན་གྱི་དོན་ཡོད་དེ། ཅ་
 བས་རྒྱགས་ལ་བསྟན་པའི་དད་སོགས་ཚུང་དུ་ཉན་ཐོས་དབང་པོ་ནི་རྒྱལ་གཉིས་ལ་ཡང་ཉན་ཐོས་
 གྱི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་དཀའ་སྤྱིར་དང་། དད་སོགས་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་ནི་རྒྱལ་
 གཉིས་ལ་ཡང་། རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་དཀའ་སྤྱིར་འཕངས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

འདིར་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་འབྲིང་བསྐྱས་ནས་ནི་རྒྱལ་གཉིས་སུ་བྱས་
 པ་ཡིན་གྱི་དབང་འབྲིང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་སྤྱི་ལ་དབང་པོ་ནི་རྒྱལ་

གསུམ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་གྲི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཡང་དབང་པོ་
 རིམ་པ་གསུམ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་དབང་རྣམས་སྒྲོར་ལམ་
 ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཐོབ། དབང་འབྲིང་གིས་མཐོང་ལམ་ནས་ཐོབ། དབང་རྩལ་གྱིས་
 ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པ་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་མདོ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་མིང་གི་བསྟན་པས་
 གྲང་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ནས་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པས་སྒྲུར་ན་ཆེ་གསུམ་ལ་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་དང་། རང་རྒྱལ་ཆོགས་ལམ་པས་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ནས་ཐོབ་པ་དང་།
 ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པས་བསྐྱལ་བ་བྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་གཙོ་
 ཆེ་བའི་དབང་དུ་མཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ལྟར་ན་སོ་སྒྲིའི་ཉན་ཐོས་སྲིད་པ་ཐ་མ་པར་གསུངས་པ་
 དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་བྲངས་མེད་སོ་གསུམ་སོགས་དགོས་པ་འབྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་པ་དང་།
 མདོ་ལས་ཕྱགས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ལྟ་བུས་བཟོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུར་བྲལ་བཞི་གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་
 གྲི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྣམས་
 མཆུངས་གྲང་ནང་གསེས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱུང་པར་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་དཀའ་སྤྲོ་སོགས་འཐད་པ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྒྲོར་ལམ།

༥ རོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཙོ་བོར་ཐབས་ཀྱི་
 ཆར་གྲུར་པའི་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས། སྐབས་འདིར་
 དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྲུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དེར་
 གྲུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ་རྟོག་སོགས་བཞི་ཡོད།

མདོ་ལས་གཙོ་བོར་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ནས་བསྟན་ཚུལ་ཡང་། རོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་ཐབས་
 ཀྱི་ཆ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་མཉམ་པ་བྱམས་པ་བྲགས་སུ་
 བན་པ་ཁོང་མི་ཁྱོ་བ་མི་འཆེ་བ་དང་ལྷ། སྦྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་ཀྱན་པ་ལ་པ་མ། མཉམ་པ་ལ་
 སྦྱན་དང་སྤིང་མོ། །གཞོན་པ་ལ་བྱ་དང་བྱ་མོར་ལྟ་བ་རྣམས་དང་། བཤེས་དང་གྲོགས་དང་
 གཉེན་དང་གཞན་གྱི་གཉེན་སེམས་བཅུའི་སྒོ་ནས་ལྟ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅེ་མོའི་སྐབས་
 སུ་གསུངས་ཚུལ་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བ་བཅུ་སྟོང་ལ་རང་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་།
 མ་བསྐྱལ་བར་བཞུགས་པ་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྗོད་པ། མཐུན་པར་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བ་སྒྲོམ་པར་
 གསུངས་པའི་བྱིར། བཟོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་བདེན་བཞིའི་འདོར་ལེན་ལ་
 སྦྱོར་བ་དང་། ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་སྤྱིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པ་ལ་སྦྱར་ནས་
 གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གཙོ་བོར་ཐབས་ཀྱི་ཆས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། འོག་ནས་འཆད་པའི་བྱིར་མི་ལྟོག་གི་ཉགས་རྣམས་ཐོབ་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་
 རྣམ་ཐབས་གཙོ་བོར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་པ་འགོག་ཚུལ།

༥ རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པས་དབྱེ་བས། ཞེས་པའི་སྐབས་
 སུ། མཁས་པ་སྤྱི་མའི་བཞེད་པ་བཀོད། དེ་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་པ། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་།
 ལུང་དང་འགལ་བ་སྟོང་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། འགྲེལ་པ་འདི་སྟོབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་
 པར་མཛད་ནས། ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་པའི་ལུགས་བཟོད་པ་དང་། དེ་ལ་ལོ་ཆེན་དཔོན་
 སྟོབ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་བཟོད་པའི་ཚུལ་དང་གཉིས།

དང་པོ་ལ་འགྲེལ་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་དང་། སྤྱད་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཆིག་རིས་

མི་མ་སྐྱུ་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཆང་བར་བཀོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ཡང་། སྐབས་
དང་པོ་དྲུག་ཏུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལན་དྲུག་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་སྒྱུར་སྒྲོང་བྱིར་དུ་ཡིན་
ཞིང་། དེའི་སྒྲོང་ཚུལ་ལ་ལོ་ཆེན་དཔོན་སྒོ་བ། འབྲེ་ཨར། ཨ་བླ་ཀ་ར་དང་བཅས་པ་ནམས་ཀྱི་
གསུང་ན་རེ། སྐབས་དང་པོ་དྲུག་ཏུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལན་དྲུག་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་པའི་
སྒྱུར་མེད་དེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་པོ་དེ་སྒྱུར་མཐོང་
སྒོམ་གསུམ་མཆན་ཉིད་པ་དང་། སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་མཐོང་
སྒོམ་གསུམ་དེ་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་སྒྱུར་ལམ་སོགས་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་ཆོས་
སོ་སྟམ་ན། དེའི་སྒྱུར་མེད་དེ། སྐབས་དང་པོར་ནམ་མཁུན་གྱི་ནམ་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
ལྟོག་ཆ་ནས་བསྟན། གཉིས་པར་ལམ་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་བསྟན།
གསུམ་པར་གཞི་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་བསྟན་པས་སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་
བྱང་པར་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་ལམ་དེ་སྒྱུར་ལམ་བཏགས་པ་བ་
སོགས་ཡིན་ན། འདོགས་པའི་གཞི་དེ་གང་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ངེ་ལྟར་ཆང་ཞེ་ན། སྒྱུར་
བ་དང་པོ་གསུམ་ལ་ཙམ་བྱང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་ལམ་
དེ་སྒྱུར་ལམ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་སོགས་དང་། བྱི་མའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་མཐོང་
སྒོམ་གསུམ་པོ་དེ་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅུང་དུ་འབྲིང་
ཆེན་པོ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ནམ་ཇོགས་སྒྱུར་བ་བྱང་པར་ཙན་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་
གྱི་མིང་བཏགས་ནས་བསྟན། ས་དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་དང་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་གྱི་
ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་ལ། ཅེ་མོ་བྱང་པར་ཙན་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གྱི་མིང་

གིས་བཏགས་ནས་བསྟན། བཅུ་པའི་དགྲིལ་སྤང་གི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་པོ་
 དེ་ལ་མཐར་གྱིས་སྒྱུར་བ་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་མིང་གིས་
 བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་པོ་དེ་
 དང་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་རིམས་གིས་སྒྲིབ་ཆོས་
 མཐུན་པའི་ཕྱིར། བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་འབད་ཚུལ་
 རགས་པ་ཞི་བ་ཡིན་པས། ཅིག་ཅར་སྒྲིབ་ལམ་སྟུང་པའི་ལོག་ཏོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་དེ་གསུམ་སྒྱུར་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་རྣོས་པའི་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཞེས་གསུངས་པར་དགོངས་ནས་ལོ་ཆེན་དཔོན་སྟོབ་གྱི་གསུང་ན་རེ། འགྲེལ་བ་འདི་
 སྟོབ་དཔོན་རང་ལུགས་གྱི་འགྲེལ་བར་མང་དུ་ནས་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་པའི་ལུགས་དེ་
 ལྟར་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ལམ་རྒྱང་བ་བའི་ལུགས་དེ་ཡང་འཐད་དགོས་པ་ལས་དེ་
 མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཐུན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒྱུར་བཞིས་ཉམས་སུ་བྲངས་པས་
 འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུབ་པ་མེ་བཅུན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་
 རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་དེ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དང་སྒྱུར་
 མཐོང་སྒྲོམ་ལ་འབྲེལ་བྱུང་བར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། དག་སའི་
 ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ་འབྲིང་པོ་རྣམས་ཅིག་ཅར་སྒྲིབ་ལམ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་ཏོགས་ལུན་ལ་སྒྲིབ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་ཞེས་རང་མིང་གིས་སྟོས་པས་ལྷོག་བྱས། དེ་
 མི་བྱས་ན་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གྱིས་མིང་བཏགས་ཀྱང་ལྷོག་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞོད་
 བྱེད་མེད་དེ། དེ་རྣམས་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣོས་སྒྲོན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་པ་ན་རེ། འགྲེལ་བ་འདི་ས་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་

བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱང་། དངོས་ལ་གཞིན་གྱིད་མེད་པའི་སྟོན་མེད་དེ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་
རྣམས་ས་དགུ་ནང་པན་ཚུན་དུ་ལྡན་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། འགྲེལ་པ་འདི་སྟོན་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ལམ་
གསུམ་བཏགས་མཆན་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་འདོད། ཅེས་དང་། ཅེ་
སྟོར་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་གྱི་སྟོན་དཔོན་རྣམས་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལེགས་བཤད་གསེར་གླེང་བ་ན་རེ། སྟོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་
སྟོར་མཐོང་སྟོན་གསུམ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོར་མཐོང་སྟོན་
གསུམ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་སྟོར་མཐོང་སྟོན་གསུམ་བཏགས་པ་བ་ཡོད་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་པ་ལ། ལམ་གསུམ་བཏགས་མཆན་པ་རྣམས་ན་རེ། སྟོན་
དཔོན་གྱིས་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཆན་པ་བཞེད་ཅིང་འཐད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས།
རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་སྟོན་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྤངས་པར་གྱུར་པས་ངེ་ལྟར་
རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་འདི་ལ་སྟོང་བར་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཉེས་པ་
མེད་དེ། གང་གིས་བྱིར། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལས་གསང་བ་སྤྲ་
མོ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། མདོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོའི་ལས་ལ་གོགས་གྱིད་པའི་ཀུན་རྒྱ་
ཚོངས་པ་དག་དང་། དེའི་ས་ཐོན་ནི་ས་བཅུ་པ་ལ་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བས་ན་ངེ་སྟོང་
བཤད་པའི་ཀུན་རྒྱ་ཚོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་དག་པར་བཅད་པའི་རྒྱ་ཅན་བཟུང་བ་དང་
འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ནི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་
པའི་ངོ་ཐོ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ས་བཅུ་དང་འགྲེལ་བའི་ཅེ་མོའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ངེས་པར་
སྟོང་བར་གྱིད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་རྒྱ་ནི་ངེས་འགའ་བའི་སྟོང་བ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་གྱི་སྟོན་
དཔོན་རྣམས་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྟུང་འགྲེལ་ལས། བྱིར་བར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་

བཞིན་མ་ཡིན་ན་མ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྟད་གསུངས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྟོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྟོར་མཐོང་སྟོམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྟོར་མཐོང་སྟོམ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་བཏགས་པ་བར་བྱེད་དགོས་པར་མཆོངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་མཆོམས་སྒྱུར་དུ་སྟོབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་མཆོན་ཉིད་བཤད་ཟེན་རྟོ། །དེ་ནི་མི་སྟོབ་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པར་འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་ལ། ཞེས་སོགས་དང་། ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་སྟོབ་མི་སྟོབ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

བཏགས་མཆོན་པ་ཁ་ཅིག་ནི། སྟོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྟོར་ལམ་སྟོར་ལམ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཛོམས་པ་དང་། ཞེས་ཤེས་སྟོབ་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་འཛོམས་པ་དང་། རང་ཉིད་སྟོན་ཅིང་གྲོལ་བ་ལ་གནས་ནས། གཞན་དག་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཅེ་སྟོར་གྱི་སྐབས་སུ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག དེ་འདྲི་སྟོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་སྟོབ་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་འཛོམས་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་དུ་དང་། གཞན་དག་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འགོད་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཛོམས་པ་དང་།
 ཞེས་གསུངས་པས་སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་ལམ་དེ་སྒྱུར་ལམ་
 བཏགས་པ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཤེས་
 སྒྲིབ་སྤངས་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པའི་ས་དགུ་པའི་
 ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དང་པོའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་ལམ་དེ་ཡང་སྒྱུར་ལམ་
 མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་སྟོན་པ་དང་ཆོམ་པ་ཟད། །ཅེས་ལུང་སྟོན་པ་དང་། ཆོམ་
 པ་ཟད་པ་དང་། སྒོ་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། མཆན་དག་པ་དང་། ཞིང་དག་པ་དང་། དཔལ་
 བར་འགོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོམ་པ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྒྲོམ་པར་གསུངས་
 པ་གང་ཞིག་ དེ་འདྲ་བའི་སྒྱུར་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྒྱུན་མེད་དེ། སྒོ་ག་ཏུ་ལུང་སྟོན་པ་དང་ཆོམ་པ་རགས་པ་ཟད་པ་དང་མོས་པ་
 ཡིད་བྱེད་ཅམ་ལ་གནས་པ་དང་རྒྱ་ཅམ་ལ་གནས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། ཅིག་
 ཞོས་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་སྒྲོང་བའི་རྒྱ་ཅམ་ལ་གནས་པ་དང་། མཁུན་
 གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་རྫོགས་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གནས་བཟུང་
 ཟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་ག་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་
 མ་བསྟན་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་ལམ་དེ་སྒྱུར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་མཐོང་
 ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།

གཞན་ཡང་། རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་པའི་མཆམས་སྒྱུར་དུ་ཐར་པའི་
 ཆ་དང་མཐུན་པ་སྒྲིས་པའི་སྒྲོ་བ་ཅན་ལ་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བས་ཞེས་
 མཆམས་སྒྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན། རྫོབ་རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་

པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་གང་ཞིག བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་
 ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་མཆོམས་སྤྱར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་ཆུང་གི་
 དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱོད་ལམ་རྫོད་སོགས་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆུང་དུ་འབྲིང་
 ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མང་དུ་བ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྤྱོད་ལམ་ཚོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་མ་
 གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞེས་ཚོད་བ་སྤྱོད་མེད་དེ། ཐེག་དམན་རྣམས་ཐབས་ལ་མི་མཁས་
 པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་གསུངས། བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཆུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་
 དུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་གྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དེའི་སྐབས་ནས་
 བསྟན་པའི་སྤྱོད་ལམ་དེ་སྤྱོད་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ལན་གྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་
 བྱས་ནས་འདིས་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཆོན་བསྟན་པར་བསམས་ནས་དེ་ལ་སྤྱོད་དེ་བརྗོད་པ་
 མི་རིགས་པར་ཐལ། ལམ་གསུམ་བཏགས་མཆོན་འདོད་པ་ལ་སྤྱར་གྱི་སྤྱོད་དེ་འཇུག་ཀྱང་།
 སློབ་དཔོན་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཆོན་མི་བཞེད་པ་འོག་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བ་སློབ་
 དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་ཡིན་ན་འགོག་གྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་གཅིག་འབྱུང་
 རིགས་པ་ལས་དེ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འབྱུང་རིགས་ཏེ། འགྲེལ་ཆུང་གཉིས་སུ་གཞན་ལུགས་
 བཀོད་ནས་པལ་ཆེར་ལ་དེ་འགོག་གྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གསེར་ཐོང་བའི་ལུགས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡང་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཆོན་པ་ལས་
 མ་འདས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་
 འདི་ལམ་གསུམ་སྒྲོས་སྒྲོང་ལ་ཆུང་ཟད་སྤྱར་དུ་རུང་ཡང་། གཙོ་བོར་ལམ་གསུམ་སྒྲོས་སྒྲོང་གི་
 གཞུང་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོར་ལམ་རྒྱུད་པ་པའི་ལོག་ཏོག་འགོག་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་

གསུམ་ཁྲོས་སྤོང་ལ་ཅུང་ཟད་སྤྱར་དུ་བྱང་སྟེ། སྐབས་དང་པོ་དྲུག་ཏུ་སྤྱོད་མཐོང་སྟོམ་གསུམ་ལན་དྲུག་ཏུ་བསྟན་པས་སྐབས་ལོག་མ་རྣམས་སུ་ཡང་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནམ། སྟོན་ན་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་དབྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་འདྲིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལམ་རྒྱུད་པ་བ་དེ་མདོ་དང་བསྟན་བཅས་གང་ལ་ལག་པར་ཞུགས་པའི་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག་མདོའི་སྤྱོད་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཆོགས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་སྟེ་བ་དང་། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་དང་། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ས་བདུན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྟེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐར་ཀྱིས་སྤྱོད་བ་ས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་སྤྱད་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྟེ་བར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོན་ཏེ། དེས་ཐེག་ཆེན་སྐབ་པའི་དཔྱིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། དེའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམས་ཆོགས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྟེ་བར་འདོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་རྣམས་སྟེ་བར་འདོད་པའི་ནང་སྤེའི་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པས་ཀྱང་དེ་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམས་ས་བདུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྟེ་བར་འདོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་ཐེག་དམན་ལམ་དུ་སྤྱང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ས་བདུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྟེ་བ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ལམ་རྒྱུད་པ་བས་མདོ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁུན་ཀྱི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ལས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་ཉམས་ལེན་འབའ་ཞིག་བསྟན་ཞིང་།

ནམ་མཁུན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆོག་ས་སྒྲོར་གྱི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ།
མཐར་གྱི་སྒྲོར་བའི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་མདོས། ས་བཙུ་བའི་དགྲིལ་སྦྲད་གྱི་ཉམས་ལེན་འབའ་ཞིག་
བསྟན་ཞིང་། མཐར་གྱིས་སྒྲོར་བའི་ཉམས་ལེན་ས་བཙུ་བའི་དགྲིལ་སྦྲད་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲེ་བར་
འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ནམ་བཤད་ལས་ལམ་རྒྱུད་པ་བས་སྤར་འདོད་པར་གསུངས་པ་
དང་འགལ་བའི་སྒྲོན་མེད་དེ། ཐ་སྦྲད་བདེ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཆོག་ཐོར་ཡང་གི་སྒྲོན་ས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ལམ་རྒྱུད་པ་དང་ཁྱག་པ་བ་གཉིས་ལས། རང་ལུགས་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཁྱག་
པའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁུན་གྱི་ནམ་བ་སྒྲོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཁྱག་པ་བའི་ལུགས་དེ་རྗེ་བཙུན་གྱི་དགོངས་
པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁུན་གྱིས་མཁུན་གསུམ་གྱི་ནམ་བ་སྒྲོར་བཞིས་ཉམས་སུ་བྲངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུ་ཐོབ་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུལ་ནི་ནམ་བ་
གསུམ་པོ་རྒྱ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལམ་གསུམ་བཏགས་མཛོན་པ་ལ་ལམ་རྒྱུད་པ་བས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་། ལམ་རྒྱུད་པ་བ་ཡིན་
ན་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཛོན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་རྒྱུད་པ་བ་དེས་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་
གནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲོར་ལམ་དེ་སྒྲོར་ལམ་བཏགས་པ་དང་།
མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་དེ་མཐོང་
ལམ་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཉམས་ལེན་དེ་ས་བརྒྱུད་པའི་ཉམས་ལེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་གསུམ་བཏགས་མཛོན་པ་ལ་ལམ་རྒྱུད་པ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་
གསུམ་བཏགས་མཛོན་པ་དེས། མཁུན་གསུམ་གྱི་ནམ་བ་སྒྲོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་གའི་གནས་
སྐབས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོར་བ་དང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་སྒྲོར་མཐོང་སྒྲོམ་
གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལམ་གསུམ་བཏགས་མཛོན་

པ་དང་ལམ་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྱི་མ་དེ་མདོའི་སྐས་དོན་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་
ལོག་རྟོག་ཞུགས། དེ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་སྐབས་དང་པོ་དུག་ཏུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲིམ་
པལ་ཆེར་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལ་སྒྲོས་སོ་སྒྲིམ་ནས་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་བྱས་པའི་སྒོ་
ནས་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་པ་རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྔོང་བ་ལ། སྔོབ་དཔོན་ལམ་གསུམ་བཏགས་མཚན་མི་བཞེད་
ཀྱང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་སྒྱུན་མེད་
དེ། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ནི། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་བཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་ཀུན་བཏགས་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྔོང་བ་གསུངས།
ཁ་ཅིག་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་བཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་བཏགས་མདོན་
གྱུར་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ མདོན་གྱུར་བ་རྣམས་སྒྱུར་སྒྱུར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤངས་པ་
ཡིན་ཟེར་ན། སྒྱུན་མེད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་བཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་ལྟན་གཉིས་ཀྱི་བག་
ཆགས་ཡང་ཡང་གོམས་པ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཀུན་ལྟན་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་རྣམ་རྟོགས་སྒྱུར་བ་
བསྒྲོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ས་བཙུང་དང་འགྲེལ་བའི་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་དང་། སྒྲིམ་
ལམ་ཅེ་སྒྱུར་གཉིས་ཀྱིས་སྔོང་བས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་སྔོང་བ་ནི་ཅ་བ་ནས་སྔོང་ཚུལ་དང་། སྒྱུར་ལམ་གྱི་གཟུང་འཛིན་གྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་རྣམས་མདོན་གྱུར་བ་རེ་ཞིག་སྔོང་བས་རེས་འགའ་བའི་སྔོང་ཚུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་དང་སྒྲིམ་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་ལྟན་གཉིས་ཀྱི་ས་
བོན་སྔོང་བ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་ལས་ས་བཙུ་བོ་རེ་རེའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཀུན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་གཉིས་གཉིས་སྔོང་བ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྔོབ་དཔོན་ལམ་རྒྱུད་པ་བར་མི་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་

བ་དང་མི་འགལ་ཏེ། གཞུང་འོག་མའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྟོན་གསུངས་
 པར་ཞེས་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་གཞུང་གོང་མའི་མཛུག་ཏུ་སྒྱར་བ་དང་། གཞུང་གོང་མའི་འཛིག་
 རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཞེས་པ་གཞུང་འོག་མའི་མཐོང་
 དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཞེས་པའི་གོང་དུ་སྒྱར་ནས་ལམ་རྒྱུད་པ་བཀག་གི་ལམ་གསུམ་བཏགས་
 མཚན་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་འོག་མའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་ཐ་སྟོན་གསུངས་པ་ཞེས་
 པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་གཞུང་གོང་མའི་མཛུག་ཏུ་སྒྱར་ནས། གཞུང་གོང་མས་ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་འོག་
 རྟེན་བཀག་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྟོན་གསུངས་
 པ་དེ། རྣམ་མཐུན་མཚོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆོགས་སྒྱུར་གྱི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་
 ཏུ་སྒྱེ་དེ་པན་ཆད་དུ་མི་སྒྱེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། གཞི་ཞེས་གྱི་ཉམས་ལེན་ས་བདུན་པའི་གནས་སྐབས་
 འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྱེ་དེ་པན་ཆད་དུ་མི་སྒྱེ་བའི་ཅིག་ཅར་སྒྱེ་བ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
 བསྟན་པས་དགག་བྱས་ཏེ། མཐུན་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་
 ཆ་དང་མཐུན་པ་མངོན་དུ་འགོ་བའི་མཐོང་བ་དང་། སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུད་དུ་
 འབྲིང་ཆེན་པོ་རིམས་གྱི་སྒྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་འོག་མས་ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་འོག་རྟེན་བཀག་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་
 གྱི་སྐབས་སུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྟོན་གསུངས་པ་དེ། རྣམ་རྟོགས་སྒྱུར་བའི་ཉམས་
 ལེན་ས་བརྒྱུད་པའི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྱེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐར་གྱིས་སྒྱུར་བའི་
 ཉམས་ལེན་ས་བརྒྱུད་པའི་དཀྱིལ་སྒྲུབ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྱེ། དེ་པན་ཆད་དུ་མི་སྒྱེ་བའི་ཅིག་ཅར་སྒྱེ་
 བ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་དགག་བྱས་ཏེ། རྣམ་རྟོགས་སྒྱུར་བ་སྒྲོམ་
 པ་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱེད་པར་གྱི་ལམ་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཆ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་

པར་དུ་འཕགས་པའི་བྱང་པར་གྱིས་བསྐྱུས་པ་འཛིན་སྐྱེད་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་མ་ཞུགས་
པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་མཐོང་ལམ་དང་
སྟོམ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཉམས་ལེན་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་རིམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་ཉམས་ལེན་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཟླ་མ་གསེར་སྤིང་པས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོབ་དཔོན་ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་ལུགས་དེ་མི་བཞེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འགྲེལ་
ཆེན་གྱི་ཆོས་སྐྱེའི་མཆོམས་སྐྱུར་དུ་ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་ལུགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེད་འགྲེལ་
ལས། ཆོས་གོམས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྟོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུང་དེ་ནི་
སྤིང་བཞི་ལས་ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་ལུགས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་
སྐབས་གཞན་དུ་ལམ་ཞུགས་པ་བའི་ལུགས་སུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེད་འགྲེལ་གྱི་དེ་ནི་སེམས་
བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་ལམ་གྱི་གཞིར་བཟུང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆོག་གས་སྟོར་གྱི་
གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐར་གྱིས་སྟོར་བའི་ཉམས་ལེན་ས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་
སྐྱེད་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་པའམ། མཁས་པ་གཞན་གྱི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མདོར་བསྐྱུན་ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་ལུགས་དེ་མི་འཐད་པར་མ་ཟད། ལམ་གསུམ་བཏགས་
མཆན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་ལུགས་དེ་འཐད་ན་རྒྱ་ཅ་བ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་
དང་། བཏགས་མཆན་པས་སྐབས་དང་པོ་དུག་གི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྟོར་མཐོང་སྟོམ་
གསུམ་སྟོར་མཐོང་སྟོམ་གསུམ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་སྟོས་སོ་སྟེ་དུ་བསམས་པ་གང་ཞིག་
སྟོས་པའི་སྟོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིར་རྗེ་བཙུན་གྱིས་མདོའི་སྐས་དོན་མདོན་
རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གང་ཞིག་ མདོ་ལས་དོན་གཅིག་ཉིད་ལན་དུ་མར་

གསུངས་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་མ་གཏོགས་མདོ་ལ་སྒྲོས་སྒྲིན་
ཅི་བ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།

བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ཉག་ས།

༥ ཐེག་ཆེན་ཆོག་མཁས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་རིགས་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་པའི་
སྒྱུར་ལམ་ཡན་ཆད་དུ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་དེ་ལྟ་བུ་འཐོབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་
གྱི་བྱིར་མི་ལྷོག་གི་ཉག་ས་རྣམས་ཐོབ་ཅེས་འཆད་པ་ལ། དེས་འབྲེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་
སྟེ། །ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། དང་པོར་ཐོབ་པའི་
ས་མཆོམས་གྱི་སྒྲོན་སྒྲིལ་བྱིར་མི་ལྷོག་གི་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། བྱིར་མི་ལྷོག་གི་དོན་
བཤད་པ། དེ་ཉག་ས་གྱི་དཔོག་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ལ། །ཁ་ཅིག་གིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་གྱིས་ཆོག་མཁས་ལམ་ནས་
བྱིར་མི་ལྷོག་གི་ཉག་ས་ཐོབ། སྒྱུར་ལམ་ཡན་ཆད་ནས་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་གང་ཡིན་ཀྱང་བྱིར་མི་
ལྷོག་གི་ཉག་ས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་དེས་འབྲེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་པ་དང་།
འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལས། རང་གི་རྒྱུད་དེས་པའི་རྒྱ་མཆན་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ཞིག་ན་
ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདི་ཡང་བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་མོད་ཀྱང་།
རང་གི་རྒྱུད་སྒྲིལ་པ་དང་མཆོམས་པར་གཞན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འདི་ལ་མེད་པའི་
བྱིར་དང་། རང་ལ་དངོས་པོ་ངེས་ཀྱང་དེས་པར་བྱེད་པའི་ཉག་ས་བཟུང་སྟེ་བཤད་པ་འདི་ལ་མེད་པའི་
བྱིར། འདི་བྱིར་མི་ལྷོག་པའོ་ཞེས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར་
ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་བཤད་པའི་བྱིར་མི་ལྷོག་གི་དོན་དང་ཉག་ས་ནི་ལམ་གཞན་གྱི་
བར་མ་ཆོད་པར་སྒྲ་མེད་རྫོགས་བྱང་མཛོན་དུ་བྱེད་དེས་ཅི་མ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དག་

རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་
ལ་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་དོན་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། ལ་ལ་རིགས་མ་ངེས་
པ་ཡིན་ཀྱང་འདིར་ཐབས་གྱི་བྱེད་པར་བསམ་གྱི་མི་བྱབ་པ་དང་ལྡན་པས་དབང་པོ་རྣོན་པོའི་
ལམ་ཁོ་ན་ནས་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ས་བརྒྱུད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་
ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྣམ་བཅད་མཛད་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོག་གསལ་
གྱི་རང་ལ་དངོས་པོ་ངེས་ཀྱང་ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་བཟུང་བ་སྦྲ་བ་མ་ཐོབ་པས་འདི་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པའི་ཞེས་སོགས་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་དབང་རྣོན་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་མ་ཐོབ་
པར་ཐལ། ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་དང་། བརྒྱུད་ཆོན་བར་པ་དང་། བརྒྱུད་ཆོན་ཐ་མ་གསུམ་གང་ཡང་མ་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆད་ལྡན་གང་ལས་ཀྱང་དེ་
རྣམས་ལས་ལྟག་པའི་རྟགས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་དེ་ནས་མ་མཐའ་བྱས་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་
ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་འཆད་པའི་སྐབས་གང་དུ་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོན་རང་གི་རྒྱུད་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆན་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་གང་ཞེ་ན།
སྐབས་འདིར་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྲ་མེད་རྟོགས་བྱང་ལམ་གཞན་གྱི་བར་མ་ཆོད་པར་འབྱུང་ངེས་དང་།
དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དག་ཅུ་ཙམ་ལ་འཆད་ན་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་དབང་རྣོན་ཡང་ཕྱིར་མི་
ལྟོག་གི་རྟགས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

རང་ལུགས་ལ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ཐོབ་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་དེ། བྱང་

སེམས་དབང་ཚོན་གྱིས་སྒྲིབ་ལམ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་ཉགས་ཐོབ། སེམས་དབང་དབང་འབྱིང་གི་མཐོང་ལམ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཉགས་ཐོབ། སེམས་དབང་སྒྲོམ་ལམ་པ་ཇི་ལྟར་དབང་པོ་རྒྱལ་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་ཉགས་རྣམས་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་སེམས་དབང་དེ་བྱེ་བ་དང་། ཉགས་རྣམས་ཐོབ་པའི་སེམས་དབང་དེ་བྱེ་བ་གསུམ་གསུམ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

དབང་པོ་འབྱིང་པོས་མཐོང་ལམ་དང་། རྒྱལ་པོས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་ཉགས་ཐོབ་པའི་དབང་པོ་འབྱིང་རྒྱལ་ནི་མེད་དེ། ཉི་སྒྲུང་ལས། བྱང་ཆེན་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤི་འཕྲོས་ཏེ། མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆེན་མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་བཀོལ་བ་ནི་དབང་པོ་ཚོན་པོའི་ལམ་ཁོ་ནས་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལུས་ངག་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་ཉགས་འབྲེན་རུས་ཀྱང་དབང་ཚོན་དུ་མ་སོང་ན་དབང་ཚོན་དུ་སོང་མཆམས་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་འཕགས་དབང་རྒྱལ་ཁས་ལྷངས་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདྲ་རྣམས་བཤད་དུ་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་ཉགས་ཐོབ་པའི་སེམས་དབང་སྒྲུབ་པའི་ཆེ་སེམས་དབང་དབང་འབྱིང་དང་། དབང་རྒྱལ་ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་བ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་དག་གི་རྩིས་རྒྱན་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དེ་རྣམས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཐོབ་པས་མ་ཁྲབ་པར་མ་ཟད། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ཐོབ་པས་ཀྱང་མ་ཁྲབ་སྟེ། སྒྲིབ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཉགས་མ་ཐོབ་པར་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་ལམ་སྐབས་སུ་མ་ཐོབ་པར་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པ་ཡོད་ཅིང་། སྒྲིབ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་ཉགས་ཡིན་ན་སྒྲིབ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཉགས་སོགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་མ་དག་ས་གནས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་ཡང་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་ལྟོག་པ་ཡོད་དེ།
 རྒྱུད་དོན་ཅེ་ཅེ་མོ་ལས། ཇི་སྲིད་ས་བརྒྱུད་མ་ཐོབ་པ། །དེ་སྲིད་ཐེག་པ་དམན་གྱི་འཇིགས། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཇིག་ཅེན་འགྱུར་མ་དག་འཇིགས་ཞེས་ན་བྱུང་
 པ་མ་ངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམན་སྐྱབ་གྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་ན་དམན་པར་ལྱུང་བས་མ་བྱུང་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །གཤེན་པ་ནག་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་དེ་འབྲ་བ་ཞིག་སྤང་ཡང་སྤྲི་འཇིན་དུ་མི་
 རུང་སྟེ། གསེར་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོགས་ལམ་འབྲིང་ནས་ཐོབ། དེ་ཐོབ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 བསམ་པ་མི་ཉམས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་འབགས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ལས་
 ཉམས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་ལས་ཉམས་པ་མི་
 སྲིད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་དབང་པོ་ཚོ་འབྲིང་རྩལ་གསུམ་གྱི་རིམ་བས་སྦྱོར་མཐོང་སྟོམ་
 གསུམ་ནས་ཐོབ་པར་ནི་ཆེ་འོད་འདི་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད་དོ།

གཉིས་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་དོན་ལ། འདིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་དོན་ཡོད་དེ། བསམ་
 པའི་སྟོན་ནས་ཉན་རང་ཡིད་བྱེད་གྱི་བསམ་པ་མངོན་གྱུར་སྟེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ། སྦྱོར་བའི་སྟོ་
 བས་རང་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ལས་སྟོང་པའང་བས་ཀྱང་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་
 རྟོགས་རུས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྱང་པར་ཅན་འདྲེན་རུས་གྱི་ཐབས་ཤེས་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་
 པོ་དང་ལྷན་པ་དེ། འདིར་བསྟན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། འདི་མན་ཆད་དུ་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྟོམ་གསུམ་གྱི་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རུས་པ་བྱང་པར་
 ཅན་དང་། བྱང་པར་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱེ་གསུམ་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་བྱང་པར་
 ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཆད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེ་རྟགས་ཀྱི་དཔོག་ཚུལ་ལ། ཕྱིར་རྟགས་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པའི་
 རྟགས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བག་ཆགས་སད་པའི་རྟགས། ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་སྐྱེས་

པའི་ཉགས། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཉགས་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ལས་འདིར་ཕྱི་མ་
 ཡིན་ལ། འདི་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་
 ཅིག་ རྫོགས་ཉགས་ཡིན་གྱི་མཉམ་གཞག་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་བའི་རྒྱད་ལ་སོ་སོར་རང་
 རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲད་ཅིག་མ་རྣམས་གཞན་ཡིད་ཆེས་པའི་མཆན་ཉིད་མིན། ཞེས་གསུངས་
 བ། དེ་མི་རིགས་ཏེ། མཉམ་རྫོགས་གཉིས་ཉགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས། ཕྱིར་
 མི་ལྡོག་གི་ཉགས་མ་ཡིན་པ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་
 ཅན་འདིར་བསྟན་ཉགས་སུ་འཛོག་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་ཉགས་དེའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་
 བྱེད་དམ། ཡོད་འགོད་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཉགས་ལྡན་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ལུས་དག་གི་
 ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ཏུ་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་དགེ་འདུན་
 ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་བྱང་
 སེམས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་འདིར་བསྟན་གྱི་ཉགས་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་འདྲ་བའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
 པ་དབང་རྣམས་ཀྱི་མ་དེས། དེ་འདྲ་བའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་དེ། ལུས་དག་གི་ཀུན་སྦྱོར་
 ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་འཆད་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྫོགས་པ་བརྟན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་པའི་ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་
 ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དབང་འདིར་བསྟན་པའི་ཉགས་ཡིན་ཟེར་ན། ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་
 ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དབང་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་ལྡོག་
 གི་ཉགས་ཐོབ་པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཉགས་པ་བརྟན་པོས་བྱང་སེམས་པ་
 སོགས་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྟན་པ་ཞེས་ནི་མདོན་པར་བཟོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་ཉགས་ཐོབ་པའི་གང་
 ཟག་ཡིན། དེའི་སྤེང་ཏུ་ཉགས་དེ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟན་

ནས་ཉག་ས་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་པར་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།

ཁ་ཅིག་མཉམ་གཞག་རང་དོར་ཉག་ས། རེས་ཐོབ་གཞན་དོའི་ཉག་ས། ཞེས་སྒྲ་བ་ཡང་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཆགས་པ་ལྟར་སྒྲ་ཡང་ཚུགས་སྟབ་ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ། །

ཁ་ཅིག་སྒྱུར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་གི་ཉག་ས་ལ་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མདོན་གྱུར་བ་འགོག་པ་སོགས་ཉག་ས་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཞེས་སྒྱུར་བ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན་བསྐྱབས་ཐེན་གྲུབ་པའི་སྒྱུན་དང་། རོད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་གི་ཉག་ས་ཐོབ་ན་སྒྱུར་ལམ་བཞི་གའི་ཉག་ས་ཐོབ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྱུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ།

ཁ་ཅིག་ཉག་ས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་ཆེ་ན་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་གི་ཉག་ས་ཐོབ་པ་ཞིག་གི་དོར་གང་ཟག་གཞན་ཞིག་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉག་ས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཤེས་རྒྱུ་དང་ཉིང་དུ་གྲུབ་པ་དགོས་པ་གང་ཞིག་མ་ཐུན་དཔེ་གཞན་ཞིག་འདྲིན་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དེ། གོ་ཁྱ་ཉམ་ཀྱན་མཁུན་དུ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ཉག་ས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་པ་པོའི་ཤེས་རྒྱུ་དང་ཉིང་དུ་སྐྱབ་དགོས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་པའི་ཕྱིར་མི་འོ། །

རང་ལུགས་ལ། སྒྲོང་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ཆང་བར་སྒྲོན་པའི་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྱང་པར་ཅན་དང་། སེམས་ཅན་སྐྱུ་བསྐྱལ་གྱི་མནར་བ་མཐོང་བ་ན་ལུས་ཀྱི་བ་སྐྱ་གཡོ་མིག་ནས་མཆི་མ་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱང་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་ལྡན་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་དབང་རྣམས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་དཔོག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་ལྡན་གྱི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་དབང་རྣམས་དེ་འདི་བསྟན་སྒྲ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་དགོ་འདུན་དུ་སྐྱབ་པའམ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འབྲེལ་ཉག་ས་གཉིས་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱབ་

ཉགས་དང་། དེ་ཡང་སྤྲ་མ་འབྲས་ཉགས་དང་། ཕྱི་མ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སུ་མངོན་ཏེ། རྣམ་
པ་དེ་དག་དང་ཉགས་དེ་དག་དང་མཆོན་མ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆེན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་
དུ་བཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པའི་རྒྱ་
ལས་འབྲས་སྦྱི་བར། །རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ། །དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་སྟོས་ཕྱིར། །དེ་ནི་རང་
བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། ཕྱི་མ་དེ་འབྲའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལས་སྒོ་
དམན་པའི་གང་ཟག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་གསུངས་ཏེ། ཁྲབ་པ་མ་ངེས་
སོ། །གཞུང་གཅིག་ལ་འདྲིའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དཀའ་ཞིང་གོ་ཆོད་བཤད་པ་ལ་ཡང་
ཆོག་སྟོན་དཀའ་བ་སྤང་བས་རྣམ་བཤད་དང་མི་འགལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་པས་སྒོ་དང་ལྡན་པ་
རྣམས་ཀྱིས་དབྱེད་པར་མཛོད།

གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་ལྡོག་པ་སོགས་ཉགས་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་དང་
ལྡན་པའི་ངེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ། སྒྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་ཉགས་
དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་སྒྱོར་ལམ་པའི་མཆོན་ཉིད། སྒྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་ཉགས་དེ་ལ་ཉི་
ཤུ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་ལྡོག་པ་སོགས་ཐོད་ཀྱི་
ཉགས་བཅུ་གཅིག་ དེར་གྱུར་པའི་ལུས་ལ་སྤྱིན་བྱའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་མི་འབྲུང་བ་སོགས་ཅེ་མའི་
ཉགས་དྲུག་ བཟོད་པའི་གཉིས། ཆོས་མཆོག་གི་གཅིག་དང་བཅས་པ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སྤངས་པའི་སྟོན་ས་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་འཛིན་མངོན་
གྱུར་བ་ལྡོག་པ་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བྲངས་
པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྲད་པར་ཅན་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་
རྟོགས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་ཉགས་ལྡན་གྱི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་

པའི་མཆན་ཉིད། དེའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ལ་དེར་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བྲངས་
པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད། རྣམ་བཤད་དུ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་
དྲུག་དང་། དེས་བྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྲད་པར་ཅན་གཉིས་ཀ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་སུ་བཤད་པ་ལ་ཡང་དབྱེད་པར་བྱའོ།

འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བྲངས་པའི་ལུས་
ངག་གི་ཐ་སྙད་བྲད་པར་ཅན་ལ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ནི་
བྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱ་མིང་གིས་བཏགས། དགོས་
པ་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་དགོས་པ་བྲད་པར་ཅན་མ་གཏོགས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྦྱོད་པ་པལ་ཆེར་
མཉམ་གཞག་དང་མ་ཐུན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང་། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་རང་ལས་སློང་མཁའ་བས་
ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པས་ནང་གི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་
བརྟན་པོ་དཔོག་མི་རུས་པའི་གཞོད་བྱེད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་དེ། དབྱང་
བཟང་གི་རྒྱད་ལས། གང་གི་རང་བཞིན་ཆགས་སྤང་དང་བྲལ་ཡང་། །ཆགས་སེམས་ཅན་ལ་
ཆགས་པ་ལྟར་སྟོན་ཅིང་། །གདུག་པ་འདུལ་ཕྱིར་ཁོ་ལ་ཁོ་སྟོན་པ། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་བརྟེན་དེ་ལ་
ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་

༥ འདིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། སྤྱོད་ན། དབྱེ་བ། བྲངས་
ངས། སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་སྤྱོད་དང་། སོ་སོའི་སྤྱོད་གཉིས།
དང་པོ་ནི། བསྐྱ་བ་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིས་པ། དབང་བྱེད་པ་ནི་དབང་པོའི་
དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རང་གི་དབང་བསྐྱར་བྱ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་ན་

བཤད་ཅིང་། དེས་ན། རང་གི་དབང་བསྐྱར་བྱ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་འདུས་བྱས་སུ་ཆོད་
མས་དམིགས་པ་དེ། དབང་པོའི་མཆན་ཉིད།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབང་པོ་ཞེས་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་
དབང་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བརྟུན་པའི་བྱིར། པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བསལ་བ་འདྲ།
རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་བྱེད་པར་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྟུན་པའི་བྱིར། སྟོག་གི་དབང་པོ་
ཆོས་ཅན། བསལ་བ་འདྲ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་འཆོ་བའི་དོན་དུ་ལས་ཀྱི་མཐའ་ལ་སྐྱོར་བ་ལ་དབང་
བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྟུན་པའི་བྱིར། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། བསལ་བ་འདྲ། རྣམ་སྟོན་
ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོངས་སྐྱོད་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བརྟུན་པའི་བྱིར། དད་སོགས་
དབང་པོ་ལྔ་པོ་ཆོས་ཅན། བསལ་བ་འདྲ། འཛིག་རྟེན་པའི་རྣམ་བྱང་སྐྱེད་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་
བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྟུན་པའི་བྱིར། བྱི་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བསལ་བ་འདྲ།
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་བྱང་སྐྱེད་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྟུན་པའི་
བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། བསྐྱེད་པ་ལས། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྲུལ་པ། དྲུག་
ནི་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །གཉིས་ནི་རིགས་བརྒྱད་རྣམ་པར་
དག་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །གཅིག་ནི་འཆོ་བའི་དོན་དུ་ལས་ཀྱི་མཐའ་
ལ་སྐྱོར་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །ལྔ་པ་ནི་རང་འབྲས་ལ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་
སྐྱོད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །གཞན་ལྔ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་ལྷག་
པར་དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །གསུམ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་
ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་གངས་ཀྱི་སྟོན་སྟེར་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྟོགས་

ཀྱི་དབང་པོ་བརྩ་བཞི་དང་། རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན། སློག་ཡིད་གཉིས། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་དེ། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། སྤེམ་དེ་གྱི་དབང་པོ་གསུམ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་དེར་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདས་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་། ཆོར་བ་བདེ་བ། ཡིད་བདེ་བ། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གངས་ངེས་ལ། མདོ་སྤེལ་པའི་ལྷགས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་རང་ལྷགས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དབང་པོ་དེ་ལ་ཉེར་གཉིས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་དབང་པོ། །སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པའི་དབང་པོ། །རིགས་སྤྱོད་གནས་པའི་དབང་པོ། །ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་པོ། །རྣམ་བྱང་གི་རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་པོ། །རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོ་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་སྤེལ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བློ་སློགས་དབང་པོ་དུག གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་པོ་མའི་དབང་པོ་དང་། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སློག་དབང་། བཞི་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་དང་། ལྔ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། དུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤེམ་དེ་གྱི་དབང་པོ་གསུམ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། སེམས་ཀྱི་ཉེན་དང་དེའི་བྱེ་བྲག། །གནས་དང་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཉིད། །ཆོགས་དང་རྣམ་བྱང་ངི་སྟེང་པ། །དབང་པོ་དག་ཀྱང་དེ་སྟེང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡང་སྤར་ལྟར་གངས་ངེས་ཏེ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྩ་བཞི་དང་། རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་བརྒྱད་དེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ལ་དེར་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་ཉེན་གྱི་དབང་པོ། །ཞུགས་ནས་སྤྱོད་པའི་དབང་པོ། །སྤྱོད་ནས་གནས་པའི་དབང་

པོ། །གནས་ནས་རྣམ་སྤྲིན་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་དབང་པོ་རྣམས་སུ་ངེས་པ་ལས། མིག་སོགས་
དབང་པོ་ལྷ། བོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས། སོག་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། །ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་རྣམས་
རིམས་པས་བཞག་གོ།

དང་པོའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མའི་མངལ་དུ་འཇུག་ཁ་མའི་བར་སྤྱིད་ཡིན་ན། དབང་པོ་
ཀྱན་ཚང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་འཐད་དེ། བོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་འཕྲོ་འདུ་བྱེད་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་སྤྱིད་བྱི་མར་ཉིད་འཚམས་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡང་འཐད་དེ། དེའི་
རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཆེས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡང་འཐད་དེ། ངན་སོང་
བ་རྣམས་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་
དང་། འདོད་པའི་མི་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་བར་དུ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ཆོར་
བ་ཡིད་བདེ་ལ་གཙོ་བོར་ལོངས་སྟོང་། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནས། སྤྱིད་ཅེའི་བར་དུ་ནི་ཆོར་བ་
བཏང་སྟོམས་ལ་གཙོ་བོར་ལོངས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཡང་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། རྣམ་
བྱང་དུ་འཇུག་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་པོ། །ཞུགས་ནས་སྤྱི་བའི་དབང་པོ། །སྤྱིས་ནས་གནས་པའི་
དབང་པོ། །གནས་ནས་ལོངས་སྟོང་པའི་དབང་པོ་རྣམས་སུ་ངེས་པ་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་བཞག དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་རྣམས་ལ་
ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། །ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། །ཀྱན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་བཞག་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་འཐད་དེ། སྦྱོར་ལམ་པས་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་
མངོན་རྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་ཐོབ་པ་དང་། ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་
དབང་པོ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དེ་བཅུ་དྲུག་
པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ནས་ཐེག་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཐ་མའི་བར་དུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་

ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཐོབ་པའི་ཆེ་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་
པ་ལ་གཙོ་བོར་ཁོངས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་ལས། ཡང་ན་འཇུག་པའི་རྟོན་དང་
ནི། སྟེ་དང་གནས་དང་ཉེར་སྟོང་དང་། །བཅུ་བཞི་དེ་བཞིན་ལྟོག་པ་ཡི། །དབང་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ལ། ཁ་ཅིག་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
བདག་རྟེན་བྱེད་པའི་ནང་གི་རྒྱལ་དང་བ་དེ། མིག་དབང་གི་མཆན་ཉིད། ལྷག་མ་རྣམས་ལ་
རིགས་འབྲེས་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་མི་འཐད་དེ། རྒྱལ་མེད་པའི་ཕྱིར། བེམ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ཡང་ཀུན་བཏུས་དར་རྟེན་ལྟར་ན་འདྲིར་མ་བྱུང་།

ཡང་ཁ་ཅིག་རང་འབྲས་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་བྱེད་པའི་རིག་
པ་དེ། ཡིད་དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། ཡིད་དབང་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཆོས་
ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡིད་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་སྤྲུལ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། མཛོད་
ལས། སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །དོན་གཅིག་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་རང་གི་བདག་འབྲས་སྤྱུ་རྒྱུར་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་
རྟེན་དུ་རྒྱུར་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བ། མིག་དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མཚུངས་
ཀྱི་མིག་དབང་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། རྟོན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་རྟོན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་བདག་འབྲས་སྤྱུ་
རྒྱུར་པའི་དབང་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཉིད་སྤྱག་གི་སྐབས་ན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་
ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་ཁམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷེད་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷེ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་བྱེད་པའི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་དང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷེད་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེར་ཐལ། གཞུགས་ཁམས་ན་གཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ན་ཁམས་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མཛོད་ལས། གཞུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་བཅུ་བཞིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷེ་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་ཁམས་པ་རྣམས་འི་རྩ་ལ་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུགས་ཁམས་པ་རྣམས་པལ་ཆེར་འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་དང་བ་དེ། མིག་དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ ཉེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་དང་ཆོགས་པ་གཅིག་ན་ཡོད་པའི་འབྲུང་བའི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་དང་བ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འབྲས་གཞུགས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྲལ། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་གཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲལ་མཆོམས་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཁྲལ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། མིག་དབང་ཡིན་ན་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་གཞུགས་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་འབྲས་གཞུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ལུས་ནི་གཞུགས་ཅན་རགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲུང་བའི་གཞུགས་ཡིན་ན། རྒྱ་གཞུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ རིགས་གནས་སྤར་དང་འབྲུང་བ་ལ་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་དང་བ་དེ། མིག་དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། ཆོས་ཅན་སྤར་མའི་སྟེང་དུ་འབྲུང་འབྲུར་བའི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་སྤར་བ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ།
སྤ་བའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་གང་ཞིག་ རང་གི་ཉེན་གཞི་མིག་
གི་དབང་ཉེན་ལ་གཙོ་བོར་བཞེད་པ་དེ། མིག་དབང་གི་མཆན་ཉིད། དེས་ན་པ། སྤ། སྤེ། ལུས་
དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་རིགས་འགྲེལ། །མིག་དབང་ལ་དབྱེ་ན། ཉེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་
དང་། དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་དབང་གཉིས་ཡོད།

རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྤྱན་བྱེད་
བཞིན་པའི་མིག་དབང་དེ། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། དེ་མ་ཡིན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ། གཉིས་
པའི་མཆན་ཉིད། གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་སྤ། གཉིད་
འཐུག་པོ་ལོག་བཞིན་པ་དང་། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིག་དབང་རྣམས་གཉིས་པའི་མཆན་
གཞི་ཡིན། མིག་དབང་གང་དུ་གནས་ཉོགས་སྤ།

ལུག་དབང་ནི་སྤ་དང་སེན་མོ་མ་གཏོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གནས་ཏེ།
དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གང་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་ལུས་ཤེས་འཁོར་གྱི་
ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡིད་དབང་གི་མཆན་ཉིད། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྤྱན་བྱེད་པའི་གཙོ་བོའི་རྣམ་རིག་ དེའི་མཆན་ཉིད།

གསུམ་པ་པོ་མའི་དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ པོའི་རང་བཞིན་ལ་ལྟག་
པར་དབང་བྱེད་པའི་ལུས་དབང་གི་ཚྭ་གས་གཅིག་གང་ཞིག་ འདོམས་ཀྱི་ཚྭ་གས་སུ་གནས་པ་དེ།
པོ་དབང་གི་མཆན་ཉིད། དེས་མོ་དབང་ལའང་རིགས་འགྲེལ་བྱེད་ན། གཟུགས་ཁམས་པའི་གང་

ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་པོའི་རང་བཞིན་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་པོའི་འདོམས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་གནས་
པའི་ལུས་དབང་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཉགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ།
གཟུགས་ཁམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཟུགས་
ཁམས་ན་པོ་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་རྟེན་ཅ་འཁོར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མིག་དབང་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དབྱེལ་བའི་ཕྱོགས་སུ་གནས་པས་བྱུང་
པར་ཐལ། པོ་དབང་ཡིན་ན་འདོམས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་གནས་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བརྒྱ་
བྱེད་གྱི་ལག་པ་ལ་གནས་པའི་མིང་དབང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ པོའི་རང་བཞིན་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་དེ། པོ་དབང་གི་མཆོན་ཉིད། ཅིག་
ཞེས་ལ་རིགས་འགྲེ་ཟེར་ན། པོའི་དབང་པོ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་པོ་ཡིན་དགོས་
པ་དང་། པོའི་དབང་པོ་ཡིན་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་པོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ནིང་མཆོན་གཉིས་པའི་རྒྱུད་གྱི་པོ་དབང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་པའི་པོ་དབང་ཡང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལ་འདོད་
ན། དེ་པོ་མེད་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རུས་ཏེ། པོ་མོ་འགལ་བའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག་ རང་གི་རྟེན་
གཞིར་གྱུར་པའི་པོའི་དབང་རྟེན་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པ། པོའི་དབང་པོའི་མཆོན་ཉིད། མོ་ལའང་
རིགས་འགྲེས།

བཞི་པ་རིང་དུ་གནས་པ་སྟོག་དབང་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ རྟོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་
པའི་དབང་པོ་དེ། སྟོག་དབང་གི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། འདོད་ཁམས་པའི་རྒྱུད་གྱི་རྟོད་དང་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཉགས་ཆོས་
ཅན་གྱིས་སྒྲུབ། འདོད་ན། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ དེ་འདྲི་རྟེན་གྱི་དཔེ་ཆོ། སློག་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། གཟུགས་མེད་
ཁམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སློག་དབང་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་ན་བློ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ན་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་
ལས། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གཟུགས་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་ལུགས་ལ། རྟོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་གྱི་དཔེ་ཆོ། སློག་དབང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གདགས་པའི་བསྟན་ཆོས་ལས། སློག་གི་དབང་པོའི་རྟེན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཁམས་
གསུམ་པའི་ཆེའོ། །ཞེས་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱ་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ནི་གང་གི་ཆེ་མ་ཡིན།
སློན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་དུས་ངེས་པ་ལ་ཆེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་ལས་ཀྱང་། སློག་
ནི་ཆེ་ཡིན་བློ་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པོ་རྟོགས་དཀའ་བ་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་ལ། ཁ་ཅིག་ བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་། ལྷག་
བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་ཡིན་པས་བྱལ། ཡིད་བདེ་
དང་། ཡིད་མི་བདེ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་ཡིན་པས་བྱལ། ཟེར་ན། དང་
པོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་ཤེས་གཙོ་སེམས་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པའང་འགྲེ།

ཁ་ཅིག་ དབང་པོ་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་
དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ཡིན་པས་བྱལ། ཕྱི་མ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ཡིན་པས་བྱལ་ཟེར་ན། ལྷས་ཕྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཆོས་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཁྱོད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སློ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་
འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་

ཅན། ཁྱོད་ལྷས་སྤྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་བའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན། ལུས་ཚོར་ཡིན་པས་བྱིར་གྱི་མ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན། སེམས་ཚོར་ཡིན་པས་བྱིར་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡིད་བདེ་བ་དེ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་བདེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཡིད་མི་བདེ་དེ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སེམས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚོར་བ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་བདེ་བ་སྤྱག་བསྐྱལ། ཡིད་བདེ་ཡིད་མི་བདེ་རྣམས་འགལ་ཡང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་མི་འགལ། ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་འགལ་ཏེ། བྱི་མ་བྱི་མ་ལ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མས་བྱིར་བའི་བྱིར། མ་བྱིར་ན་འབྲུད། དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་། ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་། ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་འགལ་ཡང་སྤྱིར་མི་འགལ་ཏེ། ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་ན། བདེ་དབང་ཡིན་པས་བྱིར་བ་སོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བྱིར་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་ན་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་པས་བྱིར་བའི་བྱིར་ཏེ། ཡིད་ཤེས་སྤྱི་གྲུར་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་ན། ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཚོར་བ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་ལྷ་པོ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚོར་བ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་བྱིར། དེར་བྱེ་བའི་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་ཡིན་པས་བྱིར། དེར་བྱེ་བའི་ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལ་ཡིད་ཤེས་གྱིས་བྱིར། དེར་བྱེ་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་ལ་དབང་ཤེས་གྱིས་བྱིར་བའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་རང་ཡུལ་སེམས་པར་ཉམས་སྤྱོད་བའི་ཤེས་པ། ཚོར་བ་བདེ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་མཆོངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཚོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་མཆོངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་འདྲ་

བའི་སེམས་བྱུང་ཟེར་ན། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་མ་དེས།

རང་ལུགས་ལ། རང་ལུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་སེམས་བྱུང་། ཚོར་བའི་
མཚན་ཉིད། དེ་ལ་རྒྱུ་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་བའི་རྒྱུ་གྱིས་ཚོར་བ་སོགས་
དྲུག་ཡོད། ལུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན། ཚོར་བ་སེམས་གདུང་བར་མ་གསུམ་ཡོད། དབང་པོ་ཉེར་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་ཚོར་བ་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྟེང་དུ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་བསྟན་
བས་ལྟ་ཡོད། རང་ལུལ་སེམས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་ཚོར་བ། ཚོར་བ་བདེ་
བའི་མཚན་ཉིད། རང་ལུལ་གདུང་བར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་ཚོར་བ། ཚོར་བ་
སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་ལུལ་སེམས་གདུང་བར་མར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོང་
བའི་ཚོར་བ། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ།
དེ་ལ་ལྟར་བྱེ་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་
སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ལྟར་བྱེ་བའི་ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཡིད་ཤེས་སུ་
གྱུར་བ་སྤྲུག་ནས་བྱེ་མ་གཉིས་འཛོག་ལུགས་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་བདེ་
དབང་ཚོས་ཅན། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་དབང་ཡིན་པའི་བྱེར་
ཏེ། ཚོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱེར། དེ་ཡོད་པའི་བྱེར། མཛོད་ལས། སེམས་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་དབང་
པོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེར། ཞེན་སྒྲོན་མེད་དེ། དེའི་དོན་ལུས་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་པན་འདོགས་
པའི་ཆ་ནས་བདེ་དབང་གི་མིང་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱེར་དང་། མཛོད་ལས་བསམ་གཏན་
གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བདེ་བ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོང་ལ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱེར།

དྲུག་པ་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་བུ་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ རང་ལུལ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་
ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དང་བའི་སེམས་བྱུང་དེ། དད་པའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་བཞིན་དུ། མི་

བརྗེད་པའི་དེ། སློབ་པའི་དེ། ཅེ་གཅིག་པའི་དེ། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་བའི་དེ་དམིགས་པའི་དང་པའི་དབང་
པོ་ཆོས་ཅན། མཆོད་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོད་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བའི་དམ་པའི་སྤྱང་དོར་ལ་དང་པའི་དང་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་
ན། སྤྱག་བའི་དེ་དག་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ལུང་མ་བསྟན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་སྟོན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ རང་གི་དམིགས་ལུལ་ལ་དང་བའི་སེམས་བྱུང་དེ། དང་པོའི་མཆོད་ཉིད་དང་། དེས་
གཉིས་པ་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེལ་ཟེར་ན། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་དག་བ་ལ་སློ་
བའི་སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། བཅོམ་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སློ་
བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དག་བ་ལ་མི་སློ་
བའི་སེམས་བྱུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དང་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་ཐོར་གྱུར་
པའི་སེམས་བྱུང་དེ། འདིར་དངོས་བསྟན་ཀྱི་དང་པོའི་མཆོད་ཉིད་དང་། གཞན་རྣམས་ལ་རིགས་
འགྲེལ། །རང་སྟོབས་ཀྱིས་སློབ་དེ། བཅོམ་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་བརྗེད་
པ་དེ། འདི་པའི་དབང་པོ་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཅེ་གཅིག་པ་དེ། ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་དབང་པོ་
དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དེ་ཞེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་མཆོད་ཉིད་ཡིན།

བདུན་པ་བྲི་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ ཟག་མེད་ཀྱི་བའི་པ་མཛོན་
རྟོགས། ཀྱན་ཞེས་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་མཆོད་ཉིད། ཟག་མེད་ཀྱི་རྗེས་ལ་མཛོན་རྟོགས། ཀྱན་
ཞེས་པའི་དབང་པོའི་མཆོད་ཉིད། མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་ངོ་ཐོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། ཀྱན་
ཞེས་པའི་དབང་པོའི་མཆོད་ཉིད། ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཙུ་བྱུག་པ་ལམ་རྗེས་

ཤེས་ཚུལ་ཅན། ཟག་མེད་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ སྒྲོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ནས་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། དག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད། གསུམ་པའི་མཆན་ཉིད། སྒྲར་ལྟར་ཟེར་ཞིང་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་འབྱུག་པ་ཡོད་ཟེར་ན། སྒྲར་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཚུལ་ཅན། བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཚུལ་ཅན། དག་བཅོམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཁ་ཅིག་ ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་སྒྲོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། གཞན་ལ་འང་རིགས་འགྲེ་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་ཚུལ་ཅན། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཆན་བྱེད་པོ་དེའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མོས་སྒྲོད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྟེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཀྱན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་གཞག་ཅེ་ན། སྟེན་པ། མོས་པས་སྒྲོད་པའི་ལམ་ནི་དང་པོ་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམན་ལམ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཅོ་ལྔ་བ་ལམ་
 རྗེས་བཅོད་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བཙུ་བྱག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པར་
 ཐུལ། གུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་བྱང་
 འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུ་སྟེ། བསྟུ་བ་ལས། དེ་ལས་གཞན་
 པ་ལྟག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་དག་ལ་ནི་གཉིས་པའོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་ནི་དབང་པོ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པར་ལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་མ་ཐོབ་པར་ཐུལ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། མཐོང་པ་བའི་ལུགས་དང་། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། སྒྲོམ་
 ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་། མི་སྒྲོབ་ལམ་དུ་
 གྱུར་པའི་དེ། གསུམ་པའི་མཆོན་ཉིད། མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་
 པོ་དགུ་ནི། དང་པོའི་མཆོན་གཞི་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ལ་རིགས་འབྲེ། དགུ་ནི་འཕགས་ལམ་གྱི་ངོ་
 བོར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་
 རྣམས་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལས། མཐོང་སྒྲོམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་ལ་དགུ། གསུམ་ཡིན་གསུམ་ནི་དེ་མ་
 མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་བཤད་
 པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་
 པའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བཙུ་བྱག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་
 པའི་ཐེག་དམན་གྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་གུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་
 མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གུན་བཏུས་ལས། མི་ཤེས་པ་གང་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན།

སྤྱིར་བའི་ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྷ་ལ་དབང་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བཙུ་བྱག་ལ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། ཐེག་པ་རང་
ལམ་གྱི་མི་སློབ་པའི་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། ཐེག་
དམན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཅུས་ལས། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་
པོ་གང་ཞེ་ན། སློབ་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་བྱེད་པའི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་
ཀུན་ཤེས་ལྡན་པ་ཡང་མཆོན།

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་བཤད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མོས་སྦྱོང་གྱི་སས་བསྐྱས་པའི་བླ་
མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་མཆོན་ཉིད། ས་ཐོབ་པའི་
སྐབས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སློབ་པའི་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོའི་
མཆོན་ཉིད། སངས་རྒྱལ་སའི་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོའི་མཆོན་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་
ལ་སོགས་པ་གསུམ་རིམ་རྣམས་པར་དག་ཅེ་ན། སྤྱིས་པ། མོས་པས་སྦྱོང་བའི་ས་ལ་ནི། དང་
པོ་རྣམས་པར་གཞག་གོ། །དེ་ལས་གཞན་ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་
དག་ནི་གཉིས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་བཙུ་ལ་ནི་དབང་པོ་གསུམ་པ་རྣམས་པར་དག་
པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་གི་རྟགས།

༥ དག་དོན་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྤྱིར་མི་
ལྷོག་གི་རྟགས་བཙུ་བྱག་བཤད་པ་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བཙུ་གཉིས་པ་འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་
བྱངས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཕྱིར་མི་ལྷོག་གི་རྟགས་བྱེ་བླ་མེད་པ་ལ། ཅ་བར། ཆོགས་དང་

དབང་སོགས་བཅས་པ་ཡི། །གཡུལ་འགྲེད་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ། །སྒོ་ལྷན་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་
 པའི། །ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་པར། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་
 དག་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་རྟོག་གྲོང་ཁྲིམ་ལ་སོགས་པའི་གཡུལ་འགྲེད་པ་ལ་སྤྲུམ་
 བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་
 པ་ཡིན། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཙུག་གཉིས་པ་འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་བྲངས་བར་གྱུར་བའི་རྗེས་
 ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྲུང་པར་ཅན་དང་ལྷན་པའི་བྲང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་
 མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ཐོབ་པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་ཏེ། མྱོང་གི་སྐྱས་བསྟན་པའི་དབང་པོ་དང་། མྱོང་ཁྲིམ་
 ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་དབང་རྟོག་དང་། བདག་གི་སྐྱས་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། མྱོང་བཅའ་ཀྱི་
 སྐྱས་བསྟན་པའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་
 མངོན་གྱུར་བ་དང་། དེ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་སྤང་གཉིན་དུ་གཡུལ་འགྲེད་པ་
 ལ་བདེན་འཛིན་ཀྱན་ཏགས་མངོན་གྱུར་བ་བསྒྲོག་པའི་སྒྲོན་མ། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བཟོན་པོས་
 བྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྲུང་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྒོམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས།

༥ སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་བཤད་པ་ལ། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྲུང་པར་ཅན་
 གང་རུང་དང་ལྷན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ། སྒོམ་
 ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་དང་ལྷན་པའི་བྲང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེའི་ཕྱིར་
 མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྟོགས་པས་བྲངས་པའི་རྟགས་རྣམ་པ་བརྒྱད་
 ཡོད། གོང་དུ་སྒོམ་པ་བཞིན་གཞུང་འདིའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ཅིག །

སྒོམ་ལམ་གྱི་གཞུང་གིས་ཁོངས་དབྱེད་ཚུལ་གཞུང་གི་བསྟུ་བས་ཐོན་པས། དང་པོ་ལ།

ཚོད་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ཁ་ཅིག་ ཚོད་པ་དང་སྤྱི་བ་པོ་ནམ་རིག་པ་མ་ཡིན་
 ཏེ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྩམ་པའི་དུས་སུ་ནམ་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་འབྲས་བུའི་
 གངས་དང་མཉམ་པའི་དགོས་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་གཅིག་གིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དུ་མ་
 བསྐྱེད་པ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། མི་རིགས་ཏེ། རིགས་པ་
 དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས་སེམས་ཅན་
 པས་མ་འོངས་པ་ན་དེ་ལྟར་ཚོད་པས་ཕྱོགས་སུ་སྐྱངས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱ་རུང་ངོ་།

ཉི་ལྔ་པ་གི་ཅ་བས་ཚོད་ལན་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱས་ནས། ཀྱང་པ་དང་པོ་གཉིས་
 ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་དགུས་བསོད་ནམས་གངས་མེད་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། བསོད་ནམས་གངས་མེད་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཀྱང་པ་
 གཉིས་པས་བྱུང་པ་མ་དེས་ཏེ། བསོད་ནམས་གངས་མེད་སོགས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀྱན་
 རྩོལ་ཏུ་རྒྱལ་བའི་གསུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐུབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད། སྒོམ་དཔོན་
 ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་དགུ་ཁོ་ནའི་གངས་དེས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགུ་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་
 བསོད་ནམས་གངས་མེད་སོགས་སྐྱེས་པ་གང་ཞིག་ འབྲས་བུའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་རྒྱ་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚོད་པ་ཁ་བསྐྱང་ནས། ཅ་བ་རིལ་པོས་ལན་འདེབས་ཤིང་། དེ་ཡང་དོན་དམ་
 ལ་བསྟོས་ཏེ། འདོད་ལན། ཀྱན་རྩོལ་ལ་བསྟོས་ཏེ་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་པའི་ཕྱིར།

ཚོད་ལན་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུས་སྤང་
 བྱ་ཉམས་འཕེལ་གྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་ནམས་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་པས་
 སྤྱོད་པའི་གནས་ལུགས་ཐབ་མོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན།

ལན་འདེབས་ཚུལ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ། རང་ལུགས་གཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་
 པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ དེ་འབྲའི་ཚོད་པ་པོ་སེམས་ཅན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དོན་དམ་ལ་བསྟོས་པའི་འདོད་

ལན། ཀུན་རྫོབ་ལ་བསྟོན་ཏེ་བྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་རྟོགས་
པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཞེས། རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
སྐུ་བདེན་མེད་དུ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ངོར་ལན་འདེབས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ཐེར་ན། རང་ཆོག་དང་འགལ་ཏེ། ཚུད་པ་པོ་སེམས་ཅམ་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་
པ་དང་། གཞན་དོན་བྱེད་པ་དཔེར་བྱེད་པ་ཡིན་ཟེར། གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ལྷགས་
ཏེ། ཚུད་པ་པོས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུས་སྤང་བྱ་ཉམས་འཕེལ་གྱི་བྱ་བ་
མི་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པར་ཐལ་
པ་དང་། སྟོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་ཏེ། ཞེས་པའི་ཟབ་པ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་
ཅམ་ལ་བྱེད་པ་དང་། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གསེར་ཐང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཀྱང་གཞན་དོན་བྱེད་པ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསལ་པོ་མ་བྱུང་ཞིང་། བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཆོན་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་རྣམ་རིག་པའི་ངོ་མོར་མ་གྲུབ་
པ་དང་། བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཆོན་ཉིད། །དང་རྫོས་གྱི་དོགས་སོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། ཚུད་པ་དེ་ལ་བྱབ་པ་མ་དེས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ་ལ་དོན་དམ་པར་ཉམས་འཕེལ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་སྐུའི་སྤང་བ་བསྐྱེད་ནས་བྱང་ལས་འདའ་
ཚུལ་བསྟན་པ་སོགས་གྱི་སྟོན་སྒྲུབ་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་འཕྲ། ཡང་ན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་དོན་དམ་
པར་རང་གི་ངོས་སྐུལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཉམས་པ་དང་གཉིན་པོ་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཀྱང་གཏུལ་བྱའི་
སྤང་བྱ་ཉམས་འཕེལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་བཞིན་ཞེས་པ་གང་རུང་ཞིག་ཟེར་དགོས་པར་མཛོན། བྱང་ཆུབ་
དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་མཆོན་ཉིད་སོགས་གྱི་དོན་གྱི་དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མཚུངས་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བྱེད་
རུས་པ་མཚུངས། དོན་དམ་པར་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་འཐད་དེ། ཉི་ལྔ་ལས། རི་སྐད་དུ་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ངར་
འཛིན་པ་རྣམས་པར་འཕེལ་བ་བཀག་པས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རི་ལྗ་
བ་དེ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་
ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་བྱང་ཆུབ་རི་ལྗ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅམ་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་
ནས་དེ་ལྟར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་དང་ཞེས་པ་བཞིན་སྒྲ་མའི་ཀྱས་ཀྱི་བཤད་པ་
ཡིན་གསུང་པ་ཡང་བྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་དཔེ་དེ་སྐབས་ཡིན་པས་མི་རིགས་སོ། །འདི་རྣམས་བཤད་
ལས། ཆོས་སྐྱུ་ལོངས་སྐྱུའི་བདག་རྒྱུ། ལོངས་སྐྱུས་སྐྱུའི་བདག་རྒྱུ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་
ནི། བདག་རྒྱུ་མཆོན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བད་དུ་ཆོས་སྐྱུ་བྱབ་པའི་དབང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་གསུགས་
སྐྱུ་བྱབ་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
དམིགས་རྒྱུ་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀྱན་རྫོབ་ལ་བསྟོས་པའི་ཅོད་ལན་སྤ།

སྤྲིན་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྒྲུབ་པ།

༩ ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་བྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འཕྲོས་དོན་དང་།
མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཟབ་མོ་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྒོ་
གསུམ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་བཤད་པ་ན། ལྷ་རིའི་བྱས་རབ་འབྱོར་ལ་མི་ལམ་དུ་
རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ན་ཤེར་ཕྱིན་རྣམས་པར་འཕེལ་ལམ་
ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཉིན་པར་བསྟོམས་པས་ཀྱང་རྣམ་པར་འཕེལ་ལོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། མི་ལམ་
དང་ཉིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་མཆིས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཉིན་པར་གྱི་མྱང་འདས་དང་། མི་
ལམ་གྱི་འཁོར་བ་མཆོན་ནས་སྤྲིན་ཞི་བདེན་སྟོང་མཉམ་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དེ་རྟོགས་

པའི་སྒྲོར་བ་འཁྱགས་ལ་བསྟན་བ་དེ་ཉིད་འདིར་དངོས་སུ་འཆད་དོ།

གཉིས་པ་ལ། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དོས་བཟུང་བ། གཞལ་བྱ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ལ་མཐའ་དབྱེད་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་སྲིད་ཞི་བདེན་སྟོང་མཉམ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྐོན་ནས་གཙོ་བོར་ཆོས་སྐྱའི་ལག་རྒྱུ་ལྡན་པའི་འདོག་བྱེད་ཀྱི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་མཆན་ཉིད། དེས་སྲིད་ཞི་བདེན་པར་མི་རྟོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བསྐལ་བ་གངས་མེད་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཐབས་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་སྐོན་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཤིང་གོམས་པར་བྱས་པས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་བ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཙུག་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་སའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དམིགས་མེད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱར་བའི་སེམས་ཅན་དང་། རྟོགས་བྱང་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

ནམ་བཤད་ལས། ས་བརྒྱད་བ་ཐོབ་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱ་རྗེ་སྟོང་བ་གང་སྒྲུབ་ཡང་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཐལ་འབྱུར་བའི་ལུགས་སུ་མ་ཟད། འདི་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡང་སྒྲུབ་བདེན་མེད་དུ་ཡང་སྒྲུབ་བས་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་བ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་བའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་སེམས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་བ་གང་ཞིག་བདེན་མེད་དུ་ཡང་སྒྲུབ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྟེ། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་སྟོང་གི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྟོགས་པའི་སྐོན་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་བའི་སྐོན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་བ་དེའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལུང་དང་རིགས་པས་གཞོད་དོ། །གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་
ཞི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་མཛོན་གྱུར་བ་སྤངས་ན། སྲིད་ཞི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
བདེན་འཛིན་སྤངས་པས་མ་ཁྲབ་པ་ཡང་འགྲུབ་པོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཚྭ་པ་བཀོད་པ། ཚྭ་ལན་དང་པོའི་དོན་འགྲེལ་
པས་རྒྱས་པར་བཤད་ཚུ་ལ་ལོ། །དང་པོ་གཉིས་པར་དགེ་མི་དགའི་ལས་བསོག་འཕེལ་བྱེད་པ་
མེད་པའི་ཚྭ་སྤངས། མི་ལམ་དུ་དགེ་མི་དགའི་སློག་གཙུག་གི་ལས་ལམ་རྫོགས་པར་ཐལ་བར་
སྤངས་པ། ལུང་དང་འགལ་བའི་ཚྭ་སྤངས། ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཚྭ་སྤངས་དང་བཞི། དང་པོ་ལ།
ཚྭ་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱིས་མ་འོངས་པ་ན་སྲིད་ཞི་བདེན་སྟོང་
མཉམ་ཉིད་ལས་བཙུགས་ཏེ། དབྱུ་མ་པ་དང་། དངོས་སྤྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཚྭ་ལེན་བྱུང་བ་ལ་
དགོངས་ནས་ལྷ་རིའི་བྱ་དང་། རབ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ཚྭ་
ལེན་གྱི་སྟོང་བ་ཡོད་པར་མཛད། དེ་ཡང་ལྷ་རིའི་བྱ་ཚྭ་པ་པོ་དང་། རབ་འབྱོར་ལན་འདེབས་
པ་པོ་ཡིན་པས། ལྷ་རིའི་བྱའི་གསུང་ན་རེ། ཉན་པར་དགེ་མི་དགའི་ལས་བསོག་འཕེལ་བྱེད་པ་
མི་རིགས་པར་ཐལ། ལས་གཉིས་བདེན་པར་མ་ཁྲབ་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་བཞིན། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར། བྱང་ཆེན་གྱི་མི་ལམ་དུ་བྱས་པའི་ལས་དེ་
བསོག་པའམ་འབྲི་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལན་ལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་ཁྲབ་པ་མ་ཁྲབ་པ་དང་། དཔེར་ན་བྱིན་པའི་ལན་གཉིས་
མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱི་སྤྱིས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ། རི་ལྟར་བཙུགས་
ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དེ་ལྟ་ན་ལས་དེ་བསོག་པའམ་འབྲི་བར་
འགྱུར་བ་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེས། མི་ལམ་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་བསོག་པའམ་འབྲི་བར་མི་དམིགས་
པའི་བྱིར། འོན་ཏེ་སངས་རྒྱལ་པར་རྟོག་ན་ནི་དེ་ལས་དེ་བསོག་པ་དང་འབྲི་བར་ཡང་འགྱུར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་སད་མིས་གཉིས་ཀའི་དུས་སུ་ལས་བསོག་
 པ་ཡོད་པར་ཁས་སྒངས་ནས་ཚོད་ལན་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ནི་བཀའ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱས་
 པའོ། །མདོ་དེས་ལན་བཏབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་ཆན་དང་པོས་ཀུན་རྫོབ་ལ་བཟློས་ཏེ་བྲབ་པ་མ་གྲུབ་
 པ་དང་། དོན་དམ་ལ་བཟློས་ཏེ་འདོད་ལན། ཐ་མས་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཚོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རབ་འབྱོར་གྱི་ཚོད་པའི་སྐབས་
 དབྱེ་བ། །ལྷ་རིའི་བྱའི་ཚོད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་མི་ལམ་དུ་སློག་བཅད་པ་
 བྱི་མིས་ནས་སད་དུས་སུ་མདོན་ཞེན་དག་པོས་གསོས་བཏབ་ན་དགེ་མི་དགའི་ལས་ལམ་དུ་
 འགྱུར་བར་འདོད་ཀྱི་ལས་དེ་ལ་ཁྱོད་ཅི་སྐད་ཟེར་ཞིང་ཚོད་པའི་སྐབས་དབྱེ་བར་མཛད་པ་ཡིན་
 ཏེ། ཡུམ་བར་མ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ཉིན་བར་དང་མི་ལམ་
 དུ་སློག་གཅོད་པ་དེ་ལ་འདི་སྟམ་དུ་སློག་གཅོད་པ་དེ་ལ་འདི་སྟམ། བདག་གིས་བསད་དོ། །བདག་
 གིས་བསད་པ་ལེགས་སོ། །ཞེས་སད་དེ་རྣམ་པར་རྟོག་ན། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ལས་དེ་ལ་
 ཁྱོད་ཅི་སྐད་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཚོད་པ་སློང་བ་ལ། མི་ལམ་དུ་སློག་བཅད་པ་མིས་ནས་སད་དུས་སུ་མདོན་ཞེན་
 དག་པོས་གསོས་བཏབ་ན་སློག་གཅོད་ཀྱི་མི་དགའི་བའི་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
 ལས། སྤྲས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་དམིགས་པ་མེད་པར་ལས་མི་སྟེ། ལས་ནི་དམིགས་
 པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ལས་སྟེའོ། །དམིགས་པ་མེད་པར་སེམས་མི་འབྱུང་། སེམས་ནི་དམིགས་
 པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདོད་ན། མི་འཐད་པར་
 ཐལ། སློག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ལ་ཀུན་སློང་སྟེ་བའི་གཞི་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
 པའི་གཞི་སོགས་དགོས་པ་ལ་མི་ལམ་དུ་དེ་འདྲ་བའི་གཞི་བསམ་པ་སྒྱུར་བ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། མི་ལམ་དུ་མི་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་བྲབ་ན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་མི་ལམ་དུ་མི་བསད་པ་མིས་

བ་ལ་སད་དུས་སུ་མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་བཏབ་ན་སློག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་བ་འབྱུང་བར་ཐལ།
མ་ཁུབ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་བ་ཡིན་ཏེ། གོང་གི་མདོ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལན་ལ། འོན་ཀྱང་བཅས་ལྡན་དགེ་སྤྲོད་ལ་ཕམ་བ་འབྱུང་བའི་སྒྲིན་ནི་མེད་དེ།
དེ་འབྱུང་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཅས་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློག་གཅོད་ཀྱི་ལས་
ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་གཞི་བསམ་བ་སྒྲུང་བ་སོགས་དགོས་པ་བདེན་ཡང་། མི་ལམ་གྱི་
སློག་གཅོད་ཀྱི་ལས་དེ་དག་ཡོད་དེ། མི་ལམ་གྱི་མི་ལ་དམིགས་བ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
བཤམ། ཡང་ན་ཐལ་འབྱུང་ཕྱི་མ་ལ་ལན་འདེབས་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲས་
པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དམིགས་བ་མེད་པར་ལས་མི་
སྒྲེའོ། །དམིགས་བ་མེད་པར་སེམས་མི་འབྱུང་ངོ། །དམིགས་བ་དང་བཅས་པར་ལས་སྒྲེ་སྒྲེ།
དམིགས་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དམིགས་བ་དང་བཅས་པར་སེམས་འབྱུང་སྒྲེ། དམིགས་བ་
མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྡན་ཀ་གསུམ་བ་ལ། ཚྱོད་བ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ལྷ་རིའི་བྱས་སད་མིས་
གཉིས་ཀའི་དུས་སུ་ལས་གཉིས་བསོག་འཕེལ་བྱེད་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། ལས་
དང་སེམས་ཐམས་ཅད་དབེན་པའོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས། དེ་རི་ལྟར་དམིགས་
བ་དང་བཅས་པར་ལས་སྒྲེ་སྒྲེ་དམིགས་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས། ལྷ་རིའི་བྱས་སར་ཉིན་པར་དགེ་མི་དགའི་ལས་བསོག་བ་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱངས།
ལས་དམིགས་བ་དང་བཅས་པ་ལས་སྒྲེ་བ་དང་། སེམས་དམིགས་བ་དང་བཅས་པར་སྒྲེ་བར་
ཁས་སྐྱངས་བ་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བདེན་ཁ་སྒྲིན་བཞིན་དུ་སྤྲ་ཡང་དེ་ལྟར་ཚྱོད་བ་མི་འཐད་
ངོ། །ཟེར་ན་སྒྲིན་མེད་དེ། མ་འོངས་བ་ན་དངོས་སྤྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་དེ་སྤྲ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་
མི་ལེན་བ་དང་། དབུ་མ་བས་ཁུབ་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་

ཚོད་ཚུལ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

ལན་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བྱ་བ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོད་བ་དེ་ལ་བྱ་བ་བ་མ་ངེས་ཏེ།
མདོ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པ་དང་བཅས་
ཏེ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་མཆོན་
མར་བཟུང་ན་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་ལས་སྐྱེའི་དམིགས་པ་མཛད་པར་མ་ཡིན། དམིགས་པ་
དང་བཅས་པར་སེམས་འབྱུང་སྟེ། དམིགས་པ་མཛད་པར་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷན་ཀ་བཞི་པ་ལ། ཚོད་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལྷ་རིའི་བྱས་བྱང་ཆེན་གྱི་མི་ལམ་
དུ་བྱིན་བྱག་ལ་སྦྱད་པར་དམིགས་ནས་སད་དུས་སུ་དགེ་ཅ་དེ་ཉིད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྐྱོས་ན་
རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྦྱོད་པར་ཡང་འགྱུར་བར་ཐལ། མི་ལམ་དུ་དགེ་མི་དགའི་ལས་
བསགས་སད་དུས་སུ་མདོན་ཞེན་བླ་པོས་གསོས་བཏབ་ན་དགེ་མི་དགའི་ལས་ལམ་ཡོངས་
རྫོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་
བྱང་ཆེན་གྱིས་མི་ལམ་དུ་སྦྱིན་པ་བཏང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུངས། བཅོད་པ་བསྒྲུམས། བཙོན་
འགྲུས་བརྒྱུས། བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་གཞག། ཤེས་རབ་བསྒྲུམས་ཏེ། དགེ་བའི་ཅ་བ་
དེ་ཡང་སྒྲ་མཛད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་ན་དེས་སྒྲ་མཛད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་
པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རབ་འབྱོར་གྱིས་འདོད་ལན་དོན་གྱི་བཏབ་བྱིན་གྱང་དངོས་སུ་བྱམས་པ་ལ་ཁ་འཕངས་
མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
བྱམས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་བཙོན་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་ལུང་བསྟན་པ་དེ་
མདོན་དུ་གྱུར་བ་དེ་ལ་བྱིས་ཤིག་དང་། དེས་འདིའི་ལན་འདོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཁ་འཕངས་མཛད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྤིད་ཞེ་མཉམ་ཉིད་ལས་བརྒྱུས་

པའི་ཚོད་ལན་བསྟན་པ་འདི་ལ་མི་རྫོགས་པས་བྱམས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཡང་བྱེད་དགོས་པར་
ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམས་པས་ཀྱང་ལན་གྱི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་དངོས་
སུ་བསྟན་ནས་ལན་དོན་གྱི་བཏབ་ཅིང་དངོས་སུ་བཏབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་
བྱ་ཁོ་བོ་ནི་གང་ལ་ལན་ལྡན་པ་དང་། གང་གིས་ལན་ལྡན་པ་དང་། གང་ལན་ལྡན་པའི་ཆོས་དེ་
ལྟ་བུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལན་དོན་གྱི་བཏབ་སྟེ། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་
མི་ལམ་གྱི་ཕྱིན་དུག་ལ་སྤྱད་པའི་དགེ་ཅས་རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱར་འགྱུར་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལན་
དངོས་སུ་མི་འདེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་བརྒྱད་མ་ནས་བརྒྱད་
མར་འབྱོན་པ་ཡང་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ལས་བརྒྱུ་མཉམ་ཏེ་བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འདུ་
མི་རུང་བའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་འབྱོན་པ་ལ་སྟག་ཏུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཚོད་ལན་དང་པོའི་དོན་འགྲེལ་པས་རྒྱས་པར་འཆད་ཚུལ་ལ། སྟོབས་མཚུངས་
གྱི་སྒྲོན་ས་ལན་འདེབས་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲོན་ས་ལན་འདེབས་ཚུལ་གཉིས། དང་
པོ་ལ། མཁས་པ་ཁ་ཅིག་འགྲེལ་པ་འདིས་ཚོད་པ་དང་པོ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་ནི་སྟོབས་
མཚུངས་གྱི་སྒྲོན་ས་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སློག་གཙོད་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་མེད་
པར་ཐལ། གསོད་བྱེད་གྱི་གཞོད་པ་མ་བྱས་ཀྱང་བསད་བྱའི་སློག་རང་བྱུང་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པའི་དུས་སུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ཁས། ཉགས་དེར་ཐལ། དེའི་སློག་དབང་
སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པར་འཛིག་པའི་ཕྱིར། གསོད་བྱེད་
གྱིས་བསད་བྱུང་བསད་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་མེད་པར་ཐལ། བསད་བྱའི་སློག་འཕེན་པ་ཟད་
ནས། འཆི་བ་དེ་སྒྲོན་གྱི་ལས་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོད་བརྒྱད་ཀྱི་འཛིག་རྟོག་རྣམས་སྤུན་
མོང་དང་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འཛིག་རྟོག་སྤྲོ་

ཆོགས་ལས་ལས་སྒྲིམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བ་ལས་སྒྲུངས་ཏེ།
རང་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་མ་པ་ལ་སློག་གཙོད་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་མཐར་ཐུག་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་
དབུད་བཟོད་དུ་མེད་ན་མེད་དགོས་པར་འཕངས་པའི་ཕྱིར།

དོན་སྒྲིག་གཉིས་ན་རེ། དགེ་མི་དགེའི་ལས་རྫོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་ཅན་ལ་བསྟོས་ནས་
འཛོག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འོ་ན། འཁོར་གསུམ་ཆང་བའི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་མེད་
པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་དག་དོན་དམ་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་ཡོད་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཆ་ལྷིག་སེང་གེ་སོགས་ཀྱིས་འགོ་མཚུངས་མཛད་པའོ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་གཞན་ཀྱིས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ནི། ཚད་པ་དང་པོ་འདི་ལྷན་ཀ་རྣམས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་ཡིན་པས་འདི་ལ་དོན་དམ་པ་ལ་བསྟོས་པའི་འདོད་ལན། ཀུན་རྫོབ་ལ་བསྟོས་པའི་བྱུང་
བ་མ་གྲུབ་པ་དང་། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ནང་ནས་བྱུང་བ་མ་གྲུབ་པ་ལ། དོན་སྒྲིག་རང་ལ་བསྟོས་པའི་
བྱུང་བ་མ་གྲུབ་པ་དཔེར་བཞོན་པ། དེ་དབུ་མ་པ་ལ་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་
ལ། དོན་སྒྲིག་བྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་སློ་དོན་དམ་པ་མདོན་སུམ་མ་འབྲུལ་བའི་དོར་མེད་ན་མེད་
པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་གྱི་ཆ་ཅན་དང་།
སློག་གཙོད་སློང་བ་སོགས་དང་། སྒྱིན་བྱ་སྒྱིན་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་གྱི་ཆ་
ཅན་དུ་སྤང་བ་སློ་དོན་དམ་པའི་དོར་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་དོར་ཡོད་པར་དང་། དེ་རྣམས་
དོན་དམ་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སློ་དོན་དམ་པའི་དོར་
དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཅན་དུ་སྤང་བ་མེད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་སློ་ལ་དེ་ལྟར་སྤང་ན་ཆ་ཅན་དོ་བོ་ཐ་དད་དུ་
སྤང་དགོས་པས་སློ་དོན་དམ་པ་འབྲུལ་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལམ་ཡོངས་
རྫོགས་དེ་རྒྱུན་ལ་བསྟོས་ནས་འཛོག་དགོས་ཏེ། ལས་གཉིས་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པར་མི་གནས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་རིགས་འབྲའི་རྒྱུན་འཇུག་པས་འབྲས་བུ་གཉིས་བསྐྱེད་

པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་བྱུང་པའི་མཐའ་མཛོད་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོ་གས་ལས་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པས་བསད་བྱའི་སློབ་དབང་འགགས་པ་སྟོན་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་ཟད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་རྣམ་བཤད་ལས་དོན་སྤྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། སྟོ་དོན་དམ་པའི་བཟུང་ངོར་སྤྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། རྩལ་ཐུན་གཉིས་སྤང་ལ་ཞེས་རྣམ་བཅད་མཛད་པ་སྤྲ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་སྦངས་ན། སྟོན་པོ་དེ་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པས་ཚུར་མཐོང་གི་སྟོན་འཛིན་དབང་མཛོད་ལ་མི་སྤང་བར་ཁས་ལེན་དགོས། དེ་ལྟར་ན་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཀྱང་བཞག་མི་རུས་པས་སྟོ་ཐུན་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེད་པར་བྱའོ།

ཁ་ཅིག་དོན་སྤྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་དོན་དམ་ཡིན་མི་དགོས་པས་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དོན་དམ་དུ་བྱུང་པས་ཁྲབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གསུངས། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རིགས་ལྟར་ན། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། བདེན་པར་ཡོད་པ་ཁྱད་མེད་དུ་མཛད་པ་འབྲ་བ་ཞིག་སྤང་ཡང་། བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ལྷ་གྲ་དང་གང་ཟག་ལྟ་བུའི་བཏགས་ཡོད་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འདིའི་འགྲེལ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་ཤིང་། འཇུག་པར་ཡང་། ལུས་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་། །འཇིག་རྟེན་རབ་ཏུ་གྲགས་པར་ཡོད་རི་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་གཉིས་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་མཛོད་ནོ།

གཉིས་པ་དེ་དབྱུ་མ་པ་ལ་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ལ། བྱེད་རང་གི་ལུགས་ལ་ཁྲབ་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་དབྱུ་མ་པ་ལ་མཚུངས་ཏེ། འཁོར་གསུམ་ཆང་བའི་དགེ་མི་དགའི་ལས་སྟོ་དོན་དམ་པ་གནས་ལུགས་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་མེད་ཀྱང་བདེན་ཞེན་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཀྱི་སྟོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མ་བྱུང་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དབེ་མ་གྲུབ་པ་ལ། མི་ལམ་དང་སད་དུས་སུ་དགེ་མི་དགའི་ལས་བསོག་པ་
མེད་པའི་མཐུན་དཔེར་འཛིན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉི་ཤུ་པ་ལས། མི་ལམ་སེམས་ནི་གཉིད་
ཀྱིས་ཉམས། །དེས་ན་འབྲས་བུ་འབྲས་མ་ཡིན། །ཞེས་མི་ལམ་གྱི་ལས་སད་དུས་ཀྱི་ལས་ལས་
སྟོབས་ཆེ་ཆུང་ཙམ་མ་གཏོགས་བདེ་སྤྱད་གི་འབྲས་བུ་འབྲིན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་
ལ་འབྲས་བུ་འབྲིན་པ་ལ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སད་མིས་གཉིས་སུ་
བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མེད་དང་། གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་
བྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་དང་བདེན་པར་ཡོད་མེད་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དོན་སྤྱི་
གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རིགས་རྒྱན་གང་རུང་ལ་བདེན་མེད་ཀྱིས་བྱབ་པར་འདོད་པ་ལེན་དུ་མི་
རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དབུ་མ་པ་ལ་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་དེ་རང་ཉིད་ལ་བརློག་ན་འཁོར་
གསུམ་ལན་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་འཕང་དེ་གཞན་ལ་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་དུ་འདོད་པ་ལེན་
དུ་མི་རིགས་པའི་བྱིར།

མདོར་བསྟུན། དགེ་མི་དགའི་ལས་བདེན་པར་མེད་ན་མེད་པས་མ་བྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་
རང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆ་ཆ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་བ་དང་། རྒྱན་རྒྱན་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆ་དོན་དམ་དུ་མེད་
ན་མེད་པས་མ་བྱབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། གྲུབ་དོན་ལ། སྤྱི་ཞི་བདེན་སྟོང་མཉམ་ཉིད་དུ་
གྲུབ་སྟེ། སྤྱི་ཞི་བདེན་སྟོང་མཉམ་ཉིད་དམ་བཅའ་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་བཞོད་པའི་སུན་འབྲིན་
ནམས་མི་འདུག་ཅིང་། དབུ་མ་པས་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་བྱིར།

སྒྱུར་བ་གཉིས་པའི་མདོ་འཛོམས་ནི། སྒྱུར་བ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མིང་མང་
དུ་བྱང་བ་ལས་འཛོམས་ནས། རི་ལྟར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཕྱིན་དུག་རྫོགས་པར་བགྱིད་ཅིང་། རྣམ་མཁྱེན་
ལ་ཉི་བ་ལགས། ཞེས་བྱས་པའི་ལན་དུ་འདིའི་རྩ་བའི་མདོ་དང་། སེམས་ཅན་འཛིག་རྟེན་དེ་

བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་བྱས་ན། སྡོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་བྱུང་པར་ཅན་སྤངས་སྟོབས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་གྲུབ་
པའི་ལག་རྩེས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས། ཞིང་དག་སྦྱོར་བའི་མཆན་ཉིད།

གསུམ་པའི་འཕྲོས་ནི། དུམ་ལ་སྦྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཀྱི་རི་ལྟར་རྣམ་ཐར་སྟོགས་སུ་དང་། ཆོས་
སོ་བདུན་ལ་འབྲིས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟོམ་པར་འཇུག་ཅེས་བྲིས་པའི་ལན་དུ་རྩ་བའི་མདོ་དང་། དུམ་
དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། རོ་བོ་རོས་
བཟུང་བ་དང་། བདུད་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐབས་མཁས་བཅུའི་སྟོན་ས་
གཞན་དོན་སྤྱོད་པའི་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་ཤིང་གཙོ་བོར་སྤྱོད་སྤྱིའི་ལག་རྩེས་འཛོག་
བྱེད་ཀྱི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས། ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད།

བདུད་བཞིའི་རྣམ་གཞག་

༥ གཉིས་པ་བདུད་བཞིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། གངས་ངེས་པ། སོ་སའི་རོ་བོ། །བཙུང་བའི་
ས་མཆོམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། བདུད་དེ་ལ་བཞེར་གངས་ངེས་ཏེ། འཆི་མེད་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་
པ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བདུད་དུ་བཞག་ཅིང་། འཆི་མེད་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཡང་། ལས་ཉོན་
ཀྱི་དབང་གིས་འཆི་བ་མེད་པའི་གོ་འཕང་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པའི་འཆི་འཕྲོའི་དབང་གིས་
འཆི་བ་མེད་པའི་གོ་འཕང་གཉིས་ལས། གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་བཞེར་གངས་ངེས་པའི་བྱིར།
བཞེར་གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གང་དུ་འཆི་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱང་པོའི་བདུད་
བཞག། གང་གིས་འཆི་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཞག། འཆི་བ་རང་གི་རོ་
བོའི་སྟོན་ས་འཆི་བདག་གི་བདུད་བཞག། དེ་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་ལྷའི་བྱའི་བདུད་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་

ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་སྔ་མ་གཅིག་དོར། གྱི་མ་གཅིག་སྒྲངས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ཞིག་ཕྱང་པོའི་བདུད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འཕེན་འབྲུབ་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་དབང་མེད་དུ་འཆི་བའི་ཉོན་མོངས་ལ་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཆེའི་རིགས་མ་ཐུན་འདོར་བ་ལ་འཆི་བདག་གི་བདུད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་དགའ་རབ་དབང་ཐུག་གིས་བར་ཆད་ཚུལ་པའི་དེ་ལྟའི་བྱའི་བདུད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཉན་ས་ལས། གང་གི་འཆི་བ་དང་། གང་འཆི་བ་དང་། འཆི་བ་དེ་གང་ཡིན་པ་དང་། བར་ཆད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་གིས་འཆི་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བར་མི་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བདུད་བཞི་རྣམས་པར་གཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུད་བཞི་སྔ་མོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བ་བྱའོ།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་རོ་བོ་ལ། བདུད་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྔ་རགས་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕྱང་པོའི་བདུད་ལ་སྔ་རགས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ། ཕྱང་པོའི་བདུད་རགས་པ་དང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྒྲངས་པའི་ཡིད་ལུས་དེ། སྔ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལ་ཡང་སྔ་རགས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ན་སྦྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་རགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་བག་ཆགས་སྔ་ཞིང་སྔ་བ་རྣམས་དེ་སྔ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང་སྔ་རགས་གཉིས་ཡོད་དེ། ལས་ཉོན་གྱི་རང་དབང་མེད་པར་སློག་དབང་འགག་པའི་ཆ་འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ། བསམ་གྱི་མི་བྱུང་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དེ་སྔ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་ཡང་སྔ་རགས་གཉིས་ཡང་། དགའ་རབ་དབང་ཐུག་ལྟའི་བྱའི་བདུད་རགས་པ་དང་། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྔ་ཞིང་སྔ་བ་དེ་སྔ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྦྱག་བདེན་ལ། ཕྱང་པོའི་བདུད་རགས་པ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་

བདུན་པ་བ་སྐྱག་བདེན་ཡིན་ཀྱང་སྤང་པོའི་བདུད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤང་བྱས་ཀྱང་མ་བྱུང་སྟེ། དལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་བཙུང་དང་ལྡན་པའི་མིའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་དེ་སྤང་པོའི་བདུད་ཡིན་ཀྱང་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་ཆོས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་བྱུང་པར་ཅན་དུ་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་བསྐྱུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་རགས་པ་ལ་དེ་མངོན་གྱུར་བ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་དེ་རགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་མངོན་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་བདུད་རིགས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ། ལྷའི་བྱའི་བདུད་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་དུད་འགྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲེལ་གྱི་བདུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དགའ་རབ་དབང་སྐྱག་གིས་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆ་ལྷའི་བྱའི་བདུད་ཡིན་གྱི་དགའ་རབ་དབང་སྐྱག་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྩ་སྐྱུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཆང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། རྩ་སྐྱུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བ་ལ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། སྤྲིག་གོགས་བདུད་དང་སྤང་བྱར་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སྤྲིག་པའི་གོགས་པོ་རྟག་ཏུ་སྤང་བྱ་ཞིང་། །དགོ་བའི་གོགས་པོ་དག་ལ་བརྟེན་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་དགའ་རབ་དབང་སྐྱག་བདུད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལམ་བཙུན་མ་སྟོན་པའི་བདུད་ལ་བདུད་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་མི་སྟོག་གི་རྟགས་སོགས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སྤང་བ་ཤད་པའི་བཞི་པོའི་ངོས་འཛིན་དེ་དག་འཕྲད་དེ། ཉོན་ས་ལས། དེ་ལ་སྤང་པོའི་བདུད་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྟོ། །ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ནི་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། །འཆི་བའི་བདུད་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དང་དེ་དག་སེམས་ཀྱི་རིགས་དེ་དང་དེ་དག་ནས་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ལྷའི་བྱའི་བདུད་ནི་སྤང་པོ་དང་། ཉོན་

མོངས་པ་དང་། འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བའི་ཕྱིར་དགོ་བའི་སྟོགས་ལ་
རབ་ཏུ་བཅོན་པ་དེ་དག་ལ་བར་ཆད་བྱ་བ་དང་། རྣམ་པར་གཡེང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདོད་པའི་
ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་ལྷའི་བྱ་དབང་སྤྲུག་ཐོབ་པ་དག་ཉེ་བར་འོང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ལྷའི་
བྱའི་བདུད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བཅོམ་པའི་ས་མཆོམས་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་
ལྷའི་བྱའི་བདུད་བཅོམ། དབྱ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམ། གཉིས་
ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱིས་ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ནས་བདུད་གཞན་གཉིས་བཅོམ།
དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིར་མི་སྟོག་གི་རྟགས་ཐོབ་ནས་
ལྷའི་བྱའི་བདུད་བཅོམ། བདུད་གཞན་གསུམ་རགས་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་བཅོམ། བདུད་བཞི་སྤྱ་
མོ་མ་ལུས་པ་བཅོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ཐེག་དམན་གྱི་བཅོམ་པའི་
ས་མཆོམས་དེ་རྣམས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལྷའི་བྱའི་བདུད་བཅོམ་མཆོམས་དེ་རྣམས་མི་འཐད་པར་
ཐལ། བདུད་བཞི་བཅོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་སྤྱོད་གཙང་བའི་རྟག་
བདག་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་གི་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་མངོན་གྱུར་པ་བཅོམ་
པ་དང་། ཡང་དེ་རགས་པ་བཅོམ་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་ཉོན་མོངས་གྱི་ས་བོན་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱིས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། བདུད་རགས་པ་གཞན་གཉིས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་སྟོང་བ་ཡང་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ས་དང་པོ་ནས་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་དང་པོ་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གི་འཆི་
འཕོ་དང་། ཐེག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་བལ་བའི་ཕྱིར། འཕགས་པས་ན་དང་ཟླ་བ་དང་། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིའི་བཅོམ་ཚུལ་ས་བོན་སྤངས་པ་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རགས་པའི་བཅོམ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་

ན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
པས་ཀྱང་ཕྱང་པོའི་བདུད་རགས་པ་དང་། འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་གཉིས་སྤངས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱང་པོའི་བདུད་རགས་པ་མ་སྤངས་
པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དེ་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། མིའི་རྟེན་ལ་འགོག་སྟོམས་གསར་དུ་སྐྱེས་
པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགོག་སྟོམས་མ་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་མིའི་རྟེན་ལ་འགོག་སྟོམས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེས་འཆི་བདག་གི་བདུད་ཀྱང་མ་བཅོམ་པར་ཐལ། དེ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྟོག་དབང་
འགག་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཉར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་
འཇིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཕངས་པའི་ཕྱང་པོ་གང་ཞིག་འཇིག་
རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རགས་པ་བཅོམ་པའི་
དུས་མཆམས་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་ལྷའི་བྱའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ། ཉན་
ཐོས་དག་བཅོམ་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ། ལྷག་མེད་མུང་
འདས་ཐོབ་ནས་གཞན་གཉིས་རགས་པ་བཅོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་དེ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ས་བོན་གྱི་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པ་བྱུང་བར་
ཅན་ཐོབ་པས་འཕགས་པ་དགེས་པའི་རྩལ་བྱིས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས།
བདེན་གསུམ་མཐོང་ན་རྩལ་བྱིས་དང་། །ཆོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ། །ལམ་མངོན་རྟོགས་
ནས་རྩལ་བྱིས་དང་། །འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་དག་ལ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དེར་ཐལ། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་
གི་འཆི་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཡིན་ན་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་མི་འཆི་བས་བྱུང་
བར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཆེ་ཤིང་ལྟར་གནས་པར་འདོད་འདོད་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ཅུས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཟེར་ན། མ་བྱུང་སྟེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ལུས་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྤངས་ཀྱང་འཆི་བ་ལས་མ་འདས་
པའི་ཕྱིར། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕྱིར་མི་ལྷོག་གི་རྟགས་ཐོབ་
ནས་ལྷའི་བྱའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེ་ཆོམ་མི་དལ་ཐད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ལམ་
གཞན་ཉེ་བར་སྟོན་བདུད་ལ། །བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱང་
པོའི་བདུད་རགས་པ་དང་། འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་གཉིས་མཐོང་ལམ་ནས་དང་། ཉོན་མོངས་
པའི་བདུད་མངོན་གྱུར་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་བཅོམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་བཅོམ་པ་གོང་དུ་
བསྐྱབས་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། བདུད་
བཞི་སྤེལ་མོ་བཅོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་སྟེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། བསམ་མི་བྱུང་འགྱུར་
འཆི་འཕོ་ཡི། །དེ་ནི་མི་འཆི་བསྟན་པ་ཡིན། །འཆི་མེད་ནི་བའི་གནས་ཐོབ་པ། །འཆི་བདུད་རྒྱུ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། འདི་དག་བག་ལ་ཉལ་དང་
བཅས་པ་ནི་ཁྱོད་ཉིད་བྱང་ཆུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་བདུད་བཞི་བཅོམ་པ་ལགས་སམ་ཞེས་
པ་ནི་ཅིག་ཅར་དུ་བཅོམ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅ་
འགྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་རྣམ་བཤད་སྟིང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དགོ་
སྟོང་དགོ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྱར་བ་ལས་སྐྱབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་བཤད་དོ། །

༡༡། །བསྐྱེད་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅུ་འབྲེལ་གྱི་

སྤྱི་དོན་རྣམ་པ་ཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤྲང་བ་

ཞེས་བྲ་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པ་

བཞུགས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་འབྲས་བྱ་ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བ་བཤད་པ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱེད་བ་བཤད་པ། གཞུང་
དོན་རྣམ་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྣམ་རྟོགས་སྤྱོད་བའི་རྩེས་སུ་ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བ་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན། ཆོས་བརྒྱད་གྱི་འབྲེལ། དེས་ཅེ་སྤྱོད་ངེ་ལྟར་མཆོན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱེད་བ་

དང་པོ་ནི། རྣམ་རྟོགས་སྤྱོད་བ་བཤད་པའི་རྩེས་སུ་ཅེ་སྤྱོད་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
ཆོགས་ལམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱི་གཉིན་པོར་ཐོག་མར་
བསྐྱོམས་པས། སྤྱོད་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་སྐྱོམ་པ་ལ་དབང་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཅེ་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་
རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཆོགས་ལམ་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་
ཅ་གསུམ་གྱི་གཉིན་པོར་རྣམ་པར་བརྒྱ་བདུན་ཅ་གསུམ་སྤྱོད་ནས་དང་པོར་བསྐྱོམས་པས། དེ་
ལས་གོང་དུ་ཅེ་མོའི་རྣམ་པར་གྱུར་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མངོན་གྱུར་ནས་ས་བོན་གྱི་བར་སྤོང་རུས་
པའི་སྤྱོད་བ་འབྱུང་རུས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཅེ་སྤྱོད་འདི་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དབང་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པའི་དོན་
གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་བསྐྱོམ་བྲ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ན། དེ་སྐྱོམ་པ་

ལ་དབང་ཐོབ་པར་འཛིག་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོམ་བྱ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་ཡོད་ན་
 དེ་སྐྱོམ་པ་ལ་འདོད་དགྲུར་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་ཆོག་ལམ་ན་ཡང་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་པའི་རྣམས་ལ་འགྲུབ་ཞིག་ལ་དམིགས་པའི་
 ལྷག་མཐོང་ཡོད་པས། དེ་ཅམ་ལ་སྐྱོམ་བྱུང་གི་དབང་ཐོབ་པ་ཡོད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་
 པའི་ལྷག་མཐོང་མེད་པས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམས་པ་བརྒྱད་བདུན་ཅུ་ཙུག་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་
 དམིགས་པའི་སྐྱོམ་བྱུང་གིས་དབང་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཅེ་སྟོར་དུ་མི་འཛིག་ལ། དམན་ལམ་སྟོན་
 དུ་སོང་ཞིང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱས་པའི་ཆོག་ལམ་ན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་
 གྱི་རིགས་མཐའ་དག་རྩོགས་པ་ལ་སྐྱོམ་བྱུང་གི་ལྷག་མཐོང་མ་ཐོབ་པས་ཅེ་སྟོར་དུ་མི་འཛིག་
 བོ། དེས་ན་ནམ་ཞིག་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་རྩོགས་པ་ལ་སྐྱོམ་བྱུང་གི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་
 པ་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཅེ་སྟོར་དུ་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་ནི། ཅེ་སྟོར་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་པོ་འདི་ཡང་
 གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། མི་མཐུན་སྟོགས་མངོན་གྱུར་སྟོང་བའི་གཉེན་པོར་སྟོར་ལམ་ཅེ་སྟོར། ས་
 བོན་སྟོང་བའི་གཉེན་པོར་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཅེ་སྟོར་སྐྱོམ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་དེ་ལ་སྤང་བྱ་
 རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་འཛོམས་པའི་གཉེན་པོར་སྟོར་ལམ་ཅེ་སྟོར་བཞིར་ངེས་ཏེ། རྟོག་ཅེ་མོ།
 བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་ཅེ་སྟོར་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་པ་དང་། འཛོམས་བྱ་སྤྱིང་གི། །ཞེས་དང་། ཀྱན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ། །ཞེས་དང་།
 སྤྱིང་བཞི་པ་དང་། །ཞེས་པ་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ཀྱི་ཅེ་སྟོར་དང་། རྣམ་འཕེལ་
 གྱི་དང་། བསྟན་པའི་དང་། སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་པའི་ཅེ་སྟོར་གྱི་མིང་གིས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤང་བྱ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར། ལྷན་སྐྱེས་
 ཀྱི་གཉེན་པོར་སྐྱོམ་ལམ་ཅེ་སྟོར། གནས་ངན་ལེན་གྱི་རིམ་སྤྱིང་སྤྱིང་བའི་གཉེན་པོར་བར་ཆད་

མེད་པའི་ཅེ་སྐྱོར་སྐྱོམ་ཚུལ་གྱི་བྲག་རྩ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། རོག་མར་སྤང་བྱ་
 རྟོགས་པ་བཤད་པ་དང་། དེ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་ཅེ་སྐྱོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་དེ་
 ཡང་སྐབས་དང་པོར་བཤད་པའི་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ལས་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་
 རྣམས་འདྲིར་མཐོང་ལམ་དུ་མ་ལུས་པར་སྤྱོད་བས། མཐོང་སྤངས་རྟོགས་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་
 འདྲིར་དོན་ལ་འཛིན་དགོས་ཀྱང་། གཞུང་རྟོག་གི་ཡུལ་གང་ལ་བདེན་འཛིན་སྐྱེ་བའི་གཞི་གཙོ་ཆེ་
 བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་ཡུལ་དང་ལྡོག་ཡུལ་གཉིས་སུ་བསྐྱས་ཤིང་། འཛིན་རྟོག་ལའང་
 དམིགས་པའི་འཛིན་བ་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ལ་གཙོ་ཆེ་ཚུང་གིས་རྗེས་འཛིན་བཏགས་གཉིས་སུ་
 བསྐྱས་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་ཀོ།

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། རྟོག་པ་མདོར་བསྟན། རྩས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་འཇུག་
 པ་དང་ནི། །ཞེས་གཞུང་རྟོག་མདོར་བསྟན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། །ཞེས་པས་འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་
 པའོ། །གཉིས་པ་ལ། གཞུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་རྩས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 ལ། འཇུག་པ་གཞུང་རྟོག་དང་། ལྡོག་པ་གཞུང་རྟོག་རྩས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 ནི། རོ་བོ་ཉིད་དང་། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། མཐོང་སྤངས་འཇུག་པ་གཞུང་རྟོག་དེ་ལ་ཡང་འཇུག་
 ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགྲར་སྟོན་པ་ལས། འཇུག་ཡུལ་དགྲར་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་བྱ་སྐྱེ་
 དང་། བྱང་པར་ལམ་གྱི་རྒྱ་རོ་བོ་འབྲས་བྱ་གསུམ་ལས། རྒྱའི་གཅིག་དང་། རོ་བོ་ལ་ལམ་དངོས་
 དང་། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་འཛོམས་པའི་རྩས་པ་གསུམ་དང་། འབྲས་བྱ་ལ་རང་
 དོན་གཅིག་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དཔེ་རྩས་པ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་ལས་དང་འབྲས་བྱ་སྟེ་
 གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱིད་དང་ནི་བར། །ཞེས་པས་སྟོན་ཏེ། སྤར་
 བཞིན། ལྡོག་ཡུལ་དགྲ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལྡོག་ཡུལ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་འབྲས་ཡིན་པ་
 ལས་ཉན་རང་རྟོག་པ་དམན་པ་གཅིག་དང་། བདག་རྒྱུན་ཡོངས་འཛིན་དམན་པ་གཅིག་དང་།
 དོན་གཉིས་སྐྱབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་དམན་

བ་གསུམ་དང་། སྤངས་ཏྲོགས་བྱེད་པར་ཅན་ལས་ཉམས་བ་གཉིས་དང་། ལམ་འབྲས་བྱེད་པར་
ཅན་མ་ཐོབ་པས་ཉམས་བ་གཉིས་ཏེ་དགྲུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལའང་། རྩས་འཛིན་དང་། བཏགས་འཛིན་ཏྲོག་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཛིན་
བ་དང་ནི། །ཞེས་པས་བསྟན། སྤར་བཞིན་དམིགས་ཡུལ་རྩས་འཛིན་དགྲུང་ཡོད་དེ། རྩས་འཛིན་
གྱི་ཡུལ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་འབྲས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱ་ལས་ཉམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས།
སྦྱོར་བ་ལ་ཞེན་པའི་ཆ་སྒྲུབ་དོར་དུ་ཞེན་བ་དང་། དེའི་ཀུན་སྦྱོང་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། དེའི་
ཉེས་དམིགས་ཏེ་གསུམ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཞེན་པའི་ཆ་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ། བདེན་
མེད་དུ་ཞེན་པ། བཏགས་བ་ཙམ་དུ་ཞེན་བ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤང་གཉེན་ལ་ཞེན་པའི་
ཆ་མི་མཐུན་པ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་བ་གཉིས་དང་། འབྲས་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་ལས་ཉམས་པའི་ཆ་
རྣམ་མཁྱེན་དུ་འདོད་པ་བཞིན་འགྲོ་མི་རྒྱས་པའི་གང་ཟག་རྩས་ཡོད་དུ་འཛིན་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། ཆེད་བཞིན་ངེས་པར། ཞེས་པས་སྟོན། སྤར་བཞིན་བཏགས་འཛིན་གྱི་
དམིགས་ཡུལ་བཏགས་འཛིན་དགྲུང་ཡོད་དེ། འདིའི་ཡུལ་ཉན་རང་གི་ལམ་མ་ཡིན་པས་འདོད་པ་
བཞིན་མ་ཐོབ་པ་གཅིག་དང་ཕྱི་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཆ་དགག་སྒྲུབ་བདེན་པར་འཛིན་པ། ཆོས་
ལྡན་མི་ལྡན་བདེན་པར་འཛིན་པ། གནས་ལུགས་གྱི་དོན་བདེན་པར་འཛིན་བ་སྟེ་གསུམ་ནི། ཤེས་
བྱ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་བ་དང་། ལམ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་བ་གཅིག་དང་། ཡང་དག་པའི་
ལམ་དང་འགལ་བའི་དམན་པའི་རིགས་ཉམས་བ་གཅིག་དང་། མཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་གཉིས་དང་།
འགལ་རྒྱུན་གྱིས་ཟེན་བ་གཅིག་རྣམས་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། གཉེན་པོ་ལ་གསུམ།
མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱ། འབྲས་བྱ། རང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་སོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་
སྟོན་བ་དང་། །ཞེས་པས་སྟོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་གཉིས་དང་། ཉེར་ལེན་གཅིག་སྟེ་གསུམ་བསྟན།
གཉིས་བ་ལ་གཉིས། འབྲས་བྱ་མཐར་ཐུག་ངོས་བཟུང་། དེ་འབྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཇི་མ་ཟད་དང་། ཞེས་པས་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་ཟད་བ་དང་མི་སྟེ་བ་ཤེས་བ་གཉིས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་

འཛོག་པ་ཐེག་ཆེ་ཆུང་གི་སྤྱན་མོང་དུ་གྲུབ་ལ། མཚན་གཞི་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལྟར་ན་དག་བཅོམ་
 པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་བདེན་གྲུབ་གཉེན་པོས་ཟད་པར་ཤེས་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་ནས་
 མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་འདོད་ལ། འདིར་ནི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་གདོད་མ་ནས་
 ཟད་པའི་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། གདོད་མ་ནས་མི་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
 ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སྦྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་དེ་ཐབས་
 གང་གིས་འགྲུབ་སྟུང་ན། དྲི་མ་བདེན་གྲུབ་ཁས་སྐྱེས་ནས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་
 འགྲུབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་གཉེན་པོས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དོན་གྱི་སྟོན་པར་བྱེད་
 པ་ལ་དངོས་པོར་སྦྱ་བ་ལ་རིགས་པའི་གཞོན་བྱེད་ཁས་སྐྱེས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འགོག་པ་མེད་
 པའི། ཞེས་དང་། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས། ཞེས་པ་གཉིས་གྱིས་བསྟན་ནས།

འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་དྲི་མ་ཟད་པའི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་གང་ཡིན་སྟུང་ན། གཞི་
 དུས་སུ་བདག་གཉིས་གདོད་མ་ནས་ཡོད་མ་སྤོང་བར་གཏན་ལ་ཐབས། ལམ་དངོས་སུ་བསྟོམས་
 པས་དེ་མཛོན་དུ་གྱུར་ནས་དྲི་མ་ལས་སྐྱོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྤར་བཞིན་བྱང་ཆུབ་དེ་ཐོབ་པོ་ཞེས་
 སྟོན་པ་ནི། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཞར་བྱུང་བཟོད་ན། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས། ཞེས་པའི་དོན་གསལ་དང་། རྒྱན་སྒྲུང་གཉིས་
 སུ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། རྟེན་བྱེད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་
 བྱས་ནས་དེ་ལ་གསུམ་དང་བཞིའི་གངས་མི་མ་སྤྱན་པར་ཅོད་ཅིང་། དེ་ལ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ལུ་
 བརྒྱུད་མར་འགོག་པ་མེད་པའི་ཞེས་དང་། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་དང་། འདི་ལ་བསལ་བྱ།
 ཞེས་པ་གསུམ་ག་མདོ་དང་མ་སྦྱར་བར་གསུངས་ཤིང་། ཉི་སྒྲུང་དང་རྒྱན་སྒྲུང་གཉིས་སུ་འགོག་པ་
 མེད་པ། མདོ་དང་སྦྱར་ཞིང་། ཕྱི་མ་གཉིས་མ་སྦྱར། རྗེ་བཙུན་རང་གིས་ཞར་བྱུང་དུ་གསུངས་པར་
 མཛད་པས། མདོར་ན་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཁས་སྐྱེས་པ་ལ་དྲི་མ་ཟད་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་འགྲུབ་ཅིང་།

དེ་འབྲུབ་པ་ལ་ཐབས་འདི་དགོས་ཞེས་པ་ནི། གཞུང་ཆོག་གསུམ་པོ་འདིས་འཆད་པ་ལ། གཞུང་
སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་མ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེ་མ་ཟད་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་འབྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལ།

འོན་རང་ལུགས་ལ་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་དེ་མ་སྟོང་ཚུལ་རི་ལྟར་བྱེད་སྟུང་ན། བདག་མེད་ཟླ་
རགས་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་ནས་སྟོམ་བྱུང་གིས་བསྟོམས་
བས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ན་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་རགས་པ་དང་། ཤེས་
སྤྱི་བ་ཟླ་མོ་གསུམ་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱེད་ཀྱས་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དངོས་སྟོབ་པ་འདོད་པ་
ལྟར་དེ་མ་བདེན་གྲུབ་ཁས་སྐྱེས་ནས་སྟོང་བ་མིན་གྱི། དེ་མ་བདེན་མེད་བསྟོམས་ནས་དེ་མ་སྟོང་
བས་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་གཉིས་སྟོང་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་
བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ནས། ཞེས་དང་། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་
པ་སྐྱངས་ཏེ། ཞེས་དང་། མཐུག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་
དག་པར་སྟོང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་འབྲེལ་པ་འདི་རྣམས་འདི་ལ་བསལ་
བྲ། ཞེས་པའི་མཐུག་ཏུ་བཤད་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་གོ་འོ།

གསུམ་པ་ནི། སྤང་བྱ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་སྟོམ་ཚུལ་ལ། སྤང་
བྱ་ཉོག་པ་དོས་བཟུང་ཞིང་གཉེན་པོའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་དང་འབྲས་བྱ་དེ་འབྲུབ་པའི་ཐབས་རྣམས་
ལེགས་པར་བསྟན་ནས། གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་སྟུང་ན། འདི་ལ་
གཉིས། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྟོམ་ཚུལ། རེས་ཐོབ་ཏུ་སྟོམ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། སྤང་བྱ་སྟོང་བའི་
གཉེན་པོ་དངོས་སྟོམ་ཚུལ། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྟོམ་ཚུལ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། བྱིན་པ་ལ་སོགས། ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་སེང་གེ་ཞེས་དང་། གཉིས་
པ་ནི། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཞེས་བསྟན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྤང་བྱ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་
གཉེན་པོར་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་སྟོམ་ཚུལ་བསྟན་ནས། ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྟོམ་ལམ་ཅེ་

སྤྱིར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱ་སྐྱེས་ན། འདི་ལ་གསུམ། གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྤྱིར། སྤང་བྱ་སྒྲོམ་སྤངས་
 རྟོག་པ། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་བའི་པན་ཡོན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། འགོག་དང་
 བཅས་པའི་ཞེས་པས་བསྟན། སྒྲོམ་སྤངས་རྟོག་པའི་གཉེན་པོར་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 སྒྲོམ་ཚུལ་དོན་གྱིས་རྟོགས་བྱས་པས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀར་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་རྩལ་
 བྱང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐོད་བཞུལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་ལ། གཞུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་དང་ཕྱོག་པའི་
 མིང་འདོགས་རྩ་བར་མ་བྱང་ཡང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པས། དང་པོ་ནི། མདོར་བསྐྱེད་ཀྱིས་དང་། ཞེས་
 པས་བསྟན། འཇུག་ཡུལ་དགུ་ནི་རྫོང་བྱེད་གསུང་རབ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། བརྫོད་བྱ་སྤྱོད་
 པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། ལམ་གྱི་རོ་བོའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་ན་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཉིས་པ་སེམས་དང་། ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། ཕྱོག་ཡུལ་དགུ་ནི་ཉན་རང་
 གཉིས་སྤྱོད་པའི་རྟོག་སེམས་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བ། སྐྱབ་པའི་རྟོག་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་བྲལ་
 བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྲལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བདག་
 རྟོན་དང་བྲལ་བ་གཉིས། ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་དང་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་གཉིས།
 གསུམ་པ་ལ། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྲལ་བ་གཅིག །ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྲལ་བ་
 གསུམ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་གཅིག་སྟེ་དགུར་ངེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི། ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ།
 རྩ་བ་འཛིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དགུ་ནི་སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། སོ་སྐྱེད་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། ཐེག་དམན་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་། ཞེས་པས་

མདོར་བསྟན་ནས། བདག་ཉིད་རི་བཞིན། ཞེས་པས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། བཏགས་འཛིན་གྱི་
 དུལ་དགུ་ནི་མཁུན་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ཚོངས་པ་གསུམ། ལམ་གྱི་དོ་ཐོ་ལ་ཚོངས་པ་
 གཅིག། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ཚོངས་པ་གཉིས། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཚོངས་པ་གཅིག།
 སྤང་བྱའི་རང་བཞིན་ལ་ཚོངས་པ་གཅིག། ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ལ་ཚོངས་པ་གཅིག་
 རྟེན་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟོག་པར་འཛོག་ཚུལ་ནི་མཐོང་སྤངས་སྟོམ་སྤངས་གཉིས་ཀའི་སྐབས་
 སུ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་རྟོགས་སྤྲིའི་། བྱི་མ་ལ་དུལ་དགུ་པོ་རྩ་མ་འཛིན་དང་
 བཏགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པར་བྱ་ཞིང་། འཛིན་པ་དེ་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་
 གྱུར་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་རྣམས་འཛིན་རྟོག་ཏུ་འཛོག་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས། ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྟུར་
 གྱི་སྟོམ་སྤངས་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་པོ་མདོན་གྱུར་བ་དང་ས་པོན་པལ་ཆེར་སྤངས་པས་ཐེག་
 པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རྣམས་འབད་ཚེལ་རགས་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་གི་རང་གིས་
 མདོན་དུ་བྱེད་པར་སྟོན་པའོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་གསུམ་སྟེ་བོ།
 ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། སྟོམ་སྤངས་སྟེ་བོ་གཉིན་པོ་བྱེད་པ་ནས་རྣམ་མཁུན་སྤྲད་ཅིག་དང་པོ་ཐོབ་
 ཁ་མ་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་བྱི་མ་སྤྲོ་མོ་དེའི་གཉིན་པོ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། འདིའི་སྤང་བྱ་དང་
 གཉིན་པོ་གཉིས་ཀ་སྟོམ་སྤངས་དང་སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྟུར་དུ་མ་འདུས་པར་འདོད་པ་ནི་སྟེ་མཐུ་
 དམན་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དམིགས་རྣམ་བདག་པོའི་བྱང་པར་བཤད། དེ་དག་ཟབ་པར་སྟོན་
 པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟུར་གྱི་དམིགས་རྣམ་བདག་རྟེན་རྣམས་
 རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ཡི་དམིགས་པ་བཅས་བསྟན་ཞིང་། དམིགས་པ་བདེན་པར་མེད་པ་དང་།
 རྣམ་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་འདི་དངོས་སྤྲི་བས་རྟོགས་མི་རུས་པའི་ཟབ་

མོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དོན་གྱིས་སྟོན་པ་ནི། དམིགས་པ་འཐད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཏེ། བདེན་གཉིས་
གཞི་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བར་འཛིན་པའི་ལོག་ཏོག་དང་། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སྐྱོན་ཀ་
བཅུ་དྲུག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དེ་བསལ་ནས་དམིགས་ནས་གྱི་དོན་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་
པའི་དོན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆོས་བརྒྱད་པོ་འདིས་ཅེ་སྒྲོར་མཆོན་ཀླུ་པ་པོ་ཡིན་ཏེ། ཅེ་སྒྲོར་དང་
པོར་སྐྱེས་པ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བར་མཐའ་དག་འདིར་འདུས་པའི་བྱིར།

ཅེ་སྒྲོར་གྱི་ཉག་ས།

༥ གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནམས་སོ་སོར་བཞད་པ་ལ། མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ནམས་
ཀྱན། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་
མི་ལམ་ལྟ་བུར་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉག་ས་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ཏེ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ངེས་ཆ་དང་པོ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤོད་གྱི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཉག་ས་དེ་ལ་
དབྱེ་ན། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་བལྟ་བ་སོགས་མི་
ལམ་གྱི་ཉག་ས་དྲུག །སད་མིས་གཉིས་ཀའི་དུས་སུ་ངན་སོང་གི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ན་
བདག་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་འདི་ལྟ་བུའི་མིང་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྐྱམ་པ་
ལ་སོགས་པ་སད་པའི་ཉག་ས་དྲུག་དང་བཅས་པའི་ཉག་ས་བཅུ་གཉིས་ཡོད།

བསོད་ནམས་རྣམས་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་གིས་མཆོན་ཏེ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་ངེས་ཆ་གཉིས་པ། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཅེ་མའི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེའི་ཉག་ས་ནི་དབྱེ་
ན་ནམས་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཟུམ་
སྐྱོམ་མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པའི་བསོད་ནམས་ལས་ཀྱང་། ཅེ་མའི་ཤར་ཕྱིན་ལ་མཉམ་པར་
གཞག་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་སོགས་གང་ཟག་གཞན་ལ་བསྟོས་པའི་བྱི་གཙོ་པོར་གྱུར་པ་བརྒྱད།

ཆོས་ཉིད་སྒོམ་བྱང་གིས་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས། བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་སོགས་པ་ནང་གཙོ་
བོར་གྱུར་བ་བརྒྱད་དང་བཅས་པའི་བཙུ་བྱ་གཡོད་པའི་བྱིར།

ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ཏེ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་ངེས་ཆ་གསུམ་པ། འདིར་དངོས་བསྟན་ཀྱི་བཟོད་པའི་ཅེ་སྒྱུར་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེའི་རྟགས་
གཉིས་པོ་དེའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཆང་བར་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་
བརྟན་པོ་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆེན་ཡང་སྤྱང་ཆེ་ཆེན་པོ་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་དངོས་
པོས་ཟིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བསོད་ནམས་མང་པོས་མཆོན་ཏེ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ངེས་ཆ་བཞི་པ། འདིར་
དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་མཆོག་ཅེ་སྒྱུར་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་མདོ་ལས་བསོད་ནམས་
མང་པོས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་བཞི་ནས་སྟོང་གསུམ་ཀྱི་བར་རྣམས་སྤང་གྲངས་དང་།
ལྷ་རྣམས་སྤྱིའི་ཅེ་མོས་གཞལ་རྒྱས་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་པ་དེས་བྱང་སེམས་བཞིའི་དགེ་ཅེ་ལ་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་ལ་གྲངས་གཞལ་དུ་མེད་པར་བསྟན་པའི་བྱིར།

བྱང་སེམས་བཞིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་མོས་སྒྱུད་པ་དང་། སྒྱུད་པ་ལ་ཞུགས་
པ་དང་། བྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་། སྒྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་བཞི་པོ་དེ་ཡིན་
པའི་བྱིར། འདིར་བཤད་པའི་རྟགས་རྣམས་ཀྱང་མི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་བསྟར་བའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་རེ་རེ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། བྱིའི་རྟགས་ལ་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ལྟར་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིར་སྒྱུར་ལམ་
ཅེ་སྒྱུར་བཞིའི་རྟགས་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་འཆད་པ་ནི། རང་གི་སྒྱུར་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་གོང་འཕེལ་
དུ་སོང་བའི་དབང་གིས་སོ།།

བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ།

༥ ཇི་མ་ཐད་དང་མི་སྤྱེ་བའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཇི་མ་ཐད་སྤྱེ་བདེན་
མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག། །བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་
རིགས་ཏེ། གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་ནི་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱར་གྱི་ཉི་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་བྱུང་བའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བཞི་ཀ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་
པའི་བྱིར། རྒྱུད་ལྔ་མ་ལས། རོ་བོ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བྱ་དང་། །ལས་དང་ལྡན་དང་འཇུག་པ་དང་། །དེ་
རྟགས་བསམ་མི་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས། །སངས་རྒྱས་ས་ནི་རྣམ་པར་གཞག། །ཅེས་དོན་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་བཤད་ཅིང་། དེ་བྱེ་བ་འཆད་པ་ན། དེ་དེ་བྱེ་ཐབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡོན་ཏན་
གྱི། །ཆོས་ཀྱི་རབ་དཔེ་རང་བཞིན་ལ། །སོགས་པའི་སྐུ་གསུམ་དག་གིས་འཇུག། །ཅེས་གསུངས་
པའི་བྱིར་དང་། མདོ་སྤྱེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། །སྐུ་གསུང་དག་གི་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། རང་ལུགས་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤར་ལྟར་དང་། །སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་
ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག། །བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་བྱེ་
ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུམ་མཐ་བཞི་ཡོད། ཇི་མ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་བཟུངས་པའི་རིགས་
པ། རྒྱ། འབྲས་བྱ། རོ་བོ། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལ་དཔྱོད་པ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཆོགས་སོགས་
ནི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

སྤང་བྱ་རྟོག་པ།

༥ འཇུག་པ་དང་ནི་ཕྱོག་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ། བྱང་
སེམས་ལམ་ལ་བསྟོན་ཏེ་འཇུག་ཕྱོག་གང་རུང་གི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་འཇིན་པའི་
བདེན་འཇིན་ཀུན་བཏགས། །འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་སྤང་བྱ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དཔེ་ན་

དེར་གྱུར་པའི་གཟུང་ཚྭ་འཛིན་ཚྭ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་ཚྭ་དང་
། ལྗོག་པ་གཟུང་ཚྭ་ཀུན་བཏགས་གཉིས། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་
ལ་བསྟོས་ཏེ་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས། བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བསྟོས་ཏེ་འཇུག་བྱར་བདེན་
པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་
ཚྭ་གི་མཆོད་ཉིད། དེ་ལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྟོན་ས་བྱེ་བ་དགྲུ་ཡོད།

རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ལྗོག་བྱའི་ཆོས་ལ་
དམིགས་ནས་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་བསྟོས་ཏེ། ལྗོག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་
ཀུན་བཏགས་གཉིས་པའི་མཆོད་ཉིད། དེ་ལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྟོན་ས་དབྱེ་བ་དགྲུ་ཡོད།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ལྗོག་པ་གཟུང་ཚྭ་ཡིན་ན། ལྗོག་པ་གཟུང་ཚྭ་
མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་འབྲས་རྣམས་ལྗོག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་བེར་ན། འོ་ན།
ཐེག་དམན་འབགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་ན་མི་མཐུན་སྟོགས་གྱི་གཞི་ཤེས་མ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ་ལོ། །དེ་ཡིན་ན་མི་མཐུན་སྟོགས་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ལན་མེད་དོ།

རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྗེས་འཛིན་བཏགས་འཛིན་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་
ལོངས་སྟོང་པ་པོར་བདེན་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཤེས་
སྒྲིབ་འཛིན་ཚྭ་གིས་མཆོད་ཉིད། དེ་ལ་དེར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་རྗེས་འཛིན་ཚྭ་པ་དང་།
བཏགས་འཛིན་ཚྭ་པ་གཉིས། མཆོད་ཉིད་ནི་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྗེས་འཛིན་ལ་
དམིགས་པ་སོགས་སྐར་ནས་འཛོག་གོ། །དེས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཚྭ་གཞི་པོ་
ཆོས་ཅན། ཡུལ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་
འབྱུང་པའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྩིས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན།

༥ སོ་སོ་སྤྱི་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་
 རྟོག་པའི་རྟོག་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། །ཞིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་
 རྒྱུད་ལ་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་མེད་པར་མཚུངས། །ཐེག་དམན་
 འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་གཉིས་ཡོད་མཚུངས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག རྩིས་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པས་བྱུང་བ་དང་། བཏགས་
 འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པས་བྱུང་བས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་ན།
 མི་འཐད་དེ། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྟོག་པ་ཡོད།
 འཕགས་རྒྱུད་ལ་ཡང་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩིས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། འདིའི་དོན་རྩིས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་
 གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་གྱི། དམིགས་ལུལ་གྱི་རྩིས་འཛིན་དང་། བཏགས་འཛིན་གྱི་དབང་
 དུ་བྱས་ཤིང་། དེ་ཡང་གཙོ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། སོ་སྤྱི་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་
 འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྲིགས་པ་མེད། འཕགས་པ་ལ་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྲིགས་པ་
 ཡོད་པས་གཙོ་ཆེ་ཆུང་དུ་གྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས། རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྟོག་པ་མི་བྱེད་པ་མི་
 རིགས་པར་ཐལ། ཅ་བས་ཀྱང་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་མཛད། འབྲེལ་པར། འཛིན་པའི་རྟོག་པ་པར་རྟོག་པ་
 དང་པོའི། ཞེས་སོགས་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སོ་སྤྱི་ལ་གང་ཟག་གི་
 བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྲིགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ།
 བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་མེད་པར་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་སོ་སྤྱི་ཡོད་པའི་བྱིར། སོ་སྤྱི་ལ་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྟོག་པ་འབྱོར་ཡོད་པའི་བྱིར།

རང་ལུགས་ལ། འཛིན་ཏྲོག་གཉིས་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་ཏེན་སོ་སོར་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་
དེ། ཏྲོག་པ་དང་པོ་དང་། དེའི་དམིགས་ལུལ་རྗེས་འཛིན་གཉིས་སོ་སྐྱེ་ལ་གཙོ་ཆེ་བཏགས་འཛིན་
ཏྲོག་པ་དང་དེའི་དམིགས་ལུལ་བཏགས་འཛིན་འཕགས་པ་ལ་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཙོ་ཆེ་ཆུང་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདག་འཛིན་གཉིས་
ཀྱི་ཞེན་ལུལ་སྤོང་སྟོབས་གྱིས་མ་ཁེགས་པ་དང་ཁེགས་པ་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་
གཙོ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཏྲོག་པ་གཉིས་ལ་ཡང་གཙོ་ཆེ་
ཆུང་འབྲུང་བའི་ཕྱིར།

ཡང་འདིར་གཟུང་ཏྲོག་དང་པོ་དང་། འཛིན་ཏྲོག་དང་པོ་གཉིས་སྤྱོད་བཤེར་བསྟོགས་གྱིས་
སྤོང་བ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་འབྲུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ལ་
ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དོན་ཏྲོག་པ་དང་པོ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། གཉིས་པ་དེ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་
སྤོང་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་
ཏྲོག་པ་དེ་མངོན་གྲུར་བ་དང་ས་བོན་གང་ཡང་དངོས་སུ་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཅུང་དང་། ཐོབ་ནས་རྫོགས་
པ་གཉིས་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུང་ཏྲོག་དང་འཛིན་ཏྲོག་དང་པོའི་ས་
བོན་སྤོང་། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཕྱི་མ་གཉིས་གྱིས་ཏྲོག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་གྱི་ས་བོན་
སྤོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་གསུང་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་
པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ཏྲོག་པ་ཀྱན་བཏགས་བཞི་ཀའི་ས་བོན་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་བ་དང་ས་བོན་བཞི་པོ་དེ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་བ་དུས་
མཉམ། དེ་རྫོགས་པར་སྐྱེས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་རྫོགས་པར་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཚུལ་

གྱིས་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར། མདོ་དང་། ཀུན་བཏུས་གྱིས་བྱུང་བོ།

རང་ལུགས་ཡོད་དེ། ས་བོན་བཞི་པོ་ཅིག་གཅར་དུ་སྒྲོང་ཡང་། གཟུང་རྟོག་ཀུན་བཏགས་
མདོན་གྱུར་བ་གཉིས་དང་། འཛིན་རྟོག་ཀུན་བཏགས་མདོན་གྱུར་བ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་སྔ་མ་གཉིས་
མདོན་གྱུར་བ་འགོ་གཞོན་པ་སྟེ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འགོ་གཞོན་དཀའ་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ས་བོན་
སྒྲོང་བྱེད་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་སྒྱུར་བ་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞིའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱི་མིང་སོ་སོར་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་པའི་སྒྱུར་བ་ཉེར་བསྟོགས་ཡིན་ན་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྒྱུར་བ་ཉེར་བསྟོགས་མ་ཡིན་པས་བྲལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྒྱུར་བ་ཉེར་བསྟོགས་
ཡིན་ན་འདིར་བསྟན་པའི་སྒྱུར་བ་ཉེར་བསྟོགས་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་དེ་ཡིན་ན་
ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པས་བྲལ། ཕྱི་མ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་ཆོས་
མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

༥ འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་རྣམ་རྟོག་བདེན་གྲུབ་ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང་དེ་སྤངས་
པའི་འགོག་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ་སྟེ་མི་འཐོབ་པར་ཐལ། ཇི་མ་བདེན་གྲུབ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར།

༥ གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་སྐབས་སུ། དངོས་སྒྲུབ་
རྣམས་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པར་བྲལ། སངས་རྒྱས་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་
བར་སྤངས་པར་འདོད་པ་ལ་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་མཆར་དུ་ཅི་སྟེ། ཇི་མ་བདེན་གྲུབ་གཉིན་པོས་
སྤང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ནལ་འབྱོར་གྱི་ས།

༥ དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སྤོང་བའི་བྱིར་བདག་མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
མཐའ་དབྱུང་བ་ལ། ནལ་འབྱོར་སའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་བ་དང་། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་
རྟགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡང་། བྱངས་ངེས་པ། སོ་སའི་ངོ་བོ། ས་མཆོམས་
རྣམས་ལས། དང་པོ་ལ་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་
བཞིར་བྱངས་ངེས་ཏེ། བདག་མེད་རྟགས་སའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས། གཟུང་མེད་རྟགས་སའི་ནལ་
འབྱོར་གྱི་ས། འཇིག་མེད་རྟགས་སའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས། སྤྱོས་བྲལ་རྟགས་སའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་
དང་བཅས་བ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དང་པོས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལྟ་བུ། བར་བ་གཉིས་ཀྱིས་
སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་བརྒྱན་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བ་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བསྟན། བྱི་མ་དབྱུ་མ་པའི་ལྟ་བར་
བྱེད་བ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། གཉིས་སའི་དོན་དེ་གཟུང་བ་བདེན་པར་མེད་པའི་དོན་ལ་བྱེད་དམ།
བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། གསུམ་པས་ཀྱང་འཇིག་པ་ཤེས་པ་བདེན་མེད་
རྟགས་པ་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྤྱོས་བྲལ་
རྟགས་སའི་ལྟ་བ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྟ་བ་མཐོ་དམན་གྱི་རིམ་པར་བྱེད་
པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འཇིག་མེད་རྟགས་སའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་
ས་ཡང་འཇིག་པ་གཟུང་བ་ལས་རྗེས་གཞན་མེད་པར་རྟགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྟ་བ་མཐོ་དམན་གྱི་རིམ་པར་བྱེད་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཉིས་ཀས་
བྱི་རོལ་བཀག་པའི་ལྟ་བ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བཞི་པོ་དེ་རྣམས་རིམ་བ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བ་
རྣམས་བསྟན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་
བ་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཞིར་བཅས་ཀྱི་སྡེང་ནས་དགག་བྱ་རགས་རིམ་ནས་བཅད་པའི་ལྟ་

བ་ཡིན། འདིར་ནི་དངོས་སྤྱོད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པས་བཏགས་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་
བཀག་ནས་བདེན་པར་མེད་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་སྟེང་ནས་དགག་བྱ་རགས་རིམ་ནས་བཀག་པའི་
སྟེང་པའི་དོན་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། རྒྱལ་འབྲོར་གྱི་ས་བཞིར་བྱས་ནས། དང་པོས་ཉན་ཐོས། གཉིས་པས་
རང་རྒྱལ། གསུམ་པས་སེམས་ཅམ་པ། བཞི་པས་དབྱ་མ་པའི་ལྟ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། རང་
སྟོན་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ན་རུང་ཅམ་ཡིན་མོད། དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་མི་རིགས་ཏེ།
འདིར་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྒྲོམ་པའི་ལྟ་བའི་རིམ་པ་ཞིག་གཏན་
ལ་འབབས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་དང་སེམས་ཅམ་པ་ལྟ་བ་མི་མ་ཐུན་པར་འདོད་པ་དང་། རང་རྒྱལ་
གྱིས་བྱེད་ཞིགས་པ་དང་སེམས་ཅམ་པས་གཉིས་ཀ་ཞིགས་ནས་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་
བྱུང་འདོད་པའི་བྱེད་པར་སོགས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་བཤད་ཀྱི་གོང་དང་འདིར་བཀག་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞིགས་པའི་བྱིར། འོ་ན། རྒྱལ་འབྲོར་སའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་། ཞེས་
སོགས་དང་། ཡང་སྟོན་པོ་དང་དེའི་སྟོང་ག་ཅེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ།
མཉམ་ཐེས་གཉིས་སུ་སྟོང་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། འདིར་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་བཞིར་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་
རྒྱལ་འབྲོར་ས་ལ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྫོད་བྱེད་བཀའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གསུམ་
དུ་གངས་ངེས། བསྒྲོམ་བྱ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གསུམ་དུ་གངས་ངེས།
རྗེས་སུ་གཟུང་བྱའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གསུམ་དུ་གངས་ངེས། ལག་རྗེས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན་ཡང་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་རིམ་པ་
གསུམ་པོ་དེས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་པ་རགས་གསུམ་གཏན་ལ་འབབས། འདིར་དེ་

གསུམ་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་འཆད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འདིའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་
གསུམ་པོ་དེ་བདག་མེད་ལྷ་རགས་གསུམ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བའི་རིམ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་དེར་ཐལ། རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་དེས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པོ་དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྒྲོམ་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་
བསྒྲོམས་པས་ལས་ཤེས་གསུམ་འཛོལ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

མདོར་ན་རྣལ་འབྱོར་ས་ལ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་ཏེ། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་
ལ་ས་གསུམ་པོ་དེ་ངེས་པར་སྒྲོམ་དགོས། སྒྲིབ་གཉིས་སྟོང་བའི་ལྟ་བའི་ཆ་ལ་དེ་ལས་མང་མི་
དགོས། ཉུང་ན་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྟོང་བ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞིར་གངས་ངེས་པར་ཐལ།
ལས་རིམ་ལས། ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་ཏུ། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སྟུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
བྲངས་ནས་སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ས། སྤང་མེད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ས་དང་གསུམ་བསྟན་པར་འཆད་ཅེས་གསུངས་
པ་གང་ཞིག། །དེའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ས་གཅིག་ངེས་པར་འདོད་
དགོས་པས་བཞིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་མཐོ་དམན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་བཞིར་འདོད་དགོས་ཏེ། ལྷང་སིལ་བུ་ལས། འདི་ན་བདག་གམ་སེམས་ཅན་
མེད། །ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་རྒྱ་དང་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ས་དང་པོ་གྲུབ། ལང་ག་ཤེགས་ལས་ཀྱང་། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སྟུ། །ཕྱི་རོལ་
དོན་ལ་མི་རྟོག་གོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྟུ། །སེམས་ཙམ་ལས་ཀྱང་འདའ་བར་
འགྱུར། །སེམས་ཙམ་ལས་ནི་འདས་ནས་ཀྱང་། །སྤང་བ་མེད་ལ་གནས་པར་འགྱུར། །སྤང་མེད་
གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས། །དེ་ཡི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་། །ཞི་བ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་།

གནས། །སྒོན་ལམ་འདི་དག་རྣལ་འབྱོར་སྤངས། །ཡེ་ཤེས་བློ་པ་འབད་མེད་པ། །སྤང་བ་མེད་
པ་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་འདི་བླངས་ནས་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་པོར་ལྟ་བུ་བས་བྱེ་
བའི་རྣལ་འབྱོར་ས་བཞིར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་དང་འགལ་བའི་སྒོན་
མེད་དེ། དེ་ཤེས་ཕྱིན་མན་དག་ཏུ་མདོ་བླངས་ནས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གསུངས་པ་བཤད་པ་
ཡིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ས་བཞིར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལང་ག་ཤེགས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་
སེམས་ཅམ་གྱི་ལྟ་བུ་སྤྱད་སྤངས་ནས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་བྱེ་བ་དང་བཅས་པ་
ཞིག་བཤད་གྱི། དེར་བཤད་པའི་ལྟ་བ་གང་དང་ཡང་འདིར་བཤད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ས་དོན་མི་
གཅིག་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ས་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའི་རྣམ་གཞག་
ཆེས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སའི་རོ་བོ་བཤད་པ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
ས་བཤད། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ལ། དབུ་མ་ཐམ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་སྟོང་
གཞི་ཁོ་ནའི་སྒོ་ནས་འཛོག་གིས་དགག་བྱ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་འཛོག། །འདིར་ནི་གཉིས་
ཀའི་སྒོ་ནས་འཛོག། །དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱི་འཛིག་ཅན་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་
གྱིས་སྟོང་པས་མ་བྱུང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེས་སྟོང་པས་མ་བྱུང་སྟེ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡིད་གྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ནི་ཡིན་ཏེ། ལེགས་
ལྷན་འབྲེད་གྱི་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀས་བསྐྱབས་ཤིང་། སྒོ་བ་དཔོན་འདི་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་
བཞེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བསམ་བྱུང་གི་རིག་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར།

བསྟོམས་པའི་འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩ་ཡོད་གྱིས་སྟོང་སྟེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྩ་
བཞིན། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩ་ཡོད་མིན་དགོས་ཏེ། གང་ཟག་
གི་བདག་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩ་ཡོད་
གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པ་དེ་ཉིད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་རྩེ་དབུ་ཆད་མ་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་བསམ་བློང་གི་རིག་པར་འཛོག་གོ། །གཉིས་པ་ལ།
དེ་རྟོགས་པའི་སྟོམ་བྱུང་གི་ནལ་འབྱོར་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་ས་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བསྟོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟོམ་པས་དངོས་སུ་གང་ཟག་གི་
བདག་འཇིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་བ་སྟོང་། ལྷན་སྐྱེས་གྱི་ཡང་རྒྱས་པ་རགས་པ་ཉམས་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པ་ལ་ཡང་བསམ་བློང་གི་རིག་པ་སོགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ནི། སྟོན་པོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་འཇིན་ཆད་མ་དང་རྩེ་གཞན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། ཁྱོད་དེ་དང་ལྷན་
ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་དེའི་སྤང་བ་ལྟ་བུ།
རྩེ་དབུ་ཆད་སོགས་ནི་གོང་གི་ཤེས། གཉིས་པ་སྟོམ་བྱུང་གི་ནལ་འབྱོར་ཡོད་དེ། དོན་དེ་ཉིད་
ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསྟོམས་པའི་འབྲས་
བུ་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་གཟུང་འཇིན་རྩེ་ཐ་དད་དུ་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་སྤངས་ཏེ་གཉིས་
སྤང་འབྲེལ་པར་ཁོང་དུ་ཐུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཉིས་སྟོང་

གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། ཉེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྦྱུ་མ་བཞིན། ཕྱི་
མ་གཉིས་རིགས་འགྲེ། འོན་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་སྦྱེ་ཐབས་སོགས་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ངོ་པོའི་བྱད་པར་ངི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོའི་
མཆོན་ཉིད། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་ཕྱ་བ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་
ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་བདག་མེད་གསུམ་ག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་ནལ་འབྱོར་གྱི་
ས་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་སྦྱོང་གཉིས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཆ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་གང་ཞིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
སོགས་འཛོག་པ་ཡིན་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
ཅན། །ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་གཉིས་པ་ལ་ཡང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ནམ་མཁུན་གྱིས་མ་ངེས་ཏེ། དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པ། །ནལ་འབྱོར་ས་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། དེས་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་
རིགས་འགྲེ་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གང་
ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྤྲང་ཡང་བདག་ཏུ་མ་བྱུང་པའི་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། དེར་
ཐལ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཏུ་སྤྲང་ཡང་དེར་མ་
བྱུང་པའི་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྤྲང་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་

བསྟན་གྱི་ཆལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱ་
བུ་བདེན་སྟོང་སྤྱ་མ་ལྟ་བུར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་མ་
རྟོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱ་མ་རིགས་གྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་མི་འཐད་པའི་བྱིར། མཆོན་ཉིད་
གཉིས་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་བྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱ་མ་ལྟ་
བུར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་སྐོབ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སོགས་བྱི་
རོལ་དོན་གྱི་སྟོང་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། མཆོན་བྱ་གཉིས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ལྷེགས་
གྲུབ། ཅ་བར་འདོད་ན། བདེན་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་
བདེན་འཛིན་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ།

རང་ལུགས་ལ། ཉན་ཐོས་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཆལ་འབྱོར་གྱི་ས། ཆལ་འབྱོར་
གྱི་ས་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། བྱང་སེམས་དབུ་མ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་ངེས་གྱི་བྱང་སེམས་དབུ་མ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།
འདིར་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད།
གཟུགས་སོགས་བྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤྱ་མ་ལྟ་
བུ་ཅི་རིགས་པ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆལ་འབྱོར་གྱི་ས་
གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད། གཙོ་བོའི་མཆོན་ཉིད་གོང་གི་རིགས་འགྲེ། །གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་
གྱི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གཙོ་
བོ་གོང་གི་དེས་རིགས་འགྲེ།

གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་མཉམ་གཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། རྗེས་སྐོབ་ཀྱི་དབང་བྱས་པ་
གཉིས་གཉིས་ཡོད། ཆལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོ་བསྟོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་གྱི་

རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པའི་དགོས་པ་དེས་རིགས་འགྲོ། རྣམ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་བསྐྱོམས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་སྤྱིབ་ས་བོན་བཅས་པ་སྤོང་བ་དང་། གཏུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ས་མཆོམས་ནི། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་བདག་མེད་སྤྱི་རགས་
གསུམ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་ནི་ཡོད། འདིར་བཤད་པའི་ས་ལ་ས་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་
མི་དགོས་པས་ལམ་མ་ཞུགས་ལ་ཡོད་མེད་དབྱེད་གཞིར་སྤྱང་ཡང་ད་ལྟ་མེད་པ་གཞིར་བཞག་
དུ་མཛད་པ་སྤྱང་བས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྣམ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་གང་
ཐག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། དངོས་བསྟན་གྱི་གསུམ་དང་། བསྟན་བྱའི་གཙུག་པོའི་གསུམ་ནི་བྱང་སེམས་
ཅམ་དང་། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། སངས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ས་ནི་འདིར་དངོས་ཤུགས་གང་ལ་ཡང་མ་བསྟན་ཏེ། འདིར་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་བྱུང་བའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་འཆད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཉག་ས།

༩ གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཉག་ས་བྱེད་བྱ་ཏུ་བཤད་པ་ལ། གཞན་ལྷགས་
དགག་པ། རང་ལྷགས་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་
དུས་མཉམ་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན་ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་དམིགས་
བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱེད། ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན་ཁྱོད་དམིགས་
བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་པ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་
མཆོན་ཉིད། ཟེར་ན། སྤོང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན། སྤོང་པོ་ཆད་

མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོན་འཛིན་ཆད་མ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
 དེས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆད་མ་ཆོས་ཅན།
 སྟོན་འཛིན་ཆད་མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁ་བྱིར་བསྟན་ཀྱི་ཤེས་
 པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཅིག་གིས་གཉིས་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། །དབང་པོའི་
 སེམས་ནི་དེས་བྱིར་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་དེ་དང་གཞི་དེ་པན་ཚུན་ཐ་དད་གང་ཞིག །ཆོས་དེ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་
 ཆད་མ་ཡིན་ན་གཞི་དེ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་རྣམས་སྟེས་པས་བྱུང་བ། ཆོས་དེ་དང་གཞི་
 དེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད། ཟེར་ན། འོ་ན། སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་
 མ་ཡིན་ན། སྟོན་འཛིན་ཆད་མའི་རྣམས་སྟེས་པས་བྱུང་བར་ཐལ། སྟོན་པོ་དང་སྟོན་འཛིན་
 ཆད་མ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྟོན་འཛིན་ཆད་མའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་
 སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྟོན་འཛིན་ཆད་མ་དང་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
 མི་རུས་སོ། །

མཆན་གཞི་ལ་ཡང་། ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་དང་། སྟོན་འཛིན་ཤེས་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་
 ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་དང་སྟོན་ལྷང་དབང་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་ཡིན་ཟེར་
 ན། མི་འཐད་དེ། སྟོན་པོ་དང་དེ་གཉིས་ཡིན་བྱུང་མཉམ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་ཡིན་པའི་བྱིར། །སྟོན་དེའི་སྟོག་ཞན་མ་
 ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར་ན།
 ཆོས་ཉིད་དང་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་

ངེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་དང་དུས་མཉམ་ཟ་དང་གང་ཞིག་ ཁྱོད་དམིགས་
 བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་རྣམ་སྟེས་ན། ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་རྣམ་སྟེས་
 བའི་བྲལ། ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་རྣམ་སྟེས་ན། ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་
 ཀྱི་ཆད་མའི་རྣམ་སྟེས་བས་བྲལ་བ་དེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་འཛིན་ཆད་མ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
 ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད།

ཡང་ན། ཚུལ་དེ་དང་གཞི་དེ་རྒྱལ་མཉམ་ཐ་དད་གང་ཞིག་ །དེ་གཉིས་བདག་ཅིག་ཏུ་འབྲེལ་
བའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་པའི་རྫས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ། ཚུལ་དེ་དང་གཞི་དེ་ལྟན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་མཆོད་ཉིད།

༩ འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། ཁེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་
 ཚུལ། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བཞ། འབྲས་བྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁམས་
 རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཉིས་སྤར་ཡོད་
 གསར་དུ་བསལ་དུ་མེད། བདག་མེད་གཉིས་སྤར་མེད་གསར་དུ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
 མེད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཉིས་ཡོད་མ་སྟོང་ཞིང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དབེན་པ་དེ་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་ཀླན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ཡོད་དེ། གཏན་ལ་པབ་པའི་ཡང་དག་པའི་དོན་དེ་
ཉིད་ལ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འགྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པར་རྟུ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིལ།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་མཛོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་ས་པས་བདག་འཛིན་
གཉིས་ས་པོན་དང་བཅས་པ་སྒོར་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟེར།

༥ སྟོན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་བྱུག་
བྱུག་ཁྲིམ་བར་བསྐྱུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་ཐེག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་
མངོན་ཏོགས། འདིར་བསྟན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟེར་གྱི་མཆོན་ཉིད། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟེར་
ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་རྣམ་པ་ལྔ་དང་ལྔ་ཉེ། རྒྱ་བྱད་པར་ཅན་ཆོས་གསུམ་ལྔ་ཉེ་གྱིས་སྦྱོ། འབྲས་
བུ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་འཛིན། གཞལ་བྱ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཏན་ལ་པག། རོ་བོ་མཉམ་རྗེས་
གཉིས་དང་ལྔ། བྱེད་ལས་སྦྱིབ་གཉིས་ཀྱན་བཏགས་སྟོང་བ་དང་། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་
བྱད་ལས་དང་ལྔ་ཉེ་གྱིས་

ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག།

༥ འགོག་དང་བཅས་པའི་སྟོམས་འཇུག་དགུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཐོད་བརྒྱལ་
མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་གྱིས་བསྐྱུས་ཚུལ། ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་བྱང་ཆེན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྐྱེད་ས་པ་གང་ཞེ་ན།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཉེ་བར་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལས་ལངས་ཏེ་འགོག་
པ་ལ་ལོ། །ཡང་དེ་ལས་ལངས་ཏེ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྦྱོ་མཆོད་ལ་ལོ། །ཞེས་པ་ནས།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ལོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ལས་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་སྟེལ་
གཞི་སྟེལ་ཆོས་མི་འབྲ་བར་གང་ཡང་མ་སྟེལ་བར་ལུགས་མ་ཐུན་དང་། ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྟོམས་
པར་འཇུག་པའི་སྟེར་བ་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྐྱེད་ས་ལུགས་གཅིག་བསྟན། བྱང་ཆེན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་
ཐོད་བརྒྱལ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ལོ། །ཞེས་པ་ནས། འགོག་པ་

ལའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་ལས་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་གང་ཡང་མ་སྟེལ་བར་
ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཉེ་སྤྱོད་རམ་དུས་ས་བསྟན། མདོ་ལས་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཉེ་སྤྱོད་ལ་གནས་བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། མར་སོང་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་
ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལ་གནས་དགྲུ་ཡོད་དེ། མཐར་གནས་སྟོམས་
འཇུག་དགྲུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར།

ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་འདོད་པས་དབེན། ཞེས་པ་ནས། བསམ་གཏན་
དང་པོ་ལའོ། །དེ་ལས་ལངས་ཏེ་འགོག་པ་ལའོ། །ཞེས་པ་ནས། འགོག་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་མདོ་
ལས་ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྟེལ་བའི་དངོས་གཞི་བསྟན། ཉེ་སྤྱོད་དུ་ཁྱི་
བརྒྱད་སྟོང་པ་ཁུངས་སུ་བྱས་ནས་ཡར་འོང་མཐའི་འགོག་པ་ལས་ལངས་རྗེས་སུ་སྤྱིད་ཅེ་ལ་
བྱད་ཚུང་བྱེད་པ་བསྟན། དེ་ལ་གནས་བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། སྟེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད།
སྟེལ་ཆོས་འགོག་པ་བརྒྱད། སྤྱིད་ཅེའི་བྱད་ཚུང་དང་བཅས་པ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཡང་དེ་ལས་
ལངས་ཏེ་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་ལས་ལངས་ཏེ་མཉམ་བར་མ་གཞག་པ་ལའོ། །ཞེས་པ་ནས།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ལས་ལངས་ཏེ་མཉམ་བར་མ་གཞག་པ་ལའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་
ལས་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་འདོད་སེམས་སྟེལ་བའི་ཐོད་བཞུལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
བསྟན། དེ་ལ་གནས་བཅུ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྟེལ་གཞི་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་སྟེལ་ཆོས་
འདོད་སེམས་དགྲུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་མདོ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འགོག་དང་
བཅས་པའི་སྟོམས་འཇུག་དགྲུར། །ནམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོང་། །ཞེས་པ་དེས་མཐར་གནས་
སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་སྟེལ་གཞི་དང་སྟེལ་ཆོས་གང་ཡང་མ་སྟེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་
ལྡན་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སྤྱོད་བ་དེ་བསྟན། ནས་ཞེས་པ་དེས་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་

དགྲུ་ལ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མ་ཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་
 ཉེ་སྤྱོད་དེ་བསྟན། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་
 བསྟན། མཉམ་གཞག་མིན་པའི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡར་འོང་དང་མར་འོང་གི་དངོས་གཞི་གཉིས་
 གྱི་མཆོམས་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་སེམས་དེ་བསྟན། ཐོད་བཀལ་དུ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མར་
 འོང་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་དངོས་གཞི་དེ་བསྟན། མི་འབྲར་
 འགོ་ཞེས་པ་དེས་སྤེལ་གཞིར་དང་སྤེལ་ཆོས་མི་འབྲ་བ་སྤེལ་བའི་སྤྱོད་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཐོད་བཀལ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས། ཐེག་དམན་པའི་
 ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེའི་ཕྱིར་དུ་སྟོམས་པར་
 འཇུག་པ་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་དག་ལ་མཐའ་དབྱེད་པའོ།

དང་པོ་ལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཐོད་བཀལ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དགོས་པ་
 ཡོད་དེ། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཅུལ་བྱང་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་
 དོན་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཅུལ་བྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉིང་དེ་འཛིན་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་
 ཚུལ་མི་འབྲ་བའི་སྟོན་མཉམ་པར་གཞག་པས་སྤར་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ཐོབ་པ་དང་
 སྤྱལ་སྤྱར་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་སྟོན་མཉམ་གཞན་དོན་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉིང་དེ་འཛིན་ཅུལ་བྱང་བས་རང་
 དོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཞི་བ་མཐར་ཐུག་པ་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་སེམས་
 དང་། མ་ཞི་བ་མཐར་ཐུག་པའི་འདོད་སེམས་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་པར་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅུས་པའི་
 སེམས་ལས་རྩལ་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྟོམ་སྤངས་གི་ས་བོན་སྟོང་བའི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཉིང་དེ་འཛིན་ཅུལ་བྱང་པའི་ཆད་མ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། རྟོགས་
 རེ་ལ་ཅུལ་བྱང་བ་ཉན་རང་ལ་ཡོད། དེ་མ་ལུས་པ་ལ་ཅུལ་བྱང་བ་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་གཞན་
 ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་རྟོགས་རེ་ལ་འདོད་དགྲུར་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་

མ་དེར་ཐལ། ཡིད་མཆོག་གས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་ལ་མེད་པ་དང་།
དཔལ་བར་འགྲོ་བ་དང་རྗེ་རྩ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེའི་ཕྱིར་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ། དང་པོར་འཇུག་པ་དང་། ཕྱིས་སུ་འཇུག་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཐོད་བཀལ་གྱི་སྦྱོར་བ་སྟོམ་པའི་ཚུལ་
ཡོད་དེ། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་
ལུགས་མ་ཐུན་དང་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཅམ་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་འདོད་སེམས་
དང་བཅས་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་དངོས་
གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྤེལ་ དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་གང་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སྤེལ་གཞི་
དང་སྤེལ་ཆོས་ནམས་ལ་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ངེས་པ་མ་འཆོལ་བར་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྦྱོར་བའི་དུས་
སུ་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་ངེས་པ་མ་འཆོལ་བར་འཇུག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་ཐོད་བཀལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བསྟོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་
ན། ཐོད་བཀལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བསྟོས་པས་མ་བྱང་སྤེལ་ སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐོད་
བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་
བར་ལུགས་མ་ཐུན་དང་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྟོམ་པར་འཇུག་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཐུན་
པ་དེ། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐོད་བཀལ་གྱི་སྦྱོར་བའི་མཆན་ཉིད། སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་
མི་འདྲ་བ་མ་སྤེལ་བར་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ་གང་ཞིག །རང་གི་
རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་འདྲེན་པའི་ངེགས་སུ་གནས་པ་དེ། འདིར་

བསྟན་གྱི་ཐོད་བཞལ་གྱི་ཉི་ཤུར་གྱི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ། བྱིས་སྤྱོད་དོས་གཞི་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ། ཡར་འོང་དོས་གཞི་ལ་འཇུག་ཚུལ། ཡར་འོང་དོས་གཞི་ལ་འཇུག་ཚུལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཇུག་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱན་ལ་འགོག་པ་སྤྱིལ་ཆོས་སྤྱོད་པ་དང་པོ། ཡར་འོང་མཐར་གཏས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤྱིལ་ཆོས་སྤྱོད་པ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྩི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡར་འོང་མཐའི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ཏེ། སྤྱིད་ཅེ་ལ་བྱུང་ཆུང་བྱས་ཏེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་འདོད་སེམས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིད། །དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡར་འོང་ཐོད་བཞལ་གྱི་དོས་གཞི་ལས་ལངས་རྗེས་སྤྱོད་ཡར་འོང་ཐོད་བཞལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་འདོད་སེམས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིད་དུ་སྤྱིད་ཅེ་ལ་བྱུང་ཆུང་བྱས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡར་འོང་དོས་གཞིའི་སྐབས་སྤྱིད་ཅེ་ལ་རྩི་ལ་རྩི་ལ་ཅམ་མ་བྱང་བས་སེམས་ཞི་བ་མཐར་ཐུག་པ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་སེམས་དང་། མ་ཞི་བ་མཐར་ཐུག་པ་འདོད་སེམས་གཉིས་སྤྱིལ་མི་བྱས་པས་སྤྱིད་ཅེ་ལ་བྱུང་ཆུང་བྱེད་པའི་བྱིད།

སྤྱིད་ཅེ་ལ་དོས་གཞི་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་བྱུང་ཆུང་བྱེད་པ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡར་འོང་གི་སྤྱིལ་ཆོས་འགོག་པའི་སྤྱིལ་གསུང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྤྱིད་ཅེ་ལ་དོས་གཞི་ལ་མཉམ་པར་གཞག་སྤྱོད་དེ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་བྱིད། འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལས་ལངས་ཏེ་དེ་མ་ཐག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དམིགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིད། ཡར་འོང་མཐའི་འགོག་པ་ལས་ལངས་མ་ཐག་འདོད་སེམས་མཛོན་དུ་བྱེད་མི་བྱས་པར་སྤྱིད་ཅེ་ལངས་མ་ཐག་བྱེད་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱིད་ཅེ་ལ་དོས་གཞི་དང་འདོད་སེམས་གཉིས་རིང་བ་རྣམས་པ་བཞིས་རིང་བས་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་མི་བྱས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་

མཁས་པས་རྒྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་ལས། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་རིང་བ་རྣམ་པ་བཞིས་རིང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་
པ་དང་། སྟོམས་འཇུག་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་རིང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཉིས་ཀྱི་བར་
དུས་དང་ཁམས་མི་མཐུན་པ་དུ་མས་ཆོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ཐབས་ལ་མཁས་པའི་དོན་སྤྱིར་འདོད་སེམས་སྟོན་ལྡན་ཡིན་ཀྱང་བྱང་བྱང་སེམས་
འཕགས་པས་རང་རྒྱད་ལ་སྐྱེད་པའི་ཆེ་སྟོན་མིན་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། འདོད་སེམས་སྟོན་དང་
ལྡན་པའི་སེམས་དང་རྒྱད་ལ་སྐྱེད་པའི་ཆེ་སྟོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་མིན་པ་དེ་མི་རིགས་པའི་
བྱིར། དངོས་གཞི་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་འཛིན་འདོད་སེམས་ཀྱིས་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
མར་འོང་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དངོས་གཞི་གཉིས་པོ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅལ་བྱང་
རྗེས་སུ་ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ། མར་འོང་བསམ་གཟུགས་
བརྒྱད་འདོད་སེམས་དང་བཅས་པ་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སྤིང་ཅེ་སྤེལ་
བ་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྤེལ་བ་དང་། ཆོད་མེད་བཞི་ལ་བསམ་
གཏན་བཞི་ལ་སྤེལ་བ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། གསེར་སྤང་ལས། དབང་འབྱོར་བ་རྣམས་དགའ་
མགུར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་འདི་དག་ནི་མཆོན་པ་ཅམ་དུ་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། མར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་འདོད་སེམས་དང་བཅས་པ་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བའི་ཐོད་
བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡོད་དེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅལ་བྱང་རྗེས་སུ་དེ་ལྟར་སྟོམ་རྒྱས། བསྟོམས་པས་
རང་དོན་དང་གཞན་གྱི་དོན་འབྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་དངོས་གཞི་གཉིས་
བཞིན། ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་སྤེལ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན་བཅུ་ཡོད་དེ། མཐར་གནས་
སྟོམས་འཇུག་དགུ་འདོད་སེམས་ཏེ། བཅུའི་སྟོན་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར། འདིར་ཡར་འོང་གི་

དངོས་གཞི་དང་མར་འོང་གི་དངོས་གཞི་གཉིས་སུ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཞི་བ་
མཐར་ཐུག་པ་འགོག་པ་ལ་འཇུག་སེམས་དང་། མ་ཞི་བ་མཐར་ཐུག་པ་འདོད་སེམས་གཉིས་
སྤེལ་རྒྱས་ན་གཞན་རྣམས་སྤེལ་སྤྲོ་བ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར།

སྟོམས་འཇུག་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ། ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་རེ་
རེ་བ་རྣམས་ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་མིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བཏགས་
བས་བྱུང་། བཏགས་གཞིའི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དེ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་
འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་བརྒལ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་རྣམས་ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་
ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་བྱིར་པ། ཉིང་རེ་འཛིན། ཤེས་རབ་
རྣམས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་རྣམས་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ཀྱང་དེ་རྣམས་དེ་དག་ལས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་
དང་། སྤེལ་གཞི་སོགས་རེ་རེ་བ་རྣམས་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་ནས་སྟོམས་
བར་འཇུག་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། མར་འོང་མཐའི་འགོག་
པ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡར་འོང་
བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པའི་མཁྱེན་
པ། སྒྲུབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡར་འོང་ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད། མར་
འོང་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་

ལམ་པའི་མཁུན་པ་དེ། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་མར་འོང་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད།
སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཚོས་མི་འདྲ་བ་མ་སྤེལ་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མཁུན་
པ་གང་ཞིག། ཐོད་བཀལ་གྱི་སྤྱོད་བ་ལ་བལྟོས་དགོས་པའི་དངོས་གཞིའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད།

དེ་དག་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་བ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་
སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཚོས་མི་འདྲ་བ་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་མཁུན་
པ་དེ། ཐོད་བཀལ་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་
ཚོས་སུ་བྱེད་པའི་དངོས་གཞི་དེ། ཐོད་བཀལ་འབྲིང་གི་མཚན་ཉིད། མར་འོང་མཐར་གནས་
སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ཚོས་སུ་བྱེད་པའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི། ཐོད་
བཀལ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དང་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཚོས་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དེ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཐོད་བཀལ་གྱི་སྐད་དོད་སྤེལ་ཞི་ཞེས་པ་རིམ་བ་འཆོལ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོད་བཀལ་འབྲིང་གི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ལ་བལྟོས་པའི་ཐོད་བཀལ་རྒྱུད་ཀྱི་དངོས་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཐོད་བཀལ་འབྲིང་གི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཡོད་དེ། ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཚོས་སུ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། ཐོད་བཀལ་ཆེན་པོའི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་བའི་ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་
བརྒྱུད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཚོས་སུ་བྱེད་པའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཚོས་ཅན་གྱི་འགྲུག། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐོད་བཀལ་ཆེན་པོའི་ཉེར་ལེན་ལས་
བྱུང་བའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་འགོག་

པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱེད་པའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མང་ཉུང་གི་སྒོ་ནས་འབྲིང་
 དུ་འཛོག་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐོད་བཀལ་ཆེན་པོའི་ཉེར་ལེན་
 ལས་བྱུང་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ཙམ་ལ་ཆད་མེད་བཞི་སྤེལ་པའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཆོས་
 ཅན། ཐོད་བཀལ་འབྲིང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སྤེལ་ཆོས་ཆད་མེད་བཞི་
 སྤེལ་པའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱ་བ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། རང་ལུགས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཐོད་བཀལ་འབྲིང་གི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་ཀྱང་། ཡར་འོང་མར་
 འོང་གི་ཐོད་བཀལ་གཉིས་ལ་ཆུང་དུ་དང་ཆེན་པོའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ཅུལ་བྱང་མ་བྱང་
 དང་། སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་མང་ཉུང་གི་སྒོ་ནས་འཐད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་ནས་སྟོམ་པར་འཇུག་པའི་
 སྟོམས་འཇུག་དེ། ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱི་རོལ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་
 གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་ནས་སྟོམ་པར་འཇུག་པའི་སྟོམས་
 འཇུག་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 དེ་ལ་རི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་རུས་པའི་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཅུལ་བྱང་
 པའི་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་འདྲ་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དེ་ཡིན་ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྟོན་མ་
 སོང་པའི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་
 ཆོས་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་པའི་སྟོམ་འཇུག་གིས་མ་དེས། ཡང་ཁ་ཅིག་དེ་འདྲ་པའི་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་
 སྟོམས་འཇུག་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་ན། བྱིར་མི་འོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་
 བསམ་གཏན་སྤེལ་སྟོམ་གྱི་མ་དེས།

ཁ་ཅིག་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་

ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དངོས་གཞི་དེ། ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་
ན། བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་
ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། ཉགས་
སྒྲ། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤེལ་གཞིར་གྱུར་པའི་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་
དགུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་བ་ཅམ་ལ་འགོག་པ་
སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱེད་པའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག འདིར་བསྟན་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་སྟོམ་སྤངས་རྟོག་པའི་ས་བོན་སྟོང་
བྱེད་ཀྱི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ཏེ། སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྟེར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱང་
སེམས་སྟོམ་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་པའི་ཐོད་བཀལ་གྱི་
དངོས་གཞི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་སྟོམས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་
ཆེན་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་བས་སྟོམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཡར་སོང་སྤེལ་གཞི་རེ་རེ་བ་ལས་
ལངས་ཇེས་སུ་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་མཉམ་ཇེས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཡར་འོང་གི་སྤེལ་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་སྟོམས་དེ། ཤེས་རབ་གནས་བས་
འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་འགོག་སྟོམས་ལ་བྱད་ཟེར་ན། མི་རིགས་ཏེ། དེ་མཐར་
གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་སྟོམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡར་འོང་
དེའི་སྤེལ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤིང་ཅེ་ལ་རུད་ཚུང་གི་དོན། ཡར་འོང་མཐའི་འགོག་པ་ལས་ལངས་པའི་
ཇེས་ཐོབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། ཡར་འོང་གི་ཐོད་བཀལ་གྱི་སྐབས་སུ་

སྲིད་ཅེ་ལ་རྒྱད་ཚུང་དུ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། སྲེལ་གཞི་སྲེལ་ཚོས་རེ་རེ་བ་ལས་ལངས་རྗེས་སུ་
རྗེས་ཐོབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གང་ཞིག། དེ་སྲིད་ཅེ་ལ་རྒྱད་ཚུང་གི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཉ་
ཅང་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་ ཡར་འོང་མཐའི་འགོག་པ་ལ་ལྷང་སེམས་གཉིས་ཀ་སྲིད་ཅེས་བྱེད་པས། ལྷང་
སེམས་དེ་རྒྱད་ཚུང་གི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། འགོག་པ་ལས་ལངས་རྗེས་སུ་རྒྱད་ཚུང་བྱེད་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷང་སེམས་རྒྱད་ཚུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། འགོག་པ་ལས་
ལངས་ནས་དེ་མ་ཐག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དམིགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡར་
འོང་གི་སྐབས་སུ་སྲིད་ཅེ་ལ་རྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་བྱེད་པར་ཐལ། སྲེལ་གཞི་སྲེལ་ཚོས་ནམས་ལ་
ལྷང་སེམས་རེ་རེ་བྱེད་པ་དེ་རྒྱད་ཚུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་གནས་བརྩ་བདུན་ལས་
ལྷག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །

རང་ལུགས་ལ་སྲེལ་གཞི་སྲེལ་ཚོས་ནམས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། སྲེལ་གཞི་བསམ་
གཞུགས་ནམས་ནི་དག་པ་བ་ལ་བྱེད། འགོག་སྟོམས་ནི་ཐུན་མོང་བ་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་བྱེད།
འདོད་སེམས་འདོད་པའི་གཞུགས་སྐྱ་སོགས་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་རགས་པ་ལ་བྱེད་པའི་
བྱིར། ཁོ་ན་རེ། མི་འཐད་དེ། འདིར་བསྟན་ཐོད་བཀལ་དེ་ཐེག་ཆེན་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གང་ཞིག། བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་འདོད་པའི་གཞུགས་སྐྱ་སོགས་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་
པའི་བྱིར། གང་ཞིག་དེར་ཐལ། དེ་སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྟོར་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྲལ།

ཁ་ཅིག་ ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་རྒྱ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་དང་། དམན་ལམ་སྟོན་མ་
སོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་དྲུག་པ་ནས་འཐོབ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་
གྱི་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་
དབང་འབྱོར་བའི་རྒྱལ་གྱིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་

སྟེལ་གཞི་སྟེལ་ཆོས་མི་འབྲ་བ་སྟེལ་ནས་སྟོམ་རྒྱས་པ་གང་ཞིག། དེའི་རྒྱུད་ལ་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཐར་དང་མཐར་གྱིས་ནི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གིས་ལྔ་པ་དང་དང་པོ་བ་གཉིས་ལ་ཐོད་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡོད་དེ། ས་ལྔ་པ་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱི་ཐོད་བཀལ་ཐོག། ས་དང་པོ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་མི་འབྲ་བ་བརྒྱ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ལྡང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་རྩེ་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་དམན་པའི་ལུགས་ལ། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། སྤྱིང་ཅེ་མ་གཏོགས་ཟག་མེད་བདུན་ཟག་བཅས་བརྒྱུད་ལ་ཡར་སོང་མར་ལྡོག་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་རིང་སྦྱོར་དང་། ཡང་དེ་དག་གི་བར་དུ་རེ་རེ་བོར་ནས་ཡར་སོང་མར་ལྡོག་དུ་འཇུག་པ་ཉེ་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཟག་མེད་ལ་བཞག། །གཉིས་པ་བོར་གསུམ་པ་ཟག་བཅས་ལ་བཞག། །བཞི་པ་བོར་ནས་མཁའ་ཟག་མེད་ལ་བཞག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཟག་བཅས་ལ་བཞག་པའི་བར་རྣམས་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཛོད་ལས། ས་བརྒྱུད་རྣམ་གཉིས་འབྲེལ་བ་དང་། །གཅིག་བཀལ་སོང་ཞིང་འོངས་ནས་ནི། །རིགས་མི་མཐུན་པར་གསུམ་པར་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟ་བུའི་ཐོད་བཀལ་དང་། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྟོམ་འཇུག་དགུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཐོད་བཀལ་མིང་མཐུན་ཡང་དོན་མི་མཐུན་ཉེ། དཔེར་ན། ལྷ་ཡ་ས། །ཞེས་པ་དང་། བོ་ཡ་ས། །ཞེས་པ་གཉིས་སྒྲ་མཚུངས་ཀྱང་དང་པོ་བྱ་རོག་དང་། ཕྱི་མ་འོ་ཐུག་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྤང་བྱ་སྒོམ་སྤངས་ཉོགས་པའི་གཉེན་པོའི་གྲུང་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཉོགས།
འདིར་བསྟན་སྒོམ་ལམ་ཅེ་སྟུང་གི་མཆོན་ཉིད། སྒོམ་སྤངས་ཉོགས་པའི་ས་བོན་སྒོམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་ཡང་འདིར་ཐོབ་བཀལ་གྱི་དངོས་གཞི་དང་སྤྱར་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། སྒོམ་སྤངས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤང་བ་ལ་ཐོད་བཀལ་སོགས་གྱི་སྒོ་ནས་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཅུལ་བྱང་བ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆད་ཡིན་པའི་བྱིད།

༥ མདོར་བསྟུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་གྱི། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། བྱང་སེམས་
ལམ་ལ་བལྟོས་ཏེ་འབྲུག་ལྗོག་གི་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་
འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྟེས། འདིར་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྲུང་པའི་སྤང་བྱ་ཉོག་
པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དེར་གྲུང་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་ཉོག་པ་བཞི་ཡོད།

༥ ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་བྱ་ཉོག་པ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་
དེ། ཡམས་ནད་དང་འབྲེལ་བའི་ཉོག་པ་དེ་རྣམས་པལ་ཆར་ཟད་པ་ན། ནད་པ་ནད་ལས་གྲོལ་ནས་
ཡུན་རིང་ལོན་པ་ན་དགའ་བས་དབྱགས་སྦྱིན་པ་ལྟར་དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱ་མཆོ་
ཆེན་པོ་ལ་རྒྱ་བོ་ངང་གི་འདུ་བ་བཞིན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་ཉོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་
རྣམས་ངང་གི་འདུ་བའི་བྱིད།

བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟུང་།

༥ ཉོང་གསུམ་སྟེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་
གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟངས་འདྲ་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་
ང་མ་སྤོ་མོ་དངོས་སུ་འཛོམས་བྱེད་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལམ་མངོན་ཉོགས། འདིར་དངོས་བསྟན་

བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་དམིགས་ནམ་རྒྱ་
གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་དམིགས།
ནམ་པ་དེའི་ནམ་ལྡན་དུ་སྦྱེས། བདག་རྒྱུན་རྒྱུན་མཐའི་སྟོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བློ་བ་སེམས་
བསྐྱེད་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དམིགས་ནམ་ལོན་ཏུ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་དངོས་སྤྱོད་བས་
ལྷན་ཀ་རྒྱུད་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག

༥ དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་
གི་སྟེང་དུ་འདུ་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་ངི་མ་སྤྱིང་སྤྱིང་བ། འདིར་བསྟན་གྱི་
བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟ་བུ་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་ཏེ་བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་
གི་སྟེང་དུ་འདུ་མི་རུང་བར་ཚོད་པའི་ལྷན་ཀ་དེ། འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད། དེ་གཉིས་ལ་ལུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། བཅུ་དྲུག་རེ་ཡོད། དབྱུ་མ་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁས་ལེན་
ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀྱན་རྒྱུ་སུན་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་ལྷན་ཀ། །འདིར་བཤད་
པའི་དོན་དམ་སྒྲོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱུ་མ་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁས་ལེན་དངོས་
སུ་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་དམ་སྒྲོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་དང་། རྒྱུད་ནས་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་
དམ་སྒྲོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ནམ་མཁུན་དང་བར་ཆད་མེད་ཅེའི་དམིགས་ནམ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དབྱུ་མ་པའི་དོན་དམ་ཁས་སྤྱོད་ནས་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས།

གཉིས་པ་ནི་ནམ་མཁུན་དང་བར་ཆད་མེད་ཅེའི་དམིགས་ནམ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་
པོ་དངོས་མེད་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་དོན་དམ་སྒྲོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་ཡིན་

ཀྱང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས། རྟགས་དེར་ཐལ། གློ་གཞོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གི་
བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྒྲིག་མཆམས་ལ་བྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་སོ།

དབྱུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་སུན་འབྱེན་པའི་རིགས་
གནས་ཀྱི་ཁྲུན་ཀ། །འདིར་བསྟན་ཀུན་རྫོབ་སྒྲོ་ཅན་ཀྱི་ཁྲུན་ཀའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་ཡང་དབྱུ་མ་
པས་འདོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། བརྒྱད་ནས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ས་བོན་ཀྱི་སྤྱུ་གུ་བསྐྱེད་པ་གློ་གཞོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་
མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་
རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པའི་རོ་བོ་སྒྲོས་བྲལ་དུ་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཆོས་ཀུན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྒྲིག་
མཆམས་འདིར་བྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས། མདོར་ན། ཁྲུན་ཀ་དེ་རྣམས་ནི་ལས་འབྲས་བཞག་
པས་བདེན་གྲུབ་མ་ཞེས། བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་ན་ལས་འབྲས་འཛོགས་མ་རྟེན་པའི་ཁྲུན་ཀ་
ཡིན་པས་དེ་ལ་ནི་ལས་འབྲས་འཐད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། བདེན་པར་
མེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛོགས་
མཆམས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་རང་གི་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་ལོག་གཞན་གྱིས་མི་འཐད་པའི་ཁྲུན་ཀ་ལ་ཡང་བདེན་གཉིས་
གཞི་གཅིག་གི་སྟངས་དུ་འདྲར་བྱང་བའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

ཁ་ཅིག་ ཀུན་རྫོབ་སྒྲོ་ཅན་ཀྱི་ཁྲུན་ཀ་ལ་དོན་དམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ལན་འདེབས། དོན་དམ་སྒྲོ་

ཅན་གྱི་ཁྲན་ཀ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལ་དོན་དམ་དུ་འདོད། ཀྱན་རྫོབ་དུ་
 ཁུབ་པ་མེད་ཟེར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་འགྲོ་བའི་
 སྐབས་མི་སྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་མཁུན་དང་བར་ཆད་མེད་ཅེས་
 དམིགས་རྣམ་བཤེན་པར་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་དངོས་སྤྱོད་བས་འཕངས་པའི་ཁྲན་ཀ་
 གཉིས་ཀྱིས་མི་གཞོད་ཅིང་དབྱུ་མ་པས་ལན་དོན་དང་མཐུན་པ་ཐེབས་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་དྲུག་པ།

༥ གཉིས་པ། བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པ་ལ། མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་
 པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྒྲོར་བ་བཤད། ཐོབ་ནས་སྒོམ་པ་སྐྱད་ཅིག་
 སྒྲོར་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྒྲིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
 ལ། ཅེ་སྒྲོར་བཤད་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་མཐར་གྱི་སྒྲོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མཁུན་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་གོམས་པ་དབང་སྒྲུར་ཐོབ་པའི་སེམས་དབའ་དེས་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
 སྒོམ་པ་ལ་གོམས་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒོ་ནས་མཁུན་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

མཐའ་དབྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ ཆོས་བཅུ་གསུམ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པ། མཐར་གྱི་
 སྒྲོར་བ་སྒོམ་ཚུལ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་བཅུ་གསུམ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱི་སྒྲོར་
 བས་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་ཟེན་གྲེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོར་བ་བཞི་པོ་དེ་མཁུན་གསུམ་
 གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྲེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། །ཞེས་དང་། མཆན་
 ཉིད་དེ་ཡི་སྒྲོར་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒྲོར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་བྱང་པར་ཡོད་
དེ། མཐར་གྱི་སྒྲོར་བའི་སྐབས་སུ་ཚུལ་བ་རེ་རེའི་བྱེད་པ་བརྟེན་ནས་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙུག་གསུམ་
གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒྲོམ། སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བའི་སྐབས་སུ་ཚུལ་བ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙུག་གསུམ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་བྲས་ན། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་རྟོགས་སྒྲོར་བ་སྒྲོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་
ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོན་པ་ཚུལ་བ་རེ་རེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁུན་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་དབའི་ཡེ་ཤེས། མཐར་
གྱིས་སྒྲོར་བའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་ཟེན་བྱེད་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་ན་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད། སྒྲོར་བའི་སེམས་
པ་ཆོས་བཞི་ལྟར་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོན་པ་མཁུན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པའི་མཐར་གྱིས་
སྒྲོར་བ། དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། དེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་མཆོན་ནོ། །དེ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་རྣམ་
རྟོགས་སྒྲོར་བ་སྒྲོན་དུ་སོང་བས་བྲལ་སྟེ། རྣམ་པ་འདད་ལས། སྒྲོར་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ཡང་སྒྲེ་
རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྲས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེན་བྱེད་བརྒྱ་གསུམ་པོ་ཡང་བསྟུན་ལམ་གྱི་ངོ་
པོ། བྱང་པར་བྱེད་ཆོས། རྣམ་པར་དག་བྱེད་གྱི་དབང་དུ་བྲས་པ་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། བར་ཕྱིན་དུག་
པོ་དང་པོར་འདུ། བར་པ་དུག་པོ་དེ་གཉིས་པར་འདུ། ཐ་མ་གསུམ་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར།

ཕྱི་མ་དུག་ལམ་གྱི་ངོ་པོར་འདུ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་གྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་
ཕྱིན་དུག་གང་རུང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། བར་པ་དུག་པོ་དེ་ལམ་གྱི་བྱང་པར་བྱེད་ཆོས་
སུ་འདུ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་བྲན་གྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་མཆོན། གཏོང་
བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་བྲན་གྱི་དགེ་བ་ལ་འདུག་པ་དང་། མི་དགེ་བ་ལས་སྟོན་པ་མཆོན། ལྷ་
ཡང་མདོ་ལས་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷ་སོགས་གསུངས་ཀྱང་དེ་རྣམས་རང་ཁ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེར་སྒྲེས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ཕྱིར་འོང་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྒྲེས་པའི་

ཕྱིར་མི་འོང་དག་བཅོམ་བྱང་འཕགས་སོགས་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། ལམ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེ་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་དུ་བཤད་ནས་སྦར་ཡང་ལོགས་སུ་བཤད་པ་ལ་སྒྲོས་སྒྲིན་མེད་དེ། ཕྱིན་དུག་གི་ནང་དུ་བཤད་པ་རང་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས། ལོགས་སུ་བཤད་པ་གཞན་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིན་པའི་གདུལ་བྱ་འཁོར་དུ་བསྐྱས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་དོན་མཐུན་པར་སྤྱད་ནས་སེམས་ཅན་སྤྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དགོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་བྱེད་ཚུལ་སྤྱི་དང་མཐུན། མདོ་ལས། མཐར་ཀྱིས་བྱ་བར་འདོགས་པར་བྱེད། མཐར་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་འདོགས་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཆོགས་སྒྱུར་མཐོང་སྒོམ་བཞིའི་སྐབས་སུ་མཐར་ཀྱིས་སྒྱུར་བ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མཐར་ཀྱིས་སྒྱུར་བ་སྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་བདུན་པ།

༥ གཉིས་པ་ཐོབ་ནས་སྒོམ་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་བཤད་པ་ལ། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་བྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐར་ཀྱིས་སྒྱུར་བ་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་མཐར་ཀྱིས་སྒྱུར་བ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་ནས་དེ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

མཐའ་དབྱུང་པ་ལ། །ཁ་ཅིག་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བྱུང་བར་

ན། འོ་ན། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བྱས་ཐོ་ཚུན་རྒྱུ། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བའི་སྒྲོམ་ཚུལ་མ་བསྟན་
 པར་ཐལ། འདིས་ཚེལ་བ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ལ་
 བྱས་པ་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་པ་སོགས་རྣམས་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་གསུམ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བ་ཡིད་ཡུལ་དུ་
 འབྱུང་ཚུལ་ཞིག་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉེར་
 ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་སྒྲོམ་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་ལ་
 རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཅུ་བར་འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ།
 འདིས་སྒྲོར་བ་དང་པོ་གསུམ་ཙམ་གྱི་སྒྲོམ་ཚུལ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང། འདིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་
 པ་སྒྲོམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཐོབ་ནས་སྒྲོམ་ཚུལ་ཞིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སྒྲོལ་བ་གཅིག་
 གི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་སྒྲོམ་བྱས་པའི་མཐར་
 གྱིས་སྒྲོར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཡི་སྒྲོར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དེ་མཁྱེན་གསུམ་ལ་སྟེག་རིགས་པར་
 ཐལ། མཆོན་ཉིད། ཅེས་པས་མཁྱེན་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཁྱེན་གསུམ་
 གྱི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་མཐལ། ཞེས་པས་
 སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱུ་མཐའི་སྒྲོར་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་བྱས་
 ཏེ། ཐེག་ཆེན་སྒོ་འབྱེད་ལས། སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲོར་བ་ལ་ཡང་སྒྲོར་བའི་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 གཉིས་ཡོད་ལ་ཕྱི་མ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་ངང་ཡིན་པས་མཁྱེན་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒོ་བ་ལམ་ན་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་བདེན་
 པ་གཉིས་ཀ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་དངོས་སུ་རྟོགས་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོར་བའི་ལམ་གྱི་ཆོན་མཁྱེན་མཁྱེན་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཡང་། དེའི་སྤྲེལ་གས་ཀྱི་མཐར་གྱིས་དང་ཁྱད་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོར་བ་

གཅིག་གིས་མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་པ་ཐ་མའི་ཆ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཀླུ་པ་རིམ་གྱི་སྒོམ་པའི་སྐད་ཅིག་
 དང་པོའི་ཆེ་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་བ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་པར་མ་ཟད་སྒོམ་པ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་དེ་ལྟར་དགོས་
 ལ། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བར་འཕོས་པའི་སྒྱུར་བའི་ལམ་གྱི་ཆེ་ན་མི་ཉག་པའི་ཀླུ་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ལ་
 བྱེད་པའི་ཆེ་ཚུལ་བ་ཅུང་ཟད་ཅུང་བས་དེ་ནས་སྒོམ་པ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་ཚུལ་བ་གཞན་མི་དགོས་
 པར། རི་ལྟར་སྒྲེས་བྱས་ཐོ་ཚུན་རྒྱུད། །བཅས་པ་ལྟར་སྒྲུས་ཐོག་གཅིག་ལ། རིམ་ཅན་དུ་སྒྱེ་བ་ཡིན་གྱི་
 དེའི་ཆེ་ཡང་མི་ཉག་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་སྒྲོ་དེ་ཉིད་ཀླུ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉག་གཅིག་གི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཚུལ་བ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཀླུ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་གསུམ་གྱི་
 རིམ་མ་འཆོལ་བར་སྒོམ་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཀླུ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
 ཤེས། སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུན་མཐའི་སྒྱུར་བའི་ལམ་དང་། རྒྱུན་མཐའི་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་ཡོད། དེ་རེ་རེ་ལ་འང་ཐོབ་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཀླུ་པར་སྒྲིན་པ་མ་
 ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྱུར་བ་དང་། ཀླུ་པར་སྒྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྱུར་བ་གཉིས། རྫོགས་བྱ་ཡུལ་
 གྱི་སྒོ་ནས་བྱེ་བ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྱུར་བ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་
 སྒྱུར་བ་གཉིས། རི་ལྟར་སྒྲེས་བྱས་ཐོ་ཚུན་རྒྱུད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཁྱེན་
 གསུམ་གྱི་ཀླུ་པ་སྒོམ་ཚུལ་ནི་རྒྱུན་མཐའི་སྒྱུར་བའི་ལམ་གྱི་ཆེ་ཡིན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཆེ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་སྒྲོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དུས་གཉིས་པར་ཆོས་སྒྱུར་འགྱུར་བའི་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་སྒྲིང་པོ་རྒྱུན་གྱི་ཡང་བཞེད་པ་མཐར་ཐུག་གོ།

བཞི་པོ་དེར་འབྲེད་ཚུལ་ལ་སྒོན་གྱི་མཁས་པའི་ལུགས་དང་། རང་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལོ་རྒྱུ་བའི་གསུང་ན་རེ། སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་བཞི་པོ་རིམ་བཞིན་ཁོ་ནར་སྒྱེ་བ་ཡིན་ཏེ།
 ཀླུ་པར་སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་ས་བདུན་པར་སྒྱེ། ཀླུ་པར་སྒྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་
 ས་བརྒྱད་པར་སྒྱེ། མཆན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་ས་དགུ་པར་སྒྱེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་

ཅིག་སྒྲིབ་བ་ས་བརྩུ་པར་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། དེར་མཆོན་མེད་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པས།
བྱང་ཆུབ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་ལ་སྐྱད་ཅིག་སྐྱད་ཅིག་ལ་སྟོམ་པར་འཇུག་ཀྱས་ཀྱང་འབད་ཚོལ་རགས་པ་
མ་ཞི་བས་རང་དབང་དུ་སྟོམ་པར་འཇུག་པ་སོགས་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ས་
བརྒྱད་པར་འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཞི་བས་ཟག་མེད་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ས་དགུ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ལས་འདས་པར་རྟོགས་
པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་ཉིད་མེད་པས་མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་དེ་
ལྟར་ཡིན་ཏེ། ས་བརྩུ་པར་གཟུང་འཛིན་མཐའ་དག་ཞི་བའི་བྱད་པར་རྟོགས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པར་
མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྒྱན་སྒྲུང་དུ་བཞི་པོ་དེ་རིམ་
བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལུགས་དང་། ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་བའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་ནས་དང་པོ་གཉིས་
ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ། གྲི་མ་གཉིས་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་བར་བཤད་ནས། མཇུག་ཏུ་བཞི་པོ་ཅིག་ཅར་
དུ་སྒྲེ་བ་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་སྐྱད་ཅིག་སྒྲིབ་བ་བཞི་པོ་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་མཐའི་སྒྲིབ་པའི་ལམ་
དང་། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་སྐྱད་ཅིག་སྒྲིབ་བ་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་མཐའི་
སྒྲིབ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྒྲིབ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བདུན་པ་མན་
ཆད་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཐོབ་པའི་སྐྱད་ཅིག་
སྒྲིབ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་སྟོན་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཉོན་མོངས་དང་
བདེན་འཛིན་མཛོན་གྱུར་དུ་འཇུག་པས་འབད་ཚོལ་རགས་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་མཛོན་
དུ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་སྐྱད་ཅིག་
སྒྲིབ་བ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཡོན་ཏན་
གྱི་རིགས་རྣམས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྒྱད་ཁྲ་མ་ལས། ས་བདུན་ལ་

བཏེན་ངི་མ་ནི། །མངལ་སྐབས་ངི་མ་དག་དང་མཚུངས། །མངལ་སྐབས་བྲལ་འདྲ་མི་རྟོག་པའི། །ཡེ་
ཤེས་རྣམ་པར་སྦྱོན་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་དེ་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲོར་བ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། སྒྲོར་བའི་ལམ་གྱི་འབད་ཚུལ་རགས་པ་ཞི་བའི་སྒྲོན་ས་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྤང་བྱུང་བའི་
སྒྲོན་ས་སྟོན་པར་འདུག་པའི་བྱུང་བ་ཐོབ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཉིས་སྤང་བྱུང་བའི་སྒྲོན་ས་
མཉམ་པར་གཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ལ་གཉིས་སྤང་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲོར་བ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུང་འཛིན་
ཇེས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱུང་བ་མཐུ་ཅན་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ གཟུང་འཛིན་ཇེས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་རྟོགས་སེམས་དཔའི་
ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་བྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི་
འགལ་ལམ་སྟུན། ཁ་ཅིག་ སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་ལ་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་མ་བྲུབ་པར་འདོད་
པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་བཤད་དུ་བཞི་གའི་མཚན་ཉིད་ལ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་
སྒྲུར་བའི་བྱིར། ཟེར་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། སྟོན་ལམ་ན་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་ཚུལ་མཐར་ཐུག་པ་
ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་མཐལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བཞི་པོ་དེ་
ཡིན་བྲུབ་མཉམ་ཡིན་ཀྱང་ནང་གསེས་ལ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དོ།

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་
ཅ་འགྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་རྣམ་པཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤང་བ་ཞེས་བྲུ་བ་དག་སྟོང་དག་འདུན་བསྟན་
པར་དར་རྒྱས་གྱིས་སྒྲུར་བའི་སྐབས་ལྷ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དོ། །

༄༅། །བསྟན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་
ནམ་བཤད་སྤྱི་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་བརྒྱད་པ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ཞོ་སྤྱི། གླ་མ་དང་ལྷག་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །གསུམ་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་
ཆོས་སྤྱི་བཤད་པ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་བསྟུ་བ་བཤད་པ་དང་། གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས།

གཞུང་སྤྱིའི་བསྟུ་བ།

༥ དང་པོ་ལ། སྤྱིར་བ་བཞི་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བྱ་ཆོས་སྤྱི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན།
དེ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་དྲུས་མཆོན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ། མཆོན་ཚུལ་དངོས་བཤད་
པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་བ་བཞི་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བྱ་ཆོས་སྤྱི་འཆད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བཞི་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དྲུས་སུ་སྤྱིར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་
ལག་རྗེས་བཞག་པའི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ལག་རྗེས་བཞག་པའི་རྟོགས་
པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པའི་འབྲས་བྱ་ཆོས་སྤྱི་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་དཔོན་ལྟར་ན་ཆོས་བཞི་དང་། འཕགས་པ་ལྟར་ན་འཕྲིན་ལས་དང་
བཅས་པའི་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བཞིས་མཆོན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། དེའི་ཚུལ་ལ་བསྟུས་
དོན་ལྷན་ནམ་གཞག་དང་། ཆིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་གྱི་བསྟན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ཡོད་
དེ། རོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་པས་རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་དང་། ཡོངས་རྟོགས་བཅས། །ཞེས་པས་ཡོངས་སྤྱི་དང་།

རྫོགས་པའི་སྐྱོད་དང་། སྤྱལ་བ་ནི། །ཞེས་པས་སྤྱལ་པའི་སྐྱོད་དང་། ཆོས་སྐྱོམ་མཛད་པ་དང་བཅས་
པ། །ཞེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོད་ཉིད་བསྟན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་སྐྱོམ་མཛད་པ་དང་བཅས། །ཞེས་པས་ཆོས་སྐྱོད་
ལུས་བསྟན་བཤའ་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་སྐྱོད་བསྟན་བཤའ་
སྤྱོད་པའི་གཞུང་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོད་འཆད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོག་དོན་དང་གོ་
རིམ་གཉིས་མི་མཐུན་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོད་བདག་རྒྱུན་ལ་
རག་ལས་པར་ཤེས་པའི་བྱིར་དུ་དེ་དང་སྦྲར་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བྱང་ཆོས་གསུམ་ལྟན་གྱི་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱོད་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་
པའི་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱོན་ནི། །ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་རང་བཞིན་མཆོན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
འཆད། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐྱོད་ལྟག་མ་གསུམ་པོ་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱོད་ལས་དོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཐ་དད་དུ་
འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་འཆད་པ་ལ། སྐྱོད་ལྟག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་
ཆོས་ཉིད་གྱི་དོ་བོ། །ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་གཞག་པ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོད་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱུས་གྱི་སའི་ཐག་མེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྤྱི་
ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོད་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱོད་ལས་ལོགས་སུ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་
འཆད་མི་རུང་བ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། བྱང་རྒྱལ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་
དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་གྱི་སྐྱོད་ཞེས་བཞོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

དེ་ལྟར་མི་རུང་བ་དགག་པ་ལ་ཕྱོགས་སྤྱི་མ་བཞོད་པ་དང་། རང་ལུགས་དང་། རྩོད་པ་
སྤོང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ནི་ཐུབ་པའི། །ཞེས་པ་ནས། ཆོག་
ལེའུར་བྱས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ་དེ་
དག་གི་ལྟར་ན། །ཞེས་པ་ནས། རི་ལྟར་གསུངས་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད།

གསུམ་པ་ཚྱོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། ཁ་
ཅིག་གིས་ཞེས་པ་ནས། སྐྱི་ཞི་གསུམ་པོ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་
པ་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་པ་ནས། ཟློགས་གཞན་དང་ཡང་མི་འགལ་བར་འགྲུང་རོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་འཆད།

ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་
གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཤད་པ་དང་། སྟོན་གནས་མཁྱེན་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཉན་རང་གི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བྲད་པར་བཤད་པ་ལ།
ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །ཞེས་པ་ནས། རྒྱུན་གཙོད་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད། །ཅེས་
པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཉན་
རང་དང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བྲད་པར་བཤད་པ་
ལ། སངས་རྒྱས་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། འདི་བ་ཀུན་ལན་འདེབས་པར་
བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་སྐྱེ་ཏྲག་པ་བ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤོང་བ་དང་། བྲུབ་ཏྲག་གཉིས་ཀ་ལ་ཚྱོད་པ་
སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་དུས་ཏྲག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པར་
བཤད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སྟོན་པ་དོན་མཛད།
འགའ་ཞིག་ལ་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སྟོན་པ་དོན་མི་མཛད་པ་དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་
སྟོན་མེད་དེ། འགའ་ཞིག་ལ་རྒྱུན་ཆང་བས་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སྟོན་པ་དོན་མཛད། འགའ་
ཞིག་ལ་རྒྱུན་མ་ཆང་བའི་དབང་གིས་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སྟོན་པ་དོན་མ་མཛད་པ་དཔེ་དོན་
གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་འཆད་པ་ལ། རྒྱ་ནི་ཡོངས་སུ་སྟོན་གྲུར་ནས། །ཞེས་པ་ནས། སྐལ་བ་མེད་

པས་བཟང་མི་སྤྱོད་། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་དེ་སངས་རྒྱས་རེ་རེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་བྲལ་བ་
དང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་བསྐྱོད་པས་ཉག་པར་བཤད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེན་དེ་ནི་
སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱ་ཆེ་བས་ན་བྲལ་བ་དང་། རྒྱུ་མི་འཆད་པས་ཉག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། ཉག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་
པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་ལོངས་སྐྱབས་བཤད་པ་ལ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་
ནས་རྒྱས་པར་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། མཆོན་ནི་སྤྱུ་རྩ་རྩ་གཉིས་
དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་ལོངས་སྐྱོད་རྗེ་གསུམ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། གཉིས་
པ་ལ། མཆོན་བཤད་པ་དང་། དཔེ་བྱེད་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་འབྲས་བུ་མཆོན་གྱི་
དབྱེ་བ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ལ། ཐུག་
ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཆོན་དང་རུལ་སྤལ་ཞབས། །ཞེས་པ་ནས། མདོ་ལས་རི་སྐད་འབྲུང་བ་
བཞིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་བཟང་མདོག་
དང་། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱེད་བཟང་པོར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད།

བཞི་པ་སྤྱུ་རྩ་སྐྱབས་བཤད་པ་ལ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། གང་གི་སྲིད་པ་རི་སྲིད་བར། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་
པའི་སྤྱུ་རྩ་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་ཆད། །ཅེས་པའི་བར་གྱི་འཆད།

གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་རི་སྲིད་
འདིར། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། གསུམ་པ་
མཆོན་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ་ལ། སྐྱབས་བཞེད་པོ་དེས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱེ་རི་ལྟར་མཆོན་པའི་ཚུལ་

ཡོད་དེ། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་མཆོན་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ། གཞུང་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཆོས་སྐྱེ་འབྱུང་པའི་དུས་མཚམས་བཤད་པ། མཆོན་ཉིད་བཤད་པ། དབྱེ་བ་བཤད་པ། བྱངས་ངེས་བཤད་པ། དེ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་དང་ལྔ་ལས།

དང་པོ་ལ། སྤེད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གནས་གང་དུ་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ཆུང་ཇི་ལྟར་དུ་འཁོར་རྒྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་གནས་འོག་མིན་དེར་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་འཁོར་རྒྱའོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་འོག་མིན་དེ་སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་དེར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། གཙང་མའི་གནས་ལྔ་སྤངས་ནས་ནི། འོག་མིན་ཤིན་ཏུ་ཉམས་དགའ་བར། །ཡང་དག་རྫོགས་སངས་དེར་འཁོར་རྒྱ། །སྤྱལ་བ་པོ་གཅིག་འདིར་འཁོར་རྒྱ། ཞེས་བ་དང་། དབང་སྤྱག་ཆེན་པོའི་གནས་ཀྱི་མཆོག་། འོག་མིན་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་བཟ། །མི་མཐེད་འཛིག་རྟེན་ཇི་བཞེན་དུ། །ཡིད་འོང་ཞི་བར་རབ་འབྱུང་བ། །དེ་ཡི་འོད་ཟེར་སྒྲ་ཆོགས་དང་། །འཛིག་རྟེན་ཁམས་ནི་རྣམས་སུ་འཕྲོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱད་ཟླ་གསང་ཐིག་ལེ་ལས། །འདོད་པ་ཁམས་དང་སྤིད་ཅི་ན། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་འཁོར་མི་རྒྱ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དུ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་དེ་འཁོར་རྒྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ འོངས་སྐྱེ་རྣམས་སྤང་ཆེན་པོ་གང་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་འོག་མིན་སྤྱག་པོ་བཞོད་

པལམ་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེར་བྱང་
 སེམས་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ཏ་སྐལ་ལྷན་གྲགས་པས། དཔལ་ལྷན་སྟུག་སོ་
 བཞོན་པར་དོན་དམ་ཆམ་པར་བྱགས་ཆུད་ནས། །འཛམ་གླིང་སྤྱི་བོའི་དོན་མཛད་དེ་ནི་དམ་པ་
 ཏོག་དཀར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
 ཆམས་ཀྱིས་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་སོ་སོར་སྒྲོམ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་ཁུས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆམས་ཀྱིས་སྐྱ་གསུམ་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱང་
 བར་ཅན་སྒྲོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་རྫོགས་པ་སྒྲོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། གཞན་ཡང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྟུག་བསྐྱལ་བ་དེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས།

ཁ་ཅིག་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེ་རང་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་ཆམ་
 མཐེན་སྐད་ཅིག་དང་སོ་ཐོབ་པ་དང་། འཆང་རྒྱ་བ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། དེའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དུས་སུ་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱས་
 ཟེན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་རང་ནས་རི་
 སྙེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱས་པ་སོགས་དང་།
 མཆན་དཔེས་སྤྱས་པའི་ལུས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ལོངས་སྤྱར་གནས་གྱུར་པ་དུས་མཉམ་མོ་
 ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་བའི་ལུས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ལོངས་སྤྱར་
 འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གང་ཟག་ཏུ་འགྱུར་པའི་དུས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། གནས་གང་དུ། དུས་ནམ་གྱི་ཆེ། ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ཡོད་
 དེ། རང་གི་ཞིང་དག་སྦྱོར་བས་བསྐྱབ་པའི་གནས་འོག་མིན་དང་། དུས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་

མེད་ལམ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ངེ་སྟེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་
 དུ་ཉོག་པ་བ་དང་། ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་པ་དང་། རྒྱན་མཐའ་བའི་ལུས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་ལོངས་སྐྱའི་ལུས་
 སུ་གནས་གྱུར་པ་དང་། ལོངས་སྐྱ་དང་དངོས་རྒྱ་ཆོག་པ་བ་ཆར་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་འབྲེལ་
 བ་བྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲུབ་པའི་སྐྱལ་སྐྱ་གངས་མེད་བྱབ་པ་དུ་མཉམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆང་
 རྒྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་ལོངས་སྐྱ་སྐྱལ་གཞི་བྱས་པའི་སྐྱལ་སྐྱ་མེད་གྱུར་། ལོངས་སྐྱ་དང་
 དངོས་རྒྱ་ཆོག་པ་བ་ཆར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱབ་པའི་ཚུལ་དུ་འབྲུབ་པའི་སྐྱལ་
 པའི་སྐྱ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྒྱད་ལྷ་མ་ལས། དག་ལས་ཉེ་དང་རིང་རྣམས་ལ། །འཛིག་རྟེན་རྒྱལ་བའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་དུ། རྒྱ་དང་ནམ་མཁར་རྒྱ་གཟུགས་བཞིན། །དེ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ ལོངས་སྐྱ་དང་དངོས་རྒྱ་ཆོག་པ་བ་ཆར་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་དེ་
 ལོངས་སྐྱ་དང་སྐྱལ་སྐྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་མི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་
 བུའི་སྐྱལ་སྐྱ་དེ་ཡིན་ན་གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པས་མ་བྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་སྟོབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ། ལོངས་སྐྱ་དང་དངོས་
 རྒྱ་ཆོག་པ་བ་ཆར་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་འབྲེལ་བ་བྱབ་པའི་ཚུལ་དུ་འབྲུབ་པའི་སྐྱལ་སྐྱ། དུ་མའི་
 སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་ལ་གང་འཆམས་ཀྱི་དོན་མཇད་པའི་སྟོན་ལམ་བྱབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱལ་སྐྱ་དེ་གནས་འོག་མིན་དུ་བྱབ་པ་དང་། འདོད་ཁམས་སུ་
 འཕོས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་འོག་མིན་དུ་བྱབ་པ་དང་འདོད་པ་ཁམས་སུ་འཕོས་
 པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་དེ། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱད་ཅིག་མ་དེ་ལ་འོག་མིན་དུ་
 བྱབ་པ་དང་། འདོད་ཁམས་སུ་འཕོ་བའི་བྱ་བ་མ་རྫོགས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འོག་མིན་དུ་

བྱུང་བ་དང་། འདོད་པ་ཁམས་སུ་འཕོས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པ་སྟོན་པའི་སྐད་ཅིག་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་མཛད་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་རྒྱུད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱང་མེས་སྲིད་པ་ཐ་མ་བ་དེ།
 དགའ་ལྷན་དུ་སྤྱལ་བ་བཞག་ནས་འོག་མིན་དུ་ཆོས་སྤྱོད་པ་དུ་བྱས། སྤྱིར་ཡང་སྤྱལ་བ་དེ་ཉིད་
 ལ་ཞུགས་ནས་རྗེ་བཙུན་རྒྱལ་ཆ་བ་དུ་དབང་བསྐྱར་ཏེ། དགའ་ལྷན་ནས་འཕོ་བ་སོགས་མཛད་
 བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། དེ་མི་འཐད་དེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བསྐྱལ་བཟང་འདི་ལ་སངས་རྒྱས་
 བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱུང་། ཉགས་དེར་ཐལ། མདོ་ལས། སྟོན་ཆེ་བསྐྱལ་བ་དབག་
 ཏུ་མེད་པ་ནི། །དེ་ཡི་གངས་ནི་ནམ་ཡང་མེད་པ་ནས། །སྤྱི་མེད་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ནི་དེས་བརྟེན་
 ཏེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་སྤྱོད་པ་ལོངས་སྤྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད། ལོངས་སྤྱོད་
 སྤྱལ་སྤྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། དཔེའི་སྐབས་སུ་ཡང་ནམ་མཁའི་རྒྱ་བ་དང་
 རྩ་ནང་གི་རྒྱ་བའི་གཟུགས་བརྟན་རྒྱ་འབྲས་སུ་གསུངས་པས། ལོངས་སྤྱོད་དེ་མ་སྤྱལ་ན་དེ་
 གཉིས་དཔེ་དོན་མི་འགྲིག་པས། ལོངས་སྤྱོད་དེའི་སྤྱལ་གཞི་དང་དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ལྟར་ནའང་ལོངས་སྤྱོད་དང་དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཆར་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་
 བ་བྱུང་པའི་སྤྱལ་སྤྱི་ཞེས་པའི་དོན་ལོངས་སྤྱོད་དེ་གཉིས་བྱུང་པ་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བས།
 དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཆར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་པའི་ཚུལ་གྱི་བྱུང་། ཅེས་སྟོས་
 བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་སྤང་བས་དགོངས་པར་གང་སོང་དཔྱད།

གཉིས་པ་ཆོས་སྤྱི་མཆོན་ཉིད་ནི། སྤྱིར་བཞི་བསྐྱེམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཐོབ་བྱ་

མཐར་ཐུག། །ཆོས་སྐྱའི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་དོན་དོན་དམ་པའི་སྐྱ་དང་།
གཞན་དོན་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱད་ཐུང་མ་ལས། རང་དོན་གཞན་
དོན་དོན་དམ་སྐྱ་དང་ནི། །དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་སྐྱ་ཉིད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
རིག་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དགོ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གངས་ངེས་ལ། སྐྱ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ། འོངས་སྐྱ། སྐྱ་ལ་སྐྱ་གསུམ་ཏུ་གངས་ངེས་ཏེ།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྐྱ་གསུམ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐྱ་བསྐྱས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། །སྐྱ་
གསུམ་དག་གིས་རང་བཞིན་གྱི། །དོན་འདི་རྟེན་དང་བཅས་པར་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྒྱད་ཐུང་མ་ལས། དེ་དབྱེ་ཐབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི། །ཆོས་ཀྱི་རབ་
ཕྱེ་རང་བཞིན་ལ། །སོགས་པའི་སྐྱ་གསུམ་དག་གིས་འབྲུག། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྐྱ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་། འོངས་སྐྱ་དང་། སྐྱ་ལ་སྐྱ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱ་དང་བཞིར་ཡང་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་དང་། དེའི་
མཉམ་ཉིད་དང་། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་ལྷན་གངས་ངེས་ཤིང་། གཞན་ཡང་། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ།
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ། འོངས་སྐྱ། རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་སྐྱ། རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱ་དང་།
ལྷན་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འངས་དཔལ་མཚན་བརྗོད་ལས། སངས་རྒྱས་སྐྱ་ལྷའི་
བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྟོབ་དཔོན་རང་ལུགས་ལ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ལ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ། འོངས་
སྐྱ། སྐྱ་ལ་སྐྱ་དང་གསུམ་ཏུ་ཡང་གངས་ངེས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་དང་བཞིར་བགང་ཡང་གངས་
ངེས་ཏེ། ཉི་མི་ལེའུ་བརྒྱད་མ་ལས། སྐྱ་གསུམ་གྱི་གངས་ངེས་མཛད་པ་དང་། རྒྱན་སྒྲུང་ལས།
ཡུམ་གྱི་བཤད་སྐྱར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བདག་གི་ཐོབ་པའི་དག་པའི་ས་བོན་ལས། །རྣམ་པ་ཀུན་
གྱི་མཚན་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ནི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་ཤོག། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།

འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སྐྱུ་བཞིའི་གངས་ངེས་མཛད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་
ལ་སྐྱུ་གསུམ་དང་། སྐྱུ་བཞིའི་གངས་ངེས་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དབྱེ་བསྐྱུ་རུང་བའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། སྐྱུ་གསུམ་གྱི་གངས་ངེས་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་
སྐྱུ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། གཞན་གཉིས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།

འོ་ན། སྐྱུ་བཞིར་ཡང་བསྐྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་
དེ། ཁྱོད་འདོད་པའི་སྐྱུ་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་ཡིན་ནོ།
ཞེ་ན། འོ་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུར་ཁས་སྦངས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདུས་མ་
བྱས་སུའོ། ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་མཚན་དཔེས་སྤྱས་པའི་སྐྱུ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་ན།
ཅིག་ཤོས་ཀྱང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་འོངས་སྐྱུའི་ཆ་ཤས་ཡིན་གྱི་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། འོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་དེ་མཚན་དཔེ་མ་ལུས་པར་རྫོགས་པ་ལ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེ་ཡང་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུའི་ཆ་ཤས་ཡིན་ལ་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུའི་སྤྲེང་དུ་
དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཆོགས་པ་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་ཤིང་། སྐབས་
བརྒྱད་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུ་ངོ་བོ་
ཉིད་སྐྱུའི་ཡོན་ཏན་དུ་བསྐྱུས་ནས་གསུམ་དུ་ཡང་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཞག་སྤྱིང་
པོ་རྒྱན་ལས། སྐྱུ་མི་འབྲ་བ་གཉིས་སོ་སོར་བསྟན་ཀྱང་། ཆིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་
མེད་པའི་བཞེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉི་མེ་ལུ་བརྒྱད་མར་
དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུར་བསྐྱུ་བ་ཡང་འཐད་དེ། རྒྱན་སྒྲུང་གི་མཛུགས་
ཏུ། དུམ་གྱི་བཞག་བྱར་བྱས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་

སྐྱེ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་གངས་རེས་བཞེད་པ་ནམ་བཤད་ཀྱིས་ཀྱང་དགོངས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང་།
སྐྱེ་བཞི་པར་མཛད་པ་ནི་དབྱེ་བསྐྱེ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྐྱེ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་གཞལ་བྱ་མ་གཞལ་བས་སངས་རྒྱས་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། རོ་ན། དེ་ཡོན་ཏན་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཐལ། དེ་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་
མ་ཡིན། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སངས་
རྒྱས་མ་ཡིན་པ་ཉམས། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དེ་རྒྱད་ལ་ལྷན་པའི་སེམས་ཙན་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཅ་བར་འདོད་ན། སངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་གིས། དེ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དེ་སངས་མ་རྒྱས་པའི་ཆེ་ན་མེད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་པའི་
ཆེ་ན་ཡོད་པས་དེ་འདུས་བྱས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་མཁས་མྱོངས་ལ་
གགས་པའི་རྟོག་པའི་བྱད་པར་དང་། དངོས་པོ་རེས་འགའ་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་རེས་འགའ་
པའི་བྱད་པར་མ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཁས་པ་རྣམས་ནི་རང་གྲུབ་དུས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་མ་ཞིག་པའི་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པར་འདོད། མྱོངས་པ་རྣམས་ནི་
རྒྱན་མ་ཆད་བར་ཡོད་པ་ལ་རྟོག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པའི་དུས་སུ་མི་བསྟོད་པའི་དངོས་པོ་རེས་འགའ་བ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པར་བསྟོད་པའི་འདུས་མ་བྱས་རེས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། གཟུགས་སྐྱེ་གཉིས་པོ་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་གཞན་སྤང་ཙམ་ཡིན་གྱི། སངས་
རྒྱས་རང་སྤང་ལ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་སོ། །ཟེར་ན། རོ་ན།

གཞུགས་སྐྱ་གཉིས་པོ་ཚོས་ཅན། མེད་པར་ཐལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་
པ་ལས་ལོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་སྐབས་
ཟིན། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་གཞུགས་སྐྱ་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ནི་དུས་
རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞིག །མཉམ་གཞག་དེས་རི་ལྟ་བུ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རྒྱུ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། དེས་དེ་བཞིན་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་
མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་སྐྱ་གཉིས་གང་ཟག་སུ་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་བསྐྱས་པའམ། གདུལ་
བྱ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་དག་ལས་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་
སྤྱིན་པ་གཏང་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སྤང་བ་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གོམས་པར་བྱས་
པས། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྤྱིན་
སོགས་པར་ཕྱིན་བྱག་ལ་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ས་བཙུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་
པར་དག་པའི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་
ནི། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་མ་ཤི་ཚུན་ཆད་དུ་རིག་པ་འབྱུང་ཞིང་། ཤི་ནས་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་དུ་ཁས་
ལེན་པ་དང་མཚུངས་པས་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལྟས་སྤྱིན་གྱིས་སྤྱིན་
སོགས་སྤྱོད་པ་གོམས་པར་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་མཆོད་སྤྱིན་
གདུལ་བུའི་སྣང་ངོ་ཚུན་ཆད་དུ་ཡང་གྲོངས་པའི་ཚུལ་མི་སྤྱོད་པས་ཆེ་རིང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་
དང་། འོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ལས་མ་བྱས་པ་དང་སྤྱད་པ་དང་བྱས་པ་རྒྱུད་ཐོས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །རིགས་པ་དེ་དག་གིས་

སངས་རྒྱུ་གྱི་གཟུགས་སྐྱ་སངས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་སྒོ་མེད་
པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དོགས་པ་དེ་དག་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། སངས་རྒྱུ་གྱི་ས་ན་གཟུགས་མེད་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་སྐྱམ་བརྒྱ་པ་ལས།
གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སྐྱ་མཐོང་། གང་དག་ང་ལ་སྤར་ཤེས་པ། ཤོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་
ཏེ། སྐྱེ་བོ་དེ་དག་ང་མི་མཐོང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་
གསུངས་ན། སངས་རྒྱུ་གྱི་ས་ན་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་མེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུང་པ་
པོ་སངས་རྒྱུ་འཕགས་པ་ཡང་མ་ཡིན། སེམས་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་སངས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་ས་ན་བེམ་པོས་བསྐྱས་
པའི་རྩལ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱུ་གྱི་སར་གཟུགས་ཡོད་པ་མི་བཀག་སྟེ། སངས་རྒྱུ་
གྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་སྤྲང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

དེའི་ཚུལ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་དེ་ཉིད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ལ་
མཆོག་གི་སྐྱལ་པའི་སྐྱར་སྤང་བ་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐྱར་སྤང་བ་དེ། གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་སྤྲང་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ཟེར་ན། ལོངས་སྐྱ་
དངོས་སྤྲང་བའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྐྱ་ལོངས་སྐྱར་སྤང་བ་གང་ཞིག །དེས་སྤང་བ་ལྟར་དུ་ངེས་ཤེས་འདེན་མི་རུས་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་དེ་ལོངས་སྐྱ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྤང་བ་
ལྟར་དུ་ངེས་ཤེས་འདེན་རུས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤང་
ལ་མ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྒོ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་
ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱུ་གྱི་ས་ན་བེམ་པོས་བསྐྱས་པའི་རྩལ་མེད་ཀྱང་། རྩལ་ཡོད་དེ།
རྩལ་ནག་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབུ་སྐྱ་བྱང་བ་ལྟར་ནག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སངས་
རྒྱུ་གྱི་སར་ཕྱི་རོལ་བེམ་པོས་བསྐྱས་པའི་རྩལ་མེད་དེ། སངས་རྒྱུ་གྱི་སའི་ཆོས་ཡིན་ན་ནང་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུའི་བདག་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ།

༥ ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྒྲུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་
སྒྲུའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ། དབྱེ་བ་བཤད་པ། སྒྲུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་
མི་དད་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་དགོས་པ་བཤད་པ། ཚེད་པ་སྤོང་བ་བཞི་ལས།
དང་པོ་ལ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུའི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་
དབྱེ་ན། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་གཉིས་ཡོད། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དེ་མཆན་ཉིད་ལ། ཡོན་ཏན་ལྡང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུད་
ལས། དེ་ལས་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་མཆན་ཉིད་ལ། །མདོར་ན་ཡོན་ཏན་ལྡང་
དང་ནི། །ལྡན་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དེ་མཆན་ཉིད་ལྡང་ལྡན་ཏེ། སྒྱེ་
འཛིག་གནས་གསུམ་གྱི་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། རང་གི་ཆོས་ཅན་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་མི་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཉག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱི་བ་པ་
གསུམ་སྤངས་པ་དང་། འོད་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདི་གསལ་བའི་ཡོན་
ཏན་ལྡན་ཏེ། རི་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། བདེན་འཛིན་གྱིས་རྟོགས་བྱར་མེད་པ་
དང་། གནས་ལུགས་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་

དང་། ཚེས་དབྱེངས་ཡིན་པས་འོད་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྒྱུད་
 གླེ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་རྣམ་དབྱེར་མེད། །མཐའ་གཉིས་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤངས། །ཉོན་
 མོངས་ཤེས་བྱ་སྟོན་འཇུག་གིས། །སྤྱིབ་གསུམ་ལས་ནི་ངེས་གྲོལ་ཏེ། །དེ་མེད་རྣམ་པར་རྟོག་
 མེད་དང་། །རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། །ཚེས་དབྱེངས་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །དག་
 པའི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དེ་ཡོན་ཏན་ལྡན་དང་ལྡན་ཏེ། ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་བས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་
 ཏན་དང་། གངས་མང་བས་གངས་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱོད་མོགས་ཀྱིས་མདོ་དོན་
 མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མི་རུས་པས་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་
 བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སངས་རྒྱས་ནང་པ་ཆུན་ཁོ་ནའི་མདོན་སུམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོང་
 ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུད་གླེ་མ་ལས། གཞལ་མེད་གངས་
 མེད་བསམ་མེད་པ། །མཉམ་མེད་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི། །ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ཡང་དག་
 པར། །རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ལྡན་ཏེ། །རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར་དང་གངས་མེད་ཕྱིར། །རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི་མིན་
 ཕྱིར་དང་། །འབའ་ཞིག་བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །གཞལ་མེད་ལ་སོགས་གོ་རིམས་
 བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཁྱད་ཚེས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་
 ཐག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤེ་ཚན་ཉིད་གཅིག་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཐག་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤངས་
 པའི་ཁྱད་པར་སྤྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་དང་། རོ་བོའི་ཁྱད་པར་ཚེས་
 ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་ལྡན་མ་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གཉིན་པོས་སྤང་རུང་
 ཡིན་ཏེ། དེ་མ་རྣམས་འབྲལ་རུང་སྟོབས་བའི་ཡོན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ལྡན་པའི་ཐབས་གང་ཡང་རུང་
 བས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཐབས་

རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་རྟོགས་ཤིང་
བསྐྱེམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲུ་ལྟག་མ་གསུམ་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དང་མ་ཡིན་
ཡང་ཐ་དང་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྒྲུ་འཆན་གཞག་སྤང་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྐོ་ནས་
འཛོག་པ་གང་ཞིག །སྒྲུ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྤང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
མཆོག་གི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ་དེ་སོ་སོ་སྒྲུ་བོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོན་ཡུལ་དང་།
ལོངས་སྒྲོན་རྟོགས་པའི་སྒྲུ་དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོན་ཡུལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུ་དེ་སངས་རྒྱས་ནང་པན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོན་
ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཐ་དང་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་པོ་དེ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུ་ལྟག་མ་གསུམ་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་
དང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུ་གསུམ་པོ་དེ་བདེན་པས་སྤྲོང་བའི་ངོ་བོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཤིང་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལས། སྤྲོང་ཉིད་ཅེས་བྲ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་
ཏེ། །གང་ཕྱིར་དཔེན་པ་དཔེན་གྱུར་བ། །ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་གཉིས་པོ་དེའི་མཆན་གཞིའི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲུ་ལྟག་མ་གསུམ་
བདེན་པས་སྤྲོང་བ་དེ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་། དེ་དག་གི་སྤྲོང་གི་
སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་ཆ་དེ་སྒྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུའི་མཆན་གཞི་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་། སྒྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ལ་དེ་
གཉིས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ཡིན་ན་སྒྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ངོ་
བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། མྱོ་བྱར་ནམ་དག་གི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན། སྐྱེ་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། གཟུགས་སྐྱེ་སོགས་ལ་མཚུངས་སོ། །

ཁོ་ན་རེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་མྱོ་བྱར་ནམ་དག་གི་སྐྱེ་དང་། རང་བཞིན་ནམ་དག་གི་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ནམ་དབྱེར་མེད། །ཅེས་དང་། ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་གང་ཡིན་དེ་རྟོགས་པ། །མཉམ་པར་གཞག་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་མཐོང་། །ཞེས་བ་དང་། ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་གྱི་འཕྲེང་བ་ལས། སྐྱེ་འདི་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་བཞིན་ཉིད་ལམ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱི་གནས་མ་ལུས་པར་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཏུ་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བཀའ་སྩལ་བས་ན། འདི་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་འདུས་མ་བྱས་གཞན་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་དབྱེ་མ་བ་དང་སེམས་ཅམ་གང་དང་མི་མཐུན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་དབྱེ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་དོན་ཤེས་པ་ལྟ་ཞོག་ཆོག་ཅམ་ཡང་ཐོས་རེ་སྟོན་ཞེས་གནའ་བོར་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། ལུང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། རང་བཞིན་ནམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་དགོངས། ལུང་གྱི་མའི་དོན་ནི། ཐུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

དེའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ། དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྲབ་སྟེ། རང་གི་ཆོས་ཅན་སྐྱེ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་ཆོས་ཉིད་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་དག་རང་བཞིན་མཆོན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཡིན་ན་

མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཆད་མའི་ཉིད་དོན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་
 ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང་། གློ་བུར་རྣམ་
 དག་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིས། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན་ལས། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་
 ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་གློ་བུར་རྣམ་དག་གིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་
 དང་། དེའི་སྤྱིང་གི་གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཤེས་བྱ་
 ལ། གློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོས་བདེན་གཉིས་སྟུ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ངོ་བོའི་བྱིས། །ཞེས་
 མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཉིད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་
 ཆ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིས།

ཁ་ཅིག་གིས། གློབ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་མཁྲོན་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡིན་ཀྱང་།
 རྣམ་མཁྲོན་བདེན་སྤྱིང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བྱིས།
 དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྲོན་བདེན་སྤྱིང་ཡོད་པའི་བྱིས། ཟེར་ན། མ་ཁྲུག། དེར་
 ཐལ། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྲོན་བདེན་པར་མ་བྱུང་བའི་བྱིས། ཟེར་ན། འོ་ན། རྣམ་
 མཁྲོན་ཏྲག་སྤྱིང་སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྲོན་ཏྲག་
 སྤྱིང་ཡོད་པའི་བྱིས། ཟེར་ན་མ་ཁྲུག། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྲོན་ཏྲག་པས་
 སྤྱིང་པའི་བྱིས། འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྲོན་མི་ཏྲག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་བྱིས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྲོན་མེད་པ་གང་ཞིག །རྣམ་མཁྲོན་མི་ཏྲག་པ་
 དང་རྣམ་མཁྲོན་གཉིས་བྱུང་སྟེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིས།

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁྲོན་བདེན་སྤྱིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གློབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་གློབ་པ་མ་སྤངས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིས། ཟེར་ན་མ་ཁྲུག། གློབ་པ་
 སྤངས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་གློབ་པ་མེད་ཀྱང་། དེ་

ཡིན་ན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་མེད་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། རྣམ་མཁུན་བདེན་སྟོང་སྟོབ་
 པ་སྤངས་པའི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག རྣམ་མཁུན་བདེན་སྟོང་ཐེག་
 ཆེན་མཐོང་ལས་བར་ཆད་མེད་ལས་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་དེའི་
 དམིགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོབ་པ་སྤངས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྟོབ་པ་འཕགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་
 པ་དང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་
 ཡང་། རྣམ་མཁུན་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། སྟོབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་
 མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། བྱོད་བདེན་སྟོང་བྱོད་
 གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཐལ་འགྱུར་སྔ་མ་ལ་མ་ཁྲབ་ཟེར་
 བ། བྱོད་སྟོབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་བྱོད་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་སྟོབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་
 ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པ་འབྲུག་དོ།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུ།

༥ བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཐུན་ཆད་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྐྱུ་ཡེ་ཤེས་སྐྱུ་ལ་
 མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཟག་བཅས་གནས་
 ཡོངས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུའི་མཆོན་ཉིད།
 གཉིས་པ་དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟེ་ན། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་བཞི་ཡོད། སྡེ་ཆོན་གྱི་སྟོ་
 བས་དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་པའི་སྡེ་ཆོན་ཉིད་གཅིག་ཡོད།

གསུམ་པ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྟོན་དང་གཞན་རྣམས་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་
 སྡེ་རྒྱན་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡི་མེད། །ཡོངས་སུ་མ་ཆད་ཏྲག་ཏུ་ཐུག། །ཤེས་བྱ་གྱུར་ལ་

མ་མོངས་ལ། ཉག་ཏུ་དེ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མེ་མོང་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་ཉིད་མ་གཏོགས་གཞན་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
འབྱུང་ཞིང་། མོངས་སྐྱེའི་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
མོངས་སྐྱེད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཉིད། །ཡེ་ཤེས་གཟུགས་བརྟན་འབྱུང་ཕྱིར་ཏེ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དེ་སྟོབ་ལམ་དུ་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་མཉམ་པར་བལྟས་པའི་མཐར་
ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྟོམ་བ་དག་པས་སེམས་ཅན་
ལ། །མཉམ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདོད། །མི་གནས་ཞི་བར་ཁྱགས་བ་ནི། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
པར་འདོད། །དུས་རྒྱུས་ཀྱི་ཏུ་བྱམས་བ་དང་། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྟོབ་ལམ་དུ་ཆོས་རྒྱུས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ནི། །ཤེས་བྱ་ཀྱང་ལ་ཉགས་མི་ཐོགས། །ཉིང་རེ་འཛིན་དང་གཟུགས་རྒྱུས་ཀྱི། །གཏེར་
དང་འབྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱ་བྱུབ་ཡེ་ཤེས་དེ་སྟོབ་ལམ་དུ་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱུལ་བས་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱབས་པའི་བདག་རྟེན་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཁམས་རྒྱུས་ཀྱི་ཏུ་སྤྲོ་ཆོགས་ཤིང་། །དཔག་མེད་བསམ་ཡས་
སྤྱུལ་བ་ཡིས། །སེམས་ཅན་དོན་དུ་སྐྱབ་བྱེད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་རྒྱུས་རྒྱ་གང་ལས་བྱུང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་

སེམས་མཉམ་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཆོས་རབ་སྟོན་ཕྱིར་དང་། །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་
བཞི་པོ་ཡང་དག་འབྲུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། དེ་དག་གང་ནས་གྲུར་བ་ལས་འབྲུང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཅུ་གོ་མིས། གང་
ཡང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གྲུར་པ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་
ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགའ་ཞིག་འདོད། །ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིད་གནས་གྲུར་པ། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་
ཤེས་བརྗོད་པར་བྱ། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་དེའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱེ་མཆོན་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱེ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མི་
འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མ་གསུངས་པར་ཆོས་སྐྱེ་ལ་སྡེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་
གང་ཡིན། ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ཅུ་ལ་འཆད་ན། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་ཀྱང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
སྐྱེ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོབ་པ་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་ཉམས་
སུ་ལེན་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ལ་སྡེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ནས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ཐོབ་པ་ལ་ཐག་མེད་ཀྱི་སྡེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་གི་རིགས་རྣམས་
ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ལེན་དགོས་ཏེ། མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་ཐོབ་པས་ཀྱི་གཏན་ལ་པབ་ནས་སྟོམ་དགོས་པས་ཉམས་
སུ་མ་སྒྲངས་ན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་དེ་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་སྒྲུབ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་
གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེ་བ་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ལ་སྡེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལམ་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བདུན། འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཅུ་གསུམ། གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་

པ་གཅིག་ཀྱིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བྱང་ཕྱོགས་
སོ་བདུན། བྱང་པར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་གཞན་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཆད་མེད་བཞི།
མདོན་ཤེས་བྱུག་དང་། རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་ཀྱིས་ཐར། ཟད་
པར་ཟེལ་གཞོན་ཀྱིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱིས་བྱང་གི་དམིགས་པ་བདེན་
བཞི་སྤང་དོར་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ། དན་པ་ཉེར་གཞག་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས།
ཡང་དག་སྤོང་བ་དང་། ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། ཟུ་འབྲུལ་གྱི་ཁྱད་པ་དང་། ཀྱིས་བྱང་གི་རྒྱ་
དབང་སྟོབས་གཉིས། འབྲས་བུ་བྱང་རྒྱུ་ཡན་ལག་བདུན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་
ཀྱིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་སོགས་རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ཡིན་ཏེ། སྟོམས་འཇུག་བྱང་པར་ཅན་དུ་བྱེད་པ་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དང་། དེ་དག་
རང་སའི་ཀྱན་དཀྱིས་གྱིས་དག་པ་ཀྱིས་ཐར་དང་། དེའི་དམིགས་པས་བྱུང་པར་སྟོབས་བྱེད་པ་
ཟད་པར་དང་། དེ་ལ་འདོད་དགུར་བྱེད་པ་ཟེལ་གཞོན་གྱིས་ཀྱིས་ཀྱིས་བརྒྱད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ལམ་གྱི་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟུགས་ལུས་ཡོད་དེ། རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
བདུན། གཞན་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བྱུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རང་དོན་རྟོགས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ལྷ། སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངོ་བོའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཤེས་བྱ་མཐུན་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་སྟོབས་བརྟུད་དང་། འཕགས་པ་འོག་མ་པ་ཀྱིས་དང་
རྟོགས་རིགས་མ་འདྲེས་པའི་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། སྤངས་རྟོགས་གཞན་གྱིས་བཞི་བར་མི་
ཀུས་པའི་མི་འཛིགས་པ་བཞི་དང་། རི་ལྟར་འདོད་པ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་པ་དབང་བརྟུད་དང་། ཀྱིས་པར་
དག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤངས་པའི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བག་ཆགས་ཡང་དག་པ་བཅོམ་པ་
དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་བསྐྱང་བ་མེད་པ་ཀྱིས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་དུག་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ།
རྒྱ་ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་། སྟོན་གནས་མཁུན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། གཞན་དོན་དུས་ལས་མི་
འདའ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། གདུལ་བྱའི་ཡུལ་ལས་ཉོན་མོངས་མི་འབྱུང་བ་དྲན་པ་
ཉེར་གཞག་གསུམ། ཐབས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

ལམ་འབྲས་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཞི་
ལེས། ལམ་ལེས། རྣམ་མཁུན་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད།

༥ ཟད་པར་བརྩེ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། རོ་བོ། དབྱེ་བ། ཉེན།
སྦྱོང་ཚུལ། གྲུབ་ཆད་དང་བཅས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། བྱེད་ལས། སྒྲ་དོན། སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ལ་
ཟད་པར་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་ལས། དང་པོ་ལ། རྣམ་ཐར་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་
གྱི་རང་གི་དམིགས་པས་བྲབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་ས་
སོགས་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་བཞི། སྟོན་སོ་སོགས་འབྱུང་བྱུང་ལ་དམིགས་པ་བཞི་དང་།
ནམ་མཁའ་རྣམ་ལེས་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་བརྩེ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ། ཉེན་ལ་མཛོན་པ་མཛོད་པ་བ་རྣམས། དང་པོ་བརྒྱད། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རོ་བོ་མ་ཆགས་པ་དང་། འདོད་པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་།
ཐ་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། ཟད་པར་
བརྩེ་ཡོ། །བརྒྱད་མ་ཆགས། གསམ་གཏན་ཐ་ན་སྦྱོང་ཡུལ་ནི། །འདོད་པའི་གཉིས་ནི་གཟུགས་
མེད་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རང་ལུགས་ལ། དང་པོ་བརྒྱད། བསམ་གཏན་བཞི་ག་ལ་

བརྟེན་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་ལ་བརྟེན་པའོ།

བཞི་པ་སྤྱི་ཚུལ་ལ་སྤར་སྤྱདས་པ་བྱས་པའི་སྤྱི་ཚུལ་དང་། མ་བྱས་པའི་སྤྱི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤྱི་པོ་སོགས་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་སྤྱི་སྤྱི། དཔེར་ན། འཕགས་པ་ལེགས་འོངས་ཀྱི་དགོ་འདུན་གྱི་གཤམ་ལ་ཁྱུ་རྒལ་སྤྱི་པོ་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་ཟད་པར་སྤྱི་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་སྤྱིས་པར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱདས་པ་མ་བྱས་པའི་སྤྱི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་སྤྱུལ་ཞིང་ཁོད་སྤྱོམ་པ་དང་། ཚུ་དངས་ཤིང་སྤྱབ་མེད་པ་དང་། མེ་གསལ་ཞིང་གཡོ་མེད་དུ་འབར་བ་དང་། གནས་ཁང་གི་ཕྱོགས་ནས་ལུས་ལ་རེག་པའི་སྤྱི་དང་། རས་སྤྱི་པོ་སེར་པོ་དམར་པོ་དཀར་པོ་རྣམས་རྩ་བོ་ཆེའི་མཐིལ་ལྟར་སྤྱདས་པ་དང་། གནས་ཁང་གི་བྱ་གཤི་ནམ་མཁའ་དང་། བྱམ་ནང་གི་མར་མའི་འོད་ཅིག་ངོས་ལ་འཕོག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ས་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་གོ་ས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲབ་པར་བྱས་པའི་སྤྱོདས་སྤྱི་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ། བྱབ་པ་དང་མ་བྱབ་པའི་མཆོན་གཞིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་གོ་ས་ཐམས་ཅད་ལ་ས་སོགས་ཀྱིས་ཁྲབ་པར་སྤྱོདས་ཤིང་བསྐྱུ་བྱས་པའི་ཆེ་བྱབ་པ་དང་། ས་ཚུ་སྤྱོད་ཅན་དང་། ཚུ་སྤྱབ་པ་ཅན་དང་། མེ་ཆད་ཅིང་འབར་བ་དང་། སྤྱི་ཚུ་བས་ཤིང་གཡོ་བ་དང་། སྤྱི་པོ་སོགས་ལ་མ་གཏོགས་གཞན་དང་འདྲིས་པ་དང་། ཐོགས་རྟུགས་དང་བཅས་པ་དང་། གསལ་རིགས་ལས་གཞན་པའི་སྤྱི་དང་བ་འཆར་བ་ན་མ་བྱབ་པའོ།

དྲུག་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དངོས་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་དག་མིང་ཅམ་གྱི་མཆོན་མ་ཡིད་ལ་བྱས་ནས་སྤྱི་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ། བྱེད་ལས་ལ་སྤྱི་དང་བྱེད་ཐག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྤྱིའི་བྱེད་ལས་སྤྱུལ་སྤྱར་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱོདས་གཞན་དོན་ལ་འདུག་པ་དང་། རང་དོན་ཉིང་རེ་འཛིན་དུ་མ་ལ་རྩལ་སྤྱདས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་ལ་ཚུལ་བྱ་བ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་ཡང་ས་

ལ་བྱ་བ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང་། མེ་མདག་གི་ཆར་འབེབས་པ་དང་། རྒྱུ་ལྟར་དུ་མགྲོགས་པ་
 དང་། ས་གཞི་གཡུ་དང་། གསེར་དང་། བརྒྱ་ར་ག་ཤེལ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་སྦྱར་བར་བྱེད་
 པ་དང་། རི་དང་ནམ་མཁའ་ལ་ཐོགས་རྟུགས་མེད་པར་འགོ་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་གནས་གསལ་
 བར་ཉོགས་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། ཟད་པར་གྱི་མེ་དང་ཟད་པར་གྱི་གསེར། མེ་དང་
 གསེར་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་དེས་མེའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱས་པ་ལྟར་དང་མདོ་སྡེ་ལས་
 གསུངས་པའི་བྱིར། ཟད་པར་གྱི་གསེར་དེས་གསེར་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱས་པ་སའི་དངོས་གཞི་
 ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། མེ་དང་ཚུ་གོ་ས་འགོག་ཀྱས་དང་རྒྱན་དུ་གཞོད་པ་བྱེད་ཅིང་འགོགས་
 མི་རུང་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཟད་པར་གྱི་མེ་དང་ཚུ་གོ་ས་འགོག་ཀྱས་སོགས་སུ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་
 ཅན་གྱི་གོ་ས་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ཟད་པར་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་མེ་དང་རྒྱས་
 རྒྱབ་པའི་བྱིར། དེ་དག་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པ་དང་རེག་བྱའི་སྦྱེ་མཆེད་ཡིན་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་
 མཆེད་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་ཡིན་པས་མ་རྒྱབ་པའི་བྱིར།

བརྒྱུད་པོ། དེ་ནམས་ལ་ཟད་པར་གྱི་སྦྱེ་མཆེད་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་
 དམིགས་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་གོ་ས་ཐམས་ཅད་ལ་ཟད་པར་སྦྱོ་ཀྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
 བཤད་པའི་བྱིར།

དགུ་པ། འདིར་སྦྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རེག་བྱའི་སྦྱེ་མཆེད་དང་། གཟུགས་
 ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་བཞག་པ་ཡིན་
 ཏེ། འབྲུང་བ་བཞི་ལ་དམིགས་སུ་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་པོ་དང་། སྟོན་པོ་སོགས་ཁ་དོག་ལ་
 དམིགས་པ་རྣམས་གཉིས་པ་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་
 དམིགས་པ་བཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟད་པར་སྟོན་པོའི་སྦྱེ་མཆེད་དང་དེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་
 པོར་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལ་སྦྱང་བའི་སྟོན་པོ་སོགས་གཟུགས་

ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་
ཡིད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་རྣམས་ལ་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་དམིགས་པའི་རིགས་ཡོད་པ་
རྣམས་ལ་སློ་རུས། མེད་པ་རྣམས་ལ་སློ་མི་རུས་པ་གང་ཞིག །ཕྱི་སློང་གི་འཛིག་རྟེན་ལ་དབང་
པོ་ལྡེ་རིགས་མེད། གཟུགས་ཁམས་ན་ངི་རོའི་སྐྱེ་མཆེད་མེད་པ་དང་། སྐྱ་ལ་རིགས་འདྲའི་
རྒྱན་མེད་པས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

ཟེལ་གཞོན།

༥ ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་སུ། ཟེལ་གཞོན་ལ་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཟད་པར་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་
གི་རྒྱད་གྱི་རང་གི་དམིགས་པ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་ཡང་དག་པ་འབྱོར་པའི་རང་གི་གྲོགས་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། ཟེལ་གཞོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། དབྱེ་བས་ཟེལ་གཞོན་བཞི། །ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་བཞི་དང་བརྒྱད་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སེམས་རྟེན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་
ནས་རང་གི་དམིགས་པ་དབྱེ་བས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡང་དག་པ་འབྱོར་པའི་རང་གི་གྲོགས་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། དབྱེ་བས་ཟེལ་གཞོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་
ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་འབྱོར་པ་རང་ལུས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ། གཟུགས་ཆེ་བ་སྤང་
བ་དེའི་ཆེ་དེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། གཟུགས་ཆུང་བ་སྤང་བ་ན་དེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་
གཉིས། དང་པོ་ལ། གཟུགས་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ། ཆེ་ཆུང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་གཉིས་
ཡོད། གཞོན་ཚུལ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཆེ་བ་སྤང་བ་ན་ཡང་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེ་བ་སྤྲུལ་ཏེ་སྤྲ་མ་ཟེལ་

གྲིས་གཞོན་པ་དང་། རྒྱུ་བ་སྣང་བ་ན་ཡང་དེ་ལས་རྒྱུ་བ་སྣང་བ་སྤྱི་མ་མི་སྣང་བ་བྱས་ཏེ་
གཞོན་པ་སོགས་ཡོད་དོ།

སེམས་ཉེན་སྤྱི་མ་བཞིན་དུ་རང་གི་དམིགས་པ་ཁ་དོག་ཟེལ་གྲིས་གཞོན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
འབྱོར་བའི་རང་གི་གྲོགས་ཏིང་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་
གྲི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་བཞི་ཡོད། སྟོན་པོ་ཟེལ་གྲིས་གཞོན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱི་མ་སྣང་བ་
གྲིས་མི་སྣང་བ་བྱས་ཏེ་གཞོན་པ་དང་། སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་གྲུག་པར་སྤྱི་མ་ཉེ་ཞི་གནས་གྲི་ཤེས། ལྷག་
མཐོང་གིས་མཐོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་མདོ་ལས། བྱང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་
བས་ཕྱི་རོལ་གྲི་གཟུགས་སྟོན་པོ་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་
རྣམས་ལ་བལྟ་སྟེ། དབེར་ན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་གས། དུལ་ལྷ་ར་ན་སའི་རས་སུན་སུམ་ཚོགས་པར་
སྟོན་པོ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། བྱང་གཟུགས་
མེད་པར་འདུ་ཤེས་བས་ཕྱི་རོལ་གྲི་གཟུགས་སྟོན་པོ་ཁ་དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་
སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་ཟེལ་གྲིས་མཞོན་ནས་ཤེས། ཟེལ་གྲིས་
མཞོན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་ནི་ཟེལ་གྲིས་གཞོན་པའི་སྤྱི་མཚེད་ལྟ་བུ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རས་སེར་པོ་ལ་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་དང་། དམར་པོ་ལ་བན་དུ་རྩི་བ་
ཀའི་མེ་ཏོག་དང་། དཀར་པོ་ལ་སྐར་མ་པ་སངས་སྐར་ནས་གཞན་གསུམ་ལ་འདོན་པ་སྐྱར་རོ།

གསུམ་པ། རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། རྣམ་ཐར་ཟད་པར་ཟེལ་གཞོན་གསུམ་སྤྱི་མ་རྣམས་
ཕྱི་མའི་རྒྱ་དང་ཕྱི་མའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་དག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མ་རྣམས་ལ་བཞེན་ནས་ཕྱི་མ་རྣམས་
སྤྱི་བ་དང་། རྣམ་ཐར་གྲུབ་པ་ན་གཟུགས་ཅན་གྲི་གོ་ས་ཐམས་ཅད་ལ་ས་སོགས་གྲིས་ཁྲབ་པར་
སྤྱོད་བས་དེ་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད། དེ་གྲུབ་པ་ན་ཟེལ་གཞོན་གྲིས་དེའི་དམིགས་པ་ལ་འདོད་
དགྲར་དབང་བྱེད་པས་དེ་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ནམས་གྱི་ནང་ནས་ཟེལ་གཞོན་ནམས་ནམས་ཐར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ལས་འབྱོར་བ་རང་ལུས་ལ་གཟུགས་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་པའི་དབྱིབས་ཟེལ་གཞོན་ནམས་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་ནམས་ཐར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱང་བ་དང་། རང་ལུས་ལ་གཟུགས་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་པའི་དབྱིབས་ཟེལ་གཞོན་ནམས་གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་ནམས་ཐར་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱང་བ་དང་། ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་ནམས་སྤྱག་པའི་ནམས་ཐར་ལས་བྱང་བ་དང་། ཡང་ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་ནམས་ཟད་པར་སྡོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་སོགས་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར།

དག་མེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱི་མ་ནམས་སྤྲ་མ་དག་མེད་ཡིན་ཏེ། ཟེལ་གཞོན་གྱིས་དབང་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟད་པར་གྱིས་བྱུང་བར་སློབ་པའི་དེ་ནམས་པར་དག་པར་བྱེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམས་ཐར་གྱི་དམིགས་པ་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་གྱི་ནམས་ཐར་ཟེལ་གཞོན་གསུངས་ནས། གཟུགས་མེད་ལ་མ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་དཀའ་བས་དེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་ན་གཟུགས་མེད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་སྤྲ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆེ་བས་ཆུང་བ་གཞོན་པ་དང་། སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་གཞོན་པ་དང་། སྤར་སྤང་བ་ཕྱིས་མི་སྤང་བ་བྱས་པའི་སློན་ས་གཞོན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ལྟ་བུ་ཞེན་ཡུལ་སྤྱན་སྤང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཞོན་པ། རྩེ་བོས་བྲན་ལ་དབང་དུ་བྱས་པའི་སློན་ས་གཞོན་པ་ནམས་ལས་འདིར་གསུམ་པ་དང་ལྔ་པ་ལྟར་དུ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ།

སློབ་དཔོན་སོ་སོས་སྐྱ་བཞིའི་གངས་ངེས་བཞེད་ཚུལ།

༥ གཞན་དག་ན་རེ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སྤྱི་ཆོགས་བཅད་སྤྱི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། སྤྱི་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སོ་སོར་བསྟན་ཀྱང་རྒྱན་གྱི་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པའི་ཚུལ། དེ་ལ་ཅོད་པ་སློང་བ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ལ་ལུས་རྒྱུ་གཞག་གིས་བསྟན་ཚུལ། ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་བཤད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྐབས་བརྒྱད་པའི་ལུས་རྒྱུ་གཞག་གིས་ཚོས་སྐྱེ་མཚན་གྱི་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཚོས་སྐྱེ་མཚན་པ་དང་བཅས་པ། །ཞེས་དེས་ཚོས་སྐྱེའི་ལུས་བསྟན་བཤད་སྐྱར་བ་མ་གཏོགས་གཞན་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་བསྟན་པར་མི་འཆད་པས་སྟོབ་དཔོན་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། ཉི་ལྔ་ལས། དེ་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྒྱུ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། འོངས་སྟོད་རྗོགས་པའི་སྐྱེ་དང་། སྐྱེ་པའི་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་འཆད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། །ཞེས་པ་དེས་བྱད་ཚོས་གསུམ་ལྟན་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མཛོར་བསྟན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། །ཞེས་པས་རྒྱས་པ་བཤད་པ་དང་། མཛོད་པ་འཕྲིན་ལས་སྐྱེ་སྐྱེ་དང་སྐྱར་བ་མ་གཏོགས་གཞན་རྒྱུས་པལ་ཆེར་སྟོབ་དཔོན་དང་འབྲ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཕགས་པའི་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་འཐད་དེ། ཉི་ལྔ་ལས། གང་དག་གི་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱར་འགྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། ཁ་ཅིག་གིས། ཚིགས་བཅད་སྟེ་བྱི་གཉིས་མཛོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ན་སྟེ་ཆན་ཉར་གཅིག་པོ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་མ་ཡིན་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། རོ་བོ་སྐྱེ་མ་ཡིན་ཀྱང་། སྐྱོན་མེད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་ཅན་བསྐྱེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བསྟན་བཤད་དུ་མ་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་གང་དག །ཅེས་པའི་སྐབས་སུ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆན་ཉར་གཅིག་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱར་བསྟན་པ་ན། འོ་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་དང་གང་བདེན་པས་སྟོང་པ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། ནས། མཐུན་གསུམ་གྱི་སྟེ་

ཚན་གྱི་བར་ནམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་མ་ཐུན་ཆད་
མེད་དང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་འཆད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་མ་ཐུན་ཆད་
མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གིས་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱིར་བསྟན་ན་མཇུག་
རྫོགས་པའི་སྐབས་སུ། །ཆོས་ཉིད་སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་རིགས་པ་ལས་མི་འབྱུང་
བས་མི་རིགས། ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་འབྱུང་རིགས་ཀྱང་རྒྱུ་གྱི་ཆོག་སྤྱིར་སྤྱི་བའི་དབང་
དུ་བྱས་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་དཀའ་སྤྱི་འབྱུང་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བོད་སྐད་ལ་སྤྱིར་དཀའ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། སྤྱི་ཉིད་སྐད་ལ་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལ་རྩམ་ཀྱ་ཡ་ཞེས་པ་ལས་མི་འབྱུང་། ཆོས་ཉིད་སྤྱི་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལ་རྩམ་ཏ་ཀྱ་ཡ་ཞེས་པ་གཅིག་འབྱུང་བས་ངོ་བོའི་རྒྱེན་ཏ་ཕྱིས་ཏེ་
མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཆོག་ཏུ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཡིན་ན། སྐབས་བརྒྱད་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
སྤྱི་མེད་པར་ཐལ། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་མ་ཐུན་ཆད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་དང་། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་
ནི། །ཞེས་པ་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གང་ཞིག་། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་མ་ཐུན་ཆད་མེད་
དང་། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
དེར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྤྱི་མཚན་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལྷག་མ་གཉིས་ལ། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་
གསུངས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ལ་མི་གསུང་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་སྡེ་ཚན་ཉེར་
གཅིག་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ཡིན་ནོ། ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ཆོས་ཅན། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། སློབ་
ལམ་དུ་སྦྱོད་པ་ཉམས་སུ་སྦངས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་
ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་གང་ཞིག་། ཉེར་གཅིག་པོ་སྦྱོད་པ་ཉམས་སུ་སྦངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་བྱས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་རྣམ་དབྱེར་མེད། ཅེས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཀྱང་སྐྱར་བཞག་པ་ལ་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དཔེར་
ན། སྐྱོབ་ལམ་དུ་ཡན་ལག་དུ་མ་ཆོག་པ་ལ་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རང་
བཞིན་ནམ་དག་དང་། སྐྱོ་བྱར་ནམ་དག་གི་ཆ་དུ་མ་ཆོག་པ་འེ་ཆ་ཤས་ལ་བཏགས་པ་འེ་ཆ་
ཅན་ཡིན་པས་སྐྱར་བཞག་པ་འེ་བྱིར། ཉི་སྤང་ལས། རྒྱུན་བྱིས་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ཆོས་ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པ་འེ་བྱིར། རོ་བོ་
ཉིད་བཀག་པར་འགྱུར་བ་དང་སྐྱོད་པ་འེ་དོན་ཡིན་པ་འེ་བྱིར་འདུས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཉིས་པ་
ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱོན་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཉི་བར་
བཏགས་པ་ཡིན་པར་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འེ་བྱིར་དང་།

ཉི་སྤང་ལས། ཟག་པ་མེད་པ་འེ་ཆོས་གང་དག །ཅེས་པ་དེ་སྐྱེ་རི་བཞིན་དུ་བྱས་ནས་སྟེ་
ཆོན་ཉིར་གཅིག་པོ་བདེན་པས་སྤྱོད་པ་ལྡན་པ་འེ་ཡོན་ཏན་དུ་མ་བཤད་པར། ཉིར་གཅིག་པོ་ལྡན་
པ་འེ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱི། ཆོག་པ་བཅད་སྟེ་བྱི་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་
བཤད་དུ་མ་སྐྱར་བར་བཤད་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་འེ་ལུགས་ལ་རོ་
བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ལ་དབྱེ་བསྐྱེ་རུང་བ་གང་ཞིག །སྟེ་ཆོན་ཉིར་གཅིག་པོ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
སྐྱར་བཞེད་པ་འེ་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་དོན་མ་ཆང་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རོ་བོ་
ཉིད་སྐྱར་འཛོག་པ་འེ་དོན་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་། དགོངས་
འགྲེལ་ལས། སྟེ་ཆོན་ཉིར་གཅིག་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱར་གསུངས་པ་འེ་བྱིར། དེར་ཐལ། དུམ་
རྒྱས་པ་ལས། གཞན་ཡང་ཕྱོགས་བཅུ་འཛིག་ཉིན་ཀྱི་ཁམས་ཆད་མེད་གངས་མེད་པ་དག་ན་
བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་རི་སྟེད་ཅིག་བཞུགས་ཤིང་མཆོ་སྐྱོད་པ་དེ་དག་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བ་འཆལ་ཞིང་། མཆོད་པ་འཆལ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་འེ་ཉིད་མཉན་པར་བྱ། གཟུང་བར་བྱས། ཞེས་དང་།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་སྤངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་
སྤངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟ་
འདས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་རྣམས་པ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་དང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་ཆོས་
ཀྱི་སྤྱོད་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྤྱི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱི་དོན་འབྲད་དེ། རང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཆོགས་ས་
པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་པས་འབྲད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་པོ་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྤྱོད་བཞེད་དེ། ཉེ་སྤང་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱང་
གང་གི་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱན་སྤང་གི་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་འགོད་པའི་སྐབས་
སྟེ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྤྱོད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཡང་ཐ་དད་པར་
བསྟན་པར་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཞེས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་དུ་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་འགོད་
པ་ན་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱི་ཐ་སྤྱོད་གསུངས་པ་དང་། དུས་རྒྱུས་པ་དང་། རིན་ཆེན་སྤང་བ་
ལས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མདོར་བསྟུན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཆོགས་ལས་འབྱུངས། །ཞེས་པ་རྣམས་
སྤྱི་ཐེ་བཞེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། ཆོགས་བཅད་སྤྱི་ཐེ་མདོར་བསྟུན་རྒྱས་བཤད་དུ་མ་སྤྱོད་པ་འཆད་པ་དེ་
དག་གི་ཕྱགས་ལ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཅེས་པ་སྤྱི་ཐེ་བཞེད་དུ་ཁས་སྤངས་པ་མ་
ཡིན་ནམ། ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་བདེན་བྱུང་གི་ཟག་མེད་དུ་ལྟན་པའི་ཡོན་ཏན་
བཤད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཅན་ལྟན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་འཆད་ན་
མདོར་བསྟུན་རྒྱས་བཤད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ། སྐྱ་མི་འབྲ་བ་གཉིས་སོ་སོར་བསྟན་ཀྱང་རྒྱ་གྲི་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་
 ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ། ཆོགས་བཅད་ལྷ་ཕྱི་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་སྦྱར་
 རས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ལ་གསུམ་དུ་བྲས་ནས་འཆད་རུང་དུ་ཆུག་ཀྱང་། བྲང་
 ཆུབ་ཕྱོགས་མ་ཐུན་ཆད་མེད་དང་། །ཞེས་པས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐོན་སྐྱ་ལས་ལོགས་
 སུ་བྲས་ནས་སྐྱ་ལ་བཞིའི་དབྱེ་བ་བྲས་ཏེ། བསྟན་པ་ལ་རྒྱ་གྲི་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་
 པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཞོན་བྱེད་མེད་ཅིང་། སྐྱབ་བྱེད་དང་དགོས་
 པ་ལྷག་པོ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་དུ་བྲས་ནས་བཤད་དུ་རུང་སྟེ་སྐབས་བརྒྱད་པའི་ལུས་
 ལ་དབྱེ་བསྐྱ་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོན་རྟོགས་རྒྱ་གྲི་ལུས་ལ་དབྱེ་བསྐྱ་རུང་བའི་ཕྱིར།

ཆོགས་བཅད་ལྷ་ཕྱི་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་དུ་རུང་བ་དང་།
 མ་སྦྱར་བ་བཤད་དུ་རུང་བ་མི་འགལ་ཡང་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་དང་། མ་སྦྱར་བ་བཤད་པ་གཉིས་
 མི་མ་ཐུན་ཏེ། དཔེར་ན། མདོན་རྟོགས་རྒྱ་གྲི་ལུས་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་། རྟག་དང་། གསུམ་
 དུ་བྲས་ནས་འཆད་དུ་རུང་བ་ནམས་མི་འགལ་ཡང་། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་མདོན་རྟོགས་རྒྱ་
 གསུམ་འགལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་ལ་གསུམ་ཁོ་ནར་
 བྲངས་ངེས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པའི་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐོན་སྐྱ་ལས་ལོགས་སུ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་སར་ངེས་པར་ཁས་
 ལེན་དགོས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 སྐྱ་གསུམ་པོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། རྟབ་པ་བྲངས་ངེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སོང་།

ཁོ་ན་རེ། ཐོན་ཐོན་སྐྱས་བསྐྱས་པས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་འཆད་མི་རིགས་ཞེ་ན། འོ་ན།
 འོངས་སྐྱ་ལ་གཉིས་ཀྱང་ལོགས་སུ་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱང་ཐོན་ཐོན་སྐྱས་
 བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། རྟབ་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་སྤྱི་བ་གཉིས་སྤངས་པ་

དང་། ལྷན་པའི་བྱང་པར་སྡེ་ཆེན་ཉེར་གཅིག་བདེན་པས་སྟོང་བ་དང་ལྷན། རོ་བོའི་བྱང་པར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐྱ་མ་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། སྡེ་ཆེན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱར་ལུང་གིས་བྲུབ་སྟེ། ཡུམ་ཆེན་མོ་དང་། ཐོགས་མེད་སྐྱ་མཆོད་ཀྱི་ལུང་གིས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། ལུང་གིས་གཞོད་པར་ཐལ། གསེར་འོད་དམ་པ་དང་། སྐྱ་གསུམ་ལ་འབྲུག་པའི་སྒོ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་མ་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། སྐྱ་ལ་གསུམ་དུ་བྲས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་ཡུམ་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་ཆེན་གཉིས་ལས་སྐྱ་བཞིར་བཤད་པ་གཞོད་བྱེད་དང་། གསུམ་དུ་བཤད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བཞིན་པ་ལྟར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་སྒྱུ་མེད་དེ། ཉི་མེ་སྒྲུང་བར། རོ་བོ་ཉིད་བཀག་པ་སོགས་ཀྱི་གཞོད་བྱེད་དེ་སྐྱ་གསུམ་དུ་བཤད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་བཞིན། འབྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་སྐྱ་བཞིར་བཤད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་བཞིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུམ་དང་བཞིར་ཁོ་ནར་བཤད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བཞིན་པའི་ཕྱིར་མདོར་བསྟུན་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མ་ཐུན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྡེ་ཆེན་ཉེར་གཅིག་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་ལ་རྒྱན་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། དེ་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཞོད་བྱེད་མེད་ཅིང་སྐྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྟོང་བ་ལས། ཁ་ཅིག་གིས། སྡེ་ཆེན་ཉེར་གཅིག་པོ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ལས་ལོགས་སུ་སྐྱ་བཞི་པར་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འཆད་ན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་ལུས་ནམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་དེའི་ལུས་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འབྲུང་རིགས་པ་ལས་དེ་མི་འབྲུང་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཆོས་སྐྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། ཞེས་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའི་ལུས་འཆད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་

བ་ལ་བྱེད་དམ། དོན་མི་འཐད་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ཡིན། ཞེས་པའི་དོན་ཆོས་ཉིད་སྐྱེ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཆོས་
ཉིད་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟན་གསལ་བར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དོན་མི་འཐད་ན། ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་ངོ་
བོ་ཉིད་སྐྱེ། འོངས་སྐྱེ། སྐྱལ་སྐྱེ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེའི་
དོན་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་བསྐྱུས་
པའི་ཚུལ་གྱི་བསྐྱུས་པར་ཐལ། སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་སྐྱེ་བ་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་དང་ཉེར་
གཅིག་པོ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེའི་བརྟེན་པའམ་ཡོན་ཏན་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དེའི་རྟེན་དང་།
འོངས་སྐྱེའི་མཆོན་དཔེ་རྣམས་འོངས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་དང་། འོངས་སྐྱེ་དེའི་རྟེན་ཡིན་པ་གང་ཞིག
འོངས་སྐྱེའི་མཆོན་དཔེ་རྣམས་འོངས་སྐྱེས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་དེར་ཐལ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་
ལས། དང་པོའི་སྐྱེ་ནི་སྟོབས་ལ་སོགས། །བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན། །གཉིས་པ་སྐྱེས་
བྱ་ཆེན་པོའི་མཆོན། །རྣམ་སྟོན་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་
ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལས་
ལོགས་སུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱུར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་
ལུང་རིགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་། ཕྱོགས་གཞན་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་མི་འགལ་བའི་
དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ།

༥ ཉོན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྷ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཉོན་
རང་གི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་དང་། སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པར་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་

ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆེ། གཞན་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་རྒྱུན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་
གྱི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཆེ།
དམིགས་རྒྱུན་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བྱངས་འབྲེན་པར་བྱེད་པ་དེ་གཉིས་
ཀྱི་ཁྲབ་པར་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཤམ་བྱ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བྱངས་འབྲེན་པ་ལ་
གཉིན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་འབྲེན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པར་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་དེ་ལ་མཉམ་པར་མ་གཞག་
ན་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད། གཞག་ན་མི་བྱེད། སངས་འཕགས་ཀྱིས་དེ་ལ་དུས་ཉག་ཏུ་མཉམ་པར་
གཞག་པས། གཞན་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་རྒྱུན་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཁྲད་པར་ཡིན་
ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་འཕགས་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་
དམིགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་པའི་བདེན་འཛིན་ཡོད་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་བ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པར་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་དེ་ལྟར་གཞག་
པའི་ཆེ་གཞན་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁོ་དང་ཞེ་སྤང་སོགས་ཀྱི་མི་དགོ་བའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་
རྒྱུན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུས་ཉག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་མཐུས་ཁོང་ཁོ་
དང་ཞེ་སྤང་སོགས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་རྒྱུན་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད། སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་
ཉོན་མོངས་བྱངས་འབྲེན་པའི་ས་བོན་འཛོག་པ་དེའི་ཁྲད་པར་ཡིན་བྱས་པ་ལ།

ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་བྱང་བའི་མཆོམས་
མེད་ཀྱི་ལས་མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་དུས་ཉག་ཏུ་དེ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་
པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་དམིགས་པའི་མི་དགོ་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མཆོམས་མེད་ལྔ་

མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱལ།

ཁོན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བྱངས་འབྱེན་པར་ཐལ།
རྒྱུད་གཅོད་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། དེས་
གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་བྱངས་འབྱེན་པའི་ས་བོན་བྱང་པར་ཅན་འཛོག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། ཉན་རང་གི་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ་གཉིས་
ལ་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེས་འབད་ཚོལ་སྤངས་པས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པར་འཇུག་
པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པས་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་ངེ་སྲིད་
མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་མི་སྟོན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་
བྱུང་པ་དང་། འདི་བ་ཀྱན་གྱི་ལན་འདེབས་པའི་བྱང་ཆོས་དང་ལྡན། ཉན་རང་གི་སྟོན་གནས་
མཁྱེན་པ་དེ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྟོང་བ་ལ། ཆོས་སྐྱེ་ཉག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྟོང་བ། བྱུང་ཉག་གཉིས་ཀ་ལ་
ཚོད་པ་སྟོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་འདུལ་བྱ་
འགའ་ཞིག་ལ་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤང་ནས་དོན་མཛད། འགའ་ཞིག་ལ་སྐྱེ་དངོས་སུ་མི་སྤང་བར་དོན་
མཛད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་དུས་ཉག་ཏུ་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤང་བ་དེ་
སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་སྟོན་ལམ་ཆོགས་པ་ལ་སྟོས། སྐྱེ་དངོས་སུ་མི་སྤང་བ་
དེ་ནང་གི་རྒྱུན་མ་ཆང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷའི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པབ་ཀྱང་
ས་བོན་མི་རྩེད་པ་ལས་སྐྱེ་བྱ་སྟོན་པོ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ཉག་པ་དང་། བྱུང་བ་ཞེས་བཤད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། འོག་
མེན་དུ་བཞུགས་པའི་མོངས་སྐྱེ་སོགས་རེ་རེ་རྒྱུད་ལ་ཡོད། དེ་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་རྒྱུད་ལ་

མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སྟོན་
མེད་དེ། འཁོར་བ་དེ་སྤྱོད་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་རྒྱན་མི་ཆད་པས་རྟག་པ་
དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་གཟིགས་པས་བྱུང་བས། དེ་སྐད་ཅས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྒྲ།

༥ མཆན་ནི་སུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དེས་བ་ལྔ་ལྟན་གྱི་
གཟུགས་སྒྲ་མཐར་ཐུག། ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྒྲའི་མཆན་ཉིད། དེ་དེས་བ་ལྔ་དང་ལྟན་ཉིད།
གནས་དེས་བ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས། འཁོར་དེས་བ་བྱང་སེམས་འཕགས་བ་ཤ་སྟག་གིས་
བསྐྱོར་བ་དང་། སྒྲ་དེས་བ་མཆན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྒྲས་བ་དང་། ཆོས་དེས་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་བ་དང་། དུས་དེས་བ་འཁོར་བ་དེ་སྤྱོད་མ་སྟོངས་ཀྱིས་བར་
དུ་བྱ་རན་ལས་འདའ་ཚུལ་མི་སྟོན་བར་བཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། ལོངས་སྟོང་རྫོགས་སྒྲ་དེས་བ་ལྔ་ལྟན་དུ་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྒྲ་
དེས་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉིད། གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་སྒྲ་སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྒྲ་ཡང་སྒྲ་ཆོགས་སུ་
མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། མཆན་དཔེས་སྒྲས་བ་ཙམ་གྱི་སྒྲ་དེས་བར་འཛིན་ན། མཆོག་གི་སྒྲལ་
པའི་སྒྲ་ཡང་དེས་བ་ལྔ་ལྟན་དུ་འགྱུར་རོ། །དོན་བསྟུན་སྟོན་མེ་ལས། ལོངས་སྟོང་ཆོས་བཞི་
ལྟན་དུ་བཞུགས་པ་མ་གཏོགས། དེས་བ་ལྔ་ལྟན་དུ་ཆད་ལྟན་གྱི་གཞུང་གང་ལས་གསལ་བར་མ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ལོངས་སྟོང་ཆོས་ལྔ་དང་ལྟན་ཉིད། སྒྲ་སྟོན་པ་རྒྱན་མི་ཆད། གསུངས་
བརྗོད་པ་རྒྱན་མི་ཆད། ཐུགས་མཛད་པ་རྒྱན་མི་ཆད། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་འབད་ཚུལ་མེད་པ་དང་།

གདུལ་བྱའི་མོས་པའི་དབང་གིས་སྐྱེས་མོགས་སུ་སྤང་ཡང་སྐྱེས་མོགས་སུ་མ་བྱལ་པའི་ཕྱིར།
རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས། བརྗོད་སྟོན་མཛད་རྒྱུ་མི་ཆད་དང། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ་དང། །དེ་
ཡི་ངོ་བོར་མིན་སྟོན་ལ། །འདིར་ནི་སྐྱེས་མོགས་ནམ་ལྔར་བརྗོད། །དི་ལྟར་མཆོན་ནི་སྐྱེས་མོགས་
ཀྱིས། །ཁོར་བྱ་དེ་དངོས་མིན་སྤང་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་རྒྱུ་སྐྱེས་མོགས་པས། །ཁྲལ་བདག་དེ་
དངོས་མིན་པར་སྤང། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། ཉི་མི་སྤང་བ་སོགས་ལས་ས་བརྩུ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
ནམས་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པས་དེའི་སྐྱེད་དོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་བྱང་
སེམས་ཡིན་ན། ས་བརྩུ་བ་ཡིན་པས་ཁྲལ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ས་བརྩུ་
ག་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །སྐབས་འགྲོ་བདུན་བརྩུ་བ་ལས། སངས་རྒྱས་
ནམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱེ་ནི། །མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་རབ་འབར་ཞིང། །སྤྱེ་བོ་ནམས་ལ་སྐྱེས་མོགས་
གཟུགས། །རང་མོས་དབང་གིས་འཛིན་པར་བྱེད། །བསོད་ནམས་ཆོགས་ནི་དཔག་མེད་
ལས། །བྱང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ། །ས་བརྩུ་ལ་ནི་གནས་ནམས་ཀྱིས། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སྐྱུར་
གཟེགས་སོ། །འདིར་དེ་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་ལས། །རྒྱལ་སྤྲུལ་ནམས་ཀྱི་སྤྱད་བྱའོ། །ཆོས་
ནམས་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལ། །གནས་པའི་སྤོ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྗོད། །འོག་མིན་གཞལ་ཡས་
ཁང་དུ་ནི། །དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱ་བར་བཞེད། །ནམ་པ་ཉོག་མེད་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱེ་ནམས་ཡང་དག་འབྱུང། །སྤྱུལ་པའི་སྐྱེ་ནམས་བྱང་ཚུབ་པ། །ས་ཡི་སྤྱིང་དུ་སྟོན་པར་
བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་
ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཀྱི་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས། ཆོས་རྒྱལ་
སྤྱིད་ཆེ་ལྟན་པའི་ཕྱིར། །རྫོགས་པར་འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཆན་དང་དཔེ་བྲད།

༥ ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཆན་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་
ལོས་མཆན་པ་དང་། སོན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་སོགས་ལ་མཆན་དང་དཔེ་བྲད་ཅེས་འཆད་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོར་མཆོན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱ་
ལ་མཛེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། མཆན་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་དཔེ་བྲད་
རྣམས་འཁོར་ཡིན་ཞིང་། འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་དང་རང་རྒྱལ་དབྱ་བཅོམ་ལ་ཡང་མཆན་དཔེ་
ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ལ་བྲད་པར་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་དཔེ་དག་པ་དང་གསལ་བ་དང་
རྫོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སློན་སྐུ་དེ་རྣམས་ལས་བྲད་པར་འཕགས་པའི་བྱིར། རིན་ཆེན་སྤེང་བ་ལས།
འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །འདི་དག་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱང་། །དག་དང་གསལ་དང་
རྫོགས་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆར་མི་པོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མཆན་དཔེ་རྣམས་
རྒྱ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སློན་སློབ་ལས་དུ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྐྱེལ་
བ་དང་བསྐྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར།

སྐུ་སྐྱེ།

༥ གང་གི་འཁོར་བ་ཇི་སྤྱད་བར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། སྐུ་
སྐྱེ་ལ་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་དག་གསུམ། དང་པོ་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་
མ་དག་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སློན་སྐུ་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་གཉིས་པ།
སྐུ་སྐྱེའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོ་བོ་སྐུ་སྐྱེ། བྱེ་བ་སྐུ་སྐྱེ། མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱེ་དང་གསུམ་
ཡོད་དེ། རྒྱུད་ཐུང་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །སྤྱང་ན་འདས་པའི་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་
རྒྱས་སྐུ་སྐྱེ་པའི་སྐྱེ་དེ་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མངོད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐད་ལྷ་མ་ལས། སྐུགས་རྩེ་ཆེན་པོས་
འཛིག་རྟེན་མཁུན། །འཛིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གཟེགས་ནས་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་གཡོས་
བར། །སྐུལ་པའི་རང་བཞིན་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས། །སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བ་དང་། །དགའ་ལྡན་གནས་
ནས་འཕོ་བ་དང་། །སྐྱམས་སུ་འབྱུག་དང་བལྟམས་བ་དང་། །བཞོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་བ་དང་། །
བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་བ་དང་། །ངེས་འབྱུང་དགའ་བ་སྟོད་བ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སྣང་པོར་
གཤེགས་བ་དང་། །བདུད་རྩི་འཛོམས་དང་རྩོགས་པར་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །

མྱ་ངན་འདས་པར་གཤེགས་མཛད་ཅུངས། །ཡོངས་སུ་མ་དག་ཞིང་ཅུངས་སུ། །སྲིད་པ་ངེ་སྲིད་
གནས་པར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ཡང་གྲེ་བྲག་སྒྲ་བ་ལྟར་ན། མཛད་པ་དང་པོ་དགུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་། བྱི་མ་
གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་སོ་སྟེ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་གཅིག་
གིས་སྲོད་ལ་བདུད་བརྟུལ། བྱང་ལ་མཉམ་པར་གཞག། རྩོམ་པ་ལུས་ཉེན་དེ་ཉིད་མ་དོར་བར་
འཁོར་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་བྱིར། མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བསེ་བྱ་བྱང་ཆུབ་པ། །ཞེས་སོགས་དང་།
རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་ཀྱང་། དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་སྐབས་སུ། སོ་སོ་སྟེ་སོ་ཡིན་ཀྱང་ང་མི་འཆི། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཅུངས་ཀྱང་དེ་དག་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་ནི། མཛད་པ་དང་པོ་དགུ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ།
འོག་མིན་དུ་ཆོས་སྐྱབས་རྣམས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་
མ་གཡོས་པར། །ཞེས་དང་། མདོ་ལས། སྟོན་ཆེ་བསྐལ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས། །སྒྲ་མེད་བྱང་
ཆུབ་མཆོག་འདི་ངས་བརྟེན་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུང་གིས་ཆོས་བསྟན་ནས་གདུལ་བྱ་སྟོན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་བཞིན་འགོད་ཚུལ་
ཡོད་དེ། དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་བཞི་བསྟན་ནས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ཅུངས་སྟོ་
བ་བསྐྱེད་དེ་རྒྱད་སྟོན་པར་བྱེད། དེའི་རྗེས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཅུངས་རང་རང་གིས་བྱང་
ཆུབ་ལ་འགོད། ཉན་རང་དགྲ་བཙུག་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་བད་དཀར་ལས་འབྱུང་བ་
ལྟར། ཐེག་ཆེན་དུ་འཁྲིད་དེ་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་སྟོན་པ་སོགས་མཛད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱད་སྟོན་མ་
ལས། མི་རྟག་སྤྱད་བསྐལ་བདག་མེད་དང་། །ཞི་བའི་སྐྱེ་ཡིས་ཐབས་མཁྱེན་པས། །སེམས་ཅན་
སྲིད་གསུམ་སྟོ་བསྐྱེད་ནས། །མྱ་ངན་འདས་ལ་རབ་འཇུག་མཛད། །ཞི་བའི་ལམ་ལ་རབ་བཞུགས་
པ། །མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་འདུ་ཤེས་ཅན། །དམ་ཆོས་བསྐྱེད་དཀར་ལ་སོགས། །ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྟན་

བ་ཡིས། །དེ་དག་ངར་འཛིན་ལས་བསྐྱོད་ཏེ། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡོངས་བརྒྱད་བས། །ཐེག་
བ་མཆོག་ལ་སྤྲོད་མཛད་དེ། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་
སྐྱེའ་མཐར་ཐུག་གི་སྤྱལ་སྐྱས་མ་བྱལ་སྟེ། རི་དྲགས་ཀྱི་ནམ་པར་བསྟན་པའི་སྤྱལ་སྐྱེའ་མཐར་ཐུག་
གི་སྤྱལ་སྐྱེའ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཆོན་དཔེས་སྤྱས་པ་སོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་སྐྱེའ་བྱང་
པར་ཅན་ལ་མཐར་ཐུག་གི་སྤྱལ་སྐྱས་མ་བྱལ་སྟེ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་ལྟ་བུ་
སྤྱལ་སྐྱེའ་བྱང་པར་ཅན་ཡིན་ཀྱང་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྐྱས་མ་ཡིན་སྟེ། ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་བལྟམས་
པ་སོགས་ཀྱི་མཛད་པ་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

ཡེ་ཤེས་ཚས་སྐྱེའི་འཕྲིན་ལས།

༥ དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྟེད་འདིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པས་བྱལ་བེད་ན། ཆེས་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལ་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དང་། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་
ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེགས་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་
ལས་འདུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་འགལ། འདོད་མི་རྒྱས་སོ།

གཞན་ཡང་། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་མེད་པར་ཐལ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་ལམ་ལ་འགོད་པའི་མཛད་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཀོད་པས་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་འགལ།
འདོད་ན། འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གདུལ་བྱ་ལྷུང་འདས་ལ་འགོད་པའི་

འཕྲིན་ལས་མེད་པའི་བྱིར།

ཁོན་རེ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མེད་པའི་བྱིར། དེ་ཡོད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡོད་དགོས་པ་ལས་དེ་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་རྒྱན་མི་ཆད་པ་དང་། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་རྩ་སྤྲིན་ཆངས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། དག་ལྷན་ལས། མཛད་པ་དང་མཛད་པ་པོ་ཐ་མི་དད་པའི་བྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་རྣམ་པར་གཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། སྤྱོན་མེད་དེ། ལུང་དང་པོ། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད། བྱི་མ་ནི་ཆོས་སྐྱེ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པའི་བྱིར། འདི་ལྟར་འདོད་པ་ནི་ཆོན་པོ་དག་གི་བཞེད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་དོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱི་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་བྱ་བ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། འཇུག་སྒྲིའི་སྒྲིལ་ས་དབྱེ་བ། ཡུལ་རྟེན་ཀྱི་སྒྲིལ་ས་དབྱེ་བ། དཔེ་དོན་ཀྱི་སྒྲིལ་ས་དབྱེ་བ། འགོད་བྱའི་སྒྲིལ་ས་དབྱེ་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། དཔེ་དགུས་མཆོན་པའི་དོན་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ལ་ཉེར་བརྟན་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་གཅིག་ལམ་གྱི་རོ་པོ་ལ་འགོད་པ་ཉེར་ལྷ། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་གཅིག་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དང་པོ་གསུམ་གྱི་མཆོན་གཞི་ཡོད་དེ། སྤྱོད་ལམ་བཞིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཆོས་སྤྱོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྤྱོམ་པར་

འདྲུག་པ་ལྟ་བུ་ནམས། རིས་པ་བཞིན་དུ་དེ་ནམས་ཀྱི་མཆན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་གཞི་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བ་བརྒྱ་དང་པོ་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པའི་མཆན་གཞི་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ལ། སངས་རྒྱས་པའི་འབྲིན་ལས་ནམས་ནམས་པར་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དང་། རྒྱུན་
ཀྱིས་བྱུང་བ་སོགས་དཔེ་ནམས་པ་དགུའི་སྟོན་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས། བརྒྱ་ཕྱིན་རྩ་
སྟོན་ཆངས་པ་དང་། ཉི་མ་ལོར་བུ་རིན་ཆེན་བཞིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱ་བརྒྱན་
བཞིན། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བེ་རྒྱུ་ཅའི་ས་གཞི་ལ་ལྟ་དབང་གི་གཟུགས་བརྒྱན་འབད་
ཚོལ་དང་ནམ་རྟོག་མེད་པར་འཆར་བ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱའི་སེམས་དག་པ་ལ་ལོངས་སྐྱེའི་
གཟུགས་བརྒྱན་སྐྱེལ་སྐྱེལ་འབད་ཚོལ་དང་ནམ་རྟོག་མེད་པར་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས།
རི་ལྟར་བེ་རྒྱུ་ཅའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྟ་དབང་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱན་འཆར་བ་ལྟར། །དེ་
བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐྱེ་ཡི་གཟུགས་བརྒྱན་འཆར། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་ཀྱི་ལྟའི་ནང་ན་ལྟ་ནམས་ཀྱིས་སྟོན་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབད་ཚོལ་
དང་། ལྟ་རྟོག་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་དང་། གཟུགས་དང་། རྟོག་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་
བཞི་སྟོན་པའི་སྐྱ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཐུབ་པས་ཀྱང་འབད་ཚོལ་སོགས་མེད་པར་གདུལ་བྱ་
ལ་ཆོས་སྟོན་པ་མཛད་དེ། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས། རི་ལྟར་ལྟ་ནང་ལྟ་ནམས་ལ། །སྟོན་ཀྱི་དཀར་པོའི་
མཐུ་ཡིས་ནི། །འབད་དང་གནས་དང་ཡིད་གཟུགས་དང་། །ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ། །མི་
རྟོག་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བདག་མེད་དང་། །ཞི་བའི་སྐྱེ་ཡིས་བག་མེད་པའི། །ལྟ་ནམས་ཐམས་ཅད་ཡང་

ནས་ཡང་། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱོད་ལྷན་། །དེ་བཞིན་བྱུང་བ་དག་འབད་སོགས་དང་། །བྲལ་
ཡང་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །སངས་རྒྱས་གསུང་གིས་བྱུང་མཛད་དེ། །སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་ཆོས་
སྟོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དབྱར་དུས་སྤྱན་ནང་མཁའ་ལས་ལོ་ཉོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་ཆུའི་ཕྱང་པོ་འབད་ཚུལ་
མེད་པར་ས་ལ་འབབ་པ་བཞིན་དུ། ལུབ་པས་ཀྱང་ལུགས་རྩེའི་སྤྱོན་ལས་འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་ལོ་ཉོག་
གི་བྱིར་དུ་ཆོས་ཆར་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་འབབས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས། རི་ལྷར་དབྱར་
ཀྱི་དུས་ན་སྤྱོན། །ལོ་ཉོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ། །ཆུ་ཡི་ཕྱང་པོ་འབད་མེད་པར། །ས་ལ་རྒྱན་
ཏུ་འབབས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ལུགས་རྩེའི་སྤྱོན་ལས་ནི། །རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་ཆུ་ཡི་ཆར། །འགྲོ་
བའི་དགེ་བའི་ལོ་ཉོག་རྒྱ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབབས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཆངས་པ་ཆངས་པའི་གནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་མ་སྐྱོད་བཞིན་དུ། འབད་ཚུལ་མེད་
པར་འདོད་ལྟའི་གནས་རྣམས་སྤང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལུབ་པ་ཡང་ཆོས་སྐྱེ་ལས་མ་གཡོས་
བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྤྱུལ་པ་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱིས་འགྲོ་དོན་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལྷ་
མ་ལས། རི་ལྷར་ཆངས་པ་ཆངས་པ་ཡི། །གནས་ལས་འཕོ་བ་མེད་བཞིན་དུ། །ལྷ་ཡི་གནས་ནི་
ཐམས་ཅད་དུ། །སྤང་བ་འབད་མེད་སྟོན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ལུབ་པ་ཆོས་སྐྱེ་ལས། །བསྐྱོད་པ་མེད་
པར་ཁམས་ཀུན་ཏུ། །སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་འབད་མེད་པར། །སྤྱལ་པ་དག་ནི་སྟོན་པར་མཛད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཉི་མས་རྟོག་མེད་དུ་འོད་ཟེར་ཅིག་ཅར་སྐྱོས་ཏེ་བརྩོ་རྒྱས་པར་བྱེད། །ཀུ་སྤྱ་ཏ་ལུམ་པ་བྱེད།
ལོ་ཉོག་སྤྱོན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་སྒོ་གོས་
ཀྱི་བརྩོ་རྒྱས་པར་བྱེད། །ལོག་རྟོག་རྣམས་ལུམ་པར་བྱེད་ཅིང་། དགེ་བའི་ལོ་ཉོག་སྤྱོན་པར་བྱེད་
དེ། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས། རི་ལྷར་ཉི་མ་རྟོག་མེད་པར། །རང་འོད་ཅིག་ཅར་སྐྱོས་པ་ཡིས། །བརྩོ་རྒྱས་

པར་བྱིན་པ་དང་། །གཞན་དག་སྤྱིན་པར་བྱིན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡི། །ཉི་
མའི་དམ་ཚོས་འོད་ཟེར་དག །གདུལ་བྱའི་སྤྱི་ཐོའི་བརྣོ་ལ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབྱུག །
ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ལ། །འདི་ལ་སྤྱིན་པར་བྱའོ་སྣམ་པའི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་། །མཆོད་ཅིང་
གསོལ་བ་བཏབ་ན་དེ་དག་ལས་དགོས་འདོད་སོ་སོར་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཐུགས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུས་ཀྱང་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སོ་སོར་
ཐོབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། །རྒྱ་ཁྲ་མ་ལས། །རི་ལྟར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ནི། །རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་
ཅིག་ཅར་དུ། །སྤྱོད་ཡུལ་གནས་པ་རྣམས་གྱི་ནི། །བསམ་ཀུན་སོ་སོར་རྫོགས་བྱེད་ལྟར། །དེ་
བཞིན་སངས་རྒྱས་ཡིད་བཞིན་ལ། །བརྟེན་ནས་བསམ་པ་ཐ་དད་རྣམས། །སྤྲོ་ཚོགས་ཚོས་ནི་
ཐོས་ཀྱང་ཀྱང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྣམ་མེ་རྟོག །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྤྱི་བརྟན་གྱི་སྤྱི་དེ་གཞན་གྱི་དག་གི་རིག་བྱེད་ལས་བྱུང་ཞིང་གཞན་ལ་ལན་བྱའོ་སྣམ་པའི་
རྟོག་པ་མེད་ཅིང་སྤྱེ་རྟོག་གྱི་བཅོས་མེད། །སྤྱི་སྤྱིས་བྱའི་རྒྱ་དང་ནང་བྲག་གསེབ་སོགས་ན་མེད་
ཀྱང་ལན་གྱི་སྤྱི་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། །སངས་རྒྱས་གྱི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་དད་
བརྟན་ལས་བྱུང་ཞིང་། །སྤྱེ་རྟོག་གྱི་བཅོ་བྲས་པ་ལ་མེ་ལྟོས་ཤིང་རྟོག་མེད་དུ་གདུལ་བྱའི་རྒྱ་ལ་
འབྱུག་པའི་བྱིར། །རྒྱ་ཁྲ་མ་ལས། །རི་ལྟར་སྤྱི་བརྟན་གྱི་ནི་སྤྱི། །གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་ལས་བྱུང་
བ། །རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་བཅོ་མེད་ལ། །སྤྱི་དང་ནང་ན་མི་གནས་ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གསུང་། །གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་ལས་བྱུང་བ། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་བཅོ་མེད་
ཅིང་། །སྤྱི་དང་ནང་ན་གནས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྤྱིར་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཅིང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ། །དམིགས་རྒྱུ། །བདག་རྒྱུ་དུ་མེད་ལ་མིག་
གི་ཡུལ་ལས་འདས་པས་བརྒྱུད་དུ་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་མཐོ་བ་དང་དམའ་བར་དེ་ལྟར་བསྟན་

དགོས་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱུ་ལ་དགའ་ལྡན་ནས་འཕོ་བར་བྱའོ་སྟུང་
པ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཆ་མ་ལས། ཅུང་ཟད་མེད་ཅིང་སྤང་
བ་མེད། དམིགས་པ་མེད་ཅིང་རྟོན་མེད་ལ། མིག་གི་ལམ་ལས་རབ་འདས་པ། གཟུགས་མེད་
བསྟན་དུ་མེད་པ་ཡི། །ནམ་མཁའ་མཐོ་དང་དམའ་མཐོང་ཡང་། །དེ་བཞིན་དེ་ལྟར་ཡོད་མིན་པ། །དེ་
བཞིན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུ་ལ། །མཐོང་ཡང་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཀྱན་ས་ལ་འདི་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ས་
ལས་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཕེལ་ཞིང་རྒྱུ་ལ་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱགས་
རྩི་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་འདི་དག་གི་དགོ་ཅ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། གནས་པ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱུ་
ལ་འགྱུར་བ་བྱའོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཆ་མ་ལས། རི་ལྟར་ས་ལས་
སྐྱེ་བ་ཀྱན། །རྟོག་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །འཕེལ་དང་བརྟེན་དང་ཡོངས་འགྱུར་ལྟར། །དེ་
བཞིན་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ས། །ནམ་རྟོག་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །འགྲོ་བའི་དགོ་བའི་ཅ་
བ་ནི། །མ་ལུས་པ་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། གདུལ་བྱ་སྤང་འདས་ལ་བཞོད་པའི་གདུལ་བྱའི་སྤང་འདས་ཆོས་ཅན།
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་
གདུལ་བྱ་སྤང་འདས་ལ་འགོད་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱུང་
སྟེ། འོ་ན། དངོས་པོ་ཞིག་པ་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་འཛིག་པ་འདུས་བྱས་ཡིན་
པའི་བྱིར། བྱུང་པ་ཁས། གསུམ་པ་ལམ་ཀྱི་རྟོན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་། ལམ་ཀྱི་རོ་བོ་ལ་འགོད་
ཚུལ་དང་། འབྲས་བྱ་ལ་འགོད་ཚུལ་ནམས་ནི་རྟོག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ས་བརྟེན་པ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལ་སྤྱི་དང་། ས་བརྟེན་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་
གཉིས་ལས། བྱི་མ་ལ་སྤང་བས་འཕྲིན་ལས་སྐྱུབ་པ་དང་། མཆོད་པས་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་

བཤོ། །ས་དང་པོ་ལ། སྟོད་དག་པའི་སྤང་བ་དང་། བརྒྱད་དག་པའི་སྤང་བ། འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་
པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྟོད་དག་པའི་སྤང་བ་ལ། སྟོད་དག་པའི་སྤང་བ་བྱ་བར་ཅན་
འབྱུང་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱ་བ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཆེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གངས་མེད་པ་འབྱུང་སྐྱབ་
བརྒྱའི་རྗེས་ལ། ཉིང་དེ་འཛིན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་བྱ་བར་མེད་པ་དབང་
བསྐྱར་བ་དང་ལྡན་པ། ཞེས་བྱ་བ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོད་གསུམ་འབྱུང་སྐྱབ་བརྒྱའི་རྒྱ་དང་མཉམ་
པའི་བསྐྱར་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མས་སྤྱས་པའི་སྟན་དང་། དེའི་འཁོར་དུ་སྟོད་གསུམ་གྱི་འབྱུང་སྐྱབ་བརྒྱའི་
རྒྱལ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱར་གདན་གྱི་སྤང་བ་འབྱུང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བརྒྱད་དག་པའི་སྤང་བ་བྱ་བར་ཅན་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་
རང་ཉིད་གདན་དེ་ལ་འཆོམ་ཞིང་རྒྱུན་དུ་འབབ་བར་འདུག་ལ། འཁོར་གྱི་བསྐྱར་ནམས་ལ་ས་དགུ་
པ་མན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ཉེ་བཞུགས་པའི་སྤང་བ་འབྱུང་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ། འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་དེའི་ཞབས་མཐེལ་གཉིས་
དང་། བྱས་མེའི་སྤང་གཉིས་དང་། ལྟེ་བ་དང་། ཅིབ་ལོགས་གཉིས་ཕྱག་མཐེལ་གཉིས་ལས་འོད་
ཟེར་གངས་མེད་འབྱུང་སྐྱབ་བརྒྱའི་རྒྱུ་རྒྱུ་འཕྲོས་པས། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བརྒྱའི་ཡི་དྲགས་དང་།
དཔྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། མི་དང་། ལྟ་དང་། ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་བྱས་
ནས་དེ་དག་གི་སྐྱབ་བསྐྱེད་ནམས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་། ཕྱག་པ་གཉིས། རྒྱབ་མགུལ་གཉིས་
དང་། ཞལ་ནས་འོད་ཟེར་གངས་མེད་པ་འབྱུང་སྐྱབ་བརྒྱའི་རྒྱུ་རྒྱུ་འཕྲོས་པས། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་
བརྒྱའི་ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་དང་། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ས་དགུའི་བར་གྱི་གནས་ནམས་
སྤང་བར་བྱས་ཤིང་ཆོས་སྤང་བའི་སྟོད་ཞི་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོའི་ཚུལ་དང་ཤེས་རབ་དང་།
ཐབས་མཁས་པའི་ཚུལ་ཡང་རིམ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། མཆོད་པ་དང་། དབང་བསྐྱར་བཤོ། དང་པོ་ལ། མཆོད་པའི་ཚུལ་

ཡང་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་དེའི་མཛོད་སྤྱོད་ནས་འོད་ཟེར་གངས་མེད་པ་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩུ་ཕྱོགས་
བརྩུར་འཕྲོས་པས། ཕྱོགས་བརྩུའི་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་མཉན་ཏེ་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པའི་
བྱང་སེམས་རྣམས་སྤང་བར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་གི་ལུས་སྤྱོད་ལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་གཙུག་
ནས་འོད་ཟེར་སྟོང་གསུམ་གངས་མེད་པ་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩུའི་རྩལ་དང་མཉམ་པ་འཕྲོས་ནས།
ཕྱོགས་བརྩུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤང་བར་བྱས། འཛིག་རྟེན་ལན་བརྩུར་བསྐྱོར་
ནས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འོད་ཟེར་གྱི་བྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མཛོད། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་དུ་བྱུབ་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབང་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་དེ་དག་གིས་བྱང་
སེམས་དེ་དབང་བསྐྱར་བའི་དུས་ལ་བབ་པར་གཟེགས་ནས། ཕྱོགས་བརྩུ་ནས་ས་དགུ་པ་མན་
ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་མཐའ་ཡས་པ་འོངས་ནས་བྱང་སེམས་དེ་ལ་ལྷ་ཞིང་མཛོད་དེ། ཉིང་རེ་འཛིན་
སྟོང་ཕྱག་དུ་མ་ལ་སྟོམ་པར་འཇུག་ཅིང་། བྱང་སེམས་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་དཔལ་
བེལ་དང་། རྗེ་རྗེ་དང་། བཟ་གིས་ལས་བདུད་ཀྱི་དགུ་ལས་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་གངས་
མེད་པ་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩུ་དང་བཅས་པ་བྱང་སྟེ། ཕྱོགས་བརྩུ་སྤང་བར་བྱས་ཆོ་འབྲུལ་སྤྱོད་པ་
བསྟན་ཏེ། བྱང་སེམས་དེའི་དཔལ་བེལ་སོགས་གསུམ་དུ་བྱུབ་པས་མཐུ་སྟོབས་ལྷག་པར་འཕེལ་
ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་སྤྱོད་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མངོན་གཤེགས་དང་
ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་གཅིག་འཁོར་ལོ་གངས་མེད་པ་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩུ་དང་བཅས་པ་
བྱང་སྟེ། ཕྱོགས་བརྩུ་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་བྱས་འཛིག་རྟེན་ལན་བརྩུར་བསྐྱོར། ངན་སོང་གི་
གནས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་མཉོན་ནས་བྱང་སེམས་དེའི་སྤྱི་ཐོར་བྱུབ་ལ། འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་
རྣམས་ནི་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཐོར་བྱུབ་ལོ། །འོད་ཟེར་དེ་དག་གིས་སོག་མ་ཐག་དུ་བྱང་སེམས་

དེ་དག་གིས། སྡོན་མ་ཐོབ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོང་ཕྱག་བཅུ་ཐོབ་ཅིང་། འོད་ཟེར་དེ་དག་གྲང་
བྱང་སེམས་དེའི་མགོ་ལ་དུས་གཅིག་ལ་འབབ་པར་འགྱུར་རོ། །

དོན་བདུན་ཅུའི་ཐོག་མ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཐ་མ་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་ས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་སའི་བར་གྱི་ཉམས་ལེན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་ལྷག་མ་པལ་ཆེར་བརྒྱད་པོས་གྲང་།
དངོས་ལྷག་ས་ཅི་རིགས་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བསྟན་པར་ཤེས་
པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བསྐྱུས་དོན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བསྟན་པ།

༩ མཆོན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་
འབྲེལ་སྡོན་དུ་བཏང་ནས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །དངོས་པོ་བྱུག་གིས་ཡང་དག་བཤད། །
མཆོན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། དོན་བསྐྱུས་གཞན་ཉེ་ཅུ་པ་བྱུག །སེམས་བསྐྱེད་
པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཞེས་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་གསུམ་དུ་བྱས་པ་ལ་ཡང་སྦྱོར་དགོས་ཉེ། མཆོད་
བརྗོད་དང་། དགོས་འབྲེལ། ཆོག་དོན་རྣམས་རྒྱས་བསྐྱུས་གསུམ་གའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན། བསྐྱུས་དོན་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ལོ་རྒྱུ་བ་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོའི་གསུང་ན་རེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྒྱད། དེའི་གོ་རིམ་ངེས་
པའི་ཕྱིར་དུ་བྱུག དེའི་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་། བསྐྱུས་དོན་
གསུམ་པོ་འདི་དབང་པོ་རྣེ་འབྲིང་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས། ཞེས་གསུངས།

ཁ་ཅིག་གིས། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་པོ་དང་། བསྐྱུས་པ་ལ་

དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གསུམ་པོ་དེ་བཞག་པ་ཡིན་གསུང་། སྤྱིང་པོ་
 རྒྱན་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། བསྐྱུས་དོན་མི་འབྲ་བ་གསུམ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱུས་
 དོན་འདི་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་རགས་པ་ལ་ཡིད་
 དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་ཏུ་ས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྐྱུས་དོན་གྱི་མ་གཉིས་གསུངས། དེ་
 ལྟ་བུའི་ངེས་པ་འབྲེན་མི་ཏུ་ས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྐྱུས་དོན་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
 དཔེར་ན། རྒྱ་མཚན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་ཁོལ་བ་རྒྱུ་ཡོད་དོ་སྟེ་ལྟ་བུ་འཛིན་པ་དང་། རྒྱ་
 མཚན་མཐོང་ནས་རྒྱ་མཚན་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དབང་པོ་
 རྣམས་ལས་མ་འདས་པ་འདྲའོ།།

འདིར་སྤྲུམ་པ། བདག་ནི་སློབ་གྲོས་དམན་ཞིང་བཙོན་པ་ཆུང་། བྱད་པར་ན་གཤི་རྒྱད་པས་
 རྣམ་དཔྱོད་འགྲིབས། །རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དོན་ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་དཀའ། །དེ་ཕྱིར་ནོངས་པ་མཆིས་
 ར་མཁས་ལ་བཤགས། །འདིས་མཚོན་དུས་གསུམ་བསགས་པའི་དགེ་བའི་མཐུས། །མར་གྱུར་
 མཁའ་ཁྲབ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཐོག་མེད་དུས་ནས་བསགས་པའི་སྤྱིབ་བྱང་ནས། །ཀྱུན་
 མཁྱེན་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྐུར་ཐོབ་ཤོག །དེ་མ་ཐོབ་ཀྱི་ཆེ་རབས་ཀྱུན་དུ་ཡང་། །དལ་འབྱོར་
 ལུས་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱན་གྱིས་མངོས། །འཆད་ཅོད་ཅོམ་པའི་སློབ་གྲོས་ལེགས་འཕེལ་
 རས། །རྒྱལ་ཡུམ་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པར་ཤོག །དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་རིམ་པ་
 རས། །སྤྱི་སྤྱོད་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་རི་བཞིན་དུ། །སློབ་ཐང་གྲགས་པའི་ལེགས་བཤད་ལ་
 བརྟེན་ནས། །རྒྱལ་བཞིན་རྟོགས་ནས་བདག་འཛིན་བྱང་འབྲིན་ཤོག། །ཉམས་སྲ་སྒྲང་བྱ་མཁྱེན་
 པ་གསུམ་གྱི་ཆོས། །ཐོག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་རྗེས་བཟུང་ནས། །སྤྱོད་བཞིའི་རིམ་པར་
 ཉམས་སྲ་སྒྲངས་པ་ལས། །འབྲས་བྱ་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ཤོག །སྤྱི་མེད་དགོན་མཚན་གྱི་

གསུམ་གྱི་མཐུ་སྟོབས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྐྱུ་བ་མེད་པའི་བདེན་པ་ཡིས། རྗེ་ལྟར་བསམ་པ་ཡིད་
བཞིན་འགྲུབ་གྱུར་ནས། །ལམ་བཟང་འདི་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲེལ་ཤོག། རྗེ་མེད་བསྟན་པ་རྒྱས་
པའི་བཟ་ཤིས་ཤོག། །མཐུན་རྒྱུན་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པའི་བཟ་ཤིས་ཤོག། །གནས་སྐབས་ཉེར་
འཆེ་ཞི་བའི་བཟ་ཤིས་ཤོག། །མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐྱུ་འགྲུབ་པའི་བཟ་ཤིས་ཤོག། རྗེ་ལྟར་མཁས་པ་
སྤྲུལ་པའི་བཞེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཅུ་འགྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་ནམ་བཤད་སྟོང་པོ་
'རྒྱུ་གྱི་སྤྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་འཁྲིང་པའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་དགོ་
སྟོང་དགོ་འདུན་བསྟན་པར་དར་རྒྱས་ཞེས་བགྱི་བས་བྱང་ཅེ་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་དུ་ལྷགས་བྱ་ཉོར་ཆེ་
བརྩ་བའི་དཀར་པོའི་ཕྱོགས་བཟང་པོ་གཉིས་པའི་ཆེས་ཀྱི་ཉིན་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་བྱས་ཏེ་སྤྲུང་
པའི་ཡེ་ཤེས་པ་ནི་དག་དབང་སྟོ་གོས་སོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བདག་གཞན་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་ཀྱས་པར་གྱུར་ཅིག། ། །

ཨོ་སྤྱི། འོག་མིན་གནས་སུ་ངེས་པ་ལྟ་ལྟོད་དུ། །མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ལྟ་བུ་བདོའི་འགྲོ་
འདེན་ཕྱིར། །སྐྱུ་འཕྲུལ་ལས་བསྐྱུས་སྐྱུ་འདེན་ཉི་མའི་གཉེན། །གང་གི་གསུང་རབ་ཤེས་ཕྱིན་
དགོངས་པའི་གནད། །སྤྱུ་དོན་ངེ་བཞིན་གསལ་མཛད་མི་པམ་མགོན། །ཐོགས་མེད་སྐྱུ་མཆེད་
ལ་སོགས་མཁས་ཀླམས་ཀྱི། །ཟབ་རྒྱས་ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་འབྱུང་ཁུངས་ལས། །རྣམ་བཤད་
བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་རྟེན། །ལུང་རིག་གསུང་དབྱེད་གསུམ་དག་པའི་རྣམ་དཔྱད་
ཀྱིས། །སྤྲུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཆོན་ཅེར་བཀོད་རྣམ་དཀར་མཐུས། །རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་ཐེ་བཙན་
ཅོང་ཁ་པའི། །བཤད་སྐྱུ་བསྟན་པ་ནམ་ཡང་མི་བྱུང་ཤོག། རྗེ་ཉིད་འཛིན་པའི་ཅུ་ལག་རྣམ་འདེན་
ཐེ། །སྤྲུག་པ་སྤྱི་ཆེ་རབ་བརྟན་ཅིང་། །བསྐྱུ་བ་གསུམ་གཉེར་མཛོད་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་
སྤྱིང་། །བཤད་སྐྱུ་བ་སྤྱི་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་ཤོག། །འདིའི་ཆེད་སྟོ་གསུམ་ངལ་བ་བསྟན་
པ་དང་། །བདོག་པ་སྤྱི་ལ་སོགས་མཐུན་རྒྱུན་བསྐྱུ་བས་པ་ཀྱན། །གནས་སྐབས་ལྟ་མའི་སྤྱིད་པ་

རིམ་བརྒྱད་དེ། ༼རིང་མིན་སྐྱ་གསུམ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་རུ་བསྟོ། ༼དགེ་ལེགས་ཀྱན་གྱི་འབྲུང་གནས་
སྒྲ་མ་དང་། ༼དངོས་གྲུབ་འཛད་མེད་གཏེར་གྱུར་སྟག་པའི་སྒྲ། ༼མཐུན་རྒྱུན་སྟེལ་མཛད་ལི་བྱེན་
ཏ་ར་ཆེས། ༼བསམ་དོན་སྟུན་གྲུབ་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་མཛོད། །

ཅེས་བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པར་
དར་རྒྱས་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་སྤྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི། སྤྱ་སོར་སེར་སྤྲང་
རང་དུ་པར་ཤིང་ཡོད་པར་སྤྲང་ཡང་ལུགས་སྤྱལ་ལོར་ཞུགས་གྱིས་རྒྱུན་དབང་དུ་སོང་བཅས། སྤྱི་
དོན་འདི་བཞིན་སྟོ་གསལ་རྣམས་ལ་པན་ཐོགས་ཆེ་ངེས་ཡོད་སྟབས་བསྟན་རྒྱན་ལ་བསམས་
གཞུང་ས་ནས་པར་གསར་བསྟན་བཟུང་ཅེས་ཡོད་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་ཤི་ཅིང་ནས་གཡུང་དགོན་ཁྱི་
པ་རྒྱུད་སྟོད་ཤར་བ་ཆོས་རྗེས་ཀྱང་བསྟུལ་མའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརྟེན། སྟོན་ཡོད་པར་མ་ལ་ཡིག་
འོར་ཕན་བྱ་ཡོད་འདུག་པ་རྣམས་རང་ལུགས་ཁས་ལེན་དང་མཐུན་ཁྱད་སེར་སྤྲང་ཐོས་བསམ་
འོར་གྱིང་གི་སྟོབ་དཔོན་ལས་ཐོག་པ་བྲགས་པ་འཕྲིན་ལས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བགྱིས་ཤིང་། དགེ་
བཤེས་རབ་འབྲམས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཁོན་དང་། དཀའ་བཅུ་འཕྲིན་ལས་ཆོས་འཁོར་གཉིས་
ནས་ཀྱང་ཆེད་དུ་ཡིག་ཆར་དག་ཐེར་སྟོན་སེལ་ལེགས་པར་བྱས། དོ་དམ་ཅེ་བྱང་སྤྱང་གྲོང་བསྐྱལ་
བཟང་འཕྲིན་ལས་ཡར་འཕེལ་དང་། ཨེ་སྟེའི་བྲིས་བཞོས་མཁས་བསྟུས་བཞི་བཅུ་སྟོར་ནས་མེ་
ཁྱི་ལོར་འཕགས་པ་འཛིག་ཉེན་དབང་ལུག་གི་གཞལ་མེད་ཁང་པོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལར་པར་
གསར་བསྟན་བགྱིས་དུས་པར་བྲང་སྟོན་ཆོག་ཏུ། ༼ཤུའི་དགེ་སྟོང་དེ་མོ་འོ་མོན་ཏན་རག་དབང་
འཛམ་དབལ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོས་དགའ་ལྗན་གསར་སྟགས་དགའ་ཚལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་སྤྱར་བ་འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་
དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག། ॥

བཟ་ཤིས།

པར་བྱང་སྒོན་ཆིག

༥ རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོག་ཅིག་ཏུ། །གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་
འབབས་སྒྲིང་། །ཆིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་
བཤད་བདུན་ཅི་འདི། །དཔར་དུ་བསྐྱེད་བའི་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས། །ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་
མོ་སྒོང་ཕྱག་བརྒྱ། །གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་བ། །ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་
དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྒོན་རྣམ་འདྲེན་ཤུག་སང་གའི་
རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས།
ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་འགྱུར་གང་ལའང་
སྒྱུར་ཆོག་པའི་དགོ་བསྟེན་སྒོན་ཆིག་ཏུ། །ཤུག་ཀྱི་དགོ་སྒྱུར་ཆོས་སྒྲ་བ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྟན་
འདིན་རྒྱ་མཚོས་སྐྱར་བའོ། །

དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

༥ བར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་དག་ལྷ་སྐབས་མ་ཕྱིར་དེ་ལྷ་བཙུང་འོས་པའི་རིགས་དང། ཁ་སྐོང་བྱས་པ་
ནམས་གཟིགས་བདེ་སྦྱད། ཚོད་པའི་མིང་དང། འོག་གངས་དང་བཙས་
རེའུ་མིག་ཏུ་བྱར་གསལ་བྱས་པ་གཤམ་གསལ།

སྐབས་གཉིས་པ།

(༡ བཙུན། འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀ་ལས། 1) (མ་ཕྱི། འགྲེལ་ཆུང་གཉིས་ཀ་ལས།)

(༢ བཙུན། དེས་འབྱེན་གྱི་ནམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། 6) (མ་ཕྱི། དེས་འབྱུང་གི་ནམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།)

(༣ བཙུན། བྱང་ཆོས་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དུམ་བར་མ་ལས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་གང་
དག་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་སམ། བདེན་པ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གས། དག་
བཙུང་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའམ། སྟོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པ་སངས་རྒྱུ་བྱོན་
པ་མང་པོ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་བསྐྱེད་པ་དག་གས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའི་རིགས་ཀྱི་
བྱ་དང་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དག་ཡུམ་འདི་ལྟར་ཟབ་པ། ཞེས་ཉི་ཁྱིལ་ས་གང་ཟག་ལྷ་གསུངས་པ་དང། བརྒྱུད་སྟོན་
པར། ཆེ་དང་ལྡན་པ་དག་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆེན་ནམས་སམ། ལྷ་བ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་གང་ཟག་ནམས་
སམ། དག་བཙུང་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཡུམ་དེ་དག་ཡུམ་འདི་ལྟར་ཡང་དག་པར་བཤད་པ་འདི་

ལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གང་ཟག་གསུམ་གསུངས། སྤྱད་པ་ལས། རྒྱལ་སྤྱོད་བདེན་ལ་
མཁས་དང་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་། དབྱ་བཙུན་གྱི་མ་ཟུང་ཅིང་སོམ་ཉི་སྤངས་པ་དང་། ། བཞི་བ་དགེ་བའི་བཤེས་
གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའོ། ། ཞེས་གང་ཟག་བཞི་གསུངས། 9)

(མ་ཕྱི། བྱད་ཆོས་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཡུམ་བར་མ་ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་གང་དག་
བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལྷ་བ་ཕྱན་སུམ་ཆོག་པའི་གང་
ཟག་རྣམས་སམ། དབྱ་བཙུན་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཡུམ་དེ་དག་ཡུམ་འདི་ལྟར་ཡང་དག་པར་
བཤད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གང་ཟག་གསུམ་གསུངས། སྤྱད་པ་ལས། རྒྱལ་སྤྱོད་བདེན་ལ་
མཁས་དང་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་། དབྱ་བཙུན་གྱི་མ་ཟུང་ཅིང་སོམ་ཉི་སྤངས་པ་དང་། ། བཞི་བ་དགེ་
བའི་བཤེས་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའོ། ། ཞེས་གང་ཟག་གསུངས།)

(༩ བཙུན། མདོ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་བྱད་པར་བསྟན། 10)

(མ་ཕྱི། མདོ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་པ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་བྱད་པར་བསྟན།)

(༡༠ བཙུན། ཞེས་པས་བྱད་ཆོས་དང་པོའི་མདོ་དོན་འཆད། 11) (མ་ཕྱི། ཞེས་པའི་བསྟན་བཙུན་བཙུན་དང་
པོས་མདོ་དོན་འཆད།)

(༡༡ བཙུན། ཡུམ་གྱི་བྱད་པར་འཆད་པ་ལ་མདོ་ལས། 16) (མ་ཕྱི། ཡུམ་གྱི་བྱད་པར་འཆད་པ་ལ་
མདོ་ལས།)

(༡༢ བཙུན། གསུམ་པ་ཤེས་པར་བྱས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ། 38) (མ་ཕྱི། གསུམ་པ་ལ།)

(༡༣ བཙུན། ལྷ་པ་གནས་པ་དང་རྒྱ་བའི་བྱད་པར་ལ། 43) (མ་ཕྱི། ལྷ་པ་ལ།)

(༤ བཅོས། གཉིས་བ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། 45)

(མ་གྱི། ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི།)

(༡༠ བཅོས། བཞི་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན། 79) (མ་གྱི། བཞི་པས་གནས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན།)

(༡༡ བཅོས། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་བསྟན། 80) (མ་གྱི། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བྱད་པར་བསྟན།)

སྐབས་གསུམ་བ།

(༡༢ བཅོས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དང་བའི་དད་པ་ཆོས་ཅན། 105)

(མ་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དང་བའི་དད་པ་ཆོས་ཅན།)

སྐབས་བཞི་པ།

(༡༣ བཙུག་ བསམ་མི་བྱུང་སོགས་བྱུང་པར་གྱི། ཞེས་པ་ནས། བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་བྱུང་པར་ལས། |123)

(མ་ཕྱི། བསམ་མི་བྱུང་སོགས་བྱུང་པར་གྱི། ཞེས་པ་ནས། བྱུང་པར་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན།)

(༡༤ བཙུག་ བཙུག་དང་བཤེད་དང་སྐྱོབ་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བྱུང་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན། |123)

(མ་ཕྱི། བསམ་མི་བྱུང་དང་མི་མཉམ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བྱུང་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན།)

(༡༥ བཙུག་ བཙུག་པ་སོགས། 144) (མ་ཕྱི། བཙུག་པ་སོགས།)

(༡༦ བཙུག་ འགོག་པ་ལ་སྦྱོམ་སའུ་ལ་འབྱུག་པ་ནི། 170) (མ་ཕྱི། འགོག་པ་ནི་སྦྱོམ་སའུ་ལ་འབྱུག་པ་ནི།)

(༡༧ བཙུག་ བཞི་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལུགས་བཤད་པ་ལ། 194) (མ་ཕྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལུགས་བཤད་པ་ལ།)

(༡༨ བཙུག་ གཉིས་པ། གྲེ་བྲག་གི་མཆོན་ཚུལ། 198) (མ་ཕྱི། གྲེ་བྲག་གི་མཆོན་ཚུལ།)

(༡༩ བཙུག་ གཉིས་པ་དོ་བོ་དེ་བྲེ་བ་ལ། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཛོན་རྟོགས། 213)

(མ་ཕྱི། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཛོན་རྟོགས།)

(༡༠ བཅོས། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་དེ། 220) (མ་གྱི། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།)

(༡༡ བཅོས། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་དེ། 220) (མ་གྱི། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་དེ།)

(༡༢ བཅོས། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། 237) (མ་གྱི། གཉིས་པ་ལ།)

(༡༣ བཅོས། གསུམ་པ་གངས་ངེས་ལ། 239) (མ་གྱི། གསུམ་པ།)

(༡༤ བཅོས། གཉིས་པ་ཡིད་དབང་གི་མཚན་ཉིད། 243) (མ་གྱི། ཡིད་དབང་གི་མཚན་ཉིད།)

(༡༥ བཅོས། བཞི་བ་རིང་དུ་གནས་པ་སློག་དབང་བཤད་པ་ལ། 244) (མ་གྱི། རིང་དུ་གནས་པ་སློག་དབང་བཤད་པ་ལ།) (༡༦ བཅོས། ལྷ་བརྟོགས་དཀའ་བ་ཆོར་བའི་དབང་སོ་ལྷ་ལ། 244) (མ་གྱི། རྟོགས་དཀའ་བ་ཆོར་བའི་དབང་སོ་ལྷ་ལ།)

(༡༧ བཅོས། ལྷག་པ་དད་སོགས་དབང་སོ་ལྷ་བཤད་པ་ལ། 247) (མ་གྱི། དད་སོགས་དབང་སོ་ལྷ་བཤད་པ་ལ།)

(༡༨ བཅོས། བདུན་པ་རི་མེད་ཀྱི་དབང་སོ་གསུམ་བཤད་པ། 248) (མ་གྱི། རི་མེད་ཀྱི་དབང་སོ་གསུམ་བཤད་པ།)

(༡༩ བཅོས། གཞུང་འདིའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ཅིག །252)

(མ་གྱི། གཞུང་འདིའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་ཞིབ་ཏུ་ཅིག །)

(༢༠ བཅོས། ལས་དང་སེམས་ཐམས། 259) (མ་གྱི། ལུས་དང་སེམས་ཐམས།)

(༣༡ བཙུག་ ལམ་བཙུག་ 267) (མ་ཕྱི། ལམ་བཙུག་)

(༣༢ བཙུག་ བདེན་གསུམ་མཐོང་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། 269) (མ་ཕྱི། བདེན་གསུམ་རྟོགས་ན་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་།)

སྐབས་ལྔ་པ།

(༣༣ བཙུག་ ཅེ་སྒྲོར་དུ་མ་འདུས་པར་འདོད་པ། 278) (མ་ཕྱི། ཅེ་སྒྲོར་དུ་མ་འདུས་པར་འདོད་པ།)

(༣༤ བཙུག་ གཉིས་པ་མདོ་དེ་དག་གི་དོན། 297) (མ་ཕྱི། མདོ་དེ་དག་གི་དོན།)

(༣༥ བཙུག་ སྒོམ་སྒྲངས་རྟོག་པའི་ས་བོན། 305) (མ་ཕྱི། དེ་སྒོམ་ན་དེས་རྟོག་པའི་ས་བོན།)

སྐབས་བརྒྱད་པ།

(༣༦ བཙུག་ བཞི་བ་གངས་ངེས་ལ། 326) (མ་ཕྱི། བཞི་བ་ལ།)

(༣༧ བཙུག་ ཞེས་པ་ལ་རྣམ་ཀུ་ཡ། 347) (མ་ཕྱི། ཞེས་པ་ལ་རྣམ་ཏ་ཀུ་ཡ།)

ལུ་དག་ལགན་འཛིན།

ལགན་འཛིན་གཞུང་དགེ་བཤེས་བྱམས་བ་ཡེ་ཤེས།

ལུ་དག་བ།

རིང་ཟིང་སྟོང་འཁོར་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།

ཀོང་འབྲུ་ལ་མཁན་ཆེན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།

གཞུང་བྱང་ཅེ་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།

ཀོང་ཐེག་ཆེན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།

སྟོ་འཁོར་རྟོ་གཞི་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།

ཆ་ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།

སྟོ་འཁོར་ལྷ་མ་རྩལ་བསྟན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།

དམར་དགེ་བཤེས་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས། ཆ་མིང་བཏགས་བ་རྩལ་བསྟན་ཚུལ་ཁྲིམས།

གཞུང་མིང་བཏགས་བ་བསམ་བྱུང་བསམ་གཏན། ཆ་ཡེ་ཤེས་དབང་གྲགས། ཆ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན།

ཆ་ཕུན་ཆོགས་འཕྲིན་ལས། ཆ་དག་དབང་སློ་བཟང་སོགས།

ཡིག་འབེབ་སྒྲིག་སྦྱར་བ།

ལགན་འཛིན་གཞུང་དགེ་བཤེས་བྱམས་བ་ཡེ་ཤེས།

དེབ་གཟུགས་རྩས་འཁོད་བ། དམར་དགེ་བཤེས་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས།

སྟོག་ཁྲད་འདེབས་འཇུགས་བ། གཙང་སློ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན། སྟོ་འཁོར་སྐུལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ།

ཀོང་སྐུལ་རྟོན། ཆ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ། སྟོ་འཁོར་རྩལ་བསྟན་པན་བདེ།

དམར་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ། ཡེར་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ།

བྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོའི་སེར་སྒྲུང་དབེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ནུས་སྒྲི་

མཚན་གཞུང་གསལ་གསལ།

འགན་འཛིན། སློ་འཁོར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཆོས་འཛིན་ཐར་བྱིན།

འགན་འཛིན། རོང་པོ་དགེ་བཤེས་བྱུང་བསྟན་སྐལ་བཟང་།

དངུལ་གཉེན། རྒྱལ་ཀན་བྱམས་པ་ལྷ་མེད།

ཡེར་ཀན་བྱམས་པ་ཤེས་རབ། གཞུང་ཀན་དག་དབང་ལེགས་ཆོགས།

ཀོང་ཀན་སྐལ་འོད། སློ་འཁོར་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ཡེར་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ། སློ་འཁོར་བྱུང་བསྟན་པན་བདེ།

སློ་འཁོར་དག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས། གཙང་སློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན།

རོང་བྱུང་བསྟན་དར་རྒྱས། རྒྱལ་དག་དབང་སྤྱིན་པ།

གཞུང་བྱུང་བསྟན་ཉི་མ། ཡེར་དག་དབང་སྐལ་བཟང་།

གཞུང་འཇམ་དབྱངས་སློབ་དཔོན། གཞུང་སློ་བཟང་དབྱིག་གཉེན།

ཐེ་ཆོས་འཕེལ་ཆེ་རིང་།

འབྲུལ་དེབ་སྒྲིག་པ་པོ། དམར་དགེ་བཤེས་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས།